3 1761 07747919 4

630

RUDOLPH STENS LANDPRAKSIS

KARL GJELLERUP

EN IDEALIST. Skildring af Epigonos. (1878). Jubilæumsudgave 1903.

„DET UNGE DANMARK". En Fortælling fra vore Dage. (1879). *Udsolgt.*

GERMANERNES LÆRLING. (1882). Folkeudgave 1908.

ROMULUS. Novelle. (1883). Tredie Udgave, med Illustrationer af F. Henningsen, 1903.

G.-DUR. En Kammer-Novelle. (1883). Anden Udgave, med Tegninger af *Carl Thomsen*, 1899.

HAGBARD OG SIGNE. En erotisk Tragedie i fem Handlinger. 1888.

MINNA. (1889). Andet Oplag, med Tegninger af *G. Heilmann*, 1899.

MIN KJÆRLIGHEDS BOG. (1889). Andet Oplag.

RICHARD WAGNER i hans Hovedværk „Niebelungens Ring" (1890). *Udsolgt.*

HERMAN VANDEL. Sørgespil i tre Handlinger. 1891.

TI KRONER OG ANDRE FORTÆLLINGER. 1893.

KONG HJARNE SKJALD. Tragedie i fem Handlinger. 1893.

PASTOR MORS. En underlig Historie. 1894.

HANS EXCELLENCE. Skuespil. Indledet ved en Efterskrift til mine Dramer. 1895.

MØLLEN. Roman i fem Bøger. (1896). 2den omarbejdede Udgave 1911.

MIT FORMENTLIGE HØIFORRÆDERI MOD DET DANSKE FOLK. 1897.

VED GRÆNDSEN. Roman. 1897.

KONVOLUTTEN. En graphologisk Studie. Illustreret af *Louis Moe*. 1897.

GIFT OG MODGIFT. Komedie i fem Akter og paa Vers. 1898.

FABLER. 1898.

TANKELÆSERINDEN. Sjællandsk Præstegaardsidyl. 1901.

OFFERILDENE. Et Legendestykke. 1903.

ELSKOVSPRØVEN. En Borgscene i Niebelungenvers. 1906.

PILGRIMEN KAMANITA. 1906.

DEN FULDENDTES HUSTRU. Et Legendedrama. 1907.

VERDENSVANDRERNE. Romandigtning i tre Bøger. 1910

FRA VAAR TIL HØST. Digte. 1910.

VILLAEN VED HAVET. JUDAS. To Fragmenter. 1910.

KARL GJELLERUP og WILH. WOLTRES

EN MILLION. Skuespil. 1894.

KARL GJELLERUP

RUDOLPH STENS LANDPRAKSIS

2.

ANDET BIND

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
MDCCCCXIII

PT
8128
R83
v.2

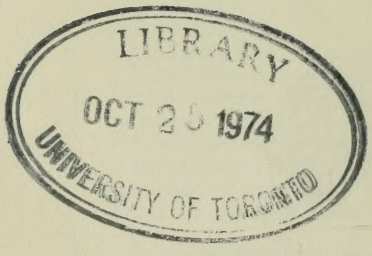

KJØBENHAVN — FORLAGSTRYKKERIET

TREDIE BOG

(FORTSAT)

VII

Salonen paa Juelsbo var stor nok til at se lidt øde ud, skjøndt hele Selskabet, der havde reist sig fra Middagsbordet, havde samlet sig dèr for at drikke Kaffe.

Geheimeraadinden havde tilladt, at der blev røget. Theoretisk i hele Salonen, praktisk i den Del af den, der var fjernest fra den Hjørnesofa, hvori hun altid nedlod sig.

Men hvem kunde det ogsaa være faldet ind at ryge i Geheimeraadinde Juels umiddelbare Nærhed? Den gamle Hofkavaler, Kammerjunker Harstorf, visselig ikke. Han opsatte Cigaren til Whistpartiet efter Kaffen — et Offer unægtelig, men han vidste, at Kusine Ottilie regnede paa en gemytlig Passiar med ham om gamle Minder og vilde være bleven pinlig skuffet, hvis han havde foretrukket en Havanna. For Pastor Christensen var det intet Offer; thi skjøndt han elskede sine lange Studenterpiber — saa sure som de vare — havde han aldrig lært at finde Behag i en Cigar. Amtmand Ingerslev røg overhovedet ikke.

Naar Geheimeraadinde Juel udtrykkelig havde tilladt, at der blev røget, saa havde hun vistnok gjort det

for at beholde hele Selskabet under sit Overopsyn og i alt Fald neppe af Forkjærlighed for ubundet Væsen eller for en løs Haandhævelse af selskabeligt Ceremoniel. Ingen, der havde set hende — selv paa langt Hold — vilde have hende mistænkt for at nære en saadan Forkjærlighed.

Det var i alt Fald det Resultat, som Rudolph kom til, da han betragtede hende saavel paa fjernt som paa nært Hold: i mer end en Menneskealders Afstand, som hun var at se paa et stort Oliemaleri, og i Øieblikkets Nærhed, som hun viste sig, næsten ved Siden af Portraitet, i et stort Hjørnespeil, hvis brede Slibningsrand brød Lysekronens Skjær i prægtige blaa og orangerøde Striber til Ære for sin Gjæst. Var det overhovedet tænkeligt, at denne Dame vilde beære et mindre slebet Speil med sit Besøg? spurgte Betragteren sig selv og fandt det *ikke* tænkeligt — saa lidt som at Maleriet kunde have hængt der paa Væggen i en Fyrretræsramme.

Polkaærmerne og Krinolinekjolen, der vare at se paa dette Portrait fra en Tid, som stod under Modetegnet „Keiserinde Eugenie", havde paa Speilbilledet givet Plads for et mindre stofrigt Klædestykke; den rosarøde Silke havde forvandlet sig til diskret Lilla-Graat; de sorte Lokkebundter paa begge Sider af Hovedet vare forsvundne, og det graa Haar for største Delen skjult af en Kniplingskappe; der havde ogsaa indfundet sig en Del Rynker i Speilbilledet, som ikke fandtes paa Maleriet; men de sorte Øine under de sorte, høit hvælvede Bryn stirrede her som dèr med den samme tomme Værdighed; det samme Selskabssmil aabnede dèr som her de temmelig tykke Læber om den paafaldende Tandrække, som om det i mer end en Men-

neskealder ikke havde forladt dem; og de to Billeder, Frøken Ottilie Harstorf her og Geheimeraadinde Juel dèr, syntes med venlig Anerkjendelse af væsentlig Identitet at sige til hinanden: „Vi ere fornemme, vi vare fornemme, vi vil altid vedblive at være overmaade fornemme.“

— Finder De Lighed, Hr. Sten?

Det var Sønnen af denne værende, havende-været og blivende Fornemhed, hvis Basstemme stillede dette Spørgsmaal.

— Ja, dèr kan man vel ikke længe være i Tvivl, Hr. Juel. Det maa være et fortræffeligt Billede.

— Sikkert malet af en Hofmaler, lød det bag ved dem med den træede, holstensk accentuerede Stemme, der udgik fra Godseier Wagemanns Nøddeknækker-Hoved .... Hvor kunde det ogsaa være andet? Den Gang Prindsesse — nu en Dronningeskikkelse!

Rudolph skyndte sig at finde dette overmaade træffende. Men Hubert truede den lille Mand med, at han vilde berette hans Udtalelse til sin Moder. Hvorpaa den trivelige Herre var lige ved at rulle bag over af Forskrækkelse: — for Guds Skyld, han vilde aldrig mer turde træde Geheimeraadinden under Øinene! med sin fornemme Tænkemaade kunde hun tro, at han vilde smigre! ....

En gjensidig Komedie. Hubert vidste, at hans Moder vilde optage Komplimenten yderst naadig, og Holsteneren vidste det endnu bedre. Alligevel blev han ved at jamre: —

— Hvis Geheimeraadinden skulde miskjende mig, ved Gud, det vilde brække mit Hjerte.

— „Kne-ne-*nuse* dit Hjerte,“ hedder det paa Dansk, du gamle Ho-to-tolstener.

En stor Lap lagde sig paa Skuldren af Wagemann. Denne snurrede rundt som en Top og omfavnede Midterpartiet af en stor, sværlemmet Mand med et groft, koparret Ansigt, plumpe, godlidende Træk og en Mund som en Tud, af hvilken Ord og Stavelser plumpede ud imellem og over hinanden, som bedst de kunde.

— Naa dèr er du endelig Sommer — sad helt Pokker i Vold ved Bordet. Hvordan gaar det paa Lønholt? Godt? naturligvis. Ja og — Død og Pine — jeg har jo ikke set dig, siden du fik fat i Morten. Saa maa det da endelig gaa godt.

— Ja, jeg har hørt noget om det, Hr. Kammerraad, sagde Juel. Det er da ingen ringe Erhvervelse.

— Mo-mo-torten er en Sk-k-kat! .... Siden jeg har ham — he — —

Kammerraad Sommer gjorde en Bevægelse med sine store Lapper, som om han sagde: „Morten og jeg mod Vorherre og Verden.“

— En ren S-kat! Siden jeg har ham — for Exempel — De husker nok, Hr. Juel, formo-modentlig — den lille Ko, syntes saa godt om den — rød, dunkelrød — Anglerko forresten, med Blis og det smukke Spe-pe-peil — —

— Ja men kjære Hr. Kammerraad, De har hundrede Køer, og de er, som bekjendt, alle sammen røde, ligesom „Præstens“ — —

— Ja me-men De syntes saa svært godt —

— Jeg synes saa svært godt om *alle* Deres Køer. Hvordan skulde Kammerraad Sommer have en Ko, man ikke synes godt om, hvis man da har lidt Begreb?

— Ja, naa, ja saa, ja — he — der kan være noget i *det* — kan hænd's, ha, ha! Naa altsaa — Thyra, —

hun fik — — saadan hed hun — ja — — fordi hun var dernede fra Angelen, det er jo da ikke saa langt fra De-da-de-dannevirke — saa kaldte jeg hende Thyra — hun havde — — æh — hun fik Ho-to-to-hoste — ja hun gjorde skam, og jeg blev hed i Ho'edet, det er skam ingen Spe-pe-pe-pøg! Naa, det var lige før han kom — Mo-tor-ten .... Naa, han gav sig i Lav med hende — tre Dage efter: — *væk!*

— Koen? spurgte Wagemann.

— Nei, Ho-tosten, *Hosten!*

Rudolph havde længst spidset Øren. Skulde det ikke være hans gamle Fjende Morten Usserød, det dreiede sig om? Det vilde være ganske rart, om han var kommen saa meget længer bort. Det grevelige Gods Lønholt, som den store Landmands-Autoritet, Kammerraad Sommer havde i Forpagtning, laa en god halv Mil hinsides Hanenau: dèr var han godt af Veien, og Ko-Patienterne kunde man jo ogsaa unde ham, om de saa hed Thyra — og Danebod til Efternavn.

Men han hørte nu, at Kammerraaden med dæmpet Stemme og et Par sky Øiekast i den Retning, hvor han selv stod og syntes ganske optaget af at vælge mellem Cigarerne, fortalte Hubert Juel om en Karl, der i aarevis havde humpet om paa eet Ben og trukket det andet efter sig; naa, Morten havde lagt en Forbinding om Benet og otte Dage efter — *væk!*

— Benet? spurgte Wagemann.

— Nei, Karlen — —

— *Karlen?*

— For Paa-Pokker, hvad jeg vilde sige, *Benet,* nei, **Smerten,** Gigten eller hvad det var for Djævelskab — blæst væk — han kan dandse, kan han!

Rudolphs Pande havde formørket sig mer end han selv anede.

Fra Nøddeknækkeransigtet blinkede de smaa Griseøine polidsk til ham.

— Ja, Dr. Sten, De har vel nok allerede hørt om vores Underdoktor —

— Underdoktor eller Overdoktor — Ma-me-mi*rakel*-doktor, hedder det paa Dansk.

— Saa? „Mirakel", det er et deiligt dansk Ord! Nei, jeg er bleven Purist, skal jeg sige dig, Sommer. „Under", det er da et godt dansk Ord. „Der er sket et Under," det veed jeg da, man siger. Saa jeg holder paa min „Underdoktor". Og hvad Overdoktoren angaar, saa er jeg vis paa, at Hr. Sten har saadan en blomstrende Praksis, at han godt kan afse en halt Karl eller to, og du behøver vist ikke at frygte for, at han kommer og jager Morten bort fra dig.

Det ene af de smaa Øine blinkede til Rudolph, medens Haanden tøvende strakte sig ud imod en af de Cigarkasser, der stod aabne paa et lille Tobaksbord. Den naaede ikke sit Maal, da Huberts kom den i Veien.

— Hvad er det, Hr. Wagemann? De vil da ikke tage en af dem dèr? De er anskaffet extra til Pastor Christensen, som egentlig slet ikke ryger Cigarer. Nei, den *her* kan jeg anbefale Dem.

Nøddeknækker-Ansigtet skar en betænkelig Grimasse, da det mønstrede de sortebrune Grenaderer med gyldent Bandoler, der i sluttet Række, som en fast Carré, syntes at raabe til ham: „Angrib os, om du tør."

— Anbefale! Ja tak skal De have! Hvad saadan en Kjæmpekonstitution synes om, det er ikke for andre Dødelige.

— Aa hvad! Tag De Exempel af Doktoren, han er ikke bange.

Holsteneren saae spørgende paa Rudolph.

— Naa, efter saadan en udsøgt Dinèr kunde man maaske — undtagelsesvis — —

Han gjorde en tapper Attaque, fangede en Grenader, guillotinerede ham omhyggelig, men blev sky overfor Tændstikkestativet, da Tændstikken i hans Haand allerede med svovl- og phosforfri Begjærlighed berørte Strygefladen. Smaaøinene skelede ængstelig hen til det Hjørne, hvor „Dronningen" holdt Hofstat.

— Men skulde man dog ikke maaske heller vente til Spillepartiet, saa er der jo endnu Tid til at ryge —?

— Herre Gud! det er jo min Moders udtrykkelige Ønske, at der ryges i Salonen.

Denne Meddelelse virkede overvældende. Ønske — Befaling! Tændstikken flammede op af sig selv og tændte Wagemanns Cigar, før han havde bemærket, at Rudolph lige havde dekapiteret sin. Med Fare for sine Fingerspidser *maatte* han byde Doktoren Ild.

— Og nu skal Nogen komme og sige mig paa, at jeg ikke er nogen ægte Dansker! Hvad? — Aa, De kjender ikke Forskjellen mellem de tre nordiske Nationer? *De* heller ikke, Hr. Juel! Ja *du* kjender den da.

— Ja, ja. Lad du *den* bare løbe af Stabablen, jeg skal nok grine alligevel.

— Naa ja: Svenskeren byder først den Anden Ild og tænder saa selv. Danskeren tænder først selv og byder saa den Anden — —

— Og Nordmanden tænder selv og smider Svovlstikken væk.

— Aa, De kjendte den!

— Nei, jeg gjættede det.

Kammerraaden holdt Ord. Hans drønende Latter overdøvede de Andres.

Denne Munterhed vakte Damernes Opmærksomhed.

Midt i det store blaa Gulvtæppes stille Ocean dannede de et farverigt, duftende Ørige, grupperet om Mahagonibordets blanke Lagune, paa hvilken den blomsterfyldte Jardinière svømmede som et Festskib.

Henstrakt paa en elegant Flugtstol var Erna Bjerring Nymphe for den Ø, der laa nærmest ved det mørke Herrefastland; hvorfor hun nu gjorde sig til Ordførerske for det hele Archipelag og begjærede at vide, om man ogsaa kunde faa at høre, hvad der var saa morsomt, eller om det maaske ikke var beregnet paa kvindelige Øren.

— Aa, Fru Bjerring, raabte Wagemann og strakte Hænderne i Veiret. Hans ingenlunde blege Aasyn gjorde fortvivlede Anstrengelser for at rødme, paa det at det maatte træde klart for Dagen, hvor ufortjent en saadan Mistanke var: — naadige Frue! (naar han var i Sindsbevægelse, kom den tydske Tiltale ham altid paa Tungen): men jeg be'er! hvor kan De dog? — „Ikke for Dameøren" — jeg be'er! Saadan en Mistanke! Det var blot en liden Spøg („ø"et blæste han saa lukket og saa langt ud som Røret af en hollandsk Kridtpibe) — saa at sige — æh — — kort sagt — spøgefuld Charakterisering af de tre nordiske Nationer.

— Ja den vilde jeg nu i dit Sted heller beholde for mig selv.

Det var Naboøens Nymphe, der lod sig høre. Hun var i konjugal Forbindelse med Nøddeknækkeren og i Besiddelse af et Physiognomi, der var ligesaa udblødt som hans var karrikaturmæssig skarpt snittet.

— Lad heller vær, Heinrich! tilføiede hun og vrikkede den øvre Hage i den nedre: — Fru Bjerring er saadan en ivrig Patriot!

— Ja, det er jeg ganske vist, men jeg kan ikke tro, at Deres Mand — —

— Nei tvertimod, naadige Frue .... jeg vilde netop vise, at jeg var en ægte Dansker — —

Fruens Pegefinger truede: —

— Men saa maa De ikke sige „naadige Frue".

— Om Forladelse, jeg veed det, tusende Gange om Forladelse! Altsaa det kom paa følgende Maade — —.

Og Holsteneren indledte og fortalte sin skandinaviske Svovlstikke-Anekdote.

Erna truede atter med Fingren:

— Naa — *lidt* respektstridigt var det alligevel; at give Danmark den *anden* Plads! Lad mig se, De ikke gjør det oftere, ellers unddrager jeg Dem min Gunst.

Et skalkagtigt Smil gled henover Wagemanns lille trivelige Person, gjorde et flygtigt Besøg hos Hubert og tog ind hos Rudolph. Smilet foregav blot at sige til dem: — „Ser I, hvor nydelig jeg kan gjække den naragtige Holstener." Men i Virkeligheden var dets Hverv det at hviske til Rudolph det Ene, som iaften hvert af hendes Smil tilhviskede ham: „Tænker du ogsaa paa *det?*" Allerede den første aabenlyse Hensigt var ikke egnet til at behage Hubert: stillede den ham ikke paa lige Fod med Sten som Gjenstand for hendes Fortrolighed? — den *selskabelige* i alt Fald, og han var ikke til Sinds at taale nogen Slags Ligestilling. Hvorfor var det Blik ikke blevet hos ham? Men værre endnu var det, at Huberts Sporsands veirede noget

Underfundigere. Det vilde sikkert ikke være faldet nogen Anden ind, at dette Blik under det neutrale Munterheds-Flag var fragtet med erotisk Contrebande. Men Skinsygens gule Natteøie var for skarpt til helt at skuffes. Der var Noget dèr — men hvad?

De Andre saae kun Huberts Tænder le — og det gemytlig nok. Han selv hørte deres Gnidsel.

— Trøst Dem, kjære Hr. Wagemann, raabte han muntert og klappede den brede Skulder paa „den ægte Dansker", der formelig krympede sig ved den frygtelige Udsigt at miste Fru Bjerrings Gunst — trøst Dem! Deres „meerumschlungene, up ewig ungedeelte" slesgik-holstenske Ridderlighed kan vist aldrig miste sin Virkning paa min patriotiske Kusine. Men se nu bare: af lutter Forskrækkelse har De ladet Cigaren gaa ud, og jeg er for lutter Latter endnu ikke kommen til at tænde min. Lad *mig* nu denne Gang spille *Svenskeren.*

Han spillede Svenskeren, og da Røgskyerne begyndte at blande sig, spurgte han den daniserede Holstener, om han da nu fandt Cigaren saa morderisk, som han havde frygtet for.

— Naa, naa! stærk er den skam — men famos! — Jeg kan desværre ikke byde Dem nogen imorgen, der kan tage det op med den. De har dog vel ikke glemt — —?

— Hvad falder Dem ind, Hr. Wagemann? Glemme et Jagtparti hos Dem! Har De nu ogsaa hvervet vores nye Bøsse?

— En ny Bøsse? hvad er det for en?

— Naa, Dr. Sten her.

— Hvad for Noget! Jeg vidste skam ikke, at Doktoren .... altsaa en Broder i Snt. Hubertus? — Ja, saa haaber jeg rigtignok, at De vil gjøre mig den Ære

imorgen. — Jeg .... he .... nemlig, jeg er den lykkelige Besidder af en Skov uden Træ'r men ikke uden Vildt, hvad Juel? Og det er det Vigtigste — ved *den* Leilighed .... Ja, De veed maaske ik — — na, na — hø ....

Han sugede stærkt paa Cigaren og hostede.

Rudolph benyttede Pausen til at takke for Indbydelsen.

— Ikke noget at tak — — øh, hø, øh — øh .... Ja, se det er det med disse stærke Cigarer: naar man snakker og ikke passer dem rigtig, saa brænder de ind .... øh, hø .... glimrende Vare, men fordringsfuld! Altsaa hvad jeg vilde sige: jeg veed ikke, om De kjender Veien. Min Gaard Fuglsang — —

— Jo, det veed jeg godt, Hr. Wagemann. Jeg er kommen lige forbi den — et smukt Gods —

— Na, na — na! Gods uden Bønder, mellem os sagt, men god Jagt, rigtig god Jagt, skal De se .... Klokken ti indtager vi en lille Styrkning .... Snaps og en Bid Brød, saadan noget — inden vi gaar til Arbeidet. Der er ingen af os, der er rigtig Morgenmand. De heller ikke? Glæder mig — en Last, men en sympathisk. Altsaa, min kjære Hr. Doktor, De undskylder den uceremonielle Indbydelse, men, ved Gud, jeg havde ingen blodig Anelse .... men jeg er Hr. Juel meget taknemmelig, en ny Bøsse er en Acqvisition. Vi er slet ikke saa mange Jægere her .... Bjerring gaar ikke paa Jagt — bortset fra, at han i den bedste Jagttid pleier at være i Algier eller Ægypten eller Syrien eller — nei, Bjerring — — —

— Hvad er der med min Mand?

Erna hørte til det stille kvindelige Oceans blomstrende Øgruppe, men syntes at have en undersøisk

Forbindelse med det taageomspundne mandlige Fastland og benyttede gjerne enhver Leilighed til at faa et oversøisk Samkvem bragt i Stand: —

— Hvad er der med Bjerring, Hr. Wagemann?

— Han er der netop ikke, naadi — — hø, hø — hm .... Vi savner ham her i Røgklubben. Deres Mand holder nok af en Cigar, og af en *svær* Cigar — —

— Ja, det ved Gud! sukkede Erna, alle hans Klæder lugter deraf.

— Som sagt, her savner vi ham i høi Grad, men imorgen vil vi rigtignok desværre ikke komme til at savne ham ved mit Jagtparti, da Deres Hr. Gemal jo ikke er Jæger. „En Rævegrav uden Rævejagt," det er hans Fald; he, he, he!

— Falder han ned i den? spurgte Kammerraaden.

— Aa, hvad — du! snærrede Nøddeknækkeren — maa vi være her?

— Aak ja, Rævegraven! henkastede Erna.

Hun trak paa sine dekolleterede Skuldre og smilede med den klædelige Ynde, der tilfalder en smuk ung Kone som Belønning, naar hun med overbærende Medlidenhed omtaler sin ældre Ægteherres Griller.

— Den gamle Rævegrav! tilføiede hun og stirrede tankefuld hen for sig.

Nu er jo Malepartus bekjendt som en saare indviklet Borgbygning. Det er begribeligt nok, at hendes Tanker, naar de en Gang havde forvildet sig derind, ikke saa snart kunde finde ud igjen. Mindre forstaaeligt er det, hvad de kunde finde dèr. Og Noget syntes de at have fundet, da hendes Blik omsider pludselig hævede sig fra det blaa Gulvtæppe og, idet det gled opad, mødte Rudolphs.

Ogsaa han var faldet i Tanker. „Rævegraven" erin-

drede ham altfor levende om hans første Møde med Bjerring og strax efter med Erna. Hvor tydelig saae han hende ikke for sig, som hun sad deroppe paa Bukken og holdt den ivrige Fuchs an! — Og var det den samme Frue, som han for to Dage siden havde trykket i sine Arme, hvis hede Kys han atter i dette Øieblik følte, saa hans Kinder glødede? Var det den samme Dame, som lænede sig tilbage dèr i Flugtstolen og trak paa sine Elphenbensskuldre og sænkede de lange bløde Vipper og nu — endelig — hævede dem igjen for at lade Blikket fra de deilige graagrønne Øine svæve rundt i Kredsen og tilsidst fæste sig i hans eget?

Den samme — ja! for dette Blik talte om hin berusende Omfavnelse, om hine hede Kys, der vare røvede fra det sidste kostbare Minut. Men ikke blot derom. Det var sælsomt veltalende, det Blik; det syntes at være ladet med hemmeligt Budskab.

Var det ligesom i hin Goethe-Schubertske Sang, som han altid havde elsket? Søgte dette Blik „zu verkünden ihm die nächste süsse Stunde"?

Naar? Imorgen altsaa ikke — imorgen var jo den dumme Jagt paa Fuglsang — hun havde sikkert hørt, at han var indbudt. Altsaa vel iovermorgen — for Blikket talte om utaalmodig Længsel — — men hvor?

Dersom Svingninger forplante sig fra Hjerne til Hjerne, saa er det sandsynligt, at hint Sportbillede af den kjørende Dame, der spøgede saa livagtig i Rudolphs Hoved, fremkaldte et lignende i Huberts. Kun at hun ikke holdt i Vindslevholms skyggefulde Kastanieallé, men i fuldt Sollys paa en Korsvei i lav Granskov. Billedet var der i alt Fald, men det er ogsaa muligt, at det var et tilfældigt Sammentræf, og at det var Synet af Erna i hendes smægtende Stilling, der fik

hans Tanker til at springe tilbage til det Øieblik, da han sidste Gang havde sluttet hende i sine Arme og bedækket hendes Læber og Kind med Kys. Det sidste Moment manglede ganske vist heller ikke i Rudolphs Erindringsbillede, om det end var af friskere Datum end det første, saa at hvad der var ét hos Hubert var adskilt hos Rudolph — og saaledes maa det Hele forblive et aabent Spørgsmaal, værdigt til at diskuteres af Selskabet for *Psychical researches.*

Dette faar staa hen, men sikkert er det, at en eller anden forfinet og grændseoverskridende Sands forraadte ham de Tos intime Forstaaelse. Den lærte ham at ane Brevduer i de Blikke, som han ellers havde holdt for Husdyr fra det almindelige Dueslag.

„Hvad er der imellem de To? Og hvorfor bliver Erna sentimental over Williams gamle Rævegrav? Kan der mon være foregaaet Noget imellem dem dèr?"

Ved dette Spørgsmaal hørte han atter sine Tænders Gnidsel, ihvorvel de dog egentlig kun lo venlig til Kammerraaden, der fortalte ham om den nye vidunderlige Kostald paa Lønholt.

— Hvordan er det, Sommer? spurgte Holsteneren, der overfor Rudolph vedblivende beklagede Jagtkunstens Tilbagegang der paa Egnen — Kammerjunkeren ikke saa meget som eiede en Bøsse, og Kammerraaden var, imellem os sagt, heller ikke meget af en Jæger: — Hvordan er det, Sommer? Kan vi gjøre Regning paa Proprietær Bay imorgen? Han skrev til mig — —

— Pre-po-prietær Pay? Hvad falder Dem ind, We-wa-wagemann! Han med sin Po-po-po-podagra!

Den indiskret grinende Nøddeknækker forlangte at vide, *hvor* denne Lidelse egentlig sad; men Kammerraaden gik ikke ind paa saadan usømmelig Skjæmt.

Han spyede blot nogle uforstaaelige Stavelser ud, sammen med en tyk Røgsky.

— Naa, Bay kommer altsaa ikke — Skade! Men saa meget des gladere maa vi være over vores nye Bøsse. Og det endogsaa en Doktor! Egentlig burde der altid være en Doktor med, Hr. Juel.

Hubert lo: —

— Naa, der bliver vel Ingen „pebret".

En Nøddeknækker, der faar en umulig-stor Nød stukket ind mellem Kjæberne, kan ikke se mere forfærdet ud, end Holsteneren gjorde. Med rystende Hænder værgede han det slemme Varsel af.

— For Guds Skyld, Hr. Juel! saadan Noget maa man ikke tale om! .... Nei, men der kan jo forekomme Allehaande, en forstuvet Fod, eller ....

— Be-pe-be-pevret? Ja gu sker det, at En be-pe-pevrer en Anden.

— Sker — naa ja, det kan forekomme, det indrømmer jeg — *kan* forekomme. Jeg har saamænd selv en Gang oplevet det .... nede i det Holstenske.

Wagemann tilføiede denne geographiske Bestemmelse i en Tone, som om han fra sit nuværende danske Standpunkt saae dybt ned paa sit i tykt Mørke begravede Fødeland, hvor saadanne barbariske Ting ganske vist kunde hænde: —

— Der var en Søndagsjæger med, og han gav en stakkels Fyr nogle Hagl i Laaret .... det var en af Klapperne — en lille Bondemand .... Na, na — ja! „Der Bauer ist auch ein Mensch so zu sagen," siger Schiller .... he, jeg er ellers ikke stiv i Klassikerne, men *det* har jeg mærket mig — staar i „Wallensteins Lager" — he, et godt Sprog for Landmanden.

— Hvad kommer det „Spre-pog", som du kalder det

— hvad kommer det dig ved? *Dine* Bønder er jo ikke Me-me-mennesker. Du har jo kun et „Gods uden Bønder" — ha, ha, ha, ha!

Kammerraaden var saa henrykt over sin Vittighed, at han blev ved at klappe Wagemanns brede Ryg, medens Nøddeknækkeransigtet syntes at ville opløse sig i sine mechaniske Bestanddele for tilstrækkelig at honorere sin høit ærede Nabos Vittighed.

— Naa, Klapper og Bondemand, sagde Hubert, hvad det angaar, saa veed jeg en regerende Fyrste i Tydskland, som pebrer enhver, der kommer i Skudlinien, ligefra Livjægeren til sin kjødelige Broder og præsumptive Efterfølger. Vi har rigtignok, Gud ske Lov, hverken Søndagsjægere eller Fyrster iblandt os, men for alle Tilfældes Skyld udbeder jeg mig en Plads ved Siden af Dr. Sten, saa jeg har Hjelp ved Haanden.

Nøddeknækkeren vred sig og knirkede igjen saa bønlig, at det var helt rørende at se og høre paa: —

— Hr. Juel, Hr. Juel, man *tør* ikke spøge med saadan Ting, man *tør* ikke male Fanden paa Væggen.

Men Tænderne lo ham blot saa meget hvidere imøde fra det sorte Skjæg: —

— Jo, jeg „tør" det skam — — medens Kammerraaden skolemestrede ham: — Me-ma-man *maa* ikke spe-pøpøge, hedder det, du gamle Holstener ....

Mellem det mørke Herre-Fastland og Dameøernes blomstrende Archipelag havde det oversøiske Samkvem været ganske afbrudt siden Episoden med Rævegraven. Erna havde helliget sin Interesse til den interinsulare Kanotrafik, der havde fundet en frugtbar Omsættelses-Artikel i Themaet „Tjenestefolk".

Et Par Jomfruer bød Kaffe om. Hvorvidt Betegnelsen „Jomfru" i enhver Henseende var berettiget, var

ganske vist et Spørgsmaal, der beskjæftigede Erna med Hensyn til Jomfru Paulsen, *alias* „den smukke Regisse", *alias* „Juelsbos Hebe".

Denne paafaldende Person var just i Færd med at skjænke Kaffe for Fruen, hvilket ikke lod til at være nogen let Opgave: for hun rystede saa stærkt paa Hænderne, at en Del af det kostelige Fluidum flød ned i Underkoppen. For denne Klodsethed gjorde hun ydmyge Undskyldninger og fik beredvillig Absolution. Men det Blik af fløielsblød Venlighed, hvormed de graagrønne Øine ledsagede denne Forsikring, søgte forgjæves at møde det fra Hebes sorte Øine. Saa maatte det da nøies med at dvæle ved hendes høie, fulde Skikkelse; en Gran mindre fløielsblødt men endnu bestandig velvilligt og aabenbart med pur æsthetisk Glæde fulgte det hende, mens hun vedblev at røgte sit Hverv, hvad hun gjorde med en vis Stivhed, ja Bundethed i alle Bevægelser, som Erna allerede havde bemærket fra det Øieblik af, da Regisse traadte ind i Salonen, men som nu, her i Nærheden, var dobbelt paafaldende — hvis den da ikke overhovedet var tiltaget.

Og det var den. Ved hvert eneste Skridt følte Regisse i alle Lemmer og i hvert Ledemod det Blik fra de graagrønne Øine, der fæstede sig ved hende, hvor hun gik og stod, og gjorde hendes Bevægelser endnu ufriere — ja vilde have gjort det, selv om ikke dette undertrykte Ildebefindende havde været der, som Ingen maatte mærke Noget til. En glødende Rødme havde overgydt hendes Kinder, da hun endelig kunde forlade Damerne og begive sig hen til Herregruppen.

Men Blikket fulgte hende ogsaa derhen, mens Erna bøiede sig frem og søbede den sidste Slurk Kaffe — hvilket maatte ske med Forsigtighed, paa Grund af

Pytten i Underkoppen. Idet hun satte Koppen fra sig, gjorde hun sin Naboerske den fortrolige Meddelelse (*ad punctum* Tyende) at denne Regisse snørte sig saa stærkt, at hun neppe kunde trække Veiret — om Fru Wagemann ikke ogsaa havde bemærket det?

Fru Wagemann *havde* bemærket det, og som et typisk Tidsphænomen tyngede det aabenbart stærkt paa hendes moralske Bevidsthed.

— Men hvad skal man sige, kjære Fru Bjerring! Naar Damer af vor egen Stand gaar foran med et daarligt Exempel og snører sig ligesaa uhygieinisk som umoralsk — — —

Fru Wagemann sukkede, og hendes smaa Øine, der svømmede i Fedt, ligesom Natlamper, følte paa Ernas Taille. Denne smilede samstemmende, med den Intetanendes Tillidsfuldhed, alt mens hun tænkte: „Ja vel, tag bare Maal! Hos mig er der Mening i at snøre sig; men at *du* er ude over Snøringsstadiet, det troer jeg saamænd gjerne, du gamle Mollusk!"

Mollusken sukkede atter ud af sit usnørede Dybs Inderlighed, saa at Perlekjeden blinkende hævede sig og sank paa Barmbølgen.

— Som saa Mange gjør, bedste Fru Bjerring. Hvad kan man saa vente af den tjenende Stand? Den mangler jo dog det faste Hold, som vi har i moralske Principper og aandelige Interesser, ikke sandt, Kjære? Man kan næsten sige, at de er anviste paa deres ydre Fortrin. Som nu f. Ex. netop denne Jomfru Regine — hedder hun ikke saadan? — naa, Regisse, det er jo forresten ligemeget — hun *har* jo en god Figur og hun *holder* af at vise den, og hun *er* jo overhovedet en smuk Pige, lidt for smuk til, at det er helt forsvarligt at have hende i en Husholdning som denne, hvor — —

naa, ja, De forstaar mig jo nok, kjære Fru Bjerring. Men Gud bevares, vor kjære Geheimeraadinde tænker jo ikke paa den Slags!

Nu mente rigtignok den overbærende Vindslevholmerinde, at man, selv om der var lidt Fare derved, maatte unde Herrerne noget Kjønt at se paa. Men med megen Hovedrysten og Hagevrikken viste Mollusken denne Tydning af hendes Ord langt bort fra sig: — det var dog ikke „vore Herrer", hun havde tænkt paa, men Tyendet, min Bedste — tænk paa Tyendet!

Centnertungt hvilede Ansvaret overfor GUD for Tyendets Moral paa Molluskens Samvittighed, der, som Frenologerne lære, maatte have sit Sæde i Hovedet; for den øvre Hage blev trykket saa dybt ned i den nedre, af denne vældede helt ud til Siden. Og alt imens blinkede Natlamperne i Retning af Ægtemanden, der just nu fik sin Kaffe skjænket af den utilladelig Skjønne. Han holdt Hovedet helt paa skraa, syntes at læspe en eller anden sukkersød Bemærkning og saae saa salig ud, som om han knækkede den blødeste og lækreste Nød, han nogensinde havde faaet stukket mellem Kjæberne.

— Herrerne talte før om en Jagt hos Dem imorgen, bemærkede Erna .... Gjælder den Agerhøns eller maaske Ræve?

— Jeg veed virkelig ikke, bedste Fru Bjerring. — Wagemann!

Stemmen klang lidt haard — af et Bløddyrs at være.

Ægtemanden foer sammen, som om der var blevet trukket ublidt i en Snor, der stod i Forbindelse med hans Indvolde. Med en Kraftanstrengelse rev han sit Blik løs fra den forbudne Skjønhed, der nu nærmede sig Husets Herre. Hubert vinkede af: han ønskede

ingen Kaffe. Erna tog en stille Notits saavel af den hurtige, næsten forskrækkede Gestus, som af den sky Umiddelbarhed, hvormed Regisse reagerede derpaa — og ikke mindst af den næsten foruroligende Bleghed, der pludselig forjog den Rødme, som lige nu havde blusset paa Hebes Kinder.

Det forekom hende, at ogsaa Rudolph lagde Mærke til alt dette; i alt Fald undgik det sidste, mest til Faget henhørende Phænomen ham ikke. Hans Blik hvilede med et andet Udtryk end Wagemanns paa Hebes Ansigt. Dette blev om muligt endnu blegere, og en Tand bed sig fast i Underlæben, medens hun skjænkede i for ham. Han roste Huberts fornuftige Afholdenhed og lod imidlertid med Lægens Immunitet sin Kop fylde til Randen med den berygtede Gift, over hvis Langsomhed Voltaire spottede.

Med sin ene Øienkrog havde Wagemann bemærket et Blik i Molluskens smaa Seorganer, der var ham kun altfor velkjendt. Som udkaaren Gjenstand for en dygtig Gardinprædiken (anlangendes Tyendets Moralitet) nærmede han sig ydmyg, med sit sødeste Smil om Læberne, i Haab om at forsone den vrede Gudinde. Da han ikke havde Mod til at møde hendes Blik, holdt han sit eget fæstet paa den forsigtig balancerede Kaffekop, af hvilken han tog et Par beskedne Slurk, mens han lyttede til hendes Spørgsmaal. Hans Stemme var blødere, end man skulde have troet det muligt for en Nøddeknækkers at være, da han svarede, at de haabede imorgen navnlig at skyde Raadyr men ogsaa Harer og maaske endogsaa en Ræv eller to. Hvis det havde dreiet sig om en Plan til at frelse tusend betrængte Væseners Liv, kunde hans Røst ikke have været blidere. Men den fik endnu en rørende Nuance af barnlig

Bønlighed, da han meddelte sin bedre Halvdel, at han havde faaet Dr. Stens venlige Løfte om at deltage i deres lille Jagtselskab imorgen. At indbyde en ny Gjæst til et Selskab paa Fuglsang, uden forud at have drøftet dette Spørgsmaal med Husfruen, var en uhørt Egenraadighed, der — som han var sig fuldt bevidst — kunde skabe et farligt Præcedens. Men paa dette Punkt vidste han ogsaa, at han havde god Undskyldning, og han undlod da heller ikke at fremhæve, at han jo ingen Anelse havde haft om, at Doktoren var Jæger, hvad deres elskværdige Vært lykkeligvis havde gjort ham opmærksom paa.

Paa Grund af sin undersøiske Forbindelse havde Erna — som Rudolph ganske rigtig formodede — allerede for længe siden været vidende om, at hendes Ven og Læge var engageret for den følgende Dag til en Jagt paa Fuglsang. Men nu havde hun ogsaa Ret til officielt at være vidende derom. Hvad hun strax benyttede til med en drillende Haandbevægelse at kaste den Bemærkning over til Rudolph, at han nu kom ind i en farlig Periode; forhaabentlig vilde de mange Jagtindbydelser, som sikkert vilde regne ned over ham, ikke forlede ham til at forsømme sine Patienter.

Hubert, der traadte nærmere sammen med Rudolph, udtalte det Haab, at han med denne Indbydelse, som han jo havde Del i, ikke var kommen nogen Aftale mellem sin Kusine og hendes Doktor paa tvers. Hvorpaa Erna leende svarede, at Dr. Sten havde været saa heldig med sin Kur, at hun nu neppe længer betragtede sig som hans Patient — en Meddelelse, der glædede Hubert i saa høi Grad, at han klappede hendes Livlæge paa Skuldren og erklærede ham for værdig til en Medaille.

— Aa, jeg tænker ikke saa meget paa mig selv — og desuden, Folk af vor Stand bliver ikke saa let forsømt .... De Fattige derimod — —

— Men, Fru Bjerring — —

— Ja, tag mig det ikke ilde op, Hr. Sten, men de Læger, der foretrækker de Fattige, saadan som En, jeg nylig læste om, at naar han samtidig blev kaldt til en Rig og til en Fattig, saa gik han til den sidste, idet han sagde: — „De Rige finder altid En, der veed ligesaa lidt som jeg" — ja, den Slags Læger, de er vist en uddød Race.

Rudolph gjorde nogle matte Forsøg paa at forsvare Standen. Han følte sig en Smule fornærmet, skjøndt han meget godt forstod den diplomatiske Hensigt med disse letsindig henkastede Ytringer: for vilde ikke en Dame, der var forelsket i en Læge, tilskrive ham af mulig Heroisme og for hans Skyld prise hele Standen?

— Ja Gud bevares. Hr. Sten, det er jo saa naturligt, at *De* ikke vil indrømme det, og vi veed jo ogsaa allesammen, at De selv er meget god mod fattige Patienter. De forsømmer sikkert ikke den gode gamle Ane — hun var dog meget lidende, da vi saae til hende ....

Erna forstummede pludselig. Hun indsaae, at hun havde forsnakket sig. Ganske vist kunde deres fælles Besøg hos Ane let være rygtedes og *via* Borgestuen, hvor Søren Kudsk nu sad ved Kruset, komme Hubert for Øre. Paa den Maade kunde det endogsaa let have virket mistænkeligere, end naar hun selv talte saa uforbeholdent derom. For egentlig var der jo slet ikke noget Betænkeligt i dette Besøg. Nemlig i Besøget *selv*. Det gjaldt bare om ikke at skele ud over Dørtærsklen, mens man talte derom, for ellers kunde der saa grumme let speile sig noget temmelig „Betænkeligt" i Mine

eller Farve, og det var et Par skarpe Øine, som hun følte rettet paa sig.

Hendes „*vi* saae til hende", var strax slaaet ned i Hubert, og hans Tænder skinnede hende spørgende imøde — — —.

Ja, der var ingen Tvivl om det, hun vilde have givet Noget for at kunne have taget det Par Ord tilbage. Men der gaves intet „Tilbage" nu, hun maatte igjennem.

— Ane — i Borrehusene?

Erna saae op og nikkede til sin Blaaskjæg med sit fortryllende, naivt fortrolige Smil.

— Ja, tænk dig! Hr. Sten og jeg vi besøgte saamænd gamle Ane iforgaars, ganske sent om Aftenen.

Og hun begyndte at fortælle, hvordan hun iforgaars pludselig var bleven overfaldet af saadan en Længsel efter Onkel Frederik og Agnes, at hun strax havde ladet spænde for Kaleschen.

Af en eller anden Grund lod hun til at lægge stor Vægt paa, at det var Kaleschen og ikke Landaueren — — „Du veed nok, den gamle Kalesche, Hubert."

Hubert „vidste" den gamle Kalesche — han vidste blot ikke, hvorfor det ærværdige Kjøretøj netop nu saa ostentativt blev trukket ud af Remisen. Men han spidsede Øren: maaske *vilde* han faa det at vide!

Godt. Hun var altsaa kjørt over til Hanenau, havde underveis mødt Onklen i Skoven og kjørt ham hjem, hvor hun traf Hr. Sten — hun overraskede ham endogsaa midt i en meget intim Samtale med Agnes .... ja, ja, hun frygtede — — med en ringblinkende Fingers kokette Truen *frygtede* hun, at Hr. Sten var en slem Kurmager, maaske en rigtig Don Juan!

Dette var et dristigt Træk, muligvis ogsaa et godt

Træk, kun at man i saadanne Tilfælde altid løber den Fare: *to overdo the thing,* som Rudolph følte, at Brix vilde have sagt her — og følte med en ikke ringe Beklemmelse, mens han red den Drilleri-Byge af, der fra alle Sider udgjød sig over ham.

Denne Byge var imidlertid taget med i Beregning. Den bød Erna en velkommen Pause til at overskue, sigte og ordne Materialet. Hun vidste, at Farvandet var fuldt af blinde Skjær og forborgne Strømhvirvler.

— Nu veed vi jo allesammen, at hvis Onkel Frederik har en menneskelig Svaghed, saa er det den, at han holder meget af at faa sig en Whist om Aftenen. Dèr var vi nu netop et godt Parti samlet, og derfor blev han meget skuffet, da Hr. Sten vilde tage hjem. Han havde en Enspænder staaende i en Bondegaard i Nærheden, hvor han havde været paa Sygebesøg. Naa, naturligvis tilbød jeg ham en Plads i Kaleschen, og hans Enspænder blev kjørt hjem til Stubberup af en Dreng.

— Og du var ikke bange for at kjøre saadan om Aftenen med en Don Juan? spurgte Hubert med sit værste Blaaskjæg-Smil.

Nu vidste han, hvorfor Kaleschen var bleven trukket frem af Remisen.

— Men Hubert dog!

Dette Udbrud af Indignation ledsagedes af et Matroneblik, der mindst syntes at tilhøre en Halvtredsindstyveaarig.

— Nei, det vilde virkelig have været Synd, hvis Onkel ikke havde faaet sin Whist! Og saadan som han nød den! Han sad hele Tiden i Held — ligefrem fabelagtig. Tilsidst kunde han lægge fem Kroner — var det ikke fem? — naa, fem en halv — og vi spillede

jo *saa* lavt — dem kunde han putte i Sparegrisen — Julebøssen for de Fattige — den kjære, gode Onkel!

Et kjærtegnende Rørelses-Blik maatte sendes over til Onkel Frederik, der med en gammel Hofkavalers Elegance konverserede den i Hjørnesofaen thronende Geheimeraadinde. Derved mødte Ernas Blik det fra den stedse fornemme Dames kolde Øine, og hun følte, at dette hele Tiden havde hvilet paa hende og Hubert — en Opdagelse, der berøvede hende al den Fordel, som denne Digressions-Pause skulde have skaffet hende. Hun nærmede sig jo nu stærkt til Beretningens farligste Afsnit, hvor det gjaldt, at hverken hun selv eller Sten — hvem hun saa vidt muligt maatte undgaa at se paa — lod Tanken sværme det mindste ud over Hyttetærsklen og navnlig da ikke komme paa Afvei i Retning af den slemme Stubberuper Smedie. Ja endogsaa indenfor denne Tærskel, i den fattige Hytte selv, var der ikke rigtig sikkert! Hele Slutningen af dette Besøg hos den klarøiede gamle Skovkvinde var af en saa graverende Beskaffenhed, at ikke engang Reflexer deraf maatte spille ind i de to Paagjældendes Bevidsthed — der kunde i saa Fald kun altfor let komme mistænkelige Forlegenheds-Phænomener tilsyne. Kun Skade, at Tanker, der har Ordre til at holde sig ganske stille i Bevidsthedens bageste Krog, har en slem Tilbøielighed til at trænge sig i Forgrunden.

Paa venstre Side havde hun Huberts Blik, der var ligesaa hed en Straale, som den paa den høire, derovre fra Krogen, var iskold. Erna gjøs lidt i denne Dobbeltbelysning.

Hun tog sin elegante Elfenbensvifte, der laa paa Bordet, og lukkede den omhyggelig op.

— Og nu maa jeg give Hr. Sten det Vidnesbyrd, at han virkelig er en samvittighedsfuld og opofrende Fattiglæge, for da vi kom til Borrehusene, og vi just befandt os midt i en interessant Samtale — ja det *var* virkelig en meget interessant Samtale, ikke sandt —?

Rudolph, der tænkte paa, hvorledes Ingen af dem i lang Tid havde kunnet faa et Ord frem, skyndte sig at bevidne, at det havde været en sjælden livlig og saare interessant Samtale.

De hvide Tænder kom frem af det sorte Skjæg for at forsikre, at Hubert ikke i mindste Maade tvivlede derpaa.

Erna følte hans Blik brænde paa hendes venstre Skulder, som om der blev holdt et Brændglas over den. Hun viftede sig langsomt. Det er altid lidt farligt at irritere Fjenden, men det kan undertiden være nødvendigt for at bortlede hans Opmærksomhed fra et bestemt Punkt.

— Livlig og meget interessant, gjentog hun med et graciøst Nik: — men ikke destomindre maatte Doktoren strax bryde af, da han saae, at der var Lys hos gamle Ane. Han *maatte* ind og høre, hvordan det gik hende.

Almindelig Beundring — ikke mindst fra Huberts Side, der vidste med sig selv, at om han saa havde været nok saa meget Læge, vilde ikke tusende døende Aner have faaet ham til at afbryde en „interessant" Samtale med Erna under saa gunstige Omstændigheder.

Allerede ude hos Ane havde Rudolph beundret den Færdighed, hvormed Erna løi Situationen tilrette: — blot et lille Ryk, og den sad, som den skulde. Alligevel blev han nu paa Ny overrasket; og det uventede

Bi-Resultat, at han blev forestillet for et beundrende Selskab i den medicinske Heroismes flatterende Belysning, var for meget for hans Smule Forstillelseskunst.

Hubert saae eller følte, at der var Noget her, som ikke var i Orden. Han anede endogsaa, at det vel snarere forholdt sig omvendt, og at det var Erna, der absolut vilde ind til Ane. Men hvorfor hun havde villet det, hvad der stak bagved dette, det kunde han ikke gjøre sig noget Begreb om — og hans Mistanke blev ved sin Ubestemthed kun saa meget mere fortærende.

— Synderlig høfligt var det just ikke — fortsatte Erna; men godmodig som jeg er, tilgav jeg ham, ja gik endogsaa selv med ham ind til Ane.

— Naturligvis! Ane var jo altid Onkels erklærede Yndling og din Protegé.

Erna nikkede.

Hun var just i Færd med at sige Noget om Besøget selv, for hun følte, at hun ikke godt kunde stoppe saa pludselig op. Men Rudolph kom hende i Forkjøbet og gav Selskabet en humoristisk Beretning om Huspostillen, der afslørede sig som en Bog „om Dyrene i Skoven".

Erna lænede sig behagelig tilbage og hengav sig til den Luxus at være Tilhører. Hun var Rudolph saare taknemmelig, fordi han gik videre. For selv havde hun absolut ikke vidst, hvor hun nu skulde sætte sin Fod. Det havde foresvævet hende, at der var *Noget,* lige dèr foran hende, der ganske fortrinlig egnede sig til Afslutning. Men forgjæves havde hun anstrengt sig for at komme paa, *hvad* det var.

Rudolph havde reddet Situationen. Hun følte, hvor-

dan man ved hvert Ord gled ind i et sikrere og behageligere Farvand.

Den zoologiske Huspostille og den Gamles underlige Philosophi morede Kammerraad Sommer saa meget, at han maatte stille sin Kop fra sig og gnide Hænderne samt give sig Luft ved at udspy en Hoben uforstaaelige, over hinanden tumlende Stavelser. Ogsaa Wagemann morede sig kostelig, men maatte snart trække sin Munterhed i Land, da Mollusken allerede strakte sine Fangearme ud for at hale den ned i en religiøs-ethisk Forargelses Dyb og kvæle den dèr.

— Aak ja! den kjære Onkel Frederik, han mener det saamænd saa godt, sagde Erna, men han skulde ikke tale saa frit med Folk.

Mollusken fnyste fugtig, betvivlende den første Del af hendes Sætning og afgjort bejaende den sidste.

— Ganske vist, det skulde han ikke, bekræftede Nøddeknækkeren for at berolige det vrede Bløddyr; men med en humoristisk Blinken til Kammeraaden tilføiede han: — egentlig burde man anklage ham hos Pastoren.

— Hos Ke-ke-ri-Christensen! han er jo helt hypnopop-tiseret af Kammerjunkeren. Se blot, hvordan han fo-formelig hænger ved hans Læber!

— Ja, og hvad har han saa for det? spurgte Sten. „Præsterne vilde brænde os den Dag idag, hvis de bare kunde," sagde Kammerjunker Harstorf endnu iforgaars til mig. „Ogsaa Christensen?" spurgte jeg. „Han ogsaa, men det vilde gjøre ham meget ondt."

— Naa, dèr har han dog noget for det, om end altfor lidt — hvad Mændene for det meste faar for deres Kjærlighed. — De hvide Tænder i det sorte Skjæg lo denne Bemærkning ned til Erna. — Jeg troer, at Kam-

merraaden har Ret: Pastor Christensen kan vi ikke bruge til Inqvisitionsmester. Men vi kunde maaske henvende os til den verdslige Øvrighed i Amtmandens Person.

— Naa, dèr kom vi nok til den Re-ræ-rette! Han gaar jo aldrig selv i Kirke. Men hvad stik-kikker forresten Am-tamtmanden? — han er jo sprunget fra den indre Politik over paa den udenrigske .... det er da ellers ikke hans Be-gebet.

— Nei det har du da Ret i, Sommer. Hvad skulde han gjøre dèr med Jøderne — og „Politik uden Jøder" — he? ikke noget for Ingerslev. Men forresten har jeg da heller ikke hørt Noget om ydre Politik derovrefra.

De smaa bevægelige Øine, som Nøddeknækker-Physiognomiet forføiede over, tog et Øieblikksphotographi af Hjørnegruppen.

Den lange Amtmand bøiede sig helt hen over Agnes for at nærme sig til Geheimeraadindens Øre. Da den høie Dame havde tilegnet sig en passende fornem Tunghørighed, og Ingerslevs Røst i og for sig var gjennemtrængende nok, kunde man nogenlunde høre, hvad der blev sagt.

— Det er jo hverken ydre eller indre Politik —

— Jo gu-gu-gu er det saa. Uden-ri-ri-rigsk. Kan du da'tte høre! Lige nu talte han om Kongen af Mamorokko, og nu taler han jo om Keiseren af Sachsen — æh-h — *omvendt* naturligvis.

— Keiseren af Marokko, forklarede Nøddeknækkeren, — er den dunkleste Rose, man hidtil har kunnet fremelske, den er virkelig næsten sort.

— Aha! næsten sort — de-de-de-*derfor!* Ja, Ingerslev han er jo ogsaa en stor Ho-tor-to-ti-kultu-ri-*tist!*

— *Og* Gastronom! tilføiede Hubert. Og i begge Egenskaber er han Autoritet i Spørgsmaalet om „Kongen af Sachsen“ som er et nyt Jordbær, for hvilket Amtmand Ingerslev agiterer. Vi har ogsaa indført det her paa Juelsbo, og nu skal Onkel Frederik aabenbart vindes for det. Men det lader til, at min Nærværelse ønskes derovre ved den horticulturistiske Diskussion.

Hubert havde ved at se over til Gruppen i Sofakrogen opfanget et Vink, som hans Moder gav med de mørke harstorfske Øienbryn. Som den lydige Søn, han var, skyndte han sig nu at følge det, hvor nødig han end forlod sin gunstige Iagttagelsespost. Men han undlod ikke først at lægge sin brændende Cigar fra sig paa det lille Tobaksbord. Han gjorde det med et Suk, for han elskede den sidste, kraftige Hælfte af en Cigar.

Huberts Vidnesbyrd til Fordel for „Kongen af Sachsen“ var snart aflagt og hans officielle Mission egentlig dermed til Ende. Men han tydede et Blik fra sin Fru Mama fuldkommen korrekt, da han tog en Stol og satte sig ved Siden af Agnes.

Det kostede ham en Del Selvovervindelse. Ikke alene fjernede han sig nu for lang Tid fra sit Iagttagelsesfelt, men han overlod endogsaa Fjenden Marken. Imidlertid trøstede han sig ved Udsigten til her at kunne erhverve Oplysninger angaaende Ernas og Rudolphs Dobbeltbesøg i Hanenau. Siden Bjerrings Afreise havde Erna kun været en enkelt Gang hos Onklen; saa meget fik han snart udspurgt, og allerede *det* gjorde det temmelig usandsynligt, at de havde truffet hinanden tilfældig, om han end til sin Overraskelse erfoer, at Sten kom der ret ofte. Til videre Fremtrængen paa dette Forsknings-Omraade

aabnede der sig kun een eneste Vei: — han maatte selv antyde, at det vel neppe var saa helt tilfældigt, naar de To vare komne samtidig paa Besøg i Skovridergaarden; hvis Agnes havde haft det samme Indtryk, saa vilde det sikkert vise sig, om end nok saa indirekte. Alt dette maatte nu ske skjemtevis — som man saadan i en let, drillende Tone snakker om gode Bekjendte. Men selv saaledes var stor Forsigtighed nødvendig: det dreiede sig jo om en gift Kone, der ovenikjøbet var deres Kusine! Med hende kunde han overhovedet ikke begynde; Veien maatte betrædes fra Mandssiden: — i al Godmodighed mistænke sin nye unge Ven for at være en slem Kurmager — om Agnes ikke havde mærket saadan Noget? og nu saa behændig som muligt ad disse slibrige Veie se at komme fra Hanenau over ad Græsenkesædet Vindslevholm til.

Ved Udførelsen af denne Manøvre, der ikke lykkedes slet saa elegant, som han havde haabet, satte han Agnes paa en haard Prøve, saa langt han end i sin mandlige Tykhudethed var fra at have nogen Anelse derom.

Hun havde hilst hans Naboskab med Glæde og ikke uden en vis let Hjertebanken, da hun endnu ikke havde vexlet mer end et Par Ord med ham ved Ankomsten. Men det varede ikke længe, før det blev hende pinlig klart, hvori hans eneste Interesse ved denne Samtale bestod. Hun maatte næsten gjøre Vold paa sig selv for ikke at sige til ham: „Du kan være ganske rolig: det var virkelig et rent Tilfælde, at de traf hinanden hos os iforgaars. Saa, nu veed du det, gaa nu bare tilbage til din Erna! Og hvis du til syvende og sidst alligevel vælger den politiske Løbebane, saa tag

i alt Fald ikke den diplomatiske, for det er du altfor gjennemsigtig til!"

For Samtalen mellem Hjørnegruppens andre Medlemmer havde nu virkelig vendt sig fra Keiseren af Marokko og Kongen af Sachsen til Politiken, og det til den indenrigske. Huberts Nærværelse havde virket uimodstaaelig paa Amtmanden: den politiske Kjæphest tog Luven fra den horticulturistiske. Kredsens Repræsentant var sygelig, det kunde hvad Øieblik det skulde være komme til Nyvalg, og da Kammerjunker Harstorf desværre ikke vilde lade sig stille op som Kandidat, saa var der Ingen, der var bedre egnet til at repræsentere Høires Interesser end vor Juel.

— Allerede Skikkelsen — kjære Fru Geheimeraadinde, De maa dog indrømme mig! .... De er Fædrelandet det Offer skyldig at undvære ham, og De vil vise Dem som en spartansk Moder, det veed jeg. Tænk Dem Deres Søn paa Talerstolen — og overfor ham en lille litterær Jøde, som Venstre i alle Tilfælde sender ...

— Ja men Ingerslev, sagde Kammerjunkeren smaaleende — vilde det ikke for Kontrastens Skyld være endnu virksommere at opstille En med *blond* Skjæg?

— Ja, ja, De spøger, Harstorf, men i Virkeligheden er De dog enig med mig — og Geheimeraadinden ogsaa.

De vare i alt Fald begge enige om, at det var godt, naar Samtalen holdt sig paa det politiske Omraade og drog Hubert ind i sin Kreds.

Medens de havde snakket sammen om gamle Dage i Kjøbenhavn, havde hver af dem med det ene Øre fulgt Samtalen mellem Hubert og Agnes og kun været lidet opbygget af dens Retning. Geheimeraadinden

havde ikke kaldt Sønnen herhen og anbragt ham ved Siden af sin Yndling og Svigerdatter *in spe* for at han skulde sidde dèr og tale om Erna og forsøge at udspionere hendes Veie. Men forresten, hvis Erna i sin Græsenkestand blamerede sig en Smule med denne unge Læge (hvem hendes Søn, Gud maa vide hvorfor, protegerede), saa meget des bedre — var man næsten fristet til at sige. Naturligvis gjorde det hende ondt for Bjerring; men hvorfor passede han heller ikke bedre paa sin Kone? Det var ogsaa nok lidt betænkeligt for Familie-Æren. Men paa den anden Side regnede hun neppe Erna til Familien. Hun var ingen Juel, end sige da en Harstorf. Det var Geheimeraadinden høist tvivlsomt, om der udenfor disse Familier (af hvilke dog den Harstorfske var den fornemste) overhovedet fandtes Mennesker, der kunde regnes for fuldtgyldige (Hoffet var en Sag for sig — stod *over* Menneskeheden). Begge var talrige nok til at yde den menneskelige Interesse tilstrækkeligt Spillerum, uden at man behøvede at gaa udenfor denne hellige Kreds. Derfor *gik* hun ikke udenfor den.

Harstorf havde ganske vist ingen Anelse om noget spirende Forhold mellem Erna og hans unge Ven Sten — men desto mere om det mellem Erna og Hubert, som var saa skjæbnesvangert for hans Datters Hjertefred. Da han jo kun var begavet med *mandlig* Kombinationsevne, kunde han ikke faa noget Rigtigt ud af en Samtale, hvoraf Størstedelen gik ham forbi. Men han havde en pinlig Følelse, hver Gang Navnet „Erna" naaede hans Øre, og mente ogsaa snart at kunne se paa Agnes' Ansigt, at hun udstod hemmelige Kvaler.

Derfor indrømmede han ogsaa beredvillig, at han var

af Amtmandens Mening. Han havde ikke ringe Tanker om sin Neveus Evner; i alt Fald var Hubert fuldkommen fortrolig med Landvæsnets Interesser; og Harstorf mente, at den politiske Virksomhed visselig vilde være sundere for ham end darwinske Studier — en Anskuelse, som Geheimeraadinden hjertelig samstemmede med.

Ogsaa Agnes gav et Bidrag til denne Diskussion, der var hende ret velkommen. Hun tilstod leende, at hun allerede i Mai, paa en Kjøretur i Hanenau Skov, havde sluttet et Forbund med Erna til det Juelske Kandidaturs Fremme. Ja, Ernas livlige Phantasi havde endogsaa set ham som Minister og feiret en Fest for ham som Fædrelandets Redningsmand.

Nu kom Amtmanden først ret i Fyr og Flamme, indtil hans Veltalenhed kogte over og fordampede i det Spørgsmaal, *hvilke* Folk vi maatte have ind i Regjeringen, hvis ikke det Hele skulde gaa — gaa — ad — ad — *undas* (han vilde have sagt „ad Helvede til", hvis ikke Geheimeraadinden havde været der).

Hubert strøg velbehagelig sit Skjæg, hvori Tænderne lo. En Ytring af Agnes havde gjort ham det utvivlsomt, at hint Damernes Forbund i Hanenau Skov var blevet sluttet paa den selvsamme Dag, da han kort efter „i en anden Del af Skoven" (som det hedder hos Shakespeare) havde omarmet den Ene af disse skjønne Sammensvorne — en Erindring, der jo netop for en halv Times Tid siden havde sat hans Blod i Kog. Det politiske Eventyr, der hidtil ikke havde fristet ham synderlig, fik nu en erotisk Indvielse. Elskoven tog hans Ærgjerrighed ved Haanden og førte den over til Politikens forjættede Land, hvor de gyldne Taburetter vinke i Baggrunden.

Amtmandens Udgydelse havde ikke blot lokket en tyk Provst og en Buldog af en Proprietær frem fra en Vinduesnische og faaet nogle unge Mennesker af begge Kjøn — blandt hvilke Talerens Døtre — til at forlade deres Skjul bagved Flygelet; den foranledigede ogsaa Kammerraaden og Wagemann til at lægge deres Cigarer fra sig og slutte sig til den politiserende Hjørnegruppe. Ja selv Damearchipelaget kom under det politiske Lufttryk, da Fru Ingerslev, der var ligesaa lille og tyk som hendes Ægtefælle var lang og mager, begyndte at udbrede sig over, hvorledes Korrespondance med Foreninger og Redaktioner og Kommissioner og Partiledere og Gud veed hvad optog al den Tid, som Embedspligterne levnede hendes stakkels Mand, naar han var hjemme, hvad han næsten aldrig var, da han evig og altid var underveis for at tale i en Forsamling eller lede et Møde eller deltage i et Festmaaltid eller kalde et eller andet til Live eller „hvad veed jeg", saa at Familielivet helt gik — gik — ad — æh —; hun vidste, at hendes Mand vilde have sagt „ad Helvede til", og da hun intet latinsk Substitut havde, nøiedes hun med at lade det „gaa til Grunde". Men hvad skulde man sige? Det var patriotisk Pligt at bære det! Var det ikke Almenvellet, der saaledes absorberede Ingerslev — formelig — ab-sor-*be*-rede ham?

Ikke forgjæves gjentog hun dette Ord og dvælede med Salvelse paa hver enkelt Stavelse. Det indbragte hende en rigelig Sum af Respekt fra Tilhørerkredsen. Hver af Damerne vidste med sig selv, at *hun* aldrig var faldet paa at bruge det.

Rudolph og Erna vilde saaledes have haft det saa deiligt for dem selv, hvis ikke Mollusken havde været der.

Ufravendt fæstede Bløddyret sine smaa Øine paa dem, som et Par mørke Sugevorter, og var aabenbart fast besluttet paa ved Hjelp af dem at uddrage alt Næringsstof, der mulig kunde frembyde sig her for Organet for „Tyende-Moralitet" samt dets Naboorganer, og fuldkommen „ab-sor-*be*-re" dette Stof.

Stof til at absorbere for disse Organer maatte sikkert findes; for det var klart, at de To ønskede hende paa Bloksbjerg — Mollusken følte det i sit Inderste med en sød Kildren.

Erna brændte virkelig efter at faa hvisket et Par Ord til Rudolph. To, tre vare nok. Hubert var borte, men han kunde hvert Øieblik komme tilbage. Naar blot Mollusken vilde slippe dem et eneste Sekund! Følelsen af Sugevorterne, som forseglede hendes Læber for al Hvisken — passiare kunde de saa meget de lystede — bragte hende lidt efter lidt i en saadan Tilstand af Irritation, at hun vidste, hun *maatte* benytte den ringeste Frihedsfrist til at blive af med disse to, tre Ord.

Rudolph var paa sin Side ikke mindre opsat paa at modtage dette Budskab, som de graagrønne Øine i den sidste halve Time havde lovet ham .... „Ihm die nächste süsse Stunde", sang det hele Tiden i hans Hjerte.

Og Mollusken ventede, byttegridsk, med Sugeapparaterne rede, fjernere fra Bloksbjerg end nogensinde.

De talte om Agnes. Det var Erna, der havde bragt hende paa Tapetet.

— Finder De ikke ogsaa, Hr. Sten, at Frøken Harstorf ser meget bleg og angrebet ud idag?

Rudolph sendte et Blik over til Hjørnesofaen — — og følte ligesom et blidt elektrisk Stød.

Som Agnes sad dèr, lidt foroverbøiet, med det milde

gyldne Kjertelys fra en Væggekandelaber ned over den simple brune Haarknude, kunde hun næsten være gaaet for hin unge Pige, der — efter Brix' energiske Udtryk — havde bragt ham i Fare for at blamere sig udødelig ved en ulykkelig Kjærlighed. Der var en Lighed, men den bestod i noget saa Uhaandgribeligt, at den under almindelige Omstændigheder slet ikke kunde siges at være forhaanden, og kun vovede sig synlig frem ved en ganske særlig Stilling eller i en eiendommelig Belysning. Allerede een Gang var et Glimt af den smuttet hen over hans Hjerte: det var netop kort før Brix i Vindslevholm Allé holdt sin Philippica mod „det usundeste, naturstridigste, afskyeligste Produkt af en spiritualistisk Overkultivering, en u-lyk-ke-lig *Kjær*lighed": i det Øieblik, da den gamle Kalesche kjørte forbi dem og et bleggyldent Maanelys fløi hen over Læber og Hage af et Pigeansigt, der bøiede sig frem af Kalescheslaget ved Siden af Kammerjunkerens graa Hoved og under det sorte Hovedklæde gjorde et saa sælsomt madonnaagtigt Indtryk paa ham.

Og ligesom den Gang strøg han sig uvilkaarlig med Haanden over Panden.

Hvad han saae derovre nu var ikke Agnes Harstorf: det var Billedet af en ulykkelig Ungdomskjærlighed eller snarere et Symbol paa det, hvori vi Alle ere ulykkelig forelskede: Idealet. Ikke dette eller hint Ideal, men Idealet slet og ret.

Men her, ved hans Side sad Virkeligheden og ventede — Virkeligheden, der kun kjender lykkelig, nydende, syndig Elskov .... og den havde sit „Sesam" paa de blomstrende, hedt aandende Læber.

Denne Modsætning rystede ham som med en magisk Kraft. Var det Anelse? var det Erindring?

Det var jo netop hin Ungdomskjærlighed, hvis prædestinerede Ulykkelighed han kun altfor tydelig følte — det var jo fra den, at han med et Fortvivlelsesspring havde reddet sig over i det Eventyr, som Brix kaldte „Husarridtet". Og han havde jo hele Tiden vidst, at denne forjættende Virkelighed dèr ved Siden af ham ikke var andet end Fortsættelsen af Olga Svendsen — Husaren i en anden Uniform. Men om Uniformen er lidt mer eller mindre glimrende guldtresset og af grovere eller finere Klæde, gjør ikke stort til Sagen ....

„Husarenritt."

Han syntes, han hørte Brix brøle Spindlers gamle banale Gallopade, som han havde kaaret til musikalsk Symbol paa Rudolphs Elskovsaffaire, brøle den af fuld Hals og slaa Takt med Støvlehælen paa Sofaarmen.

Og derovre —? Lød der ikke derovre fra ligesom Beethovenske Klange?

Hvad der virkelig lød derovre fra var kun Kammerjunkerens ikke særlig harmoniske Røst og Agnes' lette, klare Latter. Men denne Samklang havde den Forening af det Allerfortroligste og Hjemligste og det Allerfjerneste og mest Fremmede, som er Idealets egen Klang, naar det manende lader sin Klokke tone for os. For ham samlede det sig Altsammen i Ordet Hanenau, i Begrebet om et aandeligt Hjem, virkeliggjort i Billedet af hin Gaard ved Skovranden med de fire hvide Skorstene og de tre Popler — saaledes som det allerede hin første Dag saa hemmelighedsfuldt havde hilst ovre fra det blaa Fjerne, saa at der var kommet en gaadefuld Længsel over ham.

Ogsaa nu dalede den saaledes ned over ham.

Var det Erindring? var det Anelse? — eller begge? Erindring om Timer, henlevede dèr? Anelse om, hvad dette Hjem endnu kunde vorde for ham?

Imidlertid satte Erna Mollusken ind i Sagen, og Bløddyret blev udvortes endnu blødere ved Forestillingen om Frøken Harstorfs Brystsvaghed, medens det indvortes forhærdede sig: — Alt dette angik kun Physiken, ikke Moralen. Overhovedet var det slet ikke Sagen? Moralen! Hvad var Moralen af denne Fabel? Hvorfor satte f. Ex. den unge Læges Tavshed og aandsfraværende Stirren over mod det Hjørne, hvor Frøken Harstorf sad — hvorfor satte *den* vor gode Fru Bjerring i saadan febrilsk Uro? —

Mollusken følte med den sødeste Kildren, at den gode Frue mer og mer ønskede den paa Bloksbjerg.

For Erna var det en stor Lettelse, at Blaaskjægsmilet ikke længer vaagede over hende. Logisk taget havde hun altsaa maattet glæde sig over, at han nu aabenbart underholdt sig saa livlig med Agnes. Ulogisk taget — og hun *tog* det ulogisk — irriterede det hende. Men ganske vist manglede det Mishag, hvormed hun betragtede dem begge, ikke en vis kvindelig Logik. Geheimeraadindens Politik og hendes Planer med Agnes havde længe været hende bekjendt og været hende en Pæl i Kjødet. Hubert tilhørte *hende*. Han var en besværlig Eiendom, men ogsaa en statelig — og hvem lader en saadan godvillig fare? At han giftede sig, havde hun slet ikke noget imod. Hun undte ham endogsaa et rigtig godt Fornuftgiftermaal med Grunker og med saadan en Hustru, der som oftest følger med Fornuft og Grunker. Men Agnes? Nei!

Og naar Agnes vakte Anstød ved at fængsle Hubert,

saa gjorde hun det — som Mollusken ganske rigtig følte — ikke mindre ved at fængsle Rudolph, hendes nyeste og derfor vigtigste Besiddelse, som sad dèr lige ved Siden af hende og faldt saa underlig i Staver med Blikket rettet paa dette formentlig brystsyge Pigebarn!

Det vilde ganske afgjort være bekvemt, om samme Pigebarn tog til Riviera eller Meran eller saadan et andet misundelsesværdigt Sted. Da Onkel Frederik vilde savne hende skrækkelig, saa vilde det under andre Omstændigheder ikke have været muligt at virke for hendes Fjernelse. Men hvis hendes Bryst virkelig var blot den mindste Smule angrebet, saa vilde det jo være bedst for alle Parter!

Ogsaa den deltagende Mollusk ytrede, at der maatte gjøres noget for det kjære Barn, alt imens hun inderlig plagede sig med det Spørgsmaal: „men hvad mener nu den gode Fru Bjerring *egentlig* med al den Snak?"

— Ja ikke sandt, kjære Fru Wagemann, det maa der! — Naa, finder De saa ikke ogsaa, Hr. Doktor, at min Kusine ser daarlig ud iaften?

Spørgsmaalet kom skarpt. Det ligefrem skar ind i Bløddyret, som følte, at dette *havde* Noget med Moralen at gjøre. Det skræmmede Rudolph ublidt op af hans Drømmerier.

— Naa .... maaske lidt bleg .... Forresten kan det ogsaa ligge i Belysningen.

— Voxlys gjør ikke bleg — tvertimod. Jeg sad i Nærheden af hende ved Bordet, og det var mig paafaldende, hvor meget hun tog af Asierne og af de smaa Charlotter, det har jo Deres Ven ogsaa en Gang lagt Mærke til hos os. Han maa være en fortræffelig Læge.

De skulde dog ikke forsømme, saa snart som muligt at tale med Onkel. De veed nok, De *har* lovet det.

— Ja vist saa. Jeg vil heller ikke opsætte det. Maaske iovermorgen.

— *Iovermorgen?!*

I dette Spørgsmaal var Forkyndelsesblikket — Forkyndelsen af „den næste søde Time".

Rudolph forstod det. Han smilede: —

— Jeg mente blot, imorgen er der jo Jagt paa Fuglsang, og Deres Onkel er jo desværre ikke med ....

— Ja. Og *iovermorgen?*

— Ønsker Fruen maaske —?

Det var Regisse, der intervenerede med et nyt Kaffetilbud.

Erna rystede paa Hovedet med sit allernaadigste Smil.

— Nei Tak. Een Kop var egentlig allerede mer end tilladt.

Ogsaa Mollusken vinkede værdig af.

Men Rudolph syntes, at hans Nerver kunde trænge til den Styrkning, som et Par Draaber Mocca kunde give dem.

Regisse skjænkede i — denne Gang uden at spilde. Men efter hendes Træk og Holdning at dømme kostede denne Præstation hende ikke ringe Selvbeherskelse.

— Men Gud, Jomfru Paulsen — hvad feiler De?

Det bekymrede Spørgsmaal kom fra den menneskekjærlige Frue paa Vindslevholm. Hun var jo altid saa venlig overfor Tyendet, næsten som om det var hendes Lige, hun talte til.

Men ogsaa Lægens professionelle Blik følte Regisse

fæstnet paa hendes Ansigt, hvor Bleghed og Rødme vexlede, som om de blev blæst henover det.

— Aa, jeg feiler saamænd ikke Noget, Frue.

Denne Forsikring beroligede ingenlunde Fruens Bekymring, der syntes at stige til en vis Ophidselse.

— Jo, vist gjør De saa, Barn! De har jo Feber. Det er en Guds Lykke, at vi har Doktoren ved Haanden.

— Nei, jeg er virkelig ganske rask, Fru Bjerring.

Denne gjentagne Forsikring ledsagedes af et Blik fra „Barnets" sorte Øine, der fik Erna til at tænke paa sin spøgende Ytring overfor Agnes: — „naar blot ikke den Juelsboer Hebe giver os Arsenik i Kaffen!"

Der var Ingen fler at byde Kaffe til, og Regisse vilde sætte Bakken fra sig paa et lille Bord, der stod i velkommen Nærhed. Tiltrods for hendes fuldkomne Velbefindende kom Bakken ved denne Bevægelse til at ryste i Hænderne paa hende, og en Theske faldt klirrende ned paa Parketgulvet.

Regisse bukkede sig hurtig for at tage den op, udstødte et kort Skrig, greb sig med Haanden i Siden og vilde være faldet om paa Gulvet, hvis Rudolph ikke havde opfanget hende i sine Arme og anbragt hende i en Lænestol, der stod ved Siden af det lille Bord, og i hvilken hun blev besvimet liggende.

Den varmhjertede Fru Bjerring var allerede ilet til Hjelp.

— Rævegrav — Kl. et! hviskede hun til ham. — Aa, det forfængelige Barn har bare snørt sig saa ganske vanvittigt!

Andre kvindelige Hænder vare allerede tilstede for at knappe op og løse op og hægte op, hente Vandkaraffe, bringe Glas, skjænke i, stænke Vand paa det ligblege Ansigt og i al Almindelighed gjøre sig saa be-

mærkelige, som der kunde findes noget Paaskud til — og volde saamegen Forvirring,. som det var muligt.

Rundt om i Salonen vare Samtalerne blevne afbrudte.

Hubert var strax sprunget op. Med et lynsnart Blik oversaae han Situationen. Midt i den sorte Skjæggefylde var hans Ansigt lige saa blegt som det, der livløs laa tilbage paa Stolens Ryglæn.

Disse to Ansigter udgjorde et Par, syntes Agnes — og hendes eget fortrak sig af skjærende Smerte. Hun havde lige nu talt om Kjøreturen med Erna i Hanenau Skov, og ogsaa hun erindrede de Ytringer, som ved den Leilighed vare faldne om „den Juelsboer Hebe".

Men det Udtryk af ophøiet Selvbeherskelse overfor ufortjente Skjæbnestød, der prægede Geheimeraadindens Ansigt, vilde Brix, hvis han havde været tilstede, have betegnet som *„a sight to see"*.

Ikke mindre af en Seværdighed var den ubevægelige Mollusk. *Dette* kunde ganske vist have Noget med „Tyendets Moralitet" at gjøre — og med Herskabernes med! „Hun har hvisket ham Noget i Øret — et Par Ord — før hun sagde det om Snørelivet .... et Par Ord, jeg saae det! Hele Tiden har hun siddet her og luret paa en Leilighed og ønsket mig Stakkel til Bloksbjerg, jeg mærkede det godt! Og jeg saae hende hviske. Du gode Gud, hvilken Skamløshed!"

Stoffet var absorberet, Mollusken fordøiede det stille og sukkende. Og med Sukkene hævede og sænkede de store Perler sig blinkende, ligesom Taarer, dem det følelsesfulde Bløddyr havde grædt over Tidens Usædelighed, og som vare forstenede paa dets Bryst — blivende, glimrende Vidnesbyrd om egen Dyd.

VIII

Det var en stille, taaget Novemberdag.

Kun faa Minutter manglede i Et, som Ernas lille Gulduhr bevidnede.

Stille og ensomt var der i Vindslevholm Park, hvad der ikke var underligt paa denne Døgnets Tid og i denne afsides Del af Parken. Under det ensformige Lillagraat af Luft og bladløse Bøge lyste til alle Sider den kraftige Broncefarve af det fældede Løv, der dækkede Jorden i et ligeligt Lag. Kun en Snes Skridt eller saa tilhøire for Stien var der en dunkel Plet, hvor Jordsmonnet kom til Syne, og mellem Rødderne af en mægtig Bøg gabede derhenne et sort Hul.

Ernas Blik søgte dette Sted. Hendes Skridt, der havde ilet fremad, blev langsommere — og hun smilede.

Det *var* en løierlig Idee af hende at vælge Williams Rævegrav til Stevnemødested. Men hun vidste, at Rudolph kjendte det, og Ordet var hurtig hvisket, naar Tid og Omstændigheder gav knapt Spillerum. Og endelig behøvede man jo heller ikke at blive i umiddelbar Nærhed af Malepartus.

Hendes Hjerte bankede forventningsfuldt og en Smule ængstelig. Det var et voveligt Skridt, men hun havde ikke kunnet Andet. Endnu havde hun jo ikke talt et Ord med ham — for denne artige Passiaren med „Fru Bjerring“ og „Hr. Sten“ kunde man da ikke kalde at tale sammen! Hans Kys havde brændt hendes Kinder og Læber — men det var stumme Kys — ikke en Gang en Stammen af hendes Navn havde ledsaget dem. Hun længtes efter at *høre*, længtes, til det var blevet hende en utaalelig Plage. Hendes Øre vansmægtede

efter at inddrikke hans Elskovserklæringer — hvordan vilde de mon lyde? — hvordan vilde de klæde hans Stemme? — efter salig at fylde sig med hans Forsikringer (som hun ikke *helt* vilde tro paa), hans Bønner og Besværgelser (som hun kun vilde skjænke *halvt* Gehør) og hans Eder (dem Zeus, som bekjendt, ikke hører).

Langsomt gik hun videre i Retning af Skovens Søndenrand. Rudolph kom jo fra Stubberup og vilde sikkert vælge den korteste Vei. Klokken var over Et — hvert Øieblik kunde hans Skikkelse dukke op mellem Stammerne.

Hørte hun ikke Skridt i det tørre Løv bagved sig?

Maaske han dog var gaaet ad Alléen.

Hun vendte sig hurtig.

En Mand kom dèr marcherende mellem Stammerne .... men en Kjæmpeskikkelse.

Hubert.

Han løftede Hatten.

— Ja, Erna, jeg veed nok, jeg er ikke den, du ventede.

Erna gispede efter Luft .... Hvorfra vidste han ...?

— Hr. Sten har faaet Forfald. Du har vel ikke hørt det endnu .... Et Vaadeskud .... paa Jagten igaar ....

Et halvt tilbagetrængt Skrig — udstrakte Hænder —:

— Hubert! du har skudt ham.

Hubert smilte barsk — og lo saa: —

— En lille Skræk, hvad? Men vel ikke dødeligere end Aarsagen .... Skudt ham? nei, bare *an*skudt. Nogle Hagl i Laaret — kun en lille Aareladning, virker blodrensende. Du kan være ganske rolig. Han havde sin Forbindtaske hos sig. Det traf sig saa heldigt,

at vi netop iforgaars talte om saadanne Vaadeskud paa Jagten; ellers havde han maaske glemt den .... Ja, og nu er jeg altsaa kommen i hans Sted ....

Erna stirrede bedøvet og forvirret paa ham.

— Ja men .... hvor kan du — —?

Hun tav og bed sig i Læben.

— Aa, hvordan jeg veed — —? Ja, kjære Erna, du var lidt uforsigtig overfor Jomfru Paulsen. Hun var ikke *saa* besvimet, som hun blev strax efter — saa meget kunde hun endnu høre: — Klokken et og noget med en Grav. Det var nok for mig, der havde set dig blive sentimental over „den gamle Rævegrav". Hun mente ogsaa at have hørt dig tale forblommet om „iovermorgen", da hun bød dig Kaffe; og det trøstede mig, for hvis han var gaaet herhen igaar i Stedet for at komme til Fuglsang, saa havde han lumpet mig. Naa, du ser altsaa, at Skjæbnen har sørget for, at det rigtige Stevnemøde kom i Stand — for det med Hr. Sten var aabenbart blot en forkert Adresse. Lad os ikke tale mer om det — Manden Sten er gaaet ud af Sagaen.

Lænet til en Træstamme stirrede Erna hen for sig. Hun forstod knap Hælften af, hvad hun hørte. Hendes Tanker hvirvlede mellem hverandre: Rudolph saaret — maaske i Fare — ja, hvad han *dér* saa sagde — i Livsfare! .... Og Hubert, der havde skudt paa ham — dette rasende Menneske! .... Ja men, hvor maatte han dog ikke elske hende — til Forrykthed! .... Og Sten — han laa i Feber — maaske sukkede han hendes Navn — hvad kunde han ikke komme til at forraade, naar han phantaserede! .... Hvorfor skulde det da ogsaa komme saadan? .... Aa, Gud, hvilken Uforsigtighed! .... At udlevere sig selv til en Regisse!

Regisse! Tanken om denne Tjenestepige trængte sig i Forgrunden og oprørte hendes Væsen fra Grunden af.

Lige siden denne paafaldende kjønne Pige kom til at tjene paa Juelsbo — og det var siden sidste Februar — havde Erna haft hende mistænkt. Men hun havde ogsaa haabet, at denne Mistanke, der undertiden plagede hende rasende, dog maaske var ubegrundet. Saa var Afsløringen kommen iforgaars — pludselig og grelt; for Rudolphs tidligere Besøg paa Juelsbo lod hende ikke være i Tvivl om, hvad dette Ildebefindende betød. I hint Øieblik havde hun kun haft en Følelse af Befrielse: — dette skar Dugen over mellem Hubert og hende. Hvor fuldkomment var hun ikke i sin gode Ret, naar hun gjengjældte en Andens Kjærlighed!

Men nu, da hun stod ligeoverfor Hubert, bruste Skinsygens vrede Strøm pludselig op fra det grovelig krænkede Kvindehjertes Dyb og skyllede alt andet bort.

— Som sagt, Episoden „Sten" er sluttet. Vi staar igjen, hvor vi stod den Maidag i Hanenau Skov. Den Dag dukkede han op — igaar forsvandt han — foreløbig, og før han kan humpe om igjen, er du min, *min*, Erna, som den Gang —

— Og Regisse?

Spørgsmaalet skar saa skarpt og staalkoldt paa tvers af Huberts Tankegang, at det bragte ham lidt ud af Fatning. Det Smil, han fremtvang, flakkede lygtemandsagtig om i Skjæggekrattet.

— Ja, det er hende, vi skylder denne Sammenkomst.

— Troer du ikke, jeg veed, hvad der feiler hende? Eller hvem der har bragt hende i den Tilstand? — Aa, jeg veed meget godt, hvor ængstelig du har sat hende under Stens Opsyn — og saa kom det dog for Dagen!

Og du har Frækhed nok til at komme her og sige mig, at jeg maa være din!

Brændende Purpur overgjød Huberts Ansigt, men det var Vredens, ikke — som hun troede — Skammens Purpur.

— Du, der selv bringer en Mand til — — —

Han holdt pludselig inde. En stor hvid Tand bed sig fast i Underlæben og blev siddende dèr for at fastnagle den, saa at den ikke kunde give de Ord Luft, der vilde ud. Men Aaren svulmede i hans Tinding af Sindsbevægelse.

— Du har holdt mig for længe paa Tærskelen, Erna, sagde han endelig, da han havde faaet Stemmen nogenlunde i sin Magt. Men den var saa hæs, at Erna snarere forstod Meningen end hun hørte Ordene.

— Og du — trøstede dig. Trøsten var jo nær ved Haanden.

— Jeg har ikke „trøstet" mig, men — —. Naa, ja — vi kan jo lade *det* bero. Jeg tænker, Tjenestepigen og Doktoren kan gaa op imod hinanden.

Erna foer sammen, som om hun havde faaet et Slag.

— Aa, det er to Ting, der slet ikke kan sammenlignes.

— Ikke? — Maaske. — Det er blot Spørgsmaalet, hvem der er værst.

Erna gjorde en heftig Bevægelse.

— Nei, nei, Erna — jeg spørger ikke derom. Vi vil ikke gjøre hinanden Bebreidelser. Men hvor kunde du tænke paa at foretrække denne Sten for mig — jeg, som har elsket dig, saalænge jeg har kjendt dig, da vi begge var unge — jeg, som aldrig har kunnet glemme, at du i et eneste saligt Øieblik helt har tilhørt mig — tretten Aar er det siden, for mig er det, som var det

igaar. En Forbrydelse — o ja, jeg veed vel, at det var en Forbrydelse, og *min* alene — Straffen komme over mit Hoved! — Men hvad veed saadan en opblæst nymodens Nar om det? — Hvad koster det *ham*? Han troer jo hverken paa Himmel eller Helvede. Men jeg veed det nok: der er sat Straf derpaa .... Erna! jeg har hulket og bedet .... Hvad nytter det altsammen? Jeg kan ikke undvære dig, jeg *kan* ikke!

Bleg og skjælvende stod Erna dèr foran ham. Et Par Gange bevægede hun Læberne, men der kom ingen Ord.

Det var jo netop *det,* som hun inderst inde altid havde været saa bange for. Denne Alvor, denne lidenskabelige Voldsomhed, denne Tvang, der ikke lader sig bortræsonere — dette Væsen havde tiltrukket hende, men saaledes som Afgrunden tiltrækker, idet den endnu mere bortskræmmer; kommer man over et vist Punkt, saa bliver Tiltrækningen uimodstaaelig. Og det var netop, hvad hun frygtede allermest.

For alt dette havde hun instinktivt søgt Tilflugt hos Rudolph, hos hvem Alt syntes let og legende, fordi han „hverken troede paa Himmel eller Helvede". Hun havde ganske vist aldrig tilstaaet det for sig selv, men den Tanke havde dog været der paa Bunden: — at synde med Sten vilde hun næsten ikke føle som Synd, fordi der for en saadan Fritænker ingen Synd gaves, og hans Bevidsthed gjennemstraalede hendes. Men fremfor Alt: saadan en letfodsdandsende Synd kunde det ikke være vanskeligt at holde fængslet indenfor salonmæssige Grændser; medens saadan en haardhovet Kentaur af en Syndevillie hvad Øieblik det skulde være kunde gallopere bort med hende, ud i den stenede Ørk, hvor den offentlige Skjændsels Tidsler gro!

Og ganske rigtig: allerede skrabede Kentaurhoven utaalmodig i Jorden.

— Erna! vil du? Imorgen, nei, endnu iaften reiser vi bort — til Italien — et eller andet Steds hen —!

Et Par store forskræmte Barneøine stirrede paa ham.

— Er du afsindig? — — Og din Moder? Tænk dog paa din Moder, Hubert!

— Som om jeg ikke havde tænkt paa hende!

Han sagde det med et utaalmodigt Skuldertræk.

„Du veed jo dog, at naar jeg har een god Egenskab, saa er det den, at være en god Søn, og at jeg veed, hvilket grusomt Stød det vilde være for hende. Det har jeg dog vel sagt mig selv hundrede Gange. Naar jeg alligevel vil, hvad kan det saa nytte, at du taler hendes Sag — du, der ikke bryder dig det Mindste om hende."

Alt det laa saa tydelig i hans Mine og Gestus, at ingen Veltalenhed kunde have gjort Haabløsheden af alle hendes Modforestillinger mere indlysende.

— Jeg kan ikke! Det er Vanvid, hviskede hun.

Hubert sukkede.

— Ja, jeg vidste det jo nok! Naar jeg maatte raade, reiste vi bort og brød alle Broer af efter os. Men jeg vidste det nok, du vil ikke — du er bange .... Ja ja da, som du vil. Jeg faar nøies med mindre. Men ikke saadan som det er gaaet i denne Sommer og Høst. Jeg vil ikke ligge sulten udenfor Tærsklen og se at en Anden — — — — Erna, *Erna!*

Han traadte nærmere med en Bevægelse, som om han vilde slutte hende i sine Arme. Med et forskrækket Udbrud undveg hun ham. Hubert blev ogsaa strax staaende og lod Armene synke ned. Et Smil, der havde en selvironisk Gnist i sig, fortrak hans Læber. Det faldt

ham ind, at han dog vel ogsaa forlangte for meget af Damen. Hun var jo kommen herhen for at kaste sig i *Stens* Arme! — Og hint Smil gik over til et diabolisk Tandgrin ved Tanken om Medbeilerens Smertensleie. Men at hun nu, saa nær ved „Williams gamle Rævegrav", skulde synke i *hans* Arme, det kunde han dog neppe vente. Ja, det vilde maaske endogsaa have været lidt smagløst.

Mod Moralen kan en smuk Dame trøstig støde an, men ikke mod den gode Smag.

Ja, Erna havde Ret — for saa vidt! Situationen var ikke skabt for Ømheder, men desto mer for praktiske Skridt. Og dem gik han nu over til med en vis bidsk Besluttethed i Mine og Bevægelse. „*He means business*", vilde Brix have sagt, hvis han kunde have iagttaget denne Scene, i Stedet for at han i Stubberup Landsbyskole — telegraphisk hidkaldt — bandagerede Ofret for samme „Forretning".

— Bortreise — Skilsmisse — Ægteskab efter de fordømte tre Aar, som man tilbragte et eller andet Sted i Syden: — saadan skulde det være, naar jeg maatte raade. Det er det, som *jeg* vilde, og som *du* ikke vil. Men hvad du ikke har betænkt er, at denne Skilsmisse, som du er saa bange for, den kan jeg tvinge igjennem.

— Tvinge?

Denne Gang var der Trods i Ernas Stemme.

Hubert nikkede rolig og tog Noget ud af sin Brystlomme.

Det var et lille Bundt Breve, sammenbundet med et smalt, falmet Baand, der en Gang maatte have været rosafarvet.

Han holdt den lille Pakke hen for hende. Hun stir-

rede paa den uden at kunne begribe, hvad den skulde betyde, men ogsaa uden at kunne vende Øinene bort fra den.

Blikket blev fasttryllet af det en Gang rosarøde, nu blaalige Baand.

Det vilde ikke have været Erna muligt at sige, hvorfra hun vidste, at dette Baand var den Kotillonssløife, som hun *den* Aften havde fæstet paa hans Kjole.

„*Den* Aften", da hun første Gang som Nygift havde været paa Juelsbo. Salonen — der egnede sig bedre til Dandsesal end til Kaffeværelse — var ikke, som iforgaars, med svære violette Fløielsgardiner stænget af overfor en mørk Vinternat: — hvide Tyllgardiner viftede sagtelig ved de aabne Vinduer, Fløidørene stod aabne ud til Fritrappen, og derude laa den parkagtige Have, badet i Maaneskin, med sine dunkle Buskadser, sine blanke Kanaler, sine skyggedybe Alléer og sendte af og til en Dufthilsen fra sine Rosenbede og Syrenbuske ind i Salen som en Maning om, hvor langt skjønnere der var derude. Og mangen Gjæst, mangt et Dandsepar fulgte Maningen. Ogsaa hun og den stakkels Hubert, der tidt saae saa bedrøvet paa hende, at hun virkelig havde Medlidenhed med ham, fulgte den .... fulgte Tryllehavens Indbydelse helt ind i Alléernes Dyb, hvor endnu kun af og til en flagrende Valsetakt blandede sig med Løvets hemmelighedsfulde Susen, og tilsidst, hvor de to store Lindealléer skar hinanden, ind i den gamle Havepavillon .... fulgte deres Skjæbnes Lokkeraab, indtil hint dunkle Punkt i hendes Liv, som hendes Tanker altid gjorde omkring for, naar de kom i Nærheden deraf, og som de nu uimodstaaelig droges hen til, dragne af denne Talisman: det lille lyserøde Baand. Følte hun ikke endnu i dette

Øieblik, hvordan Kottillonssløifens Knude havde trykket sig ind i hendes glødende Kind .... det var den sidste enkelte Fornemmelse, hun siden kunde erindre — derefter var Alt Hvirvel ....

— Ja? — Hvad er det? hviskede hun endelig, blot for at sige Noget: — det er vel mine Breve? — hvad skal jeg med dem?

Hun havde helt glemt, hvad han tilsidst havde sagt og i hvad Anledning han havde taget disse Breve frem.

Derfor begreb hun heller ikke det spottende, ja næsten truende Glimt i Huberts Smil, da han svarede: —

— Nei, *du* skal ikke gjøre Noget med dem. Spørgsmaalet er, hvad *jeg* skal gjøre med dem. Og det kommer blot an paa dig.

— Hvordan det?

— Om jeg f. Ex. skal sende dem — til William.

Hendes Øine stirrede paa ham, ganske stive af en Skræk, som hun endnu ikke ret forstod.

— Troer du, Erna, at naar William har læst disse Breve — —

— Hubert!

— Saa vidt jeg kjender ham .... han er jo nok en flegmatisk Natur, men naar han en Gang kommer i Bevægelse, bliver han ikke staaende paa Halvveien — — —

— Hvad skal nu det til? afbrød Erna ham i en ærgerlig Tone. — Det er jo Noget, du ikke for Alvor kan tænke paa.

— Synes du ikke? — Ja, da kan jeg forsikre dig, at jeg *har* tænkt baade meget og alvorligt paa det. Maaske vilde det være det Rigtigste baade overfor William og overfor os selv. Det vilde være en slem Opera-

tion for dig, med din Menneskefrygt. Men den vilde snart være overstaaet, og saa vilde der være skabt sunde Forhold.

Junkerens Forestilling om „sunde Forhold" lod til at være forskjellig fra den, som Cand. med. Rasmus Brix havde udviklet for sin Ven, Rudolph Sten, Cand. med. Men efter Ernas Ansigtsudtryk at dømme deltes den heller ikke overalt i hans egen Kreds. Uden at lægge Mærke dertil fortsatte han imidlertid i en næsten triumpherende Tone: —

— For det kan du vel selv indse, at det vilde føre til Skilsmisse og til *vort* Ægteskab .... Vi vilde endogsaa faa Otto med os.

De hvide Tænder smilede hende en naiv Portion Faderglæde imøde, uden at ane, at de lige havde ladet de farligste Ord, der kunde findes, undslippe deres lysende Gjærde.

Otto offentlig anerkjendt som Huberts Søn — det var endnu ikke med en Tanke faldet hende ind. Men du godeste Gud, dermed gik jo Alting tabt, hvad der ellers kunde vindes ved en ordnet og lovmæssig Fremgangsmaade! Mer end tabt! Ligemeget hvor glatte de Baner end vare, ad hvilke Opløsningen af det gamle og Indgaaelsen af det nye Ægteskab fuldbyrdedes: — ved dette Skridt var hun jo stemplet som Ægteskabsbryderske, ja stillet i Gabestokken som en Kvinde, hvis Ægteskabsbrud daterede sig fra hendes Ægteskabs første Tid — —!

Heller dø end *det!*

Hubert strøg sig med Haanden over Panden.

— Det vilde have været det Rigtigste. Jeg skulde have gjort det, og saa først sagt dig det bagefter. Men det var mig altfor meget imod at tvinge dig paa den

Maade, selv om det skete til dit eget Bedste. Naar du foretrækker et hemmeligt, lyssky Kjærlighedsforhold — naa, det faar saa være! Det er en Feighed af mig, jeg veed, det er Feighed — men jeg giver dig frit Valg. Kun det Ene: stil ikke min Taalmodighed paa altfor haard en Prøve. Lad mig snart høre fra dig, ellers — gaar Brevene til William. Paa Gjensyn, Erna!

Han vendte sig om og gik hurtig bort, den Vei han var kommen, som om han frygtede for at svække Virkningen af sine afgjørende Ord ved at føie Noget til.

Som bedøvet stod Erna dèr og stirrede efter ham. Saa rystede hun Lammelsen af sig og mere løb end gik tilbage til Gaarden.

En halv Timestid senere steg hun ind i sin Kalesche.

Den diskrete Sophie, der lagde Reisetæppet om hendes Fødder, var saa paatrængende diskret overfor Fruens blege og forgrædte Udseende, at Erna undveg hendes Blik. Ved denne Bevægelse blev det opfanget af Livréfrakkens blanke Skjødeknappe-Par, der blinkede gemytlig til hende, idet Søren vendte sig om paa Bukken for at faa at vide, hvorhen han skulde styre de Kastaniebrune.

— Til Hanenau! raabte Erna og krøb gysende sammen i det graa Pelsværk.

IX

Det var ikke koldt nok for den store Jernovn i Hjørnet, men desto bedre passede Temperaturen for den gamle Marmorkamin paa Midten af den ene Kortvæg.

Og den gjorde sig da ogsaa tilgode med et retskaffent luende og knitrende Baal af Birke- og Bøgebrænde.

Det flakkende Skjær havde sin Hjertenslyst af at drive sit lunefulde Spil med alle de blanke Ting i det halvdunkle Værelse. Bogskabets Glasruder og Bindene bag dem, Kakkelovn-Cylinderens lange Jernstriber, Guldsnirkler paa en Billedramme, Kinder og Hage af en Broncebuste og Søilen, der bar den — de blev snart her, snart dèr tryllede frem og stod et Øieblik fæstnede som glimrende Lysskikkelser for saa ligesaa pludselig at forsvinde, efterladende et graat Dagspøgelse. Men den bedste Tumleplads var den store Panopli paa den ene Langvæg, ved Siden af Skrivebordet: Hirschfængere, Bøsseløb, sølvbeslagne Krudthorn, moderne Pistoler og gamle Terzeroler, en med Perlemoder indlagt arabisk Flint — det var ligesaa mange allerkjæreste Stykker Legetøi til at finde og skjule, kjæle for og kaste bort.

Og dog var den Gjenstand, der thronede oppe over alle disse Herligheder og syntes at holde Vagt over dem, endnu mere tillokkende. Ligesom Børn, der har faaet en stor Gyngehest, kaster alle andre Gaver tilside for helt at hellige sig den, saaledes styrtede alle Lueblinkene sig over Elsdyrshovedet. Rigtignok havde det kun eet blankt Punkt: det udvældende Glarøie; men det kjæmpemæssige Skuffegevir og det groteske Physiognomi med den idiotiske, hængende Mule havde noget saa Urverdensagtigt, ja noget saa Uvirkeligt og Elveragtigt ved sig, at alle Flammetunger var enige: ingen anden Leg kunde lignes med den at lokke dette Fabeluhyre frem fra dets Skjul i Halvskumring og Halvfortid og med deres Lygtemands-Dands at indblæse det et flygtigt, spøgelseagtigt Skinliv. Navnlig

anstrengte de sig for at gjøre det mest mulige ud af det ene Glarøie, som de kunde komme rigtig til — for det andet kunde de kun leilighedsvis naa om til med matte Reflexer; det blinkede mangen Gang ganske vildt op og syntes at ville springe ud af den klodsede Hjernekasse, idet det kastede et sky og ondskabsfuldt Ildblik ned paa Husherren, der sad ved Skrivebordet, beskjæftiget med Regninger, Breve og lignende Skriftstykker.

Ikke just meget anstrengt beskjæftiget. Hubert ordnede kun Papirerne, kastede dem snart i en Papirkurv, snart i en udtrukken Skuffe, lagde nogle under en Brevpresse, stak andre i en Messingklemmer. Skrivebordet stod saa ugunstigt som mulig for Lyset og tjente ham kun til Opbevaringssted — Mapper og Skrivematerialer befandt sig paa det store Bord midt i Værelset.

Men selv dette bekvemme Arbeide syntes at udkræve mere Opmærksomhed end Juelsbos Eier for Tiden havde til sin Raadighed. Med en utaalmodig Bevægelse skubbede han Papirbunken fra sig, tog et Nøglebundt op af Lommen, lukkede en Skuffe op og vilde just tage Noget ud af den, da der blev banket paa Døren.

Denne Banken var af en saa udpræget tyendemæssig Beskedenhed, at Diana, der laa paa et Bjørneskind foran Kaminen, ikke løftede sin Snude fra Poterne, ja ikke en Gang lettede paa Øienlaagene, da Andreas traadte ind, indtil en behagelig og velkjendt Lugt i dens Næsebor — en Blanding af Olie, Krudt og Metal — forkyndte den, at dette Besøg af en tjenende Aand berørte dens egne Interesser. Følgelig slog den Øinene op, saae ganske rigtig den Dobbeltløbede i Andreas' Hænder, stod op saa hurtig som den fæle Rheumatisme tillod det og løftede snusende sit smukke hvidt- og

brunplettede Hoved for at være saa nær som mulig ved den tilbedte Gjenstand, inden denne gik fra Tjenerens Hænder over i Herrens og blev hængt op paa sin Plads. Thi Herrens Yndlingsbøsse var for Diana, hvad Tordenkilen er for en Indra-Tilbeder, kun at den saae og lugtede Tordenkilen, hvad Indra-Tilbederen ikke gjør — saae og lugtede den og var salig i selvfortabende Andagt.

Tordenkilen var — siden sin sidste Benyttelse — bleven renset og pudset til den strenge Indras fuldkomne Tilfredshed. Andreas kunde atter fjerne sig, i Besiddelse af et Par rosende Ord.

Hubert klappede den udskaarne Kolbe, som om ogsaa Bøssen selv fortjente Ros: —

— Du har gjort mig en god Tjeneste iforgaars, gamle Plaffert. Hvad? Nei, Diana, det var du ikke med til, det veed du slet ikke Noget om .... Saa — saa-aa? Du vilde gjerne med? hvad? imorgen? Naa, vi faar se!

Han vendte sig om mod Panoplien for at hænge Bøssen op. Derved mødte hans Blik det fra Elgens skinnende Glarøie.

Han lo barsk i Skjægget.

— Hvad gloer du saadan paa mig for, du gamle Ubæst? Aa, jeg veed det nok .... men jeg vil have hende alligevel!

Han stødte Kolben mod Gulvet, hvor den rigtignok temmelig effektløst sank ned i det bløde Smyrnaer Tæppe.

Diana lod en bebreidende Klynken høre, fordi dens Herre ikke mere henvendte sine Ord til den, men til den Kjæmpehjort deroppe, der havde rendt sit uformelige Hoved gjennem Væggen og ikke kunde komme

videre og aldrig rørte sig, i det mindste *ellers:* for i dette Øieblik syntes virkelig det enorme Skuffegevir at vugge og sænke sig, Ørene at dreie sig lyttende, som om den hørte Ordene, Øinene at sprude vilde Flammeblikke og Næseborene at fnyse.

Og Diana gjøede rasende ad Elgen, der saadan benyttede dette ustadige Skumrings- og Kaminskjær til at tage sig utilladelige Friheder.

Hubert lo høit: —

— Ikke sandt, Diana? Hvad? Den skal bare understaa sig, den Grobian! .... En Gang har jeg da allerede gjort det af med den, det veed du da nok? .... Nei, vist var du ikke med, det var før din Tid, ja saamænd var det *det,* Diana, længe før din Tid, skjøndt du ikke længer er en ung Jagtnymfe — nei, du er en ældre Dame, er du, læg dig derfor pænt hen igjen og lad din Rheumatisme tø op, og jeg skal ikke spilde et eneste Ord mer paa det dumme Elsdyr.

Beroliget ved denne Forsikring opsøgte Diana atter sit varme Leie. Hubert hængte Bøssen paa dens Plads, trak Skuffen ud igjen og tog en lille Brevpakke op af den. Han lo sælsomt, mens han gjentog sine Ord: — „og jeg vil have hende alligevel" og veiede Pakken i den aabne Haand, som om denne havde været en Brevvægt og han stod i Begreb med at sende disse Breve bort.

Men da han i dette Øieblik hørte en velbekjendt høi Stemme i Korridoren, kastede han Brevbundtet ned i Skuffen, skubbede den ind og lukkede af, netop som Skovrideren traadte ind.

Han blev modtaget hjertelig nok af de to Tilstedeværende. Men i Huberts Overraskelse blandede der sig en vis Uro, som gav hans Stemmeklang og Mine lidt

Forceret; medens Dianas rene Hundesamvittighed tillod den at give sin gjæstfri Stemning et utvetydigt Udtryk i Hylen og frydefuld Gjøen og saa livlige Spring, som de rheumatiske Bagben kunde præstere — Glædesytringer, som den store Dyreven, til hvilke de vare rettede, besvarede fuldt ud.

— Ja, ja, lad det nu være godt, Diana — lad nu Onkel komme til Ro! Sæt dig dèr paa Sofaen, Onkel, det er din gamle Yndlingsplads. Og en Cigar — din egen Sort — jeg haaber da — — aa ja, jeg har et halvt Dusin endnu — — jeg tager ogsaa selv en ....

Hubert var dukket ned i den underste Skuffe af Skrivebordet og hentede nu en Kasse Cigarer frem.

Kammerjunkeren havde allerede ladet sig synke ned paa Lædersofaen under Panoplien. Han strakte de lange Ben ud og gned med Haandfladerne ned ad Laarene.

„Han har Noget paa Hjerte," tænkte Hubert. „Formodentlig kommer han paa Grund af det med Sten. Maaske har han en Mistanke om, at Haglene med Villie gik i Laaret paa ham. Skjøndt — hvordan skulde han egentlig komme paa den Tanke?"

— Og jeg har slet ikke hørt dig komme. Vores Brolægning er dog ved Gud ujævn nok.

— Jeg kom til Fods.

— Naa saadan. Ja, hvad er det Stykke Vei for dig? Men det er ikke enhver femogtredsindstyveaarig Mand, der gjør dig det efter. I den Alder sidder de Fleste helst i en Vogn eller bestiger en adstadig Ganger.

— Aa, Benene kan saamænd godt mærke det — de begynder ogsaa at blive stive. Naa, den Marsch vil de dog ikke tage Skade af .... Tak, du!

Han hørte op med at gnide Benene og gav sig til at tænde Cigaren, som Hubert allerede havde skaaret Spidsen af og rakte ham sammen med en brændende Tændstik.

— Naa, og en lille Forfriskning. En Kop Kaffe, om jeg kjender din Smag ret, — du veed, Regisse laver meget god Kaffe — —

— Regisse? Ja, hvordan gaar det hende — er hun allerede saa rask igjen — —?

— Nei, nei .... det glemte jeg skam rent! — nei, hun er hjemme hos Forældrene .... kommer sig nok snart igjen .... Men vi skal nok faa en drikkelig Kop Kaffe alligevel ....

Han vilde just til at trække i den gammeldags perlebroderede Klokkestreng, der hang ned ved Siden af Skrivebordet, da Harstorf strakte en afværgende Haand ud: —

— Nei, lad heller vær' Hubert! Vi vil heller snakke uforstyrret sammen.

Der var ingen Tvivl mer: Onklen havde noget Alvorligt paa Hjerte — naturligvis Sten, og rimeligvis havde han saa dog paa en eller anden Maade lugtet Lunten. Han havde jo en forbandet fin gammel Hofmandsnæse for saadan Noget.

Medens han gjorde sig disse Tanker, snakkede Hubert om Veiret, der i de sidste Dage havde været rigtig egnet for saadanne lange Spadsereture. Barometret stod ogsaa godt, der var Udsigt til stadigt Veirlig .... Idealt Novemberveir.

— Vist saa, og som du siger: rigtigt Spadsereveir. Det erindrer mig om forrige Aar — ja, det var da lidt tidligere, i Oktober, da gik jeg meget om .... lange Ture, den Gang taalte jeg det bedre end nu .... ja,

ja, hvert Aar begynder at tælle med nu .... Der var en Dag, kan jeg huske, da jeg var kommen helt op i den nordlige Del af Hanenau Skov — hvor en Vei gaar ud til Oruphusene. — He, det var saamænd dèr, at jeg fandt dit Tændstikke-Etui paa en Græsvei. Kan du huske? vi kjørte herover med det om Eftermiddagen.

Hubert huskede det meget godt — bedre end hans Ansigt skjøttede om at vise. Det skjulte sig bag en tyk Røgsky, mens han mumlede, at det havde været frygtelig venligt af ham at skynde sig saadan med det, han havde virkelig allerede savnet den lille Gjenstand, som havde en vis Affektionsværdi for ham.

Aa ja, han huskede det kun altfor vel! Dèr, paa den selvsamme Lædersofa havde Kammerjunkeren siddet, og trods al onkelagtig Velvillie havde den gamle Hofmands Væsen formelig sprudet Sarkasmer, saa at Hubert havde forelagt sig det pinlige Spørgsmaal, om Onkel Frederik maaske skulde have hørt af en Skovløber, at Erna den Dag var kjørt igjennem den Del af Skoven?

Ret som om Kammerjunker Harstorf havde læst hans Tanker, fortsatte han: —

— Underlig nok tænkte jeg netop paa dig, da jeg fandt Etuiet — som det jo saa ofte gaar, og Daarerne kalder det et Tilfælde. Jeg havde nemlig kort forinden langt borte paa en Skovvei set Glandslyset af en Agestol og ovenover det en lysegraa Kaabe og en hvid Damehat, der ikke var mig ubekjendte. Saa jeg tænkte, naar Erna kjører om i denne Egn, saa kunde hun ogsaa gjerne besøge en gammel Onkel.

Hvorfor Kammerjunkeren ved dette Syn var kommen til at tænke paa Hubert, var ikke rigtig klart;

men Hubert sporede ingen Lyst til at gjøre opmærksom paa den utilstrækkelige Logik. Og efter at Onklen havde taget et langt Drag af Cigaren — saa langt, at det gav Neveuen rigelig Tid til at rette et saadant Spørgsmaal — supplerede han selv det manglende Led: —

— „Naa," tænkte jeg, „hun kommer sagtens fra Juelsbo — man maa ogsaa unde Andre Noget. Forresten kjørte hun en Gang i Foraaret den samme Vei hjem fra Hanenau. Det var den Dag, da jeg traf jer begge ved Korsveien; jeg kom ridende dèr. Ja, den Gang var jeg allerede ikke mer saa godt tilbens længer.

Men Hubert kunde ikke mere udholde at afvente denne langsomme Opmarscheren af de fjendtlige Tropper. Da han nu var sikker paa, fra hvilken Side Angrebet vilde finde Sted, kom han det imøde: —

— Onkel! Erna har været hos dig!

Kammerjunkeren nikkede: —

— Ja .... Hun var hos mig igaar. Og jeg maa tilstaa, at hvad hun havde at sige mig, i høi Grad har overrasket og forundret mig. At sige, ikke *Alt*. Aa nei, som du vel allerede har set, har jeg ikke været helt blind, og jeg tænker, vi har allesammen ikke været blindere, end at denne Sag har voldet nogen Hjerteve.

Han tav og lod langsomt den lange graa Moustache glide mellem Fingrene, idet han tænkte paa en Hjerteve, som han havde forladt i Hanenau. Ak ja! Agnes! — Ernas Besøg igaar, som kun gjaldt Onklen, maatte have været hende paafaldende, og havde været det, som hendes Spørgsmaal tilkjendegav. Han havde ment at bære sig grumme forsigtig ad, da han besluttede sig til at gaa de fem Fjerdingvei frem og tilbage

til Juelsbo — hvis han havde ladet spænde for, saa vilde hans Maal jo strax være forraadt. Han gik blot „ud i Skoven", saadan i al Almindelighed. Da Agnes led af en temmelig heftig Forkjølelse, som hun syntes at have paadraget sig ved Juelsboer Selskabet, behøvede han ikke at frygte for, at hun vilde forlange at ledsage ham; saa denne Hoste, der ellers vilde have ængstet ham, var ham nu endogsaa velkommen. Hvorledes han skulde udvide denne Skovspadseretur til tre-fire Timer, var ham ganske vist lidt uklart. Denne Bekymring blev strax lettet fra hans Skuldre — om end ikke just paa en beroligende Maade — da Agnes ved Afskeden sagde, at hvis hans Omstreifen skulde føre ham helt over til Juelsbo, saa maatte han endelig hilse Tante Ottilie og naturligvis ikke tale om denne Smule Hoste. Han forstod meget vel, at denne Hilsen egentlig kun skulde sige ham, at hun godt vidste, hvad Reisen gjaldt. Og han var gaaet med en pinlig Følelse af, at saa kunde han egentlig lige saa godt være kjørt.

Ogsaa Hubert tav og stirrede hen for sig med rynkede Bryn. Han tænkte paa sin Moder, hvem Kammerjunkeren uden Tvivl hentydede til. At hans Forhold til Erna kunde have voldet kvindeligt Hjerteve i Hanenau, havde han ingen Anelse om. Han vidste, at Moderen havde sine egne Yndlingsplaner med Agnes; men at hans unge Kusine havde givet ham sit Hjerte, det var aldrig faldet ham ind. Han hørte ikke til de forfængelige Mandfolk.

Kammerjunkeren lagde sin Cigar fra sig. Den var gaaet ud; han lod ikke til at have rigtig Smag for Tobak idag.

— Men det Sidste, Hovedsagen, har ganske vist i høi Grad overrasket mig — og skuffet mig. Du veed

jo, Hubert, at jeg tidt har haft Grund til ikke just at være opbygget af din Vandel — du har givet mig nogle graa Haar, netop fordi jeg holder af dig, for det gjør jeg, Hubert.

— Det veed jeg, du gjør, Onkel, mumlede Hubert med et taknemmeligt Blik.

— Men *det* havde jeg forsvoret, at du nogensinde kunde være saa uridderlig at true en Dame med hendes egne Breve.

Ved Ordet „uridderlig" gav det et Sæt i Hubert. Hans Ansigt, der havde været paafaldende blegt over den sorte Skjæggefylde, blev rødt, som efter et Slag. Ogsaa *hans* Cigar var gaaet ud og blev — i en temmelig knust Tilstand — kastet ind i Kaminilden.

— True? .... Aa det var jo blot .... det skulde jo kun — være en Slags — —

Han rykkede sig frem og tilbage paa Stolesædet og tav hjelpeløs. Saa løftede han Blikket og saae Onklen fast i Øiet: —

— Har Erna da nu ogsaa sagt dig *Alt*?

Kammerjunkeren nikkede med et diskret Smil.

— Jeg formoder det. *Alt* — hvad en Dame siger i saadan et Tilfælde.

— Ja, saa veed du ogsaa, at naar det gik efter mit Sind, skulde der skabes klare Forhold. Hun skulde lade sig skille fra William, hvem hun dog aldrig har elsket, og ægte mig.

— Saaledes har jeg netop ogsaa forstaaet det, svarede Kammerjunkeren med et Nik, der vilde have haft noget Anerkjendende ved sig — hvis der ikke i Skyggen af den gulig-graa Knebelsbart havde luret en ironisk Skalk, der endogsaa aabenlyst stak Hovedet frem, da efter en lille Pause den Tilføielse fulgte: —

— Du vilde jo endogsaa improvisere en romantisk Bortførelse.

Hubert rødmede endnu en Grad dybere, som en Skoledreng, hvem Læreren griber i en dum Streg.

— Naa ja, det var maaske taabeligt af mig. Herre Gud! jeg vilde jo blot ud af det Hele med et eneste Spring, jeg vilde gjøre Noget, der var irreparabelt. Men hun kunde jo ogsaa reise bort alene, f. Ex. over til sin Tante Jette i Jylland — hun skal jo være en *esprit fort,* som man sagde i gode gamle Dage, da disse Ting endnu ikke lugtede af Demokrati. Erna vilde have det stille og godt dèr ude paa Heden; hun kunde skrive derfra til sin Mand, at hun ikke mer kunde vende tilbage og hvorfor. Paa den Maade vilde Alt gaa for sig paa ordentlig Vis og saa at sige blive i Familien, som et indre Anliggende, vi ordnede mellem os selv.

Kammerjunkeren nikkede igjen — paa samme Maade.

— I alt Fald bedre end Bortførelsen og meget nærmere ved Virkeligheden.

Hubert lo:

— Du mener, det Andet var et altfor phantastisk Indfald — naa ja — —

— Jeg mener, at Erna idag *virkelig* er reist til Tante Jette.

Hubert foer op i Stolen.

— Er hun —?

Kammerjunkeren saae paa sit Uhr: —

— Ja, lige nu. Toget gaar Klokken sex, og hun har en Time til Stationen.

Med et dybt Suk sank Hubert tilbage i Stolen.

— Ja, jeg synes ogsaa, hun kan have det rart dèr,

som du siger. Hun kan komme til Ro. Saa meget mere, som hun *ikke* vil skrive saadan et Brev til William ... Hun vil ikke skrive det, for denne Skilsmisse maa ikke finde Sted, Hubert.

— Og hvorfor maa den ikke finde Sted? spurgte Hubert, idet han med et energisk Ryk satte sig opreist i Stolen og lidt efter lidt bøiede sig ivrig frem: — Hvorfor ikke? — Hvis du havde sagt: „et lyssky Kjærlighedsforhold bag Williams Ryg maa ikke finde Sted" — det vilde jeg kunne forstaa .... Men hvorfor ikke dette? Er det da noget saa Uhørt i vore Dage, at et Ægteskab bliver opløst, naar det viser sig, at de Urette har faaet hinanden, og at der indgaaes et nyt?

— Nei, tvertimod — det er Noget, der snart er for ofte hørt ... Nei, det er ikke for Opsigtens og Familieærens Skyld, skjøndt jeg ogsaa holder noget paa *den*. Nei, Grunden til, at det ikke maa ske, er den, at William elsker Erna.

— Elsker!?

— Ja, min Ven, der gives forskjellige Arter af Kjærlighed.

— *Hans* er af en noget rolig Art!

— Maaske, men du veed: „det stille Vand —"

— Og en meget bekvem Slags. Den tillader ham at reise til Asien — —

— Maaske hvis du havde været gift tretten Aar eller saa med Erna, maaske vilde din Kjærlighed saa ogsaa have beroliget sig saa meget — — —

— at jeg kunde længes efter hende ved en Cigar ude i Ørken —

— Sæt, at du ikke engang gjorde *det*.

— Onkel!

— Naa, bliv ikke strax heftig! Saadanne Ting fore-

kommer. Jeg „sætter“ kun det Tilfælde, jeg forudsætter det ikke. Jeg vil beredvillig indrømme dig, at din Passion har vist en sjelden Udholdenhed. Om den vilde have været ligesaa udholdende indenfor et Ægteskab — ja, jeg vil gjerne antage det, men lad os ikke glemme, at det i alt Fald er en anden Sag, og i hvert Tilfælde er du neppe i Stand til at bedømme Williams Følelser. Jeg veed, at det vilde gaa ham meget nær.

— Og *vor* Kjærlighed —? Dens Rettigheder tænker du ikke paa.

— Aa jo, Hubert, jeg har ogsaa tænkt paa den. Jeres Kjærlighed, — ja .... Sig mig oprigtig: troer du Erna elsker dig, som du elsker hende?

Dette Spørgsmaal lod til at komme Hubert temmelig overraskende og ubehageligt. Han bevægede sig uroligt i Stolen og rykkede denne lidt bort fra Skrivebordet, ligesom for at have lettere ved at springe op, hvis hans indre Uro fik Overmagten.

— Erna? ja, Gud — — hun .... hun har jo altid elsket mig .... allerede den Gang .... William har hun aldrig elsket .... ikke paa *den* Maade.

— Maaske ikke .... Det vilde have været bedre, om hun den Gang havde taget dig. Man ventede egentlig den Gang i Familien, at I var blevet et Par. Det gjorde mig den Gang ondt for William, og især min Kone, for det var tydelig, at han havde tabt sit Hjerte til hende .... Men naar hun elskede dig, hvorfor blev der saa ikke noget af det?

Hubert strøg sig med Haanden over Panden.

— Ak ja! der var jo blot .... saadan — egentlig det bare Vrøvl, der kom paa tvers — naturligvis den velsignede Familie.

— Naa ja, i hendes Familie maa Stemningen naturligvis have været mere for William. Du var jo den Gang „den gale Juel“, og dit høie Spil kan ikke just have anbefalet dig synderlig hos den tilkommende Konferensraad — især da det sjelden var lykkeligt. Alt det er begribeligt nok. Imidlertid, en Pige, der virkelig elsker en ung Mand — —

— Naa ja, der var jo ogsaa — Misforstaaelser .... Hun havde hørt noget .... en Bagvadskelse .... det forholdt sig slet ikke saadan, som det var blevet fremstillet for hende .... ja, det var da naturligvis ogsaa „Familien“. Kort sagt, vi havde en Strid. Hun vilde ikke tro mig, eller lod, som om hun ikke vilde .... og jeg blev rasende og reiste til Finland for at gaa paa Jagt og svire .... begge Dele er der god Leilighed til i Finland. Deroppe, paa en gammel skimlet Herregaard, glemt af Gud og Mennesker mellem Skove og Søer, var det saa, at jeg en Morgen fik et Brev, der havde søgt mig overalt — fra Fætter Adolph — Du veed nok, ham i Helsingør: — Erna var bleven forlovet med William Bjerring. Vi havde spillet og drukket Burgunder hele Natten. Brevet gjorde mig ædru. Jeg vilde hjem. Men det kunde ikke nytte noget at reise før næste Morgen. For at fordrive den utaalelige Ventetid gik jeg paa Jagt. Jeg nedlagde ham dèr men forstuvede en Fod og fik et Ribben stødt ind — ha, ha! jeg antager, det var det, som Kvinden blev skabt af.

Ved Ordene „ham dèr“ havde han peget op mod Elghovedet. Uvilkaarlig fulgte Blikket med, og hvad det kluntede Sumpdyr ikke før havde stirret ondskabsfuldt ud af Glarøiet, det gjorde det nu.

Hubert slog med Haanden paa Bordet.

— Aldrig ser jeg det Uhyre glo paa mig med sit

dumme Glasøie, uden at jeg hører det sige: „Da jeg traskede om i min Sump, da kunde du endnu have faaet hende.“

— Hvorfor vil du saa have det siddende deroppe?

Hubert rystede paa Hovedet:

— Jeg har forsøgt at lade det tage bort — og minsæl om jeg ikke savnede Bæstet! Jeg troer, dets Aand har forhexet mig. Og dèr sidder det nu ligesom Ravnen i Edgar Poes Digt, som en engelsk Jagtven af mig altid reciterede. Du kjender det jo?

Harstorf nikkede: —

— *„Quoth the raven: nevermore!“*

— Og hvad Andet siger det deroppe? Det er en Forbandelse, en Hevn! *Nevermore!* Og Elgen har mere Ret til det end Ravnen. Den er Skyld i det! Fem evige Helvedesuger varede det, før jeg kunde reise, og da jeg kom til Kjøbenhavn, havde de allerede ti Dage været borte paa deres Bryllupsreise.

— Følgen af den morderiske Jagtlidenskab, maaske ogsaa, som du sagde, Elgens Hevn! .... Men forresten forekommer det mig, som om Ernas Kjærlighed til dig den Gang ikke har været saa ganske paa Høide med dine Følelser.

— Aa, da vi saaes igjen — —

I Huberts Øine blinkede der et triumpherende Smil. Men han brød pludselig af midt i sine Ord og saae til Siden, mens hans Fingre nervøst trommede paa Bordpladen. Han vidste jo ikke, hvor meget Erna havde betroet Onklen, og han vilde visselig ikke forraade hende. Een Sag var det at bruge Hemmeligheden overfor Ægtemanden som en Bombe til at sprænge hendes Fængsel med, om det end maatte ske imod hendes Villie; men noget ganske Andet var det at forraade

den til Onklen, for hvem hun dog rimeligvis havde fortiet den.

— Vi vil lade *den* Tid være, hvad den var, Hubert, sagde Harstorf i en eiendommelig godmodig-overbærende Tone, der ikke lod Neveuen være i Tvivl om, at hans Onkel havde dannet sig et temmelig rigtigt Billede. — Egentlig kommer det jo dog kun an paa de nuværende Følelser. Og dèr maa jeg sige, at en Dame, der søger Tilflugt for sin Elsker hos en gammel Onkel, saadan som Erna igaar gjorde det — —

Hubert bevægede sig urolig paa sin Stol. Harstorf rykkede saa nær hen til ham, som Sofaen tillod: —

— Ser du, Hubert — hvis Erna var kommen til mig for at bede mig om at hjelpe jer i denne Sag; — hvis hun havde sagt til mig: „saadan og saadan er Forholdene, det gjør mig frygtelig ondt for William, men jeg kan ikke undvære Hubert, jeg kan heller ikke udholde at se ham gaa til Grunde, du maa hjelpe ham og mig, du maa skrive til William og tale med ham, bringe ham til at indse, at det er det bedste for alle Parter“ .... Naa ja, det vilde være faldet mig tungt, men jeg vilde have paataget mig det Hverv, jeg synes, jeg vilde ikke have haft noget Valg.

Hubert nikkede og sendte ham et taknemmeligt Blik.

— Men som sagt, det var hun meget langt fra at gjøre. Det var *mod dig,* hun søgte Hjelp. Naa, jeg har altsaa sendt hende til Tante Jette og har indestaaet for, at du ikke vilde sende Brevene til William.

— Onkel!

Hubert sprang op og begyndte at gaa frem og tilbage i Værelset med heftige Skridt.

Skovrideren gik foreløbig ikke videre i Texten. Han

saae tankefuld ind i Kaminilden og sendte af og til et Blik over til den rastløse Vandrer, som aabenbart fandt det vanskeligere at bryde Pausen, jo længer den varede.

Endelig blev Hubert staaende ved et af Vinduerne og stirrede ud i Gaarden, hvor hverken den øde Brolægning eller de nøgne Lindekroner op imod en mørklilla Luft afgav noget opmuntrende Skue.

— Hvad er det forresten for en Historie med Hr. Sten? spurgte Skovrideren pludselig.

Hubert dreiede sig om, høilig overrasket ved den ganske uventede Vending, som Samtalen tog, idet den sprang over til det Thema, som han fra først af havde ventet og siden ganske glemt.

— Har Erna — —?

Kammerjunkeren nikkede.

— Og *det* har ogsaa overrasket mig meget pinlig. Du veed jo, at jeg ikke er Jæger mer; men i mine unge Dage har jeg gjort mangen Hofjagt med, og jeg maa dog sige, at en vis Følelse af Kammeratskab — —

Hubert afbrød ham med en kort, lidt forceret Latter.

— Hofjagter — kjære Onkel, jeg har ogsaa været med paa Hofjagter i Tydskland, og jeg kan nævne dig en regjerende Fyrste, der „pebrer“ hvem der kommer i Skudlinien, ligefra Livjægeren til hans egen kjødelige Broder og præsumptive Efterfølger.

— Maaske, sagde Kammerjunkeren, idet han lod sin lange Knebelsbart glide mellem Tommeltot og Pegefinger: — men jeg tvivler om, at du vil finde nogen Sympathi her for den Slags fyrstelige Jagtregler.

— Og forresten tager han saamænd ingen Skade af den Smule Aareladning.

— Det lader heldigvis ikke til det. Jeg kjørte derover

igaar, saasnart Erna var taget hjem, og jeg talte med hans Ven Brix. Han mente, at det ikke vilde have blivende Følger. Men det var ikke *din* Skyld, Hubert. Hvis en Hovednerve var bleven laideret, saa kunde han i mange Aar have haft de heftigste Nervesmerter at udstaa — —

— Og det havde han ærlig fortjent, bruste Hubert op, ude af Stand til længer at dæmme op for den skinsyge Vrede, som Ernas Flugt til Hanenau havde sat i skjult Bevægelse. For vilde hun vel have foretaget dette Skridt, hvis hendes Følelser overfor ham ikke forbigaaende vare blevne lidt afkjølede ved hendes Koketteren med denne moderne Kjøbenhavner-Laps?

— Ja vel, Onkel! Fortjent og vel undt! Hvad Satan vil den Fyr her? Hvad skal det til, at denne Receptsmører kommer her og trænger sig ind i vore Selskaber, lader som om han var vor Lige, drikker med os og jager med os og gjør Kur til vore Damer — —?

— Ja, dèr ligger nok Hunden begraven — — nei, der er ikke Tale om dig, Diana! det varer forhaabentlig længe, før du bliver begravet — (denne Sidebemærkning, fordi Diana gav sig til at banke med Halen paa Bjørneskindet). Ja, for det var jo ikke et Iver-Skud som de fyrstelige, du beraaber dig paa — om det end forhaabentlig vil gaa og gjælde for det. Det var aabenbart et Iversyge-Skud — saameget er blevet mig klart af Ernas vistnok ufrivillige Ytringer .... de var ganske vist temmelig uklare og endogsaa modsigende. Naa, du behøver ikke at frygte, at jeg skal udforske dig desangaaende. Den Sag vedkommer mig ikke, og jeg vil helst blive udenfor den. Men sig mig nu, min Ven, er den Tanke slet ikke falden dig ind, at en Elsker, der maa gribe til saa dra-

stisk et Middel for at gjøre Medbeileren uskadelig paa den Tid, da det store *coup* skal foretages — ja jeg spørger din sædvanligvis temmelig klare Forstand: — kan *han* egentlig beraabe sig paa en Isolde-Lidenskab hos Damen?

Det lod ikke til, at den Tanke var falden Hubert ind. Men det var aabenbart, at den nu, da den var bleven ham indpodet, foruroligede ham i høi Grad, for han gjenoptog sin rastløse Vandring.

— Og naar han *ikke* kan det, og han har en Gnist af ridderlig Følelse, kan han saa tvinge denne Dame til at følge ham?

Hubert svarede ikke. En Tid lang hørte man kun den sagte Knirken af Støvlerne paa det tykke Smyrnaer Tæppe, de sindige Pendulslag af det store Uhr i Krogen og af og til Knistren og Klirren af en nedfaldende Træglød i Brændebaalet.

Kammerjunkeren reiste sig og gik hen til Kaminen, hvor han varmede sine Hænder ved Ilden — ikke uden at henvende nogle venlige Bemærkninger til Diana, der var staaet op for at gjøre Plads for ham og nu trykkede sig op ad ham med kjærlig Klynken.

— Naa, Hubert — hvor er saa de Breve? spurgte han tilbage over Skuldren, stadig varmende sine Hænder ved Flammerne.

Hubert blev staaende.

Et Øieblik saae han sig om — ligesom forvirret og raadvild. Saa gik han hen til Skrivebordet, rev en Skuffe op, tog den lille Pakke med det blegrøde, falmede Baand ud og rakte den til Onklen.

— Det er bedst, du forsegler den.

— Som du vil.

Hubert tog en Tændstik ud af Stativet for at tænde et Lys.

— Eller — vent lidt! Hvorfor egentlig sende hende Brevene? Man kan spare hende det. Her er en prægtig Ild — hvad om du brændte Brevene her for mine Øine?

— Ja, hvorfor ikke? svarede Hubert dumpt og villiesløst.

Men han rakte atter Pakken henimod Onklen, som om han ikke selv følte Kraft til at gjøre det.

Kammerjunker Harstorf tog Pakken og kastede den ind i Kaminen.

Silkebaandet flammede øieblikkelig lyst op. Randene og derefter Hjørnerne glødede og krummede sig opad; en lille hvid Røgsky steg tilveirs ....

Hubert laa hen over Skrivebordet, rystet af en uimodstaaelig Graadkrampe. Onkelen bøiede sig over ham og klappede hans Skulder med en Haand, der sitrede en Smule, medens Diana steg op med Forpoterne paa Huberts Knæ og gav sig til at hyle ynkelig, dirrende af Sindsbevægelse — med den Umælendes hjelpeløse Trang til at trøste sin Herre i Nøden.

Og oppe fra Væggen gloede Elghovedet ned paa ham med troldagtig Ondskab lysende ud af sit tomme Glarøie, der blinkede op i Skjæret af de brændende Breve — Brevene fra hende, som han kunde have faaet, da den endnu traskede om i sine fædrene Sumpskove ....

.... *Nevermore!* ....

FJERDE BOG

I

Det var Tøveir, sidst i Januar.

I Grøften laa der hist og her endnu Pletter af smudsig Sne. Tjørnehækkene, Frugthavernes blanke Grene, Skovridergaardens Straatag med sine Mospuder dryppede af Væde. Den graa Taageluft dryppede uden at have Mod til at regne. Rudolphs Hue dryppede, saa Vandet løb ned ad Næsen paa ham. Ogsaa Hesten for Enspændervognen dryppede, og Sveden havde klæbet Haarene paa dens brune Skind sammen i krusede Smaalag. I møisommelig Skridtgang trak den Vognen op ad den svage Stigning, hvor Veien mellem begge Haverne var et eneste Ælte, i hvilket Hjulene masede til halvt op paa Egerne.

Der var Ingen at se ved Vinduerne — en lille Skuffelse for Rudolph. I Reglen pleiede Skovriderens venlige Ansigt allerede her at hilse hans Ankomst med et livligt Nik.

De tre Popler ved Indkjørslen nikkede med deres sveiende Toppe og susede med deres bladløse Ris; de bød ham et trist „Velkommen“. De saae ud som tre tøvende Spøgelser af en afdød Kirkegaards-Allé, som forresten havde fundet Ro i Graven.

Fra Tagskjægget over Gavldøren dryppede det uafbrudt ned paa Stentrinet, som om dette var bestemt til at udhules. Hesten dampede paa Krydset og under Bugen, som om den var bleven kjørt i Galop — hvilket var meget langt fra at være Tilfældet.

Rudolph knaldede med Pidsken for at vække Opmærksomhed et eller andet Steds.

„Huset er som uddødt," tænkte han. „Maaske er der Ingen hjemme."

Han var saa vant til, at Husbeboerne vare tilstede, at han slet ikke havde regnet med denne Mulighed.

Han vilde allerede kjøre ind i Gaarden, da Døren gik op.

Det var Jomfru Brøndsted.

— Aa, er det Dem, Hr. Doktor! Og det er neppe en halv Time siden, at Kammerjunkeren og Frøken Agnes er kjørt over til Lønholt for at besøge Økonomiraaden. Han havde sendt en Buket fra Drivhuset over til Frøkenens Fødselsdag; det er nu fjorten Dage siden, og den Opmærksomhed vilde de da takke ham for.

— Hm. Ja, det var jo Skade!

— Og netop den første Gang, at Doktoren endelig kommer her igjen! Det vil da gjøre Kammerjunkeren ondt, og Frøkenen ogsaa!

— Ja, nu maa De hilse saa mange — —

— Ja men, Hr. Doktor —!

— Og her er nogle Bøger, som jeg —

— Ja men Doktor Sten — De vil da ikke kjøre lige tilbage? Gud bevares! De maa da komme indenfor og have en Kop Kaffe! — Lars! Hvor bliver Drengen dog af? — Lars, — *Lars!*

Man hørte Træsko klapre i Gaarden. En søvnig Stemme forsikrede, at han kom jo alt hvad han kunde.

— Nei Tak, Jomfru Brøndsted, det er nok bedre, jeg ser at komme hjem igjen.

Rudolph trak Bogpakken frem under det beskyttende Forlæder.

— Det kan der ikke være Tale om, Dr. Sten! Maaske træffer Kammerjunkerens slet ikke Økonomiraaden, han farer jo altid om til Dyrskuer og Komiteer og saadan noget. Og naar saa Kammerjunkeren kommer hjem, og De har været her og er taget bort igjen!

Dette Argument var uimodsigeligt.

Den brave Husholderske var ogsaa allerede kommet ud og bestræbte sig ivrig for at knappe det stive Forlæder op, et Arbeide, der nu blev betroet til Lars, hvorpaa hun ikke længer vægrede sig ved at tage imod Bogpakken.

Med mange bekymrede Spørgsmaal til hans Befindende hjalp Jomfruen Rudolph Tøiet af i den snevre Korridor og førte ham ind i det velbekjendte Studereværelse. Her bad hun ham lade, som om han var hjemme, og som et Hovedmiddel dertil forsynede hun ham med en Cigar. Hvorpaa hun anbefalede sig for at lave ham en Kop Kaffe.

Rudolph tog Plads paa den lille Sofa, blæste Røgskyer ud i den lune Stueluft og syntes virkelig snart, at han var som hjemme. Værelset var altfor fuldt af Erindringer, til at han kunde føle sig ensom her. Bogskabet viste ham bag sine Glasruder de rækkesatte Bind, der vare deres Eier saa dyrebare, og som han ogsaa selv nu kjendte for en stor Del. Hans lange Sygeleie havde givet ham rigelig Tid til at studere, og Bog efter Bog

var vandret fra Hanenau til Stubberup: den dybe Schopenhauer, den mystiske du Prel, den skarpsindige Hartmann havde han gjort Bekjendtskab med; ja selv et og andet af Mester Kant, der fra Studenterdagene af stod for ham i det Unærmeliges Glorie, var i disse tvungne Ferieuger blevet hans aandelige Eiendom. Oliemaleriet af Harstorfs Bedstefader over det lange gammeldags Mahagoniskrivebord, det store Photographi af den afdøde Fru Harstorf lige ovenover hans Plads paa Sofaen og det mindre af Agnes ved Siden af det: — de havde hver sit at sige ham, ja selv de mosgrønne Væggeflader gjengav som trofaste Phonographplader de forlængst opfangne Ord med den nøiagtige Stemmeklang.

Hvor tydelig fornam han ikke sin Værts godmodigsarkastiske Latter, da han ved sit første Besøg forebragte en af sine naivt materialistiske Anskuelser og nu maatte lade sig belære om, at disse Ting egentlig vare antiqverede og kun hos os endnu gjaldt for godt Latin.

„Det kommer deraf, Hr. Sten, at vi Danske er det mest uphilosophiske Folk paa Guds grønne Jord. Vores metaphysiske Fornødenheder er af den aller beskedneste Art. Luthers Kathechismus tilfredsstiller dem, og Materialismen gjør det ogsaa. Altsaa ud af den ene og paa Hovedet over i den anden! Som om der intet Tredie gaves. Saaledes har *De* baaret Dem ad, og saadan bærer de sig Allesammen ad. Det vil sige nuomstunder. I den første Halvdel af Aarhundredet, da H. C. Ørsted skrev „Aanden i Naturen“, da var det anderledes. Da havde vi endnu ikke skilt os fra vor sydlige Nabo, ja vi havde jo endogsaa tydsk Land i vor Helstat, og Tydskerne er lige det Modsatte: Jordens

mest philosophiske Folk." „Men Tydskland har dog ogsaa sine Materialister." „Ja, det skal De have Ret i, og hvad for nogle! Ja, fordi der stikker Lidenskab derunder — en Slags pervers Tro. Men derfor har de ogsaa hurtigere raset ud. Det er ligesom Feber i et stærkt Legeme; derved bliver et eller andet Sygdomsstof udskilt — hvilket her rigtignok var Panlogismens Stofløshed — og Alt kommer igjen i Orden. Men hos os sniger det sig bare saadan hen, tvivls-mat og tanke-svindsotig, det er den rene Jammer!"

Det var den første af mange Samtaler, der i Begyndelsen interesserede ham som noget Nyt og Paradoxt, indtil de efterhaanden umærkelig bortskyllede Grundvolden for hans Anskuelser og mægtig rystede hvad hans nye Ven kaldte hans „Kulsviertro paa den absolute Physik".

Ogsaa *han* havde haft et Ord med i Laget, den gamle Herre i den høikravede røde Kammerherreuniform dèr oppe paa Væggen. Hans alvorlige Ansigt havde den samme Modsætning af næsten hvidt Haar og Knebelsbart og sorte Bryn — høit hvælvede over lysegraa Øine — der var saa paafaldende hos hans Sønnesøn. Naar denne talte om sin Bedstefader og pegede op paa den Rødkjolede, som saae ned paa dem fra den ovale Ramme midt imellem de to grønne Empirevaser paa Skrivebordsskabene, saa var det næsten, som om man havde et Dobbeltgængerpar for sig — en Forestilling, der indfandt sig saa meget lettere, som Dobbeltgængeri netop havde været Kammerherrens Specialitet. Denne anden Forgeneration havde overhovedet været begavet med mystiske Egenskaber, der vilde have indbragt den en overmodig Latter fra dens Hr. Papa, den himmelblaa Kavaler inde i Dagligstuen;

for denne Kammerjunker Leopold Harstorf havde — som det sømmede sig for Struensees Ven — været en erklæret Rationalist, der ansaae Alt, hvad han betragtede som middelalderlig Overtro, for at være lagt *ad acta* for evige Tider. Hvilket som sagt ikke hindrede hans Søn i at gaa dobbelt, og det saa ugenert hverdagsagtig, at Tjenerskabet helt havde vænnet sig dertil. Hvis han ikke var hjemme til sædvanlig Spisetid, og man saae ham komme nede i Alleen, uden at han dog kom: saa vidste Kokkepigen, at den rigtige Kammerherre, efter saaledes at have anmeldt sig *in effigie,* snart vilde indfinde sig *in persona,* og holdt Suppen parat.

Endnu dybere nedsænket i Naturens „Natteside" havde hans Søster Caroline Mathilde været, opkaldt efter den beundrede Dronning, hvem hun baade legemlig og aandelig var saa ulig som muligt. Hun var ikke billedlig tilstede, men maaske var hun endnu virksommere repræsenteret ved et Attribut. Lige foran Rudolph, lysende paa det mørkerøde Bordtæppe, laa en amethystfarvet Kugle af Bjergkrystal, en rigelig Tomme i Diameter. Den havde aldrig forladt Caroline Mathilde, siden den var kommen i hendes Besiddelse i Halvfemserne som Gave af en fransk Emigrant. Den havde tilhørt den berømte Mademoiselle Lenormand, som i den blandt Andet skulde have forudset Marats Drab. Da han selv var ganske uden mystisk Begavelse, men fandt denne hos sin Veninde Caroline Mathilde Harstorf, saa forærede han hende det kostbare Krystal, og mange vare de tilkommende, mange de fjerne Ting, som hun havde skuet i dens klare Dyb. En Gang, da hendes Broder Kammerherren skulde reise til Kjøbenhavn fra sit Gods i Jylland, sag-

de hun, at hun maatte forberede ham paa Noget, hun just havde set. Naar han kom til sin Bolig i Kjøbenhavn, vilde han midt paa Bordet i Dagligstuen finde et Brev med sort Segl, som hun følte indeholdt en skjæbnesvanger Efterretning. Brevet laa der ganske rigtig. Det var fra en ung Mand, hvem Kammerherren havde taget sig faderlig af, og som havde skudt sig af ulykkelig Kjærlighed. Efterretningen rystede Kammerherren saa dybt, at den kunde siges at have givet hans Liv en ny Vending i Retning af en sværmerisk Religiøsitet à la Madame Krüdener, som den Gang var høi Mode.

Stor Skade var det, at Arveligheden, der saa ofte springer en Generation over og her ogsaa havde gjort det i det Ydre, ikke havde begavet Frederik Harstorf med de mystiske Kræfter, der vare saa levende i den ældre Generation. Fra hint dunkle Grændseland havde han kun en eneste personlig Oplevelse at berette. Et lille Stentryksbillede, der hang over Sofaen under hans Hustrus Portrait, fortalte atter Rudolph derom. Det forestillede Herregaarden Marsvinsholm i Skaane; her havde Harstorf som ung, da han overnattede i et grønt Værelse, oplevet — — naa ja, netop *det,* som Alle oplevede, der sov i det grønne Værelse: et lille Spøgeri, som stod i Forbindelse med en høist romantisk Begivenhed, der havde tildraget sig paa Marsvinsholm i Carl den Tolvtes Dage. Om denne Begivenhed havde Harstorf naturligvis ingen Anelse haft, før han ved Frokostbordet paa sine Værters Spørgsmaal, hvordan han havde sovet, fortalte, hvad han havde hørt: Fodtrinene i det lange Billedgalleri, Haanden, der famlede ved Laasen, og Skridtene, der atter fjernede sig, uden at Nogen var at se, da Harstorf rev Døren op og ilede forfølgende gjennem det lange Galleri. Hvorpaa

Fruen i Huset fortalte om den unge Søofficer, der, medens hans Fregat laa ved Ystad, hver Nat havde besøgt sin Elskede i hint Værelse og havde fortsat denne Vandring ogsaa efter at han var falden i den Bataille, der fandt Sted endnu samme Dag, da Fregatten havde lettet Anker.

Rudolph var saa vant til at betragte alle den Slags Ting som Noget, der i det Høieste kunde bruges til en lidt barnlig Underholdning i Skumringstiden, at det ligefrem var en Oplevelse for ham at høre saadan en nydelig lille Spøgelsehistorie af reneste Vand blive fortalt med hemmelighedsfuld Mine og bevæget Stemmeklang af en Mand, hvem han ikke blot agtede og ærede, men hvis Dannelse og Intelligens han satte høit over sin egen. Hvormeget hans Ven selv troede derpaa, fik han aldrig rigtig at vide, da han følte en vis Sky for direkte at spørge derom. Kun een Gang, da Talen af sig selv kom i denne Retning, havde Kammerjunkeren ytret, at man udvortes set meget godt kunde forklare Sligt naturalistisk som Hallucination, uden at man derfor behøvede at benægte en dybere Sammenhæng. I alt Fald lagde han ingen Vægt derpaa. Hvad derimod hine to mystiske Egenskaber hos Bedstefaderen og Grandtanten angik, saa støttede han deres Existens med saa mange velbevidnede Beretninger lige op til Svedenborg og Berzelius, at Rudolph snart ikke rigtig vidste, hvad han skulde sige, indtil han foreløbig endte med at sige „Pas“, i Betragtning af den fuldkommen ubekjendte og uberegnelige Makker, som han maatte anerkjende overalt var med i Spillet. Han trak sig mer og mer tilbage til det forsigtige Standpunkt, som Montaigne for trehundrede Aar siden har betegnet med følgende Ord: — „Hvormange

i og for sig usandsynlige Ting gives der ikke, som ere bevidnede af troværdige Mennesker, og som vi maa lade staa hen, om de end ikke overtyde os. Thi at forkaste dem som umulige vilde være med anmassende Haand at drage Mulighedens Grændser."

Ham selv forekom det, som om dette Tilbagetog var et Fremskridt. Med et Smil mindedes han en ung tryksværte-forbrugende Dame, som han for et Aar siden havde haft den Ære at have til Bords ved et Middagsselskab, og som i en streng Tone havde erklæret overfor en Gjenbo, at hvis „saadan noget" virkelig hændtes, saa „vilde hele hendes Verdensanskuelse styrte sammen". Nu, da han sad her i Kammerjunkerens Studereværelse og mediterede over sin Cigar, vidste han meget vel, at enhver, som blot havde beskjæftiget sig i otte Dage med kritisk Erkjendelsestheori, kunde knibse den tryksværte-forbrugende Dames Verdensanskuelse om med et Par ubekvemme Spørgsmaal. Men den Gang havde den verdensanskuende brandesianske Ungmø imponeret ham, ja endogsaa været ham et stolt Vidnesbyrd om, hvor herlig vidt vi alt vare komne — („vi", nemlig den høiere Intelligens i Danmark); og det var denne Omstændighed langt mer end Damen selv, som han nu maatte trække paa Smilebaandet ad.

Saaledes kom det sig, at den rødkjolede Kammerherre nu saae bifaldende ned til ham fra sin Vægge-plads: „Naa, min kjære unge Ven, du er nok ogsaa kommen til at give den Shakespearske Prinds af Danmark Ret, hvad du i Begyndelsen ikke var rigtig villig til."

Ikke mindre velvillig smilede hans Ven og Mentors forlængst afdøde Hustru ned til ham. Ogsaa hun havde ofte vist sig i disse Samtaler. „Som min gode Ida

pleiede at sige," var en Vending, Kammerjunkeren ofte brugte, og alle saadanne Ytringer viste hende som en Dame, der havde afstreifet de kirkelige Forestillinger uden derved at tage Skade paa sit religiøse Gemyt. „Ogsaa min Agnes dèr," sagde han ved en saadan Leilighed med et Blik paa den unge Piges Photographi, — „vil en Gang dø uden Præst om end ikke uden Gud. Ganske vist, den gamle skjæggede Skabergud ligner han ikke. Det vidste allerede de gamle Gnostikere, at *han* ikke har noget at gjøre med den religiøse Forløsningstros Gud; men siden har Christenheden glemt det. Kirkefædrene seirede, og de behøvede en rigtig haandfast Skabergud. Som de fik. Vor Herre være med dem!"

Men ogsaa en levende *spiritus familiaris* havde Værelset for at gjøre sit stumme Sprog veltalende. Thi sandelig, Pamina havde ikke været fremmed for disse Samtaler, og den laa nu dèr i Hjørnet, lidet paafaldende, som en dunkel Gjenstand i dunkle Omgivelser: sammenrullet paa et sort Gjedeskind under den sorte Kakkelovn, med hvis gyldne Ventiløine dens egne ravgule søvnig blinkede omkap.

„Ja, det er mærkeligt med Pamina," begyndte Kammerjunkeren ofte en Udvikling — og nu fulgte en eller anden dyre-psykologisk Iagttagelse, sædvanlig ledsaget af en menneskelig Parallel: *„tout comme chez nous!* Vi er noget klogere, men Villien er den samme. Og vor Overintelligens misbruger vi tidt, saa vi blot er saameget dummere! Og saa skal min Sjæl, der for mindre end halvfjerdsindstyve Aar siden efter Præsternes Mening var Intet, — den skal vare ved en hel Evighed — hvilket allerede er en Selvmodsigelse — medens Paminas gaar ud som et Lys! .... Aa, denne

Kløft tvers igjennem Naturen, som Christendommen har bragt os, Sten! .... Ja, deri er De nu enig nok med mig; men tro bare ikke, at Materialisterne gjør det bedre, idet de stryger alle Sjælene af Billedet og kun lader Kroppene blive tilovers! Aa, hvor langt staar vi dog tilbage for Inderne, der saa sikkert traf den gyldne Middelvei! Hvor herlig er ikke Bhagavadgitas Ord: — ‚Aldrig har den Tid været, da jeg og du og disse Fyrster og Krigere og Stridsheste og Elephanter ikke vare til, og aldrig vil den Tid komme, da de ikke allesammen ere til' — eller som Schopenhauer siger: ‚Trods Tid, Død og Forkrænkelighed ere vi endnu alle samlede.' *Alle,* ja vel, ogsaa du, Pamina! den gode Schopenhauer vilde ingenlunde have dig udelukket. Vær trøstig! du har bestandig været med og vil bestandig være med!"

Gjenstanden for denne og lignende Apostropher, den sorte Angorakat, sad nu opreist, krummede Ryggen og knurrede saa sagtelig, som om den fornam dem i Aanden. Den lagde ogsaa Hovedet tilbage for at betragte Rudolph gjennem Øinenes knivsbrede Sprække, hvad den fandt bekvemmere end at hæve Øienlaagene.

„Ja, Pamina," sagde Rudolph — „„du ser paa mig med et Smil, forekommer det mig, og jeg veed ogsaa nok, hvad du siger. ‚Du var en dum Dreng, min Bedste' — siger du — ‚da du første Gang betraadte dette Værelse. Du troede kun, hvad du kunde tage og føle paa eller i alt Fald konstatere ved Hjelp af videnskabelige Instrumenter, disse vidtrækkende Organprojektioner. Du mente, at jeg var ikke andet end hvad du saae og kunde definere, en Kat — et Dyr, Genus: Rovdyr, Species: *Felis;* Subspecies: *Felis domestica;* Afart: *Felis domestica Angorica;* individuelt Navn: Pamina.

Basta! dette og intet mer. Og du mente, at du selv var slet og ret Rudolph Sten, Cand. med., født dèr og dèr paa den og den Datum for en Gang at dø dèr og dèr paa den og den Datum. Basta! dette og intet mer .... Naa, er du nu imidlertid blevet lidt klogere? Dette Tempel, hvis Skytsaand jeg er, har det gjennemtrængt dig med sin Visdom? Veed du, at jeg ingenlunde blot er Angorakatten Pamina, men desuden en „Ding an sich"? Har du indset, at du selv ingenlunde blot er Cand. med. Rudolph Sten, men desuden en „Ding an sich"? Og at vi vel til Syvende og Sidst er det samme Urvæsen? Hvorfor vi ogsaa nu se paa hinanden med det evige Verdensøie, der „ser ud af Alt, hvad der skuer med Øine", og hilse hinanden med Indernes store Ord: „*Tat tvam asi*", „Det er dig selv" — du talende, jeg miavende, og det gjør ingen stor Forskjel."

Og virkelig miavede den saaledes Tiltalte og bekræftede dermed aabenbart authentisk Rudolphs Fortolkning af dens stumme Sprog. Hvorpaa den reiste sig med værdig Ro — som den foretog sig alting med værdig Ro — reiste sig og kom hen til ham og begyndte at gaa rundt om hans Ben, gnidende sig op ad dem og klemmende sig igjennem imellem dem, idet den klappede Knæ og Laar med sin buskede Svands.

„Saa-aa? Kommer du til mig, Pamina? Ja, gamle Veninde, du har virkelig Ret. Jeg er bleven lidt klogere, end jeg var, da vi lærte hinanden at kjende. Den Gang var jeg saare stolt af Alt, hvad jeg vidste, og navnlig af Alt, hvad Videnskaben vidste, hvor herlig vidt den havde bragt det, hvordan den kunde besvare ethvert Spørgsmaal, som et voxent Menneske kunde finde paa at stille. Nu veed jeg i alt Fald, hvor meget vi ikke veed, og omgiven af denne Uvidenhed befinder

jeg mig bedre end den Gang midt i al min formentlige Viden."

Denne Forsikring tilfredsstillede aabenbart den sortpelsede Husaand saa meget, at den ikke holdt det for under sin Værdighed at sætte Forpoterne op paa den Talendes Knæ og svinge sig op i hans Skjød, hvor den rullede sig sammen, og snart, da en venlig Haand begyndte at stryge hen over dens bløde Pels, gav sig til at spinde — ikke „en Ende", som en Matros pleier van at gjøre, naar han er i sit Es, for den havde talt og var bleven forstaaet og var i Almindelighed ikke af snaksom Natur: nei, et rigtig husligt Hyggevæv, der svøbte sig lunt og stille om Rudolphs Sind, saa at han endnu mere end før fulgte Jomfru Brøndsteds Opfordring til at føle sig som hjemme.

II

Det firkantede Bord, som Rudolph sad ved, var bedækket med et mørkerødt Plyschtæppe. En Mængde Nipssager vare anbragt paa det som stadige Beboere: — en flad Sølvskaal, en stor Elfenbens-Papirkniv, en Lysestage af Vildsvinetænder og Raabuk-Takker, et Par slebne Flakoner og lignende Ting, der alle havde deres bestemte Plads. Allerede før, da han ved Tanken om Kammerjunkerens synske Grandtante havde fæstet sit Blik paa den mystiske Krystalkugle, havde det været ham paafaldende, at den ikke laa paa sin sædvanlige Plads, men hans Tanker havde haft en altfor determineret Bevægelse, til at det kunde blive mer end en ganske flygtig Iagttagelse. Nu saae han, at der var

ordnet om paa hele Systemet, saa at kun Sølvskaalen havde beholdt sin centrale Stilling; og samtidig opdagede han ogsaa Grunden: man havde maattet gjøre Plads for et nyt Medlem af Forsamlingen.

Det var værd at gjøre Plads for, da det var et prægtigt Stykke: — en Brevpresser i Form af et Broncehoved, der hvilede paa en gyldenfryndset Broncepude og havde en gylden Laurbærgren om Panden. Ansigtet med de indsunkne Kinder, den fremspringende Næse, de smalle, halvt aabnede Læber og den kraftige Hage var ham ubekjendt, og dog syntes han, at jo mer han betragtede disse Træk, desto stærkere rørte der sig en Erindring, der vilde gjenkjende. De vare livløse, men ikke simpelthen som et Ligs Ansigtstræk ere det; de vare saa livløse, som om alt Jordens Liv havde været koncentreret i dem og havde forladt dem.

Saa mægtigt var Indtrykket, at Spørgsmaalet om hvem det vel kunde forestille slet ikke havde faaet Tid til at komme op endnu, da Husholdersken traadte ind og fandt ham siddende med det lille Kunstværk i Haanden.

— Naa, Doktoren har allerede fundet det! Ja, det er nok et kostbart Stykke — Kammerjunkeren er saamænd saa glad over det. Hans Broder Generalen har bragt det med fra Paris til ham.

— Saa? Fra Paris! Ja, det er fint Broncearbeide, det kan man nok se. Men hvem mon det kan være? Maaske Cæsar — skjøndt?

— Nei, det skal da være Napoleon, sagde Jomfru Brøndsted i en Tone, der antydede, at det var hende høist tvivlsomt, om det *var* ham.

— Napoleon — ja saa!

Det mindede ganske vist ikke om det bekjendte

Keiser-Napoleon-Ansigt, firkantet-fyldigt under den verdenshistoriske Hat; men der kunde vel være nogle af Førstekonsulens Træk deri — som om Dødstimen havde forsøgt at føre ham tilbage fra hans høihedsvanvittige Forblændelses- og Forfaldstid til de geniale Ungdomsdage, da han levede og aandede i Troen paa sin Mission som Revolutionens Soldat og Verdensaandens udkaarne Værktøi.

— Men det ligner da rigtignok ikke meget, mente Husholdersken — for man veed da nok, hvordan Keiser Napoleon saae ud. Det har man da set saa mange Billeder af.

— Ja, men dette lader til at være en Miniatur af Dødsmasken.

— Ja, det er det saamænd ogsaa! Det kan jeg da huske, Kammerjunkeren sagde.

— Saa maa det ogsaa ligne. Ja, Jomfru Brøndsted, hvem kan vide, hvad Døden gjør ud af os?

— Ih, Herr' Jeses!

Rudolph lo: —

— Er det saa forskrækkeligt at høre Tale om Døden?

— Nei, paa det Lav, det maa Doktoren da ikke tro. Men det var saamænd de selvsamme Ord, som Kammerjunkeren sagde til mig.

— Se, se! — Ja, der kan De se, at jeg har lært noget af ham.

— Ja Kammerjunkeren, ham kan vi nok allesammen lære af, sagde hun med et troskyldigt Nik. — Ja, nu har jeg da ellers Kaffen derinde, hvis at Doktoren — —. Naa, kom saa, Pamina!

Pamina, der allerede ved Jomfruens Indtrædelse havde forladt sit Leie og var hoppet ned paa Gulvet,

gik forud ind i Dagligstuen. Den var aabenbart begjærligere efter Kaffen end de to Menneskebørn.

Disse vare snart fordybede i en Samtale, for hvilke Kaffen med Tilbehør kun dannede en underordnet Ledsagelse.

Husholdersken havde endnu ikke skjænket i Kopperne, før Rudolph allerede var overtydet om, at hun havde et eller andet paa Hjerte. Ja, den Tanke faldt ham ind, om hun ikke fra først af havde været glad over en Gang at have ham for sig selv alene. Han var nysgjerrig efter at faa at vide, hvad det vel kunde dreie sig om, og han behøvede ikke at vente længe.

— De har ikke set Frøken Agnes i lang Tid, Hr. Doktor. De vil vist bemærke en Forandring hos hende.

— En Forandring? I det Ydre, mener De?

Husholdersken nikkede.

— Og jeg er bange for, at De som Læge ikke vil være tilfreds med den.

— Men Gud — er det muligt, at Frøken Harstorf — — hun ytrede en Gang noget om at hendes Bryst —?

— Aa, saa hun *har* talt med Dem derom?

Rudolph fortalte hende, hvad Agnes havde sagt til ham hin Novemberdag. Han mindede hende ogsaa om, hvad der var forefaldet ved Kaffebordet, da Fru Bjerring havde forraadt Kusinens sælsomme Smag for Kaffebønner, og forklarede hende, hvordan det forholdt sig dermed. Hans Tilhørerinde nikkede flere Gange betænkelig og bemærkede, at hun den Gang nok havde undret sig over den alvorlige Mine, han satte op. Ogsaa Samtalen med Erna paa den natlige Kjøretur blev omtalt, paa Grund af hans Løfte om saa

snart som mulig at tale alvorlig med Kammerjunkeren om hans Pleiedatters Tilstand — om hun ikke maaske skulde undgaa de slemme Vintermaaneder ved et Ophold i Syden.

— To Dage derefter saae jeg Frøken Harstorf paa Juelsbo, og navnlig ved Aftensbordet, hvor jeg sad lige overfor hende, var det mig paafaldende, at hun saae daarlig ud. Det kunde naturligvis kun bestyrke mig i mit Forehavende. Men samme Aften blev jeg indbudt til Jagt paa Fuglsang den følgende Dag, og dèr fik jeg jo, som De veed, en Ladning Hagl i Laaret .... saa blev der ikke noget af det den Gang.

Jomfru Brøndsted rystede mismodig paa Hovedet.

— Ja, er det ikke, som om der havde lyst en ond Stjerne over det, som man siger! At tænke sig, at De den Gang var saa nær ved at tale med Kammerjunkeren og saa at dette skulde komme i Veien .... Naa, og overhovedet dette Selskab paa Juelsbo! Jeg veed ikke, hvordan det er, men det er ligesom det Hele skrev sig fra den Aften. Siden den Tid har det ikke mer været godt.

— De mener, at Frøken Harstorf maa have forkjølet sig dèr? .... Ja, jeg kan ikke nægte, at jeg, efter at vi havde drukket Kaffe, fandt hende staaende inde i et Kabinet ved et aabent Vindue, og jeg skjændte da ogsaa dygtig paa hende over saadan en Uforsigtighed. Det var blevet hende for hedt inde i Salonen, sagde hun.

— Ja forkjølet sig havde hun da ogsaa, det er rigtigt nok .... Men jeg kan nu ikke andet end tænke mig, at der maa være hændt Noget dèr, som — hvorved hun har faaet saadan — et Stød.

Hun nikkede afgjørende: —

— Ja, Hr. Doktor! Jeg kan ikke kalde det Andet end „et Stød".

Rudolph overveiede dette Spørgsmaal ved en Slurk Kaffe.

— I Selskabet? — Hm .... Ja, jeg veed ikke Andet, end at Jomfru Paulsen besvimede inde i Salonen, da hun bød Kaffen om. Hun havde saamænd lige skjænket i min Kop .... Men jeg kan ikke tænke mig, at *det* kunde angribe Frøken Harstorf — — —

„Med mindre," afbrød hans Tanker hans Ord, idet de dunkelt viste ham en mulig Forbindelse mellem Afmagten og „Stødet". Han huskede pludselig, hvorledes Agnes havde ytret, at hun og Erna havde drøftet Jomfru Paulsens Udseende. Hvem vidste, hvad den mondaine Frue i sin Skinsyge kunde have antydet overfor den unge Pige om den smukke Regisses Stilling paa Juelsbo? Og i Fald Agnes havde ladet sig fortrylle af Fætterens mandige Skjønhed .... saa var Forbindelsen der.

— Nei, sagde han og rystede Hovedet tankefuldt over Kaffekoppen — nei, Jomfru Brøndsted, skjøndt denne Begivenhed var pinlig nok, kan jeg ikke se, hvordan den skulde have kunnet angribe Frøken Harstorf saadan — givet hende „et Stød", som De siger.

— Nei, det kunde den naturligvis ikke.

Husholdersken ytrede disse Ord med Stenro og uden at blinke.

Hendes Tanker havde været saa temmelig de samme som hans, kun at den sidste Del ikke havde haft nogen hypothetisk Form. At Frøkenen var forelsket i sin Fætter, vidste hun ligesaa vist, som at hun selv i dette Øieblik drak Kaffe.

— Men De tager da nok en Kop endnu, Hr. Dok-

tor? Aa, den maa De ikke afslaa! Se, jeg tager saamænd selv en med.

Hun skjænkede i for dem begge.

— Men saa, strax derefter .... ja, hm .... det er saadanne Ting, som .... man kan ikke lade være med at gjøre sig sine Tanker om dem, naar det angaar Familiens Vel og Ve. Ser De, anden Dagen efter Selskabet saa kommer Fru Bjerring kjørende — det var bare fire Dage efter at hun havde været her sammen med Dem .... Og hun kom saamænd ikke for at drikke Kaffe eller for at sætte Smag paa mine Kringler .... nei, paa det Lav. Hun lukkede sig inde sammen med Kammerjunkeren og havde en lang Samtale med ham, og siden lod hun sig slet ikke se .... lige fra Studereværelset og ud i Vognen; den havde holdt for Døren hele Tiden. Næste Dag reiste hun saa til sin Tante i Jylland, og dèr er hun endnu. Og Kammerjunkeren gik over til Juelsbo .... han *gik* paa sine Ben — det var nu for at vi ikke skulde vide noget om det, men Frøkenen vidste det godt, lige som af sig selv .... Men Hr. Doktor dog, De forsmaar jo helt mine Kringler!

Rudolph lod sig en Smule nøde, for han tvivlede ikke om, at den gode Brøndsted i høi Grad havde Brug for en saadan Diversion for at samle sig, før hun gik videre i sin vanskelige Text.

Der var gaaet et Lys op for ham ved denne Meddelelse. Havde han ikke selv givet Erna det Raad at tale med sin Onkel om det, der syntes at trykke hende? Og havde hun ikke paa hin mindeværdige Kjøretur selv tilstaaet, at hun var kommen til Hanenau for at følge hans Raad, men havde opgivet det igjen? Han nærede ingen Tvivl om, at den efter Snt. Hubertus opkaldte

Mand paa Juelsbo, efter at have gjort sin Rival lam, var gaaet saa voldsomt løs paa sit Vindslevholmer Bytte, at dette i sin Angst nu for Alvor var fløiet til Skovrideren, som saa havde lært den dumdristige Krybskytte *mores*.

For ham var det ikke saa vanskeligt at stave og lægge sammen, men han undrede sig, hvad den brave Husholderske mon egentlig havde faaet ud deraf.

Det faldt hende aabenbart vanskeligt at lade Fortsættelsen følge. Hun knasede langsomt en Kringle og søbede endnu langsommere en halv Kop Kaffe. Saa stillede hun omhyggelig Koppen fra sig og sagde med dæmpet Stemme: —

— I de Dage var den kjære Frøken slet ikke sig selv. Ikke saadan at hun sagde Noget eller klagede sig .... nei — men jeg kunde da nok mærke det .... Det var tunge Dage — — for os Allesammen .... Og jeg — hm .... ja, det er kanske dumt nok, hvad jeg tænker mig, men jeg vil dog alligevel sige Dem det, Hr. Doktor.

Rudolph skyndte sig at forsikre hende, at han var vis paa, hendes Tanker var langt fra at være dumme, og at han var meget begjærlig efter at høre dem. Begge Dele var kun den rene skjære Sandhed, hvad Husholdersken ogsaa godt kunde mærke. Ikke destomindre voxede hendes Forlegenhed kjendelig. Hun rykkede sig endogsaa lidt frem og tilbage paa Stolen.

— Ja, ser De, det er Noget, der angaar Familien, og man skulde ikke tale om det til Fremmede. Men De veed jo nok, at Dem betragter jeg ikke som en Fremmed .. og saa er De jo da ogsaa Doktoren .... det vil sige, jeg haaber, at De vil tage Dem af Sagen .... Og De vil jo dog ikke tale til Nogen om det.

Rudolph var ikke sen med at afgive sit Løfte og takke hende for den Tillid, hun viste ham.

— Jeg troer nu, at mellem Hr. Juel og Fru Bjerring dèr er det ikke saadan, som det burde være.

Hun rystede betænkelig paa Hovedet og sukkede.

„*The murder is out,*“ vilde Brix have sagt, tænkte Rudolph; men han tog sig vel i Agt for at lade sig mærke med, at han havde god Grund til at være af hendes Mening. Han nikkede blot med et forstaaende: „ja saa!“ —

Jomfru Brøndsted nikkede saare energisk tilbage og saae fast paa ham med et Øienpar, der saae ud, som om det ikke *kunde* blinke.

— Ja, Dr. Sten, og hvad mer er: jeg tænker, Frøken Agnes har vel ogsaa i de Dage — tunge Dage, som de var, Hr. Doktor — hun har nok kunnet lægge to og to sammen og faa fire ud .... Men hvordan kunde saa *det* tage saa stærkt paa hende? mener De ....

Rudolph nikkede bekræftende.

— Nei, for De veed jo ikke, med hvilken Kjærlighed Frøkenen hænger ved Tante Ottilie, den gamle Fru Geheimeraadinde. Og, ser De, hvis Hr. Juel — — hvis saadan en Skandale — — ja, det vilde knuse Hjertet paa den gamle fornemme Dame. De kan tro mig, det var lutter Angst for Geheimeraadindens Skyld, der den Gang bragte vores kjære Frøken saadan herunter .... Og det Værste er, at den Skandale kan jo true endnu, selv om Kammerjunkeren den Gang fik gjennet den væk .... det er det, der tærer paa hende bestandig siden ....

Hun fixerede Rudolph med Øine, der var saa skarpe, som om de vilde nagle ham fast til denne Anskuelse.

Mer end nogensinde syntes de at have de indiske Gudeøines Egenskab, ikke at kunne blinke: —

— Tro De mig .... det er *det,* der — —. Tante Ottilie!

Ikke med vilde Heste kunde man have revet hendes kjære Frøkens Hemmelighed ud af hendes Hjerte. Hvordan hun var kommen i Besiddelse af den, vidste hun selv ikke at sige. Formodentlig havde hun ved Sympathi følt sig til den, og derfra skrev sig vel ogsaa hendes instinktive Had til Erna, Rivalinden. Da det nu efter hendes Mening var nødvendigt, at Lægen fik at vide, at Agnes i November havde faaet et sjæleligt Knæk, saa havde hun fundet paa den Udvei at skubbe „Tante Ottilie" frem, og ingen Romanforfatter kan være stoltere af en sindrig Kombination, end hun var af dette Paafund. Skulde den unge Mand alligevel ane den virkelige, betydelig simplere Sammenhæng — i Guds Navn! Hun toede sine Hænder og holdt paa Tante Ottilie.

Men for at drive Naglerne endnu dybere ind nikkede hun et Par Gange overbevisning-sikkert, uden at tage Øinene fra hans, og sagde med en udsøgt Syngen af det fyenske Organ: —

— Ja, De finder det maaske underligt; men det er nu een Gang saadan i disse *gamle* adelige Familier.

Hendes Mine antydede hemmelighedsfuldt, at hun kjendte de subtileste adelige Følelser som sit Fadervor, og „gamle" understregede hun, som om Harstorfernes Stamtræ i det Mindste havde sine Rødder i Valdemarernes Tider, hvis det da ellers ikke snarere var en Aflægger af Yggdrasil, som de islandske Familiers, der regne deres Afstamning fra Odin; — medens det i Virkeligheden var bleven plantet af den

himmelblaa Cavaler, der saae ned paa dem fra Væggen, Leopold Harstorf, en borgerlig Holstener, som var bleven indkaldt af Struensee, og som for sin Del ikke skattede Adelskabet alvorligere, end at han med moquant Høflighed slog Vogntrinet ned for sin Søn, der i det mindste havde een Ane. For en ung smuk Piges invalide Hjerte stod derimod hans eget altid aabent, hvorfor han ogsaa syntes at skjænke den omhyggelig tilslørede Del af denne Familiehistorie en smilende Opmærksomhed.

Rudolph fingererede ved sin „Marquis“ og indrømmede, at han ganske vist ikke kjendte synderlig til de Dele og gjerne forlod sig paa hendes Erfaring.

Med et Nik, der indeholdt en Anerkjendelse af hans Lærvillighed, afskedigede Jomfru Brøndsted „Tante Ottilie“ som udtjent og tog et nyt Thema frem til Behandling, ikke uden først at have styrket sig ved at tømme sin Kaffekop.

— Ja, der er endnu Noget, som jeg synes De burde vide, for at være rigtig inde i Sagen.

— Ja?

— Da De første Gang kom her i Huset, da havde De mødt Frøken Agnes i Skoven, og hun bad Dem om at kjøre hende hjem, fordi hun havde forstuvet en Fod.

— Ja .... Var det da — maaske ikke Tilfældet?

Jomfruen rystede paa Hovedet.

— Hun kom jo ogsaa til mig med den Historie, jeg skulde jo lægge et Omslag paa — men der gik hun feil i Byen. Hvordan jeg mærkede det, det veed jeg ikke, men jeg mærkede da strax, at der var noget Andet i Veien. Naa, jeg maatte høit og helligt love, ikke at sige Noget til Kammerjunkeren — for det var jo

blot for ikke at forurolige ham, at hun havde fundet paa den lille Usandhed. Hun havde siddet længe i Græsset derude i Skoven og læst, og om der nu har været lidt fugtigt eller det har trukket — ja, hun havde da ogsaa først siddet i Solen og ikke lagt Mærke til, at hun for længe siden var kommen i Skygge, fordi Bogen interesserede hende saa meget. Saa begyndte hun pludselig at faa det koldt, og da hun vilde staa op, følte hun ligesom et Knivstik i Brystet — saadan beskrev hun det da — og det blev sort for Øinene. Heldigvis var det ikke langt fra Birkene, hvor hun kunde hvile sig paa Bænken, og saa kom De jo, ligesom De var sendt fra Himlen .... Ikke en lille Kop endnu, Hr. Doktor?

Rudolph betakkede sig.

Jomfru Brøndsted skjænkede lidt i sin egen Kop, aabenbart snarere for at skaffe sig en lille afledende Bevægelse, end fordi hun følte en uimodstaaelig Tørst efter mer Kaffe.

— Ja, det har jeg saamænd saa tidt tænkt paa i denne Tid, at det er ligesom De blev sendt os den Gang, for at redde den kjære Frøken. De finder maaske, at det var forkert af mig, ikke at sige Noget den Gang, men jeg havde jo lovet hende at tie stille, og da saa Smerten igjen gik bort og den Smule Hoste ogsaa, saa tænkte jeg, at det kunde jo være hun havde Ret, naar hun ikke vilde ængste Kammerjunkeren ... Men nu hoster hun jo igjen, og tidt er hun saa mat ... Og i den sidste Tid har jeg da tænkt saa meget over, hvordan jeg skulde bære mig ad med at komme over til Stubberup for at tale med Dem ... og se, saa kommer De selv idag! Gud ske Lov, at jeg saadan kunde

faa talt uforstyrret med Dem .... Herre Gud, det *kan* jo dog ikke være for sent!

Mer end een Gang havde den trofaste Sjæl gjort en hurtig, ærgerlig Haandbevægelse op imod Øiet, som om hun vilde kyse en Flue bort. Fluen syntes at have irriteret Øiet i høi Grad.

Pamina var sikkert velkommen, da den i dette Moment lidt paatrængende erindrede om, at den endnu bestandig ventede paa sin Forfriskning. Jomfru Brøndsted heldte Kaffe i en stor Underkop og satte denne ned til Levantinerinden — en stor Taare faldt ved Bevægelsen ned i Kaffen. Og Pamina drak den i dens Drik opløste Perle, saa ligegyldig som salig Cleopatra i sin Tid drak sin. Maaske var Paminas den kostbareste.

Det var i alt Fald den Vurdering, som Rudolph anstillede i sit Hjerte. Han var ingen Juveler.

Men han forsømte ikke, ivrig og veltalende at forsikre Jomfru Brøndsted, at der slet ikke var nogen Grund til en saadan Frygt, om man end paa den anden Side heller ikke burde forsømme Noget. Selv vilde han visselig gjøre Alt hvad der stod i hans Magt. Da en Søster af ham var død af Brystsyge, var han ikke uden Erfaring paa dette Omraade, en sørgelig Erfaring, som nu imidlertid kunde vendes til det Gode. Han havde nu ikke længer nogen Grund til at beklage, at han denne Gang ikke havde truffet Kammerjunkeren og Frøkenen, da saa vigtig en Samtale derved var bleven mulig.

Denne udnyttede han da ogsaa nu samvittighedsfuldt. Husholdersken maatte berette Alt, hvad der paa nogen Maade kunde bidrage til, at han dannede sig et korrekt Billede af Agnes' Sundheds-Tilstand, og han skrev det altsammen omhyggelig op i sin Notesbog ...

— Nei, Hr. Doktor — nu veed jeg virkelig ikke mer. Men De maa ikke glemme, at det jo kun er, hvad jeg selv har set og hvad jeg saadan i min Bekymring har kunnet faa fat paa. Og naar De taler med Kammerjunkeren, ja — han gjør sig vist rent forkerte Forestillinger, for hun forstiller sig jo altid lidt og allermest overfor ham. Det er den samme Historie som den Gang med hendes Halten. Han maa endelig ikke ængste sig — det er jo maaske dog ikke noget videre. Hun vil ikke være syg, og, aa, De aner ikke hvad for en Kraft saadan en ung Pige har til at beherske sig, naar det gjælder om at skaane dem hun har kjær.

— Hm. Maaske hun ogsaa frygter for at komme bort fra Hjemmet her ... for at blive sendt til Syden og komme i fremmede Omgivelser.

— Ja vel saa, det gjør hun ogsaa. Doktoren træffer det lige paa en Prik. Jeg har et Par Gange følt mig saa smaat for: — nu kom den slemme Vintertid, om det ikke maaske var det Bedste, hvis hun kom til et mildere Klima saalænge? — Men saa skulde De bare høre hende: om hun da allerede var saa syg, at man maatte sende hende ud af Huset? eller om hun med den Smule Hoste gjorde Huset trist, og jeg var vel bange for at blive smittet — saadan Ting, som hun ellers aldrig vilde sige mig, den kjære, gode Frøken! .... og mangen Gang ogsaa Ord, eller kan hænde ogsaa blot en Mine, saa at jeg ikke kunde lade være at tænke, hun var maaske bange for at dø dèr borte blandt fremmede Mennesker, og hun vilde heller dø her end risikere *det* — Gud give jeg maa tage feil, men undertiden har det næsten set saadan ud.

Hin usynlige Plageaand af en Flue maatte mer end een Gang gjennes bort.

Rudolph ytrede nogle deltagende og opmuntrende Ord. Selvom den unge Pige undertiden kunde nære en saadan Frygt, saa var det jo derfor ingenlunde givet, at den havde nogen virkelig Begrundelse. Denne Trøst optog Jomfru Brøndsted med gjentagne Nik og gik saa over til det praktiske Slutningsthema.

— Ja, Doktor Sten, nu vil De jo snart faa Leilighed til at tale med Kammerjunkeren om Sagen. Det vil gjøre ham saa ondt, at De har været her forgjæves —

— Ikke forgjæves, Jomfru Brøndsted — forhaabentlig ikke forgjæves!

— Det er sandt, og Gud ske Lov, at vi kan haabe det! Men at De ikke traf ham, første Gang De endelig igjen kom til Hanenau — det vil han tage sig nær, saa han besøger Dem nok imorgen eller iovermorgen, den første Dag han kan faa Tid. Se saa har De ham for Dem selv, saadan som jeg havde Dem her, og det er meget bedre end her i Hanenau, hvor Frøkenen ofte hele Tiden er tilstede .... og saa aabner De nok Øinene paa ham ....

Den Tid var længst forbi, da der endnu kunde være en Mulighed for, at Harstorf og Agnes kunde komme tilbage, fordi de ikke havde truffet Kammerraaden paa Lønholt; og da Sagen nu ogsaa var grundig uddebatteret, tog Rudolph Afsked.

De tre Popler gjorde endnu mere end før Indtryk af at være Spøgelser af en afdød Kirkegaardsallé, eller han syntes — idet han pludselig kom til at tænke paa Napoleonsmasken derinde — at de stod dèr paa Vagt som florindhyllede Standarter. Da han kjørte over den lille Bro, hvor en Smule Bæk satte Skjæl mellem Skov-

ridergaardens og Landsbyens Enge, vakte den hule Klang den Forestilling hos ham, at han kjørte over en Grav.

Medens Hesten møisommelig slæbte Vognen op ad den bundløse Vei til Landsbyen, skjældte han sig selv ud, fordi han hengav sig til saadanne mørke Forestillinger, der snarere passede sig for en Bedemand end for en Læge. Men ogsaa da han i nogenlunde livligt Tempo rullede gjennem Landsbyen, omsprunget og ombjæffet af alle Stedets Kjøtere, vedblev hans Stemning at være trykket og dyster.

Den Oplysning om Agnes' Forhold til Juelsbo, som han, trods Komedien med „Tante Ottilie", havde faaet, løb rundt i Hovedet paa ham. Han maatte tænke paa sin første Samtale med Agnes, da han kjørte hende hjem fra Birkene: hvor omhyggelig hun havde undgaaet al Tale om Hr. Juel og bestandig kun havde talt om Tanten — ganske saadan som Jomfru Brøndsted havde gjort nu. Mon det virkelig skulde forholde sig saaledes, at hun elskede Hubert Juel — hun, den stille, tænksomme unge Pige? Det var jo ofte Tilfældet, at Modsætningen virkede magnetisk. Et Udsagn af Brix kom ham ogsaa i Sinde: — Frøken Harstorf var netop en af de sarte Kvindenaturer, som tager Alt alvorlig og lader deres Hjerte knuse. Hvis det altsaa virkelig forholdt sig saaledes, saa var hendes Tilstand ganske vist endnu betænkeligere. En organisk Forstyrrelse har let Spil, naar Villien til at leve har trukket sig tilbage fra det hemmelig forblødende Hjerte. Da for knap to Aar siden hans eget havde befundet sig i den Tilstand af „ulykkelig Kjærlighed", hvilken Brix betegnede som en Blamage for en Mediciners Centralorgan: havde man da ikke kunnet kjøbe hans Liv *„for*

an old song" (endnu bestandig Brix)? Og nu et Pigehjerte, der saa udelukkende slaar for sin Kjærlighed!

Formodentlig laa det i den tungsindige Stemning, hvori han befandt sig, at Erindringen om hin af Vennen saa afskyede Episode fandt en modtagelig Jordbund i hans Sind. Han var ikke saa sikker paa, om han ikke vilde have gjort bedre i at hengive sig uforbeholdent til hin ulykkelige Kjærlighed, end i at redde sig fra den, som han havde gjort det: ved Husar-Eventyret. Hin Kjærlighed havde ganske vist været dødsdømt; men Døden kan være et høiere Liv, hvorimod der ingen Tvivl var om, at „Husarridtet" hørte til det aller laveste Liv. Ikke heller var der nogen Tvivl om, at dets Fortsættelse, Fru-Erna-Kjøreturen, om den end befandt sig paa et lidt høiere sjæleligt Niveau, havde været af en endnu betænkeligere Art. Han havde i November staaet paa Springet til at styrte sig ind i et Eventyr, der vilde være kommen ham dyrere at staa end hint første — og det havde været Samvittighedens uerstattelige Valuta han havde maattet betale med. Hvis det var gaaet videre mellem ham og Erna, hvorledes kunde han saa have vist sig for sine Venner i Hanenau?

Da han nu fra Høiden af en Terrainbølge, som hans Kjøretøj krøb langsomt hen over, saae Juelsbos røde Gavle hilse over fra den dunkle Skovmasse, var han ikke langt fra i dens Eier at se sin største Velgjører, fordi han endnu i rette Tid — men rigtignok ogsaa i den elfte Time — var kommen ham paa tvers.

Kommen ham temmelig *groft* paa tvers. Det mindede hans høire Laar ham om, hvor Smerten nu rørte sig paany. Denne Omstændighed tjente ikke til at sætte ham i en muntrere Stemning, og Landskabets

Udseende var heller ikke egnet dertil. I dette vinterlige Tøveir havde det et temmelig ensformigt og trøstesløst Præg, og den faldende Skumring lovede ikke at forbedre det. En fugtig, iskold Vind blæste ham lige i Ansigtet og syntes at blive heftigere med hvert Stød. Føret var gyseligt, Hesten, selv i det bedste Føre, ingen ildfuld Traver. Men forresten vinkede der ham da heller ikke noget særlig Tillokkende ved Fartens Maal. I det Høieste en varm Ovn — i det usandsynlige Tilfælde, at Maren havde passet den godt — i en i bedste Tilfælde ensom Stue. For han haabede, at de Sygebesøg, som Brix havde for paa denne Eftermiddag, vilde holde ham borte til ud paa Aftenen.

Rudolph ønskede at være ene med sine Tanker, skjøndt de vare triste nok.

Dette Ønske blev ikke opfyldt. Brix var kommen hjem, og det viste sig, ikke at være saa uheldigt endda. Han beordrede Rudolph til Sengs, gav ham varme Omslag paa Laar og Hofte, skjænkede først hed Thee til Aftensmaden og bryggede ham derefter en endnu hedere stiv Grog, hvorpaa han fuldendte sine Vennegjerninger ved at berette saa humoristisk og paa saa vellykket Sydsjællandsk om Dagens Bondebesøg, at Rudolph mer end een Gang maatte le høit.

Men intet Øieblik, end ikke midt i Udbrud af gjensidig-smittende studentikos Munterhed, blev Rudolph fri for en mareagtig Følelse af et skjæbnesvangert Noget, en dødelig Stenalvor, der som en dæmonisk Maner stod i hans Synskreds.

Enhver, der har vandret i Alpelandene, kjender dem, disse gigantiske Dødsmasker, der beherske en hel Egn. Om Forgrunden er en brusende Fos eller en smilende Blomstereng, grøn Skov eller goldt Sten-

hang: — dèr ligger den i Horisonten, stirrende op mod Himlen med dødsstivnede Træk, graa, som var den pudret af den Aske, den er støbt i; eller sortladen, som skaaren ud i Lava; eller glindsende, som om den var dreven i Sølv; men altid ubevægelig og ligesaa unærmelig som uundgaaelig.

Og saaledes ragede det Indtryk, han havde faaet af Napoleonsmasken, op over alle skiftende Stemninger — det udbrændte Krater af en Overmenneske-Vulkan.

III

— *Sharp old fellow!* brummede Brix.

Han laa paa den lille Sofa med en Bog i Haanden, rygende sin lange Pibe. Ilden buldrede i Kakkelovnen; store Sneflokke hvirvlede som en Sommerfuglesværm udenfor de smaa Ruder og lod ikke mere Lys sive ind, end at han lige kunde se at læse.

— Hvem? lød Rudolphs Stemme inde fra Sovekamret, til hvilket Døren stod aaben.

— Er Sækken hed endnu? spurgte Brix tilbage og sendte et Blik hen til den firkantede Jernovn, i hvis øvre Rum saadan noget som en Dukkedyne var synligt.

— Aa, den kan ligge et Kvarterstid endnu og mer.

— Vi har fundet ud af Techniken nu, sagde Brix tilfreds.

— Nogenlunde, ja .... Hvem er en „*sharp old fellow*“?

— Din Ven Schopenhauer. Veed du, hvad han siger om os Læger?

— Naa?

— Vi er et utaknemmeligt Folkefærd: vi nægter, at der gives en Livskraft, og imens stryger vi Honoraret ind for *dens* Arbeide.

Rudolph lo.

— Og der er sgu noget i'et .... Ikke fordi *jeg* føler mig truffet. Honoraret stryger jeg gjerne ind, men jeg nægter saamænd heller ikke Noget — jeg er ikke Videnskabsmand. Men jeg havde en Ven, der var paa Vei til at blive et af Videnskabens Lys — for Tiden landdoktorerer han, — og han pleiede at sætte en heftig spodsk Mine op, naar mindre Fremskredne talte om „Livskraft" eller om *„vis medica naturae"* eller lignende god gammel Latin. Vor Herre være med ham! Gid den maa gjengjælde Ondt med Godt og hjelpe ham paa Benene — han er for Øieblikket sengeliggende, Stakkel! Men naar han kommer tilbage fra sin Landpraksis — for jeg paastaar, at han vender frygtelig tilbage for at blive et „Lys", værende af en mere theoretisk end praktisk Natur — Gud veed, om han saa ikke tager Skeen — den man søber Visdom med — i en anden Haand? Jeg synes, jeg sporer Tegn, der tyder i den Retning. Det slaar mig, at egentlig ikke *jeg* men *han* burde hedde Rasmus — at sige Erasmus, med Tilnavn Montanus. —

Rudolph svarede ikke. Der opstod en Pause.

— Det undrer mig blot — lød saa Stemmen fra Sovekamret — at Lægerne allerede paa hans Tid fortjente den Bebreidelse. Her var de midt i Aarhundredet i alt Fald ikke saa materialistisk sindede. Jeg behøver blot at tænke paa min egen Fader.

— Ja, men han maa nu ogsaa have været et Unicum, den sidste Mohikaner. Jeg har sjelden leet saadan som

den Gang i vores Tobakscollegium, da du fortalte, hvordan han trøstede den gamle Conferensraadinde. Hvordan var det nu?

— Aa, det var ikke Andet, end at den gamle Dame blev utaalmodig, fordi det ikke vilde blive bedre med hende, og saa sagde min Fader: „Hvem har overhovedet sagt, at det skal blive bedre? I Deres Alder gjør man bedre i at tænke paa at dø end paa at blive rask. Naar Vorherre vil kalde Dem, kan jeg dog ikke holde paa Dem."

Brix brølede af Latter og stampede i Gulvet med den venstre Fod, der ikke havde Plads paa Sofaen.

— Har man nogensinde hørt Mage! Ja, ja! det var den Gang, Anno Hvidkaal. *Nu* gik den sgu ikke længer!

— Aa, det gik egentlig heller ikke den Gang. For Conferensraadinden blev lynende gal og sagde, at naar hun vilde have den Slags Trøst, saa sendte hun Bud efter Præsten.

— Og Ret havde Kjællingen. Hvor kom vi hen, hvis Pastor Christensen vilde gaa os i Næringen? Hver Ting i *sin* Skuffe. Ja ja, Sten, din Gamle var en ærlig Karl, men hvis han havde snakket Godtfolk lidt mer efter Munden, saa kunde han have efterladt dig noget mer paa Kistebunden.

— Jeg tilstaar, at jeg ogsaa undertiden har næret denne pietetsløse Tanke. Men saa trøster jeg mig med den Betragtning, at, naar Alt kommer til Alt, saa har han maaske vundet mer ved sit redelige Væsen, end jeg har tabt derved.

— Hm! *It strikes you in that light?*

Tonen viste tydelig nok, at Taleren, Cand. med. Rasmus Brix, ikke tillod sig at have nogen Mening,

hverken *pro* eller *contra*, hvor Talen var om noget saa Problematisk som hinsidig Høst af dennesidig Udsæd.

Han vendte tilbage til Bogen og smøgede i Tavshed, men det lod til, at han var mere oplagt til at passiare end til at læse.

— Som jeg siger: *sharp old fellow*. Ja, jeg har altid haft Forkjærlighed for Schopenhauer!

Rudolph lo.

— Du!? Forkjærlighed for nogetsomhelst Philosophisk!

— Netop fordi jeg ikke yndede Skolephilosophien, foretrak jeg Schopenhauer. Jeg vil gaa videre og sige, at min Fortrøstning og mit Haab stod til ham ved Philosophicum. Var jeg kommen op i Schopenhauer — det var blevet *Egregie*.

— Vrøvl, Gamle. Der stod jo ikke et Ord om Schopenhauer.

— Denne Overfladiskhed, udbrød Brix og slog et indigneret Blik op mod Loftet i Mangel af Himlen — denne Overfladiskhed, hvormed disse unge Mennesker læser deres Lærebøger! Der stod Følgende om Schopenhauer, i en Anmærkning paa sidste Side: „Naar vi have forbigaaet Schopenhauer, saa er det, fordi vi i hans Philosophi kun kunne se en incohærent og dilettantmæssig opstillet Theori, der paa alle afgjørende Punkter hjelper sig med blotte Postulater, i hele sit Anlæg er modsigende, og som kun ved tilfældige Forhold forbigaaende har kunnet opnaa at blive en Modesag." — *There!* Jeg kan det ordret udenad endnu efter Aars — efter — hvormange? syv — syv et halvt Aars Forløb! Hvordan skulde det kunne være blevet mindre end *Egregie*, naar jeg vidste Alt, siger *Alt*, hvad en

Studiosus kunde, burde, skulde og turde vide om Schopenhauer?

Fra Sovekamret hørtes et foragteligt Snøft og nogle mumlende Ord, der lød som „Idiot af en forskruet Hegelianer".

— *Meaning* Professor Brøchner, forklarede Brix sig selv. — Naa, jeg vil ikke forsvare ham, ikke selv værende nogen heftig Beundrer af hans Philosophiens Historie, ubetinget den bedst hadede Bog i mit lille, men udsøgte Bibliothek .... Det er forøvrig et klassisk Exempel, fortsatte Brix i en dyb kontemplativ Tone, som om i dette Øieblik en meget mærkelig Omstændighed blev ham klar og kastede Lys paa hans indre Væsen og dets Udviklingslov: — et klassisk Exempel paa den vidunderlige Blanding af Vanheld og Held — meget Vanheld, lidt Held — der ledsager Rasmus Brix paa hans jordiske Løbebane og giver denne Præget af, hvad jeg med et Udtryk fra vore herlige Folkeviser vilde kalde „en krank Lykke".

Taleren kom ikke videre, da Piben lagde Beslag paa hans Mundværk.

— Hvad var det med det klassiske Exempel? spurgte Rudolph.

— Det klassiske Exempel er *det,* at mit velgrundede Haab om at komme op i Schopenhauer blev skuffet. Jeg kom op i Fichte. Det var galt, men kunde have været værre. Om de fleste af de ærede Herrer i Philosophiens Historie vidste jeg ikke et Suk. Om Fichte vidste jeg, at han bestandig var i Færd med „at sætte" noget Andet. Det var godt, men det var ikke tilstrækkeligt. Jeg havde glemt, at han først havde sat sig selv. Jeg forsøgte at fremstille dette som en Selvfølgelighed: hvorfor skulde han være saa overdreven

høflig at blive staaende selv, naar han satte alt det Andet? Brøchner var ikke enig med mig deri. Vi var — *as a matter of fact* — sjelden enige. Resultatet var, at jeg kun fik Non, men ikke gik rejekt, fordi jeg vidste, at Fichte satte noget Andet, som han behagede at kalde Ikke-Jeg. En „krank Lykke" — ak ja! passende for Rasmus Brix med hans altfor beskedne Fordringer til Livet.

Dette Slutningssuk var henvendt til hans gamle Fortrolige og Trøster, Tobakspiben, som han frygtede var i Begreb med at gaa ud. Da han fandt, at den *var* gaaet ud, benyttede han denne Pause til at bringe den Sandsæk, der bagte i Ovnen, ind til Patienten i Soveværelset og ombytte den med den brugte, der var bleven lunken og nu paa sin Side indtog Pladsen i det øvre Ovnrum. Hvorpaa han med sin korte, brede Tommeltot trykkede Asken sammen i Pibehovedet, satte den Smule Tobak, der maatte være gjemt derunder, i Brand, kastede sig paa Sofaen, der gav sig ynkelig, og med en velbehagelig Grynten fordybede sig i Bogen.

Rudolph forstyrrede ham ikke.

Han gav sig foreløbig den behagelige Fornemmelse i Vold, som den smertefordrivende Varme fremkaldte. Imens hørte han, hvordan Blæsten hylede i Skorstenen og kastede den storflokkede Tøsne i Haandfuldevis mod Ruderne. Et nederdrægtigt Veir! Han forsømte saamænd ikke Noget med at ligge her, for saa vidt! Men saalænge det gik saadan til derude, havde han rigtignok heller ikke stor Udsigt til at blive af med sine Nervesmerter. Han maatte smile, naar han huskede paa Brix' Udviklinger om det danske Veir som Lægens Forbundsfælle og hans Doktorord: „Ja, kjære Ven, i saadan et Veir kan De virkelig heller ikke vente

at være fri for Smerter.“ Men der var en bitter Smag ved denne Humor, for han vilde snart i høi Grad trænge til den frie Brug af sine Lemmer.

Hvordan mon det nu saae ud i Hanenau? Om Harstorf var hjemme igjen?

For det var jo slet ikke gaaet saaledes, som Jomfru Brøndsted og han havde lagt sig det tilrette for — — ja, det var virkelig idag netop for tre Uger siden!

To Dage efter hint Besøg i Hanenau havde han faaet et Brev fra Kammerjunkeren. Denne beklagede hjertelig, at Rudolph ikke havde truffet dem hjemme, og det saa meget mere, som han selv saae sig forhindret i at opsøge ham i Stubberup, hvad der havde været hans Hensigt. Han maatte nemlig pludselig reise til Kjøbenhavn for at deltage i en Conference om forskjellige Forstvæsen-Spørgsmaal, og det kunde holde ham en Ugestid hjemmefra. Denne Frist var just udløben, da et Brev med Kronen og det lille Vaabenskjold i Relief paa det tykke Papir og med den steile, tydelige Skrift underrettede Rudolph om, at der nu var kommen et Familieanliggende til, hvis Ordning let kunde tage mer end en Uge.

Det var en Udskydelse af den vigtige Samtale, som ofte foruroligede Rudolph.

— Hvad siger du, Brix? Skulde man ikke lukke et Vindue op?

— Jeg siger, at jeg i al Almindelighed er af den Mening, at vor lovpriste Nutid gjør for meget Væsen af frisk Luft. I dette Special-Tilfælde er det ubestrideligt, at Vinden staar paa hos dig, og at Vinduet neppe er tre Alen fjernet fra det angrebne Ben og følgelig har at forblive saa hermetisk lukket, som dets Tilstand tillader, hvad desværre ikke er saa hermetisk som

ønskeligt var. Herinde kunde man jo ganske vist „linde lidt ved Spjellet," som Kjællingen foreslog i Helvede. Men tøv lidt, jeg har et bedre Forslag. Om en ti Minutters Tid maa jeg dog afsted. Saa dækker jeg dig godt til, lukker Vinduet op her og instruerer Maren, at hun fem Minutter derefter skal komme ind og lukke det — under Straf af min Gunsts evige Forlis! .... Iligemaade, at hun hver halve Time skal bringe dig en nybagt Sæk.

— Ja, lad os gjøre det. Skal du vidt om idag?

— Naa — en tre-fire Timer maa du vel belave dig paa at philosophere alene. Jeg maa over til Tystrup og Saltrup.

— Hm. Jeg vilde bare ønske, at du sad i en Enspænder i Stedet for paa den Cycle. Jeg var altid af den Mening, at Cyclen heller skulde benyttes af Patienten end af Doktoren.

— En Vittighed, som jeg mindes allerede at have hørt af dig i Kjøbenhavn — —

— Om Forladelse!

— og som, hvad der er værre, paa dine Læber er dobbelt utaknemmelig mod bemeldte moderne Befordringsmiddel. For det er Cyclen, der har bragt dig til Stubberup.

— Meget sandt, og ved den Leilighed forekommer det mig, at den netop blev brugt af „Patienten" — forkortet Talefigur, jeg troer vi havde et latinsk Navn for den i Skolen —

— *Never mind!* Du har Ret, for saa vidt Rasmus Brix var Doktor, da han kjørte paa Væltepeter og blev Patient, da han væltede. Men hvad beviser det? Det var alligevel Begyndelsen paa vores blomstrende Stubberuper Praksis, og al Begyndelse er vanskelig! Det

er bedre at begynde i Grøften end at ende der, som Parret i Eventyret. Væltepeter begyndte sine Stubberuper Kunster med at kaste mig af; den gjør det godt igjen derved, at den nu begynder i en anden Forstand at „kaste af sig". Den har mer end fordoblet Praksisen. Du begyndte Erobringen fra oven — med Ridderborgene; naturligvis, Marquien! Folkets Mand, Rasmus Brix, tør rose sig af at have erobret det aabne Land, takket være hans Staalhest. *Per benes* var det ikke gaaet.

— Ja, saa rid da i Guds Navn videre. Men vær blot forsigtig! Ikke blot for Grøfter men ogsaa for Forkjølelse! Hvordan er det med Thermometret? Er det endnu kun to Grader?

Brix, der havde reist sig og var stolpret med Elephantskridt om i det lille Værelse, blev staaende ved Vinduet og trykkede sin Næse flad mod Ruden.

— Det har ved Gud lirket sig op til tre en halv! .... Hvad for Noget! Vi faar nok Fremmede! En lang Mand.

— Da vel ikke Skovrideren?

— Jeg skulde næsten tro det — fik kun et Glimt at se .... Ja vel — nu hører jeg hans Røst.

— Herre Gud! At vi dog ikke fik lukket Vinduet op, som jeg vilde!

Den Blanding af lidt Kulrøg og megen Tobaksrøg, sveden Lugt af Sandsækkene og Jod-Uddunstning, der fyldte Værelserne, dannede ganske vist ikke nogen Alpeatmosphære. Men Brix, der i slige Tilfælde altid vidste Raad, trøstede sin Ven med den Betragtning, at Skovrideren vistnok havde faaet tilstrækkelig frisk Luft underveis — en Betragtning, som han umiddelbart lod gaa over i en Tiltale til den Indtrædende: —

— Ikke sandt, Hr. Kammerjunker, det er friskt Veir derude?

— Mer vaadt end friskt, Hr. Doktor. Men hvad er det, jeg hører! Hr. Sten ligger tilsengs?

— Unægtelig. Han ligger derinde og synger „Es brennt meine alte Wunde“ — men endnu ikke paa sit sidste Vers .... Nei, det er ganske vist intet Veir for invalide Krigere eller Jægere, det har De Ret i .... Tillad, Hr. Kammerjunker, en hjelpende Haand —! .... Ja, det er saamænd nu tre Uger, det sniger saadan hen. Men nu har vi taget fat for Alvor: hele Gaarsdagen i Sengen og idag igjen, og her skal De se, her bager vi Lægedommens Brød — ganske vist kun af Sand — kun til at nyde i glohed Tilstand .... Saa, Kavaien vil vi hænge op her ved Ovnen .... Rart varmt her, ikke sandt?

Medens Skovrideren ved Brix' Hjælp fik det enormt lange Uldtørklæde viklet af Hals og Bryst og den gammeldags, sneværmede Kavai trukket af, havde han allerede gjennem den aabenstaaende Dør udvexlet Hilsner med Rudolph. Nu ilede han ind i Soveværelset, trykkede med hjertelig Deltagelse Patientens Haand og beklagede, at dette forlængede Ophold i Kjøbenhavn havde forsinket hans Besøg saa meget. Saa tog han Plads paa en Stol, som Brix havde bragt ind fra Dagligstuen og stillet tilrette ved Siden af Sengen, og begyndte at udspørge Rudolph om, hvordan det nu egentlig gik ham, om Smerterne vare meget stærke, og naar han egentlig havde faaet dette Tilbagefald.

— Da De skrev til mig, omtalte De det slet ikke.

— Nei, i et Par Dage var der saa godt som ingen Smerter, saa jeg troede, det var vel overstaaet. Men

saa vendte de bare saa meget stærkere tilbage. Saadan er det jo saa tidt med disse nervøse Smerter.

— De har da ikke hentet Dem det paa Deres Besøg i Hanenau?

Rudolph nikkede.

— Jeg mærkede det saamænd allerede paa Hjemveien.

— Ja, det var et ondartet Veir den Dag. Min Niece havde heller ikke godt af den Tur. Hun har hostet i flere Dage derefter. Lykkeligvis kunde hun dog skrive til mig i Kjøbenhavn, at det var gaaet over — lidt havde hun da allerede haft i Forveien, og nu, da jeg kom hjem iforgaars, havde hun det meget godt. Jeg skal hilse saameget fra hende — og fra Brøndsted — det er saamænd en Sjeldenhed, at hun lader Nogen saadan hilse.

Nu var det vigtige og pinlige Thema, som Rudolph havde paa Hjerte, blevet anslaaet af Kammerjunkeren selv. Han behøvede blot at optage det.

Men Brix stod allerede bredt skrævende i Døren.

— Og hvad kan saa denne tarvelige Bule byde en æret Gjæst? Cigarer? bedst renomerede spanske Mærke: „Stincadores al delos infamos“ — de værste Vine, ifølge Skilt at faa hos Kjøbmanden — Kaffe, ægte Stubberuper Blanding — — —

— Det lyder jo yderst tillokkende, erklærede Kammerjunkeren leende.

— Naa, du skal nu ogsaa gjøre det altfor ynkeligt, sagde Rudolph lidt vrantent. — Jeg har ganske ordentlige Cigarer, om de end ikke tør sammenligne sig med dem i det berømte Skab. Om Kaffen tør jeg rigtignok ikke sige meget mer rosende, end at den i alt Fald vil være varm.

Kammerjunkeren nærede ganske vist en velbegrundet Tvivl, hvorvidt det for en sengeliggende Patient vilde være hygieinisk gunstigt, naar det temmelig indskrænkede Rum fik en ny Import af Tobaksrøg. Men da man erklærede ham, at man i hvert Tilfælde vilde lufte grundig ud, og det aabenbart vilde være en Skuffelse for Rudolph, hvis han slet ikke nød Noget, bad han om en Cigar, og Brix fik Anvisning paa, hvor han kunde finde det hemmelige Depot. Kaffetilbudet afslog Gjæsten høflig, hvorpaa Brix erklærede, at vi fornemme Folk nøder Ingen og anbefalede sig for at cycle bort i sin Praksis.

Først overtalte han imidlertid Kammerjunkeren til at lade en Plaid lægge over sine Knæ, for der var ingen Kakkelovn i det lille Sovekammer. Det var hans egen ægte skotske Plaid, som han bragte til dette Formaal. Helst vilde han have svøbt den lange Mand fra Top til Taa ind i dette Pragtstykke, i hvilket — som han ikke undlod at fremhæve — Robert Burns kunde have indsvøbt sin Elskede paa Heden for at beskytte hende mod Stormen — „O säh' ich auf der Heide dort —." Da Kammerjunkeren ikke var Robert Burns Elskede paa Heden i Storm, vægrede han sig imidlertid mod denne Behandling, og Brix maatte nøies med at beskytte Gjæstens Ben. Strax efter hørtes hans Røst i Kjøkkenet, hvor han gav Maren strixe Forordninger om, hvorledes hun havde at forholde sig under hans Fraværelse.

Da det endelig var blevet stille, og de følte sig alene, udtalte Kammerjunkeren atter sin Beklagelse over, at Rudolphs første Besøg i Hanenau havde været forgjæves.

— Ja, det var en slem Skuffelse i det første Øieblik,

Hr. Kammerjunker. Men saa havde jeg dog saadan en betydningsfuld Samtale med Deres Husholderske, at jeg ikke kan anse dette Besøg for at have været forgjæves.

— Ja, Brøndsted — hende kan det nok lønne sig at faa en ordentlig Passiar med, mente Harstorf smidskende — for han var saare stolt af at have et saadant Unicum i sin Tjeneste.

— Jeg spurgte naturligvis, om hvordan det gik Dem og Deres Niece, og saa hørte jeg til min store Beklagelse, at Frøken Harstorfs Befindende paa ingen Maade var tilfredsstillende.

Harstorfs Smil gav øieblikkelig Plads for et uroligt og bekymret Udtryk.

Utallige Gange havde Rudolph tænkt over, hvad han havde at sige, og hvordan han bedst skulde forebringe det — hele den foregaaende Dag, da han laa tilsengs, havde han neppe tænkt paa andet — og det var hver Gang forekommet ham grumme vanskeligt at gjøre det paa rette Maade, uden at ængste den gamle Ven i unødvendig Grad, og dog saa indtrængende, at Virkningen ikke kunde udeblive. Men nu, da Samtalens Gang paa saa naturlig en Maade havde ført ham ind paa dette Thema, fandt han til sin Overraskelse, at det gik ganske af sig selv: — Ordene indfandt sig saa utvungne, som om han aldrig havde forberedt sig paa dem. Han blev selv inderlig bevæget ved den Fare, der truede hans kjære Hanenau, og den Bestyrtelse, der efterhaanden forraadte sig hos Harstorf ved Trækninger i Ansigtsmusklerne eller en uvilkaarlig Bevægelse af Hænderne, sagde ham, at han ikke prædikede for døve Øren.

— De troer altsaa virkelig — begyndte Kammerjun-

keren efter en kort Pause, at den kjære Agnes forstiller sig overfor mig — at hun lader sundere, end hun er?

Rudolph nikkede: —

— Saadan som den Dag, da jeg første Gang kom til Dem, og hun foregav at have traadt forkert paa Foden. Ja efter Alt hvad Jomfru Brøndsted sagde mig, maa jeg virkelig desværre antage det.

— Man er en feig Karl og vil kun altfor gjerne bedrage sig selv, det er Sagen. For jeg maa tilstaa, at jeg undertiden har haft en Slags Mistanke derom, og saa alligevel har slaaet mig den af Tankerne igjen. Ja jeg har gjort hende det fromme Bedrag altfor let. Du min Gud! at tænke sig, at hun har gjort Vold paa sig selv i det daglige Liv for at skaane mig!

— Men maaske dog ogsaa — som jeg antydede — fordi hun frygtede for at blive sendt bort for sin Sundheds Skyld; at maatte forlade Hjemmet, der er hende saa dyrebart — hele den Egn, hun har saa kjær ....

Kammerjunkeren nikkede flere Gange eftertænksomt og sukkede dybt. Han tænkte paa Juelsbo. Den samme uudtalte Tanke var opstaaet hos Rudolph. Hvis den unge Pige virkelig led af en ulykkelig Kjærlighed til Hubert Juel, saa var Herregaardens Naboskab og Samkvemmet med den sikkert nok ikke et af de svageste Baand, der fængslede hende her.

— Det er jo overhovedet Noget, som man tidt finder hos denne Slags Syge, og som jo ogsaa i og for sig er begribeligt nok. Svaghedstilstanden dræber den Energi, som altid er nødvendig for at tage en vigtig Beslutning, og navnlig da en, hvorved man maa rive sig løs fra sine Omgivelser. Jo svagere den Syge bliver, desto kjærere og tilsyneladende uundværligere bliver alle

smaa tilvante Bekvemmeligheder .... og hvor meget mer al den Kjærlighed, som Deres Pleiedatter altid var omgivet af! Jeg har hørt om Brystlidende, der foretrak at dø blandt deres Egne for den Udsigt at komme sig i Udlandet, fordi den maatte kjøbes med den Mulighed at dø blandt Fremmede. Naturligvis bliver saadanne Betænkeligheder overvundne, hvor der er en intensiv Livsvillie. Men ofte har dens umiddelbare Kraft allerede taget Skade.

Harstorf lod et Par Gange sin Haand glide hen over sit Ansigt og sukkede næsten stønnende. Saa saae han med et vemodigt Smil Rudolph fast i Øinene og trykkede hans Haand.

— De skal have Tak, Sten. Det er godt, at vi fik talt sammen om dette. Og det er en Lykke, at vi har Dem. Hvis jeg lod Distriktslægen hente fra Næstved, saa vilde det forurolige hende. Derimod kan De som Husven spørge hende ud og undersøge hende, uden at det er paafaldende; og hvis det forholder sig, som De frygter, saa maa hun for Resten af Vinteren og de slemme danske Foraarsmaaneder til et mildere Klima. Jeg selv kan ikke tage bort nu, det er desværre udelukket, men Brøndsted maa følge med hende. Saa er der dog ligesom en Del af Hanenau, der bliver hos hende. Agnes vil rigtignok stritte imod saadan et Arrangement med Hænder og Fødder; for hun vil synes, at saa gaar jeg helt for Lud og koldt Vand herhjemme. Men Brøndsted finder nok En, der til Nød kan overtage hendes Plads. Og nu maa De ogsaa fremfor Alt blive af med disse Smerter og komme paa Benene.

— Aa, det vil strax ske. Hvorfor troer De vel, at jeg har ligget et Par Dage til Sengs og ladet mit Laar bage? Jeg tænkte mig jo nok, at De nu snart vilde være

hjemme igjen og have Brug for mig. Idag bliver jeg endnu her, imorgen har jeg Efterkur inden fire Vægge, og iovermorgen ser De mig i Hanenau. Jeg vil strax sikre mig Kjøretøiet — denne Gang veed jeg da, at jeg træffer Familien hjemme.

— Det gjør De ganske vist. Men nu maa De heller ikke være for stivnakket og ville trodse det igjennem, selv om Smerterne er der endnu.

— Aa de er saamænd allerede næsten brændt ud!

— Naa, lad os haabe det Bedste. Jeg troer ogsaa, at Veiret bliver bedre, Barometret stiger .... Og Schopenhauers „Parerga", som De har bragt mig tilbage! De kunde dog saa godt have beholdt de Bind noget længer, Sten.

— Aa, jeg har forskrevet alle hans Værker. Dem kan man jo slet ikke undvære.

— Ikke? Naa, det glæder mig, sagde Harstorf, „med noget af sit gamle Smil" tænkte Rudolph uvilkaarlig. For denne bekymrede Samtale havde ligesom aabnet en ny Epoche, og det var ham, som om det gamle, saa stille og gladelig kontemplative Hanenau, der i sin halkyoniske Skovensomhed syntes at ligge i Læ for den barske Verdens Storme og Sorger, allerede nu tilhørte en uigjenkaldelig svunden Fortid.

Snart vare de fordybede i en Samtale om „det Ubevidste"; men Ingen af dem var helt og holden ved Sagen. Mer end een Gang opstod der Smaapauser, under hvilke Harstorf stirrede hen for sig med et tomt Blik, for saa pludselig at tage sig sammen og med et: „ja, kjære Hr. Sten, som vi lige talte om ...." at knytte den afbrudte Traad.

Saaledes fortsatte Samtalen sig endnu en halv Times Tid. Saa tog Harstorf hjertelig Afsked for at opsøge

sin Vogn, der havde spændt fra ved Siden af, hos Sognefogdens. Hvorpaa Maren, en haandfast og kropdrøi Bondepige, styrtede ind — aabenbart dreven af Rasmus Brix' frygtelige Trudsel om Gunst-Forlis — for at ombytte den udtjente Sandsæk med en frisk, kaste en Dyne over Patienten og lukke Vinduet i Dagligstuen op, hvilket sidste hun udførte med blødende Hjerte, da det gjorde hende saa ondt for den deilige varme Stueluft.

Men Brix' Ordre var streng og Ulydighed utænkelig.

IV

Rudolph havde ledsaget Harstorf ud i Skoven og paa Tilbageveien forladt ham i Planteskolen.

Det var en af de sjeldne Martsdage, hvor Vaaren titter saa sky frem af Vinteren som den første Viol gjennem det visne Græs.

Da han traadte ind i Dagligstuen, reiste Agnes sig fra Klaveret.

— De maa jo ikke, sagde han og truede spøgefuldt med Fingeren. — Jeg er vis paa, at De har spillet i al den Tid, jeg har været borte — det vil sige to Timer.

— Er det virkelig saa længe? — Naa men nu kan jeg da heller ikke gjøre det længer.

— Aa, der er nok et Klaver i Meraner Pensionen.

— Ja, det nytter mig ikke det mindste. Naar der er Fremmede i Nærheden, taber jeg alt Mod til at spille.

Hun tog Plads paa den lille Sofa under den himmelblaa Cavaler (selv *ham* vilde hun komme til at savne!)

og saae gjennem Vinduerne ud paa Frugttræerne, hvis Grene Vinden bevægede sagte. Hun vilde ikke se, naar de begyndte at bedække sig med hvid Blomstersne. Hvem veed, maaske vilde hun aldrig mer faa dem at se!

I hendes Stilling og Mine, i den Maade, hvorpaa Hænderne lagde sig i Skjødet, udtalte der sig Træthed og en stille Resignation.

Rudolph havde taget Plads ligeoverfor hende, paa en af de steilryggede Stole.

— Man kan se paa Dem, at det har angrebet Dem at spille.

— Aa nei, ikke meget da.

Rudolph rystede paa Hovedet.

— Jeg er bange for, at De i Deres næste Liv vil blive gjenfødt som en Sangfugl.

— Naa, det var da ikke det Værste. Blot ingen Drossel. At trække Regnorme op af Jorden og sluge dem i alenvis er en Tanke, der ikke tiltaler mig. Men forresten, hvorfor en Sangfugl? Jeg har slet ingen Stemme, og jeg vilde ogsaa meget heller kunne spille rigtig godt.

— Blot fordi Plato — og han maa vel vide det! — siger, at de, der elsker Musiken for høit, men iøvrig føre et rent og dydigt Liv, de bliver gjenfødte som Sangfugle.

— Det er noget rigtig Snak af den gode Plato!

Et lille Hosteanfald afbrød hende. Hun pressede det fine Battistes Lommetørklæde mod Munden og rystede paa Hovedet.

— En Straf for min Uærbødighed, formodentlig. Men noget Snak er det nu alligevel, for man *kan* ikke elske Musik for høit. Den rigtige, mener jeg, og Beethoven

er den rigtige. Har han ikke selv sagt, at den, der forstod den, maatte blive fri for al den Elendighed, som de Andre slæbte paa?

— Ja, og dermed har han visselig heller ikke sagt for meget. Saa længe man lytter til den, er man ganske vist forløst fra Jordelivets Elendighed, men bagefter faar den rigtignok igjen fat i En.

— — — — Som nu denne ækle Hoste, sagde Agnes med et humoristisk Smil, saasnart hun havde faaet Bugt med en kort Efterdønning af Anfaldet. — Saa længe jeg spillede, lod den mig helt i Fred .... Ja, troer De ikke, han har ment noget Andet og mer med disse og lignende Ord?

— Ja, hvad tænker De Dem da ved dem?

— Hvad jeg tænker? Ja, det er ikke saa let sagt ... Egentlig *tænker* jeg mig overhovedet ikke noget. Men undertiden, naar jeg saa godt jeg kan, saadan helt fortaber mig i en af hans skjønneste Sonater, saa kommer det over mig ligesom en Anelse, at hvis man helt forstod det, saaledes som han selv forstod det, saa maatte denne Musik i egentligste Forstand virke forløsende. Jeg mener, naar man saa døde, maatte den føre En over i den Verden, som den stammede fra.

— Og hvad mon det da var for en Verden, Frøken Harstorf? .... Kommer den overhovedet fra en anden Verden?

— Det synes jeg, den maa. Er det aldrig faldet Dem ind, at alle de andre Kunster kommer fra denne os velbekjendte Verden og slet ikke lægger Skjul paa det? Tænk blot paa Skulptur, Maleri, Poesi — hvad giver de, som vor egen Verden ikke har? De afbilder et og andet af den og fuldkommengjør det — det er det Hele. Men med Musiken er det ganske anderledes. Og

den maa dog ogsaa komme et Steds fra; der maa være Noget, der svarer til den, saaledes som denne Rummets Verden svarer til de øvrige Kunster .... noget helt Andet, hvis eneste Aabenbarelse er Musiken .... Sig mig, kjender De en Mester Eckehart, en tydsk Mystiker fra Middelalderen?

— Hans Navn kjender jeg, og jeg har ogsaa set Noget citeret af ham — ja, det er ham, der har sagt, at Lidelsen er det hurtigste Ridedyr, som fører os til Fuldkommenhed.

— Det er et smukt Ord, men det er ikke saa mærkeligt som det jeg tænker paa. Onkel læser netop nu en Bog om Eckehart og er ganske begeistret over ham. Han siger, at *han* kunde have givet os en værdig Religion, hvis han var trængt igjennem med *sin* Christendom, der den Gang havde saa mange Tilhængere. Naa, for et Par Dage siden, da han læste i denne Bog, sagde han: Hør nu, Agnes! her er Noget for dig: — „I det evige Liv vil vi blive mere salige ved Hørelsen end ved Synet.“ Den Ytring berørte mig saa ganske sælsomt, og siden har jeg altid maattet tænke paa den.

— Saa vil De altsaa dog ikke blive gjenfødt som en Sangfugl, men opstaa i Musikens urumlige Verden?

Agnes nikkede alvorlig, og saa kom der dog et lille skjelmsk Smil i Øiet, da hun svarede: —

— Ja, som en Melodi.

Rudolph lo: —

— De siger det, som om De havde overveiet Sagen.

— Aa, tidt og mange Gange.

— Hm. Jeg gad nok høre den Melodi, det er vist. Men hvem skulde høre den dèr? Der kan jo ikke være noget Øre, naar der intet Rum er.

— Aa, den skulde høre sig selv og høres af andre

Melodier, og den selv skulde ogsaa høre de andre og blande sig contrapunktisk med dem og modulere sig frem og harmonisere sig bestandig rigere .... og —

— *Og?* Ja — tilsidst? Det er altid det store Spørgsmaal.

— Tilsidst kommer den vel til Ro i en uendelig rig Akkord, hvor Alt klinger med, og i hvilke alle Disharmonier er opløst. Ja, Hr. Sten, det er saadanne Drømme, der opstaar hos en „daarlig Jomfru" — jeg kan jo dog heller ikke regne mig til de kloge, der med Olie paa Lampen venter paa den himmelske Brudgom. Lad os altsaa kalde disse Tanker „En daarlig Jomfrus Drømme og Forhaabninger." Mig selv forekommer de tidt og mangen Gang ikke blot at være smukke og trøstelige, men endogsaa at være sande og virkelige — *De* maa naturligvis finde dem meget taabelige.

— Nei paa ingen Maade! Men een Ting synes jeg ganske vist: at De med Deres Tanker streifer altfor meget hinsides Grændsen — meget mer end det er naturligt og sundt.

Agnes saae paa ham med sit godmodig ironiske Smil:

— De kommer maaske ikke saa let i den Fristelse at forvilde Dem ud paa hint usunde Gebet?

— Tidligere har jeg ganske vist holdt mig ganske borte fra det, og jeg maa tilstaa, at denne Begrændsning ikke faldt mig saa vanskelig. Men i den sidste Tid er det dog blevet noget anderledes dermed. Og navnlig da jeg laa to Maaneder paa Ryggen, da havde jeg kun altfor mange Hviletimer til at lade Tankerne føite om i, og det kan ikke nægtes, at de undertiden har forvildet sig derover.

— Naa, naar De saadan selv forser Dem, saa har De virkelig heller ingen Ret til at gjøre mig Bebreidelser.

— Aa, med mig er det en anden Sag, svarede Rudolph lidt utaalmodig — og endnu mere uforsigtig, som han indsaa, da det var for sent. For just som han med et „det vil sige" vilde forbedre sin Bemærkning, skar Agnes ham Ordene af, idet hun lo og sagde:

— Aa, jeg forstaar Dem meget godt. De mente, at da De laa paa Ryggen, var De nok saaret, men ikke dødelig. Men tilstaa nu, at for den, der *er* det, er det endnu naturligere — —

— Maaske, men i alt Fald ikke sundere.

— Det kommer an paa — fra Lægens Synspunkt ganske vist — — —

— Netop! og det er *det,* vi her har at gjøre med. Forøvrig skal De ikke heri se en Tilstaaelse af, at jeg anser Dem for „dødelig saaret" — for jeg veed meget godt, at det er det, De gaar ud paa. Ja vel, jeg føler endogsaa, at De med en vis Skadefryd, der næsten har lidt uhyggeligt ved sig, glæder Dem over, at jeg er gaaet i en Fælde. Men det er jeg ikke. De er farligere saaret end jeg, ikke „dødelig", men farlig, og at hengive sig til saadanne Tanker om det Hinsides, ja vel endogsaa opklække en sød Længsel efter en anden Verden: det tjener ikke til at styrke Vitaliteten og vække Naturens Lægedomskraft til at gjøre sit Værk — hvad De trænger til.

Agnes satte et mut, næsten komisk Ansigt op, som et Barn, der faar Skjænd.

— Nu skal man se, at den daarlige Jomfru ikke en Gang maa have sine smaa Drømmerier mer, men skal sidde ret op og ned med sin Lampe i Haanden som en

af de kloge — eller raske! Det har man af, at man er saa uforsigtig og snakker rent ud af Posen. Herre Gud, jeg har jo været saa føielig. Jeg lader mig sende helt ned til Syden. Hvad kan De da forlange mer?

— Hvad jeg kan forlange mer af Dem? Jeg kan forlange, at De selv skal arbeide med paa Deres Helbredelse, at De ikke et Øieblik skal give efter for Sygdommen og lade Dem synke i Armene paa den. Aa, jeg veed meget godt, hvor vanskeligt det er; men jeg tiltroer Dem, at De kan gjøre det. Jeg veed, hvilken Selvbeherskelseskraft De besidder .... De har vist den, da det gjaldt om at skjule Deres Sygdom og synes sund; den vil heller ikke forlade Dem nu, da det gjælder om at bekjæmpe Deres Sygdom og *blive* sund. —

Agnes bøiede sig frem og saae ham med et ivrigt, næsten forskende Blik ind i Øinene: —

— Troer De da virkelig, at jeg kan komme mig?

— Ja, det troer jeg .... og dobbelt nu, da jeg ser, at Villien til at komme sig er der — naar den blot vil holde sig; og jeg gjør Dem ansvarlig for, at den holder sig! Jeg troer ikke, at De vil komme til at nyde nogen robust Sundhed, men vel at Sygdommens Fremskridt kan hæmmes og derpaa bringes til Stilstand .... og at De saa kan komme betydelig til Kræfter og vinde et væsentligt Velbefindende tilbage. Jeg kan jo tage feil, men jeg troer det. Dog rigtignok kun ved Hjelp af Deres egen absolutte Villie. Uden den kan ingen Lægekunst — og paa den vil det ikke skorte — — De kommer jo nu i de bedste Hænder .... den Meraner Læge, som vi sender Dem til, er en stor Autoritet og en gammel Ven af min gode Professor og Velynder — han vil tage sig af Dem, som om De var en Prindsesse. Men al hans Erfaring og Kunst og Meraner Luften — det er

spildt, naar De ikke selv tidlig og sent siger: „Jeg vil leve.“

Agnes havde taget sit Blik bort fra ham igjen. Det søgte gjennem Vinduerne ud til hine Frugttræer, der vilde blomstre fjernt fra hende. Hun sukkede.

— De føler, at det vil blive vanskeligt at føre denne Kamp — ja, det vil det ogsaa, men De vil føre den, det er jeg vis paa. Ikke fordi Livet er saa skjønt og De er saa ung, ikke „Das Mädchen und der Tod“! Kjære Frøken Harstorf, jeg respekterer Dem, fordi De ikke vurderer Livet selv saa høit, fordi De ikke er bange for Døden .... Nei, De vil gjøre det, fordi De veed, at Deres Liv har Værdi for Andre, ja endogsaa en uerstattelig Værdi. De vil leve for dette Hjems Skyld, som De nu forlader for en Tid, for ikke at forlade det for stedse og lægge det øde.

Rudolph var sprunget op. Han stod foran hende, næsten bøiet over hende, som for rigtig at drive sine Ord ind i hende.

Agnes saae lidt forundret op haa ham: —

— Men Hr. Sten! De bliver jo ganske veltalende.

Hun havde ikke været Kvinde, hvis hun ikke, ved at høre og se denne unge Mand plaidere saa ivrig for hendes Liv, havde faaet den Tanke: — Mon dette Liv ogsaa skulde have en særlig Værdi for ham selv? Og Blodet foer som en Flamme op i hendes blege, gjennemsigtige Kinder.

Maaske hørte Rudolph med et indre Øre dette hendes tavse Spørgsmaal. Hvis ikke, saa var det hendes aabenlyse Udbrud, der, idet det gjorde ham opmærksom paa hans egen Sindsbevægelse, vakte det Spørgsmaal: „Og gives der maaske en Værdi, som dette unge Liv har og som angaar mig nærmest, men som jeg ikke

har talt om? .... en Værdi, som jeg neppe kjendte, ja om hvilken jeg ikke en Gang rigtig veed, om den er tilstede?“

Det var kun et flygtigt Moment, at disse to beslægtede Hjertespørgsmaal existerede samtidig, ja maaske endogsaa i al Hemmelighed krydsedes, for saa paa begge Sider at blive energisk afviste. Af ham med professionel Forargelse, da det dog her sandelig dreiede sig om noget Vigtigere end om en Forelskelse! Af hende med lidt sky Beskjæmmelse, som en kvindelig Forfængelighedssag.

— Veltalende er jeg visselig ikke, Frøken Harstorf, sagde Rudolph, ikke uden at hans Mine og Røst forraadte en vis Forvirring; — ellers vilde mine Ord vel have gjort stærkere Indtryk paa Dem.

— De tager feil, Hr. Sten. De har gjort Indtryk paa mig, og jeg takker Dem.

Hun rakte ham sin Haand, som han trykkede.

Da hun havde bortvist hin indiskrete Tanke som en Ytring af uværdig Pige-Forfængelighed, var hun atter helt sig selv og fri for al Forlegenhed. Men i hendes Kinder flagrede der endnu en Rest af hin Rosenglød, og dette i Forbindelse med det faste, troskyldige Blik i de store brune Øine meddelte hendes Ansigt saa livligt og tillige saa elskværdigt et Udtryk, at Rudolph fandt, han havde aldrig trykket en smukkere Piges Haand.

— Jeg tager Deres Haandtryk som et Løfte, at De vil kjæmpe tappert med for Dem selv og for Alle, hvem Deres Liv er dyrebart.

Maaske Kindernes Rosenglød steg en lille Grad, og maaske Raadyrøinenes Blik blev lidt mindre frimodigt. Men hun smilte skalkagtig og svarede: —

— Det andet Haandtryksløfte! Jeg vil holde mit bedre, end De holdt Deres.

— Aa, det maa De ikke sige. Deres Samtale med mig den Dag har jeg ikke benyttet.

— Det er sandt. Forstaaet efter Bogstaven har De vel ikke brudt Deres Ord. Og forresten skulde ogsaa det være Dem tilgivet.

V

Naar hint første Haandtryk havde faaet sin Tilværelse noget voldelig afbrudt ved Ernas Indtrædelse, saa fik dette andet Lov til at opløse sig fredelig, før Jomfru Brøndsted kom ind for at spørge om, hvilke Bøger Frøkenen ønskede at tage med. For Afreisen skulde finde Sted den næstfølgende Dag, og man havde allerede et Par Dage været beskjæftiget med at søge ud, lægge tilrette og pakke ind.

Neppe var dette Spørgsmaal løst, før Kammerjunkeren traadte ind med en Pakke i Haanden, som han underveis havde faaet af et ridende Bud fra Vindslevholm. Da den blev aabnet, væltede der en rød Bädeker-Rigdom ud paa Bordet: — Bädekers „Tirol“ og Bädekers „Norddeutschland“ og Bädekers „Mitteldeutschland“, for at Agnes underveis kunde forfølge Routen og vide, hvad der laa tilhøire og tilvenstre for Jernbanen, og hvad hun kunde have faaet at se, naar hun var steget ud her eller dèr; fordi — som en vedlagt Billet med Ernas Haandskrift bemærkede — „et saadant Studium er ligesaa underholdende som belærende“, hvad Brevskriversken vidste af egen Erfaring. Dertil

kom endnu Bädekers „Norditalien“, for det Tilfældes Skyld, at man gjorde en Udflugt did, samt Specialbeskrivelser af Bozen, af Meran og af Gardasøen, ja endogsaa en Brochure over Stilfzerjoch, fordi Erna haabede, at den kjære Agnes vilde komme sig saa godt i Meran, at hun kunde lægge Hjemvejen gjennem „den ophøiede Gletscherverden“, i hvilken hin (dobbelt understregede) „høieste Kjørevei i Evropa gav et skrækkelig-skjønt Indblik“. Ja, der var endogsaa en „Kursbog“, som William havde bragt med fra sin sidste Reise, og som endnu havde Gyldighed.

Den foregaaende Dag havde Bjerrings været i Hanenau for at tage Afsked — en foreløbig Afsked, for ved Afreisen vilde de naturligvis være paa Stationen. Ved denne Leilighed havde de lovet at sørge for Reisebog-Spørgsmaalet, som den uerfarne Skovridergaard endnu slet ikke havde tænkt paa, og havde nu holdt dette Løfte saa grundig, som det sømmede sig for et saa reiselystent Par.

Beskjæftigelsen med disse Bøger, Opsøgelse af Jernbanerouter, Udfoldelsen af Oversigtskort og Opblading af Specialkort skaffede det lille Selskab, til hvilket nu ogsaa Jomfru Brøndsted hørte, rigelig og langvarig Underholdning. Det var glædeligt at se, hvorledes Agnes blev livligere, alt eftersom hun mer og mer blev trukket ind i Reisebøgernes Tryllekreds. Denne Trolddom tog dem forresten Alle i Besiddelse, selv den ellers saa urokkelige Brøndsted, der pludselig blev overfalden af en haardnakket Ærgjerrighed efter selv at finde Routen Gjedser-Warnemünde i Kursbogen. Hun følte det aabenbart som en Fornærmelse, at Bjerring — som Agnes gjorde hende opmærksom paa — uden paa Omslaget med sine store, kluntede Bogstaver havde angivet

Sidetallet; og da hun nu ogsaa paa selve Siden fandt Kolonnen mærket med ed rød Streg, kunde hun ikke tilbageholde et haanligt „he!“ Høist misfornøiet rystede hun paa Hovedet, da hun her ikke engang fandt Nestved angivet. At Home-Ulstrup ikke var angivet, var tilgiveligt, da Iltoget faktisk ikke holdt dèr, men Nestved! (for den Gang, i Firserne, holdt Gjedsertoget endnu ved denne sydsjællandske Metropol).

Jomfru Brøndsted smækkede Bogen i og fandt, den duede ikke stort; — hun havde ikke engang faaet set efter, naar de kom til Berlin.

— Erna skriver her, at naar vi kommer til Warnemünde og har faaet Sagerne bragt gjennem Toldvæsenet — det maa forresten være ækelt! Troer De, vi har meget at fortolde? Vi maa lade Folkene se Kufferterne efter, troer jeg.

Men Brøndsted kom i vildt Oprør: — se Kufferterne efter — hvad? Det manglede bare! Efter at hun havde pakket Alt ned i den skjønneste Orden, saa skulde disse Toldbetjente rode om i det med deres snavsede Fingre!

Det fyenske Organ sang en hel Vredesarie over det Thema.

— Maaske naar de ser, hvor udsøgt ordentlig det er pakket, at de saa ikke er saa slemme, forsøgte Agnes at trøste hende.

— Jo, de er saamænd nok slemme, for det er Tydskere, erklærede Brøndsted.

— Jeg er vis paa, at de er bedre, end de har Ord for. Naar de ser Deres skikkelige Ansigt, bliver de nok blødgjorte.

— Nei, det skulde da saa være for Frøkenens Skyld — — hvis at de da ellers har Forstand nok til det. (Det

Sidste med alle Miner prægede af Mistillid til saadanne Barbarers Modtagelighed for Skjønhed og Ynde).

— Nei hør, Brøndsted, naar *De* begynder at smigre, saa staar Verden ikke længe, og saa er det saamænd ikke Umagen værd at blive rask.

— Nei smigre — det kunde saamænd aldrig falde mig ind — —

— Saa, nu gjør De det bare værre. Jeg er vis paa, De har gjort mig helt rød.

Hvilket ogsaa var Tilfældet. Agnes var sig bevidst, at hun ikke turde se paa Rudolph. Han maatte finde hende saa komisk!

— Men det var det, jeg kom fra: — Erna skriver, at saa skal vi bare belægge vore Pladser og strax gaa ind i Spisewagonen. I Berlin varer det til halv ti og længere, før vi kan faa Noget at spise i Hotellet. Naar kommer vi da egentlig til Warnemünde, Brøndsted?

Husholdersken maatte atter søge efter i den foragtede Bog, hvilket formedelst det stærkt aftagende Dagslys voldte en Del Besvær.

— Aa jo, jeg kan saamænd godt .... Her .... nei .... Jo, nu har jeg det .... I Warnemünde Klokken Fire og halvtredsindstyve Minutter — *Fire og halvtredsindstyve Minutter,* gjentog hun høitideligt: — *I Udlandet*!

Hvis hun Klokken Fire og halvtredsindstyve Minutter havde skullet landsættes i Dantes Helvede, kunde hun ikke have set mere skrækslagen ud. Og dog var der ogsaa en vis Stolthed i hendes Blik.

Denne var heller ikke ubegrundet. I den lille Kreds befandt der sig Ingen, som havde været i Udlandet, hvis man da ikke vilde betegne Kammerjunkerens Besøg i unge Dage paa nogle skaanske Herregaarde (ind-

befattende hint Spøgelseseventyr paa Marsvinsholm) som en Udenlandsreise. Hvad Harstorf selv var meget langt fra at gjøre; ikke fordi han var nogen ivrig Skandinav, men fordi Skaane som gammel dansk Provinds ikke var Udland.

— Ja, ja, Brøndsted! iovermorgen paa denne Tid er De videre bereist end jeg.

— Nei, Jøsses da, Hr. Kammerjunker! sang det fyenske Organ med sit forvovneste Tonefald, og Husholderskens Hoved rystede sig betænkelig — over et Faktum, som det ikke kunde gaa rigtig til med. Men strax derefter satte hun en saare determineret Mine op, som om hun tænkte: „Og om saa Udlandet er fuldt af Djævle, saa skal jeg nok bringe Frøkenen hen, hvor hun skal, og tilbage igjen, saa sandt jeg hedder Brøndsted."

— Hvordan er det egentlig gaaet til, Hr. Kammerjunker, at De aldrig har besøgt Tydskland, i hvilket De dog i saa høi Grad er aandelig hjemme?

— Ja, som saadan Noget gaar til: i de unge Dage — naar man en Gang havde fri for Tjenesten, saa var det kun for kort Tid, og jeg var saa altid indbudt ud paa et eller andet Gods, og Reisemidlerne var heller ikke just rigelig forhaanden. Da jeg saa var bleven gift, var det endnu vanskeligere. Imidlertid havde vi dog lidt efter lidt lagt Noget til Side for en Reise; vi vilde gjøre Rhinturen og endogsaa op til Svejts. Saa døde min Hustru, og saa kan De nok tænke, at det var ude med Reiselysten for mange Aar — egentlig for bestandig. Senere har jo det reisegale Par paa Vindslevholm tidt nok villet overtale mig til at tage med, men jeg tænkte altid: med min Ida, det vilde dog have været noget Andet. I de sidste Aar har jeg jo nok et Par Gange

tænkt paa at gjøre en Tur med Agnes, saa at hun i alt Fald fik Rhinen at se, men der er altid kommet Noget i Veien, og saadan er jeg blevet den Hjemmesidder, som jeg er .... Naa, Brøndsted, skulde vi ikke have en Lampe?

Allerede for en lille halv Time siden var den gyldne Aftensol sunket ned bag Frugthaven, hvis Grenenet tegnede sig sort paa den Rosenglød, der endnu var aandet hen over Himmelgrunden, og kun et svagt rødligt Skjær oplyste endnu Vandet. Men Agnes fandt, at det var meget hyggeligere saaledes end ved Lampelys, især da der ikke var langt tilbage til Aftensmaden, som man iaften vilde indtage i god Tid for bag efter at kunne spille en lille Whist med blind Makker.

Til Erstatning for Lampen blev derfor Ilden i Kakkelovnen raget op og et Par Stykker Brænde lagt paa, saa at det begyndte at knitre og lue lystelig og det behagelige Flammeskjær stedse livligere og lunefuldere gjennemflakkede Stuens tiltagende Skumring.

Ved denne Foranstaltning blev ogsaa Pamina bragt til Live.

Den havde ingen Notits taget af Selskabet, saalænge dette gav sig af med de dumme Kort og Reisebøger — som man da heller ikke kunde vente, at et saa eminent husligt Dyr skulde interessere sig for Reiseplaner. Men nu fjernede den sig fra Sofakrogen; snart den ene, snart den anden af de Tilstedeværende følte dens bløde Pels stryge forbi Benet og saae de gule Øine lyse op dernede fra, indtil den endelig fulgte en given Indbydelse og sprang op i Agnes' Skjød, hvor den rullede sig sammen og begyndte sin Spindevise.

— Gode Pamina — mon du nu ogsaa vil savne mig?

Det er egoistisk af mig, men jeg kunde lide, at du savnede mig — blot en lille Smule.

— Naa, det vil den da rigtignok — mer end en lille Smule. Da du forrige Vinter var i Kjøbenhavn — har saa ikke Pamina savnet dig? ... Hvad, Brøndsted?

— Jo, det gjorde den saamænd. I de første Dage havde den da ingen Ro paa sig. Den gik omkring overalt, ligesom om den søgte; og saa klynkede den og saae paa mig, den spurgte saa tydelig, hvor kan hun da være blevet af? Aa, den skal saamænd nok savne Frøkenen!

— Og Dem med, Brøndsted! sagde Kammerjunkeren. Den Gang var De her dog. Men naar nu det kvindelige Element helt mangler — eller blot repræsenteres af en helt fremmed Person! .... Aak ja, det bliver een Elendighed! .... Nei, nogen smuk Tid bliver det ikke, men jeg veed dog, at det er for det Bedste .... Naar jeg nu blot kunde forklare Pamina *det*. — — —

Da Jomfruen reiste sig for at give sin Stedfortræderske nogle Anvisninger Aftensbordet angaaende, stod ogsaa Kammerjunkeren op og hviskede hende henne ved Døren en lille Djævel i Øret, som hun nikkede til, idet hendes Ansigt skruede sig sammen til det sjeldne Phænomen (utydelig skimtet i Skjæret af en Blinklue fra Ovnen): et Brøndstedsk Smil.

Hvad Budskab Smaadjævlen havde bragt, viste sig, da man kom ind til Aftensbordet, og der ved hver Plads stod et Vinglas, medens et Par Flasker Bordeaux holdt Vagt midt paa den Damaskes Dug. Foran Agnes' Kuvert stod der en Asiet med Violer, Aarets Førstegrøde. Den lille Lars havde — som Jomfru Brøndsted forklarede — fundet dem efter lang, taalmodig Søgen og bragt dem med til Frøkenen. Agnes var rørt, og da nu denne milde bly Duft omviftede hende som en Af-

skedshilsen fra den hjemlige Jord, blinkede der en Taare i hendes Øie.

Det Udsøgteste, som Huset Hanenau besad af Damask, Glas, Porcelæn og Sølv — for største Delen gamle Familiestykker — var taget i Brug; og at Belysningen ikke kom fra Hængelampen men fra fire Kjerter i et Par svære Sølvarmstager bidrog ikke Lidet til Opdækningens Festlighed.

Jomfru Brøndsteds Stedfortræderske — hvis Organ forraadte hende som en Landsmandinde — vartede op og skjænkede med ikke ringe Stolthed Vinen i de slebne Glas. Det var første Gang i sit Liv, at hun udførte denne vigtige Ceremoni; men ikke længe efter, da Glassene vare blevne tømte paa en lykkelig Reise og et velsignet Ophold i Meran, fuldførte hun den endnu en Gang saa lykkelig, at ikke en eneste rød Plet vansirede Dugen.

— Og nu, kjære Venner, sagde Kammerjunkeren, idet han tog sit Glas og saae sig rundt om i Kredsen med en høitidelig Løften af Brynene, men med et lunt Smil om Læberne: — nu vil vi klinke paa, at vi først i Juni allesammen maa træffes fornøielig i Meran.

— Ja, fortsatte han som Svar paa de spørgende Blikke: — det er jo den lille Hemmelighed, som jeg har opsparet indtil nu, ja endogsaa fortav, da der var Tale om, at jeg, underlig nok, endnu aldrig havde været i Udlandet. Ja, nu lader det dog til at blive til Noget paa mine gamle Dage. Naar det er Tid at hente dig tilbage til vor danske Sommer, min kjære Agnes, saa kommer jeg og henter dig, til den Tid kan jeg gjøre mig fri, og en Stedfortræder saa længe har jeg allerede *in petto*. Og da du nu er saa fin paa det og reiser med Selskabsdame, saa vil jeg ogsaa have Selskab under-

veis, hvis vor Ven Sten vil modtage min Indbydelse — jeg er dog lidt vel gammel til saadan at reise alene.

Agnes sprang glædesstraalende op og kastede sig om Pleiefaderens Hals. Den saare overraskede Rudolph takkede, rørt men lidt forlegen over denne store Venlighed.

— Aa, De har slet ikke Noget at takke for, det er tvertimod Dem, der gjør mig en Tjeneste. Jeg veed virkelig ikke nogen Anden, hvem jeg kunde have Lyst til at reise med. Og dertil kommer, at det er af den største Betydning, at De faar talt med Lægen i Meran.

Med denne Begrundelse kunde Rudolph ikke andet end være enig, og Jomfru Brøndsted mente ogsaa, at Kammerjunkeren havde udtænkt det fint!

Da man nu klinkede paa en lykkelig Udførelse af denne Plan, maatte den intermistiske Husholderske tage sig et Glas i Buffeten og drikke med.

Ja, hun dristede sig endogsaa derefter til at drikke et Privatglas med Brøndsted, paa at hun (den Talende) maatte kunne holde Hus saadan, at hun (den Tiltalte) ikke blev for meget savnet, hvorpaa Brøndsted mente, at Pamina vilde nok savne hende til det Sidste: — altsammen en Pianissimo-Duet i den yndefulde fyenske Tonart, i hvilken Navnet „Pamina“ blev til en sand Tryllefløite-Arie, og som bidrog ikke lidet til Selskabets Moro.

Saaledes forløb Maaltidet i den bedste Stemning. Midt i den alvorlige Harstorfske Pessimisme-Fæstning sad der en uforbederlig Sangviniker fangen, der ved saadanne Leiligheder ganske aabenlyst spadserede om paa Volden. Ved det festlige Kjertelys viste Alt sig for Kammerjunkeren i det samme Rosenskjær, som oplivede Agnes' Ansigt. For de to Glas Rødvin, som hun

havde nydt, og maaske endnu mere Udsigten til at se Pleiefaderen i Meran fik hendes Træk til at gløde saa mildt som en Allebastervase, i hvilken der er stillet en rød Lampe.

Efter Bordet blev Rubberen med blind Makker spillet, hvorpaa Agnes trak sig tilbage for at gaa i Seng i god Tid. Hun tog en hjertelig Afsked med Rudolph — det *var* Afsked, for han vilde ikke indfinde sig paa Stationen. At byde Farvel dèr maatte være Familien forbeholdt, mente han; i Virkeligheden havde han ikke Lyst til at træffe Erna.

Ogsaa Jomfru Brøndsted sagde han et udførligt Farvel, ledsaget af mange Formaninger og Gjentagelse af oftere givne Raad. Dette foregik i hendes eget Værelse, hvor hun allerede igjen stak dybt i Indpakningsarbeidet og fandtes bag en Barrikade af udtrukne Skuffer, Kufferter, Vadsække og Reisetasker.

Maanen skinnede klart den halve Nat igjennem, saa med Hjemkjørslen havde det ingen Hast, og Kammerjunkeren viste afgjort Lyst til Drøftelse af et philosophisk Cigarpar, der med vant Omhu søgtes og fandtes i det vidunderlige Skab.

Da Harstorf tændte Hængelampen i Studereværelset, og dens Lys strømmede ned over Bordets mørkerøde Plyschtæppe med de mange Nipssager, fangede Napoleonsmasken med Kindbenenes og Hagens skarpe Glandslys Rudolphs Blik og holdt det saa bydende fast, at han uvilkaarlig tog den op i Haanden og dreiede den for at faa den at se i den Stilling og Belysning, der var gunstigst for Virkningen.

— Ja, sagde Harstorf — det Stykke er jeg virkelig min Broder taknemmelig for. Jeg har min Glæde af den hver eneste Dag. Og det er ganske rigtig, hvad De

bemærkede, at der er Noget af den unge Bonaparte i de afmagrede Træk. Men navnlig Udtrykket — det er ligefrem mageløst. Kun i Frederik den Stores Dødsmaske har jeg set denne grandiose Ro — ja maaske i endnu høiere Grad dèr.

— Saa gad jeg sandelig se *den*. For jeg maa sige, jeg har ubetinget aldrig set noget Lignende. Maaske er det, fordi de begge var saa store Krigere — de største vi kjender. Saa virker den absolutte *Fred*, der hviler over disse Træk, saa meget mer gribende.

— Ja, Hr. Sten, det er Sagen! Han har udkjæmpet. Man ser paa ham, at han ikke har levet forgjæves.

Rudolph lo: —

— Han har i alt Fald gjort Ravage nok og omskabt den halve Verden. Men jeg veed nok, at De mener det paa en anden Maade.

Harstorf nikkede — bag en Røgsky.

— Ja, Hr. Sten, jeg mener det ganske vist paa en anden Maade .... en hel anden Maade.

Han smøgede en Tid lang i Tavshed, stadig stirrende paa Napoleonsmasken, som Rudolph atter havde lagt paa dens Plads paa Bordet.

Trods al Venlighed og kontemplativ Mildhed havde Kammerjunker Harstorfs Træk dog altid noget Martialsk ved sig — hvad der heller ikke kunde undre hos en Mand, hvis Fader havde været General, og hvis Broder var det. I dette Øieblik forekom det Rudolph, at dette saa velbekjendte Ansigt, med den lange Knebelsbart, den glatragede Hage, den krusede jerngraa Bakkenbart, som oppe ved Øret blandede sig med det sølvhvide Haar, og de mørke, stærke Bryn — at det kunde tilhøre en Kriger, der havde fulgt hin Vældige, hvis dødstivnede Træk han betragtede med

saa megen Andagt, paa hans jordrystende Erobrerbane.

Han saae ud — forekom det Rudolph i denne Stemning — som man kunde tænke sig Romantikens ideale Grenadèr af Storarméen, hensunken i Mindet om dens Bedrifter og i Erindringsbilledet af den Mand, der havde ført den. —

— Og dog, kjære Ven, var Deres Bemærkning fuldkommen rigtig. At han har omskabt Verden, er jo et meget berettiget Synspunkt og for det „naturlige Menneske" utvivlsomt ogsaa det naturlige. Men maaske vilde det være et væsentlig rigtigere Synspunkt at sige: — „Alle disse mægtige Bedrifter, som I Historikere er saa opfyldt af, de er ikke andet end netop det, som han, denne overmægtige dæmoniske Livsvillie, maatte udføre for at blive færdig med Verden. Og han er bleven færdig med den, som *figura* viser.

Han pegede med sin Cigar paa Masken.

— Eller finder De ikke ogsaa, at den viser det?

— Jo. Nu De siger det, finder jeg netop, at det er det Indtryk, jeg hele Tiden har haft af den, uden helt at gjøre mig det klart.

— Og tænk saa paa, hvor faa Mennesker, der bliver færdige, blot nogenlunde færdige med Livet og med Verden. Hvis De var saa gammel som jeg og havde levet i saa forskjellige Kredse, som jeg, og De saa saae Dem om i Deres Bekjendtskabskreds med denne Maalestok i Haanden, saa vilde De forfærdes over at se, at de Allerfleste gaar akkurat lige saa kloge ud af Verden, som de kom ind i den — eller i al Ro og Mag bereder sig paa at gjøre det. Og Christendommen, saadan som den er bleven *nu,* hjelper dem paa det Bedste dermed. Tag f. Ex. vor Veninde Erna Bjer-

ring. Hvis hun blev hundrede Aar gammel, saa vilde hun dog ikke blive klogere, — det skulde da være, at meget tunge Tilskikkelser tog hende i Skole.

Rudolph nikkede samstemmende og smilede. Han saae Erna for sig, som hun ved Consultationen pleiede at sidde ganske stift ret op og ned foran ham, som en Skolepige paa Bænken. Men han kunde vanskelig tænke sig hende paa Skjæbnens Skolebænk. Han var vis paa, at hun vilde finde et eller andet Middel til at skulke.

— Og tænk saa paa Agnes, tilføiede Harstorf ... Hvor ganske anderledes! Tro De mig, Sten, om hun saa traadte aldrig saa tidlig ud af Livet, hun vil ikke have gjennemvandret det forgjæves.

— Det er et Indtryk, som jeg er vis paa Alle, der kjender Deres Pleiedatter, maa have, om de nu gjør sig det klart eller ei, svarede Rudolph.

Men mens han sagde dette, følte han en Kuldegysen, som om en kold Haand havde berørt hans Isse.

Hvor underligt, at Harstorf fra Napoleonsmasken skulde komme til at tale om Agnes! Og saa netop denne Vending: „om hun saa traadte aldrig saa tidlig ud af Livet"! Naturligvis som Modsætning til Erna, der kunde blive hundrede Aar uden at vorde visere. Men var det ikke, som om de før, ved Aftensbordet, altfor letsindig havde givet sig hen til en forhaabningsfuld Stemning? Og som om denne Samtale, der var gaaet i en ganske neutral Retning, ved denne pludselige Vending, som med et betænkeligt Omen, maatte minde dem om, *hvor* de i Virkeligheden endnu befandt sig, hvilket Haab det end maaske kunde være tilladt at sætte til Fremtiden.

Harstorf følte det samme. Han var studset over sine

egne Ord, og paa Rudolphs samstemmende Ytring svarede han kun med et Nik og et venligt Smil, medens han med en tankefuld og bekymret Mine blæste Røgskyerne hen for sig.

Tavsheden brødes af en svag Lyd langt borte fra. Den kom gjennem Suiten af de mørke Værelser, fra Agnes' Kammer. Det var en sagte og undertrykt Hoste. Den *lod* sig undertrykke, men trængte sig frem igjen, døde hen og gik igjen som en spøgelseagtig, neppe opfattelig Lyd ....

Pinlig var den Tavshed, der lyttede efter, om Hosten vilde komme tilbage.

Men Alt forblev stille. — — —

— Barometret falder stadig, sagde Harstorf, da han fulgte Rudolph til Vogns. — Vi vil neppe beholde dette Veir mange Dage. Det er godt, at hun kommer afsted nu.

— Ja, det er godt, sagde Rudolph.

„Og gid hun var vel i Meran!" tænkte han, da han kjørte forbi Huslængen og skimtede det svage Skjær af Natlampen i Vinduet til Agnes' Kammer.

Hvis Veiret havde i Sinde at slaa om, saa var det endnu ikke til at spore. Der var næsten ingen Vind, og den Smule, der var, havde han paa Ryggen. Martsnatten var saa mild, som om det havde været langt inde i Foraaret. Maanen stod høit over Hanenau Skov paa hans venstre Haand og badede den blødt bølgende, dunkle Jord i sit milde Lys .... i Fordybningerne lyste Taagen som Smaasøer og Aaløb.

Denne natlige Kjøretur var saare forskjellig fra den i Januar, da han vendte hjem fra den afgjørende Samtale med Jomfru Brøndsted. Men nu

som da beherskedes hans Horisont af den majestætiske Dødsmaske med de skjæbnestrenge, urokkelige Træk.

VI

— Han bliver længe borte, brummede Brix, da spæde Klokkeslag inde fra Skolemesters Dagligstue underrettede ham om, at „Midnattens Maane gik Ruden forbi".

Et liberalt „naa!" antydede, at det jo var en særlig Leilighed, saa at man maatte holde den unge forelskede Mand Noget til Gode og vente med Taalmodighed.

For at opfriske Livsaanderne til denne Nattevagt langede han med venstre Haand ned, hvor Blandingspokalen stod paa Gulvet ved Siden af Sofaen, tog en Slurk, stillede den atter ned, hvor den befandt sig i kjølig Afstand fra Lampen, strøg Fugtigheden af Victor Emanuel, stak Pibespidsen ind under samme og dampede videre paa sin Langfart i Sydhavet, *bound for „Treasure Island"*. Denne Roman var en af Skattene i hans „lille men udsøgte Bibliothek", og han læste den for tredie Gang.

I sin litteraire Smag var Rasmus Brix afgjort umoderne. „Gaa Fanden i Vold med jeres Goncourter og Zolaer og Flauberter, og hvad alle de skumkjedelige Karle hedder! Nei, giv mig Marryat, Cooper, Scott og Stevenson!" Siden han var bleven Caledonier, svoer han til *„the Bard of Abbordsford"*, men over alle Andre

satte han dog R. L. Stevenson — fordi ingen Andre kjendte blot hans Navn. Han havde sin literaire Forfængelighed saa vel som Andre. Det forstaar sig, at af Lyrikere existerede der for ham kun „*the inspired ploughman, God bless you, Robert Burns*".

Skattens Ø var i Sigte, da Rudolph traadte ind.

Brix klappede Bogen til og nikkede et Godaften.

— *Any thing amiss?*

Den Indtrædendes Ansigt forekom Caledonieren med det italienske Skjæg at være præget af en betænkelig Alvor. Beroliget for saa vidt ved Rudolphs korte „nei", rystede han indvendig paa Hovedet med den Bemærkning: „Afskeden fra hende er gaaet ham nær til Hjerte, Stakkel! man maa opmuntre ham!" Hvilken Opgave han begyndte at løse med et lakonisk:

— Bland dig, og slæng dig!

Den første Del af denne gjæstfri Dobbeltopfordring ledsagedes af en Pegen paa Bakken med Whiskyflaske og Siphon, der stod paa Bordet, den anden med en indbydende Haandbevægelse i Retning af en Slags Lænestol, af velvillig Bredde men affældigt Ydre, mellem Bord og Kakkelovn.

— Ja, jeg veed ikke — det er blevet sent. Jeg vilde egentlig heller gaa lige i Seng.

— Og dette er Venskab, udbrød Brix, henvendende sig til Loft og Vægge som Vidner: — Venskab og Venskabs Løn! Jeg, Rasmus Brix, *a honest man as gets my living by the sweat of my brow* og følgelig skullende have ligget længst paa mit grønne Øre — jeg sidder oppe „fortærende Midnattens Olie" for at modtage ham med Venskabets Favntag og et Velkomstens Bæger, paa det at han ikke maa komme forladt

og ensom hjem til en kold Arne, uden Husguder, lig en Byron: —

standing alone beside his desolate hearth
where all his household gods lay shivered round him —

og dette min Løn!

Rudolph smilede halvt imod sin Villie og skjænkede mechanisk Whisky og Sodavand i det store Glas.

— Det var Ret! Vær saa god at forny min Beholdning ogsaa — bredfuldt Maal! — Tak! *I pledge you in this bumper: „Here's a health to one I love dear!"*

„Og Helsen kan hun jo behøve, Stakkel!" føiede han til i Tankerne, menende Agnes. For han var overbevist om, at Rudolph havde mistet sit Hjerte til hende — hvilket i hans Øine var en Slags Gjentagelse af hin ulykkelige Kjærlighed i Kjøbenhavn og ligesom den Gjenstand for hans absolutte medicinske Misbilligelse, medens der dog paa den anden Side i den poetiske Krog af hans Hjerte rørte sig en kuriøs hemmelig Sympathi for disse officielt saa afskyede Phaser af Vennens Hjerteliv — en Sympathi, der ytrede sig som en brændende Nysgjerrighed dem angaaende.

Hvilken han nu, da Rudolph havde „slængt sig" og tænkt en Cigarette, gav efter for med Spørgsmaalet: —

— Naa, hvordan stod det saa til i Hanenau?

Bestandig mægtigere vare de Røgskyer, der vældede op af Porcelainspibehovedet og ud under Victor Emanuels buskede Omraade, medens Sten aflagde sin Beretning, som afsluttedes imponerende nok med Kammerjunkerens Indbydelse til at ledsage ham paa en Reise til Meran i Juni Maaned.

Brix nikkede flere Gange eftertænksomt og betænkelig.

— *I see, I see!* sukkede han og stirrede med et mørkt Blik i Glasset, som han var i Færd med at føre til sine Læber — som om han fandt Blandingsdrikken plumret og var i Tvivl om, hvorvidt den burde nydes eller ei.

— Hvad ser du? spurgte Rudolph lidt ærgerlig. — Et Glas Whisky og Sodavand er ikke nogen Krystalkugle, som man ser Fremtiden i, antager jeg, ikke en Gang du med dit berømte *second sight.* Men ser du alligevel Fremtiden deri, og er den saa mørk, som din Mine varsler, vil du saa ikke være saa god at beholde din Visdom for dig selv, for jeg er i en tillidsfuld Stemning, og vil ikke have den fordærvet. Det skal lykkes at bringe hende ud af denne Dødskygge. Det er mig, som om jeg var udset til at redde dette sarte og elskelige Væsen for denne Verden, og jeg siger dig, det *skal* lykkes!

Brix havde overvundet sin Betænkelighed og taget en dyb Slurk, hele Tiden fixerende Vennen over Randen af Glasset. Nu satte han det ned igjen paa dets skyggefulde Plads, viskede med Haandens Bagside Draaberne af Skjægget og snøvlede sørgmodig: —

— *Oh, I daresay it shall.*

Rudolphs Øie lyste op. Trods den tillidsfulde Stemning, hvori han erklærede at være, var denne medicinske Samstemmen ham mere velkommen, end han vilde tilstaa for sig selv.

— Tal Dansk, din Hund! *Hvad* „tør" du sige.

— At det vil lykkes .... *so far,* tilføiede den Uforbederlige.

— Ved den næste engelske Floskel faar du denne Bog i Hovedet. Hvad mener du med det fordømte „saa vidt"?

— Naa, netop at bringe hende ud af Dødskyggen, som du siger saa poetisk .... Virkelig fuldkommen Byronsk. „*From out the shadow of the* — —“ Av, for Fanden! er du gal, Mand?

Bogen var ganske rigtig fløiet i Hovedet paa ham.

— Aa, det gamle Lexikon tager saamænd ingen Skade.

— Tak skal du have! Og mit Hoved?

— Naa, den Tykskal saamænd endnu mindre. — Du vilde sige?

— Ja, hvad var det nu? Naa ja, denne østrigske Læge skal jo være et stort Nummer. Jeg kan godt huske, at jeg har hørt Professor Wimmer tale om ham. Altsaa hvad Lægekunsten kan gjøre for hende, det vil blive gjort. Hun kan jo ogsaa tage derhen til næste Vinter — hver Vinter. Penge er der da heldigvis — — altid en Hovedsag.

— Naa, Kammerjunkeren er saamænd ingen Krøsus.

— Men i Familien er der Penge.

— Hans Broder Generalen er rig. Bjerring — der forresten selv ikke er af Familien — er gjerrig, men naar det dreier sig om *hende,* saa er jeg vis paa, at han vil lukke sin Portemonaie godt op.

— Naa ja, som jeg siger. Altsaa „ud af Dødskyggen“, ja, — men I vil ikke bringe hende ind i Livssolen men i et forbandet Graaveir, og dèr vil hun leve saadan, som hun bedst kan, og du — Redningsmanden — ja, du vil gifte dig med hende.

Rudolph lo ærgerlig.

— Du skal nu ogsaa overalt se Kjærlighedshistorier.

— Værende en Kjender af det menneskelige Hjerte ser jeg dem. Du er allerede tre Fjerdedele forelsket i

hende. Ganske naturligt Omslag: først Kjødet, saa Aanden, den skjønne Sjæl. Legemet sygeligt, derfor ligesom gjennemsigtigt, næsten ætherisk, ligesom i Begreb med at svæve bort — til høiere Regioner — vækker poetiske Forestillinger — — Overjordisk, Engleagtigt .... og .... og saadan noget. Et „*and that sort of thing,*“ svævede han paa Tungen, men turde ikke vove sig frem, da en tyk Bog laa i altfor bekvem Nærhed af Rudolphs Haand.

— Kort sagt, min Ven, du er forelsket og veed selv ikke af det.

Rudolph trak paa Skuldrene: —

— Ja, naar du veed det bedre.

— Naturligvis veed jeg det bedre — „*and you may lay on that,*“ tilføiede han med Silvers Yndlingsforsikring i „Treasure-Island“, men kun „for sig“, stadig holdt i Ave af den tykke Bog. — Alt dette er meget begribeligt, men — en Blamage er og bliver det. Som den Gang med „den ulykkelige“. Du kan blive et Videnskabens Lys, men du er en Blamage for Standen. Vi, Sundhedens Tjenere, vi bør ægte lutter kraftsvulmende, høibarmede, sværhoftede Hygieiaer — og *du!* Dette her er endnu værre end „den ulykkelige“ — forresten beslægtet Tilfælde: ogsaa ren Sjæle-Kjærlighed og usund. Fra hin Afgrund kunde en trofast Vennehaand rive dig bort .... *her!* Jeg ser det komme, jeg hæver min Varselsrøst .... Forgjæves! En Kassandra!

Han slog et tragisk Blik op imod det lave Loft, hvis smudsige Gips Lampen — saa søvnig den var — smykkede med en Aureole af dirrende Lysringe.

— Lampen maner os synlig om, at det er mer end Sengetid. Altsaa god Nat, Kassandra! Og lad ikke altfor dystre Fremtidsdrømme forstyrre din Søvn!

— Ja, det er let nok sagt, sukkede den paa Standens Vegne bekymrede Brix og reiste sig saa for at lukke et Vindue op og rede sit Natteleie, der bestod i en simpel Madrads, som Rudolph hjalp ham med at hente fra det andet Værelse ....

Det varede en rum Tid, inden Rudolph kunde falde i Søvn.

Billedet af hin unge Dame, hvem han havde viet sin saa haardt angrebne, ulykkelige Kjærlighed, var blevet for mægtig besvoret af Brix, til at det kunde undlade at spøge i hans Hjerte. Han selv havde mer end een Gang i sin Phantasi ført hende sammen med Agnes, og nu havde Vennen ogsaa paralleliseret dem. Var der virkelig Lighed imellem dem? I visse Stillinger og Belysninger havde Agnes et Par Gange erindret ham om hende; og idag havde hun atter gjort det, da hun pludselig rødmede og blev forlegen — (saadan som *hun* saa tidt var bleven det, naar han vovede sig altfor uforsigtig frem med sine sande Følelser) — og saa strax efter saae ham saa frimodig ind i Øinene og saa kraftig trykkede hans Haand. Navnlig Agnes' Haandtryk var saa fuldstændig *hendes*.

Hvordan det mon gik hende? Sikkert nok godt — som hun fortjente det. Hun var fjernt fra ham og alle hans Bekjendtes Veie. I mer end et Aar havde hun været bosat i Tydskland. En ung Germanist, der drev sit Studium i Kjøbenhavns Bibliotheker, havde forelsket sig i den smukke Professordatter og vundet hendes Hjerte og Haand. Hun havde unægtelig valgt den bedre Del. Rudolph sagde sig det med Bitterhed — Bitterhed mod sig selv, ikke mod hende. Dertil havde han ingen Ret — og vilde han have benyttet en saadan Ret, hvis han havde haft den? I alle Tilfælde havde han den ikke,

for hun havde ikke givet ham Grund til at tro, at hun elskede ham, og egentlig havde han heller ikke noget Øieblik troet derpaa. Muligt at de ultra-naturalistiske Meninger, som han paraderede med, allerede fra først af havde bragt ham i Miskredit. Han mindedes nogle Talekampe, som han havde udfægtet med Germanisten — dialektiske Landser, brudte til deres Dames Ære og under hendes Øine; og naar han allerede den Gang havde været sig pinlig bevidst, at han efter Damens Anskuelse ikke gik af med Seiren, saa var han sig nu næsten endnu mere pinlig bevidst, at han virkelig ikke havde seiret, og desuden, at han hverken havde fægtet for den bedste Sag eller været den Overlegne i Vaabenbrug.

Nei, der var ingen Tvivl om det: hun havde valgt den bedre Del. Hendes Mand havde nu et godt Professorat, befandt sig paa den gjenneste Vei til de høieste akademiske Værdigheder og til Geheimeraadstitlen, ja var utvivlsomt i Færd med at blive — „et Videnskabens Lys".

Saa ofte Brix brugte dette Udtryk med halvt spøgende Anvendelse paa Rudolph, følte denne et Sting i Hjertet. Han havde haft sin Ærgjerrighed saa vel som Nogen. Og hvad havde han bragt det til? — praktiserende Læge i Stubberup og Omegn! Men, ganske vist: — hvis hun havde elsket ham, saa var det gaaet anderledes! Saa havde han ikke siddet her, havde aldrig set hverken Stubberup eller Vindslevholm .... men rigtignok heller ikke — Hanenau!

Ja, Hanenau! vilde han da miste det, give Afkald paa dette aandelige Hjem? Og var det ikke hin Hensigtsmæssighed i den Enkeltes Levned, hin hemmelige Styrelse, som en af Schopenhauers dybsindigste Af-

handlinger havde lært ham at anerkjende — var det ikke den, der gjennem hans ungdommelige Hjertekvide, ja gjennem hans værste Forvildelser havde ført ham til det rette Sted, hvor en Opgave ventede ham? Det var ikke en Time siden, at han havde sagt til Vennen, at det forekom ham, som om han var udset til at redde dette sarte og elskelige Væsen for denne Verden? Og naar han gjorde det, hvo veed, om han saa ikke dermed ogsaa havde reddet Lykken — den eneste virkelige, som denne Verden formaar at give — for sig selv?

Rigtignok havde han trukket foragtelig paa Skuldren, da Brix paa sin Maade havde givet det samme at forstaa. Men selv havde han den samme Dag i Hanenau Dagligstue ligeoverfor Agnes forelagt sig det Spørgsmaal, om hendes Liv ikke havde en Værdi for ham, som han endnu ikke havde tilstaaet for sig selv? Det er sandt nok, at han uvillig havde afvist dette Spørgsmaal. Men afviste Spørgsmaal ere ikke besvarede Spørgsmaal, og havde ikke maaske netop den Heftighed, hvormed han afviste det, noget mistænkeligt ved sig? — — —

— *I say, old chap!* lød det inde fra Dagligstuen, hvor Brix følte sig i Sikkerhed for alle Kastevaaben, — *I say* — — sover du?

— Hvad Fanden „siger“ du?

— Har Kammerjunker Harstorf ikke ytret, at han haabede, du vilde nu rigtig tidt tage din Ven Mesterskytten med til Hanenau for at opmuntre ham i hans Ensomhed?

— Jeg kan ikke huske nogen saadan Ytring.

— Tænk dig om! — Du har dog vel fortalt ham om min Forkjærlighed for Schopenhauer? At mit Haab

ved Philosophicum stod til at komme op i Schopenhauer?

— Ja, jeg har, og han har leet dygtig derover.

— Leet? — Hm. Jeg er overbevist om, at for enhver Anden vilde det have betydet en Indbydelse en Gang for alle til Hanenau. Men jeg bestyrkes mer og mer i den Anskuelse, at hvis der i hele Sydsjælland gives en Mand, der aldrig bliver skattet efter Fortjeneste, saa hedder denne Mand Rasmus Brix!

Strax efter forkyndte en lydelig Snorken, at den eneste os bekjendte Alforbarmer havde taget sig af den miskjendte Mand.

VII

Med Frakkekraven smøget op om Ørene og Filthattens Skygge krænget ned i Panden arbeidede Rudolph sig møisommelig frem mod en rasende Haglbyge gjennem Lønholt Allé.

Mellem de gamle Poplers tykke Stammer viste sig tilhøire Haven, tilvenstre Laderne — usikre Visioner af Trægrupper, Tage, Mure og Stakke, flygtig skimtede gjennem Sløret af det skraa Haglvæv, der syntes at blive trukket tvers over Veien af en dæmonisk Haand — skuffende Gjøglebilleder, snart dukkende op i umiddelbar Nærhed, snart svævende i det ubestemt Fjerne, saa at Rudolph mer end een Gang gumlede paa en saftig Ed.

Han opgav at gisne Afstanden, der endnu skilte ham fra hans Vandrings Maal. Halvt blind og døv, som han var, hørte han dog et stentoragtigt Tilraab,

og da han dreiede Hovedet tilhøire, saae han ogsaa en mer end velvoxen Vandrer, der skred henimod ham ad en Fodsti mellem to Marker Vintersæd og vinkede ivrig med Stokken.

Kammerraad Sommer! Mødet var ham ikke just kjærkomment, men der var ikke Andet at gjøre end at blive staaende og vente paa den store Agronom.

— God Dag, Hr. Do-koktor! Altsaa ingen For-Øie-be-be-blændelse! raabte den ivrige Mand, idet han sidelængs entrede op ad den Skraaning, der førte fra Marken op til Alléen, huggende Hælene af de store Vandstøvler fast i og støttende efter med den tykke Egestok .... Glæder mig, glæder mig overme-maade! De er jo kommen helt til Hægterne.

— Ja, det gaar ganske godt.

— Brillant! Jeg ser — derhenne — i Alléen .... hvad for Noget! er det ikke Do-doktoren, der skriridter saadan ud? .... saa maa jeg dog strax .... Ja, hør veed De hvad, det var sgu en forbandet Historie! We-wagemann var helt ude af sig selv .... hvis han ikke havde været saa ska-kaldet, havde han revet sig Haarene ud af Hovedet, ha, ha, ha! Han sve-ve-vor paa, at han aldrig mer vilde jage et Giftsel- — — give et Jagtselskab .... i fo-fo-forgaars gav han forresten et .... Ja, og at vi netop skulde tale om den Slags Tilfælde .... kan De huske? paa Juelsbo .... og Juel selv, hvem det netop skulde spasse-pasere .... Men saadan er det altid: man maa ikke me-ma-male F-fanden paa Væggen — man maa ikke! .... Naa, her er det jo løbet godt af. En Ven af mig .... staar og finge-ve-rerer med en Ve-re-ve-volver — paf .... har et Skud i Toft-hoften .... hinker den Dag i Dag, ti Aar efter! Og De løber allerede som

en Me-mø-mynde .... Jo, gu' gjør De saa .... Jeg ser jo En i Alléen — — min Salighed, om det ikke er Doktor Ste-ten! fra Stubberup herover — ste-tive fem Fjerdingvei!

Ord og Stavelser vare plumpet saa meget voldsommere over hinanden, som Haglbygen hvert Øieblik drev dem tilbage i Munden og holdt dem fangne dèr, til de saae deres Snit og brød ud med Fortvivlelsens Magt.

— Nei, Hr. Kammerraad, jeg kommer ikke saa langveisfra. I de sidste Par Uger har jeg boet en halv Mils Vei herfra hos Kammerjunker Harstorf i Hanenau.

— Hos Ka-Kammerjunkeren boer De. Hvordan gaar det egentlig dèr? Hvordan har hans Pleiedatter det?

— Naa, ikke just som vi kunde ønske det.

— Herre Gud! Det gjør mig ondt at høre. For en Me-Maaned siden hed det sig dog, hun skulde til Mere-maran. Og saa hørte jeg fornylig, at der var ikke blevet Noget af, hun var rigtig daarlig .... Det er otte Dagen siden. Jeg tog til Faxe, og paa Stationen traf jeg Be-be-bjerring, og han fortalte mig det .... jeg spurgte ham, om han havde Efterretning fra Me-meran .... Jeg har saamænd hver Dag villet over til Hanenau .... Hvordan er det da kommet?

— Ja, det er ikke godt at sige! To Dage før hun skulde reise, var jeg i Hanenau, og da saae alting endnu ganske godt ud. Men den næste Aften blev jeg hentet derover, og da var der Feber, som blev temmelig høi om Natten. Samtidig kom jo det voldsomme Omslag i Veiret, og siden har det været saadan op og ned.

— Ja men — De troer da ikke, der er nogen F-fare?

I sin Iver greb Kammerraaden Rudolphs Arm og holdt den fast. De var netop komne i Læ af Haven, og blev uvilkaarlig staaende for at drage Fordel af denne forholdsvise Ro og fortsætte Samtalen under gunstigere Betingelser. De hvide Haglflammer jog hinanden hen over den aabne Mark.

Rudolph rystede paa Hovedet med en betænkelig Mine.

— Det vilde vel Ingen paastaa, at der ikke var nogen Fare.

— Men du min Gud og Skaber! det er jo skre-rækkeligt at tænke sig! Kammerjunker Harstorf — hun er hans halve Liv! og den søde unge Pige — Herregud! i den Alder! Hun blev Fireogtyve i Januar, jeg sendte saamænd nogen Blomster derover fra Dre-riv-husene .... og de kom og takkede for det .... ja, hun saae jo nok svært sart ud, det var mig paafaldende .... saadan gjenemsigtig .... Hm, hm .... Saa De boer nu dèr! Ja, det er da altid en Trøst, at der er Le-gægehjelp ved Haanden.

— Ja, det var altfor langt frem og tilbage. Heldigvis kan jeg hellige mig helt til Behandlingen af Frøken Harstorf, for der er en Ven af mig i Stubberup, og han besørger den øvrige Praxis.

— Be-be-re-Bix .... ja vel, vi telegrapherede jo efter ham, den Gang De blev saaret .... Jo vel, ham har jeg da hørt om .... han skal jo være svært om sig, skal han .... Her paa Lønholt .... naa — ja ....

Han brød af og smidskede selvbehagelig som En, der har sit paa det Tørre og ikke behøver at sende Bud noget Steds hen; hvad Rudolph ganske rigtig henførte til Morten Usserød. Derpaa mumlede han noget

Uforstaaeligt, der efterhaanden efter mangt et „naa“ og „æh“ og „hm“ artikulerede sig til den Bemærkning, at Doktor Sten altsaa nu var kommen over ad dem til for at se, hvordan det saae ud i deres Egn.

— Eller — og hans grove, koparrede Ansigt lyste gjæstfrit op: De skulde da aldrig være kommet for at gjøre mig et Besøg?

— Aa, Hr. Kammerraad, det vilde dog vel have været altfor paatrængende.

— Hvad fa-fa-falder Dem ind? — paatræn — —! Nei, hjertelig ve-ve-ve-*vel*kommen, Hr. Doktor! Kom nu blot, nu skal vi strax have noget Ve-ve-ve-*varmt*.

Han begyndte at trave ivrig videre, dragende sin Gjæst med sig.

— De er overordentlig venlig, Hr. Kammerraad .... En anden Gang vil jeg gjerne .... men .... idag .... jeg maa tilstaa, jeg kommer nok paa Besøg, men det er af langt beskednere Art .... Jeg vilde blot gjerne tale med Deres Røgter, Morten Usserød .... Han er dog vel endnu i Tjeneste hos Dem?

Kammerraaden fik pludselig et reserveret og tillige saare uroligt Udtryk. Hans Gang blev ogsaa strax langsommere, indtil den helt kom i Staa og det paa et Sted, der ikke indbød til Hvile; for gjennem et aabent Strøg i Haven paa deres venstre Haand stormede Haglbygen ud og rettede et fortvivlet Angreb paa dem, ligesom for at gjøre det mest Mulige ud af den sidste Leilighed til at forhindre dem i at naa Lønholt, hvis Lader, Staldbygninger og Stakkehave nu reiste sig i umiddelbar Nærhed som store, halvt udviskede Skygger bag det hvide Slør.

— Mo-morten. Hm .... ja — jo, han er saamænd – han te-tjener her .... Saa-aa? Saa De vil tale med

Me-mo-torten? Ja, det er bare — lige netop .... idag er han sge-gu'tte hjemme. At sige her — for kanske han er hjemme i Us-sus-serød .... Han har Udgangsdag.

Den brave Stammende var ingen Virtuos i at fortælle Løgnehistorier. Rudolph baade saae paa ham og hørte af ham, at Morten ikke var gaaet noget Steds hen; men tillige, at Kammerraaden var besluttet paa at forhindre ham i at træffe den berømte Røgter idag. Han forbandede sin Skjæbne, som havde ladet ham løbe i Armene paa den store lønholtske Agronom.

Men han maatte og skulde tale med Røgteren, og han saae kun een Udvei dertil. Den var ikke indbydende, men han tøvede ikke med at slaa ind paa den.

— Hr. Kammerraad, begyndte han med en Mine, som om han slugte en bedsk Medicin: — jeg vil sige Dem, hvordan Sagen staar. Jeg sagde Dem før angaaende Frøken Harstorf, at der unægtelig var Fare forhaanden. Som De veed, satte vi vort Haab til Meraner-Luften og ikke mindre til en Læge dèr, som er en stor Autoritet, og til hvis Omsorg hun var særlig anbefalet. Nu tør vi imidlertid ikke lade hende reise derned, saa længe hun er i denne Febertilstand og det ovenikjøbet er saadan et afskyeligt Veir.

En handskeløs Haand løftede en tyk Pegefinger, der var blaa af Kulde, i Veiret.

— Be-ba-boremetret ste-ti-tiger!

Kammerraaden hørte til de sangvinske Landmænd, hvis Barometer altid stiger eller i alt Fald meget snart vil begynde at stige.

— Godt! Lad os haabe det Bedste fra Veirets Side. Men ogsaa hendes Tilstand maa forbedre sig, om end kun en Smule. Saasnart det lykkedes os nogenlunde

at fordrive Feberen, vilde vi vove det. Jeg vilde selv tage med derned, saa at hun intet Øieblik var uden Lægehjælp. Ja, nu ser De, hvad der staar paa Spil, og hvad det dreier sig om.

— Aa jo — jeg .... jeg synes, jeg ser det.

Den Solstraale, der i dette Øieblik bredte sig over Pløiemarken tilhøire for Alléen, var ikke fornøieligere end det Smil, der oplyste Landmandens furede og arrede Ansigt.

— Ser De, Hr. Kammerraad — Tiden gaar, og vi kommer ikke videre. Jeg anser jo ikke mig selv for at være nogen stor Læge; men i de sidste Uger har jeg næsten daglig korresponderet med en af vore anerkjendt dygtigste Mænd, min Professor paa Kommunehospitalet, der altid har været saa god at interessere sig for mig. Han har billiget Alt, hvad jeg har gjort, og hvert Raad, han har givet, er blevet punktlig fulgt, og alligevel: — intet Fremskridt.

— Hm. Ja — og nu vil De altsaa ....?

— Det har kostet mig en svær Kamp. Det er Noget, De vanskelig kan forestille Dem. I mine Øine var en Mand som denne Morten simpelthen en Kvaksalver, en Svindler, der bedrog Andre og maaske ogsaa sig selv .... Jeg har ogsaa sagt ham det lige op i Ansigtet .... Jeg siger Dem, Hr. Kammerraad, hvis Nogen den Gang havde forudsagt mig, at jeg nogensinde skulde opsøge ham for at føre ham til en af mine Patienter: — før havde jeg troet, at jeg vilde blive opslugt af et Jordskjælv her midt i vores fredelige Sjælland.

— Ja, ja, Hr. Doktor! — Livet! — Livet omvender mangen Mand til hvad han aldrig troede, han skulde blive vendt-om-vendt til.

— Jeg vil ikke sige, at det just har omvendt mig her. Jeg siger simpelthen til mig selv: — *du* veed intet Raad mer; maaske veed *han* et — fra en eller anden ubegribelig Kilde — gamle Folkeerfaringer — ligemeget hvorfra, naar det blot hjelper — bare en Smule. For det dreier sig jo ikke om Helbredelse — blot om en lille Forbedring i Tilstanden .... allerede den vilde tillade os at risikere Reisen, og Resten vilde saa maaske følge. Derfor kommer jeg nu til Morten, til Røgteren — — —

— Og det gjør De minsæl vel i, raabte Kammerraad Sommer og slog Rudolph i sin Iver drøit paa Skuldren, idet han atter satte sig i Bevægelse. — Det kalder jeg fornuftig gjort af en Doktor, og tro De mig, dèr kommer De til den rette Mand. Naar Nogen kan hjelpe, saa er Me-mortorten Mand for det!

Den varme Overbevisning, hvormed han fremstødte disse Ord, saarede Lægen i Rudolph dybt. Mennesket i ham indsugede derimod mere Haab deraf, end han skjøttede om at tilstaa for sig selv. Overfor Andre følte han sig tilskyndet til — paa Lægens Vegne — atter at erindre om, at det jo aldeles ikke var nogen Helbredelse, han tænkte sig Muligheden af, men kun en øieblikkelig Nedsættelse af Febertilstanden, der muliggjorde Reisen.

— Ja, ja, vist saa, jeg forstaar, Hr. Doktor .... Og nu vil vi strax opsøge Me-mo-morten .... For .... nemlig .... jeg troer dog, han er der endnu ....

— Det har jeg ikke et Øieblik været i Tvivl om, Hr. Kammerraad.

— Naa ikke? Virkelig! .... Hm .... Ja, ser De, nemlig .... Sagen er den: — Jeg havde jo hørt om Deres Sammenstød med Mo-torten, og hvordan De

havde truet ham med Øvrigheden. Saa tænkte jeg, naar de to nu træffer hinanden, saa kommer det til stærke Ord, og saa er Fa-Fanden løs, og Gud veed — tilsidst gjør Doktoren Me-mo-to-morten Helvede saa hedt, at han gaar væk — over til Fe-fa-Fand — hm — Fe-Falster, dèr har han Familie. Nei, Vorherre bevares! Det er jo min bedste Skat, skulde jeg miste ham? — Næ! .... Naa, ja, saa har jeg rent ud sagt le-le-le-løiet, ja, det ved Gud jeg har! .... „Lad os bare faa Døren paa Dok — hm — Do-koktoren paa Døren," tænkte jeg, „saa skal jeg nok snakke et Ord med Morten, at han gaar pænt af Veien for ham .... Men se nu ligger Sagerne jo helt anderledes .... Ja nu skal vi strax faa fat i ham, og naar De har talt med ham, saa kommer De over til mig, Hr. Doktor, og saa drikker vi noget Ve-ve-varmt.

— En anden Dag tager jeg gjerne mod Deres gjæstfri Indbydelse, Hr. Kammerraad; men idag vil jeg vist være saa længselsfuld efter at komme over til Hanenau med Morten — —.

— Det har De r-r-*ret* i! Og veed De hvad? det aller bedste er, at Me-morten kjører Dem derover. Han kan tage Skimlen, det er en brav Hest, og Morten er en Mand, hvem man kan betro baade Mennesker og Dyr .... Naar nu bare — — naa, jeg tænker, vi skal finde ham derovre i Kostalden.

De skraaede over den store Gaardsplads, over til en ganske ny, meget anseelig Længe.

— Han holder rigtignok ikke af, at der kommer fe-fe-fine Folk i Stalden, det gjør Morten ikke! He! I Julefe-rerien havde vi et Par Studenter her, og de drev meget om i Stalden og snakkede med Mo-torten. Da de saa var reist, saa siger jeg til ham: — „Naa,

Me-morten," siger jeg, „det var da ganske morsomt med de her Studenter." Morten han kløer sig bag Øret. „Næ," siger han, „jeg er itt' meget for 'et." — „Hvad er du ikke for?" spørger jeg. — „At de render saadan om i Stalden," siger han. „Sikke noget Snak, Morten," siger jeg saa, „det var jo da saadan nogen nette unge Mennesker." — „Næ, jeg er itte meget for'et, Hr. Kammerraad, de gaar bare og *griner af Kvæget.*" Ha, ha, ha — hvad? Tænk Dem alle de forne-nærmede Kohaler! .... ja, det var endnu ovre i den gamle Stald, denne her tog vi først i Brug midt i Januar.

— Mig behøver Morten ikke at være bange for, jeg er saamænd ikke oplagt til Latter.

Det brede Grin paa Kammerraadens Ansigt forsvandt strax i sympathiske, alvorlige Folder.

— Det forstaar jeg, aa, det forstaar jeg saa godt!

Men saa klappede han Rudolph opmuntrende paa Skuldren: —

— Naa, der kommer nok igjen en Tid til at le, skal De se .... Det rimede jeg skam paa — uforvarendes — det er et godt Tegn! Og De skal se, det vil Hanenau have Morten at takke for. Ja, værsgo — træd ind! ... Men hvad Pe-pa-pa-pokker er det for en Tingest?

Den anstødelige Gjenstand var en Cycle, der lænede sig til Muren, lige ved Døren. Den var oversølet med Veismuds og medtaget af Brug; da Rudolph kastede et flygtigt Blik paa den, havde han en vag Fornemmelse af, at han skulde kjende den.

Ogsaa Kammerraaden mente at gjenkjende den, men gav den ikke just nogen venlig Hilsen.

— Den ser Gu' hjelpe mig ud, som om det var De-de-de-dyrlægens! .... he! som om vi havde Brug

for Dyrlæge her! .... Naa .... Ja, værsgo', Hr. Doktor — her skal De se en Ko-ko-*ko*stald!

Den Langhal, som de traadte ind i, retfærdiggjorde fuldkommen Bygherrens Stolthed. Ganske vist lignede den kun lidet hint gode gamle Ideal af en landlig Kostald, der henrykker enhver Malersjæl og indbyder den til et „Studie i Brunt". Tvertimod herskede der her et prosaisk-hygieinisk Graat, i hvis Midte Beboerne dannede en lang rød Allé. For Kammerraaden anerkjendte kun røde Kjøer, ene med Undtagelse af de graa Rigikøer, som imidlertid ikke egnede sig for Lavland. De hundrede udsøgte Køer stod med Hovederne vendte imod hinanden. Krybberne vare adskilte ved en smal, lidt ophøiet Gang.

— Ser De, Hr. Doktor, begyndte Kammerraaden, da de betraadte denne Gang: — saadan skal det være! Det er min egen Anordning. Køerne er selskabelige De-de-de-dyr, de maa kunne *se* hinanden. Ikke sandt, Thyra? — her bøiede han sig og klappede en smuk ung Anglerko paa Mulen: — du kan se Betsy og Mette og den gode gamle Lise i deres ske-ge-ge-kikkelige Ansigter og bekvemt underholde dig med dem? Det er noget Andet end den Gang du stod med Mulen mod Mo-mo-muren inde i den gamle mørke Stald — hvad?

Thyra svarede med et sagte, velbehageligt „Muh" og en langsom Nikken, der fik Kjeden til at rasle; almindelig Kjederaslen og Muhuen lød som et fornøiet Chorus gjennem hele Rummet, saa at disse hilsende Undersaatters Herre maatte hæve sin Røst, medens han skred videre gjennem deres Dobbeltrække: —

— Om det har Indflydelse paa Mælken? Ja, det kan De tage Ge-ge-gift paa det har! Sørgmodige Køer, de kan aldrig levere saadan Mælk .... Men De kan

ikke tænke Dem til, hvordan det glædede Kam-mamerjunker Harstorf, da jeg viste ham det .... det var i Januar. Ja, han ligefrem omfavnede mig. Sagde paa sin sbe-be-be-pøgefulde Maade, at hvis han af en eller anden Grund i sit næste Liv skulde blive en Ko, saa haabede han at have fortjent at komme i min Stald — ha, ha, ha!

Hvis Rudolph havde trængt til at mindes om, at han ikke befandt sig her for at beundre en Kostald, om den saa var den bedste i hele Verden, kunde det ikke være sket kraftigere end ved denne Omtale af hans gamle Ven. Han troede allerede at have overtydet sig om, at her var Morten ikke, og han længtes efter at forlade dette Lokale og søge ham andet Steds. Men først maatte han væbne sig med Taalmodighed og mer end een Gang finde sig i at staa stille for at beundre en eller anden fortræffelig Indretning. Og da de i dette langsommelige Tempo endelig vare færdige med Dobbeltfronten, maatte han lade sig føre agterom ind i Baasen No. 89 for at se paa „Veritas", en Ko med et Mønsterspeil.

— Ja, De har vel nok hørt tale om „Speilet", Hr. Doktor?

Selvfølgelig havde Rudolph hørt om „Speilet", siden det var umuligt at bo i ti Miles Omkreds af Kammerraad Sommer paa Lønholt og ikke høre om den store Landmands Hovedopdagelse: et glat Haarlag paa Koens Flanke — Speilet — hvorefter han med usvigelig Sikkerhed kunde bedømme Koens Giftighed. Mange rystede paa Hovedet og lo deraf, men Speiltheorien havde ogsaa sine Tilhængere og var bleven berømt i det ganske Land ved et nyt Vers i den gamle Dyrskue-Vise.

— Dèr skal De se, Hr. Doktor! Jeg har aldrig i mine Dage set et smukkere Sbe-be-peil. Og det er da ogsaa min bedste Malkeko, er Veritas. Saadan har jeg kaldt hende, fordi hun bekræfter Sandheden af min The-te-te-ori, og saa fordi man afbilder Sandheden med et Speil — ha, ha, ha — den er god, hvad? Men M-m-morten han kan ikke vænne sig til det Navn. Nu kalder han Gud hjelpe mig Koen „Vanitas" — det er de fordømte Studenter, der har lavet *den.*

— Det passer unægtelig lige saa godt til Speilet. Men hvordan han nu end kalder Koen, saa vilde jeg ønske, vi havde ham her. Hvor skal vi nu søge efter ham, Hr. Kammerraad?

Den store Landmand satte en lidt beskjæmmet Mine op og kløede sig bag Øret. I sin Begeistring over Køerne havde han rent glemt Formaalet for dette Staldbesøg.

— Ja, det er sandt, Hr. Doktor — her er han sgekam ikke. Men jeg skulde tro, vi træffer ham i hans Lukaf.

Han gik hen til en lille Dør i det Hjørne, der vendte bort fra Gaardspladsen, og bankede paa.

Til Rudolphs store Beroligelse lød derindefra et „Kom ind" med en treven Stemmeklang, som han strax gjenkjendte.

VIII

Paa en Kiste under det lille Vindu sad Morten med sin Uldhue paa Hovedet og sin Træpibe i Munden. Ved Siden af ham havde Brix taget Plads paa den eneste Stol, der fandtes, og smøgede sin Næsevarmer.

„A ha!“ tænkte Rudolph, „det var derfor, Cyclen syntes mig bekjendt.“

De to Læger saae paa hinanden som et Par Sammensvorne, der gjensidig griber hinanden i et Forræderi.

Indehaveren af den beskedne Bolig var den eneste af de fire Herrer, som ikke viste nogen Overraskelse. Han lod heller ikke til at have nogen Bevidsthed om, at der paalaa ham den Pligt at præsentere sine Gjæster for hinanden — hvorfor Rudolph udførte denne Ceremoni.

Kammerraaden satte et høist overrasket Ansigt op.

— Det var da som — — he! Det er jo min Sæl et helt Dok-koktor-Kolle-legium.

— Passer lige paa en Prik, Hr. Kammerraad, raabte Brix. — *Tres faciunt collegium,* siger vi Latinere.

— Ja, Død og Pine, saa er jeg nok en for mange her, men jeg skal nok ho-mumme mig. Doktor St-ten vil have dig med over til Hanenau, Me-mo-morten —

Ved denne Efterretning tog Brix Næsevarmeren ud fra Victor-Emanuels Omraade og spidsede Læberne for en lang men uhørlig Fløitetone.

— Du behøver ikke først at spørge, fortsatte Kammerraaden. Tag Enspænderen og Skimlen og kjør derover. Jeg lægger min Ka-ve-vai paa Agestolen for Doktoren.

— Ja men, Hr. Kammerraad — protesterede Rudolph.

— Ja, hvad tænker De da paa? De vil da ikke kjøre i aaben Vogn med den Smule Pa-le-te-tot paa? He! Det kan da ogsaa kun falde saadan en Kjø-bø-venhavner ind! — De maa skam natura-tu-lisere Dem, Hr. Doktor .... Naa ja, saa paa Gjensyn, og næste

Gang maa De ikke gaa min Dør forbi, og .... ja, hils saa rigtig mange Gange derovre i Hanenau, og .... hm .... naa ja .... Vorherre give sin Velsignelse til det!

Den store, følsomme Mand pressede Rudolphs Haand i sin Lab, som om han ikke vilde være den eneste, der fik Vand i Øinene, og skyndte sig saa at komme bort efter at have taget Afsked med Brix i et kort Skrabud.

Morten Usserød sad rolig smøgende paa sin Kiste og fixerede sin uventede Gjæst med et gjennemtrængende Blik. Det var vanskeligt at afgjøre, om han følte sig som Seierherre, for hvis Throne den Beseirede kommer og beder om Hjelp, eller om han var behersket af den Tanke: „hvad er det for en Fælde, som den Receptsmører vil sætte mig her?"

Selv havde han visselig ikke kunnet afgjøre det. I svævende Ligevægt mellem Triumf og Skræk sad han ubevægelig der — undtagen for saa vidt han en Gang tog Pibespidsen ud af Munden og spyttede sidelængs mellem Tænderne ud paa Gulvet — forventende baade Muligheder, et Fodfald eller et Overfald, men i hvert Tilfælde paa sin Post.

Da Brix saae, at deres Vært ingen Mine gjorde til at accomodere sin Gjæst, reiste han sig selv fra Træstolen og bød Rudolph den med den Bemærkning, at han selv slet ikke trængte til at sidde.

Rudolph afslog imidlertid Tilbudet og begyndte paa staaende Fod at forelægge sin Sag for den store Usserøder, uden at hentyde til deres forrige Møde. Han fattede sig saa kort som det var foreneligt med Hensynet til den størst mulige Tydelighed. Af og til indskjød Brix med et Augurnik den paagjældende *ter-*

minus technicus, for — som han ved en senere Leilighed forklarede sin Ven og Kollega — at tage Medicinens Værdighed i Vare.

I Mortens Ansigt fortrak der sig ikke en Mine.

Da Rudolph tav, skubbede han Uldhuen lidt tilbage paa Hovedet. Saa stillede han Piben fra sig, og det med Omhu, at den stod klemt godt fast mellem Kisten og Væggen; hvorpaa han støttede Hænderne paa Knæene og betragtede Rudolph nogle Sekunder, om der vel vilde komme mer.

Der kom ikke mer — foreløbig.

Morten rystede paa Hovedet.

— Næ! — det er itt' Noget for mig.

Da Rudolph var forberedt paa, at det landlige Lægegeni vilde gjøre sig lidt kostbart, følte han sig ikke synderlig nedslaaet ved dette Afslag, men begyndte ganske rolig at forklare ham, at han ingenlunde ventede sig et Mirakel af ham; at der overhovedet ikke var Tale om nu at gjøre Skovriderens Pleiedatter rask, hvilket i gunstigt Tilfælde kun til en vis Grad kunde naaes i Aarenes Løb, men blot om at forbedre hendes nuværende Tilstand saa meget, at hun kunde reise ned til Tirol.

Ved enhver Pause, der indtraadte efter en Sætning, nikkede Morten regelmæssig som et Tegn paa, at han var med. Men da Rudolph tav i den Formening, at han nu maatte have beroliget Røgteren, rystede denne atter paa Hovedet.

— Itte noget for Morten Usserød.

Overfor denne faamælte Haardnakkethed faldt det Rudolph vanskeligt at skjule sin Irritation. For han troede blot, at Profeten fra Usserød vilde lade sig rigtig længe besværge.

— Naa ja, det vil jo vise sig, naar De først har set paa Patienten.

— Jeg *har* set paa hende.

— De har — —? Naa, ja. De mener, De har saadan set hende i Forbigaaende, da Kammerjunkerens gjorde Besøg her i Januar.

— Ja vel, da saae jeg hende og hørte den Hoste, og den houed mig itte — slet itte. Men saa saae jeg hende igjen for en otte Dages Tid siden — den Dag, det var saa kjønt, med Sol og helt stille. Jeg var gaaet ud i Skoven for at finde noget Bark, jeg kunde bruge til en syg Ko. Og henne ved Birkelunden — den kjender De jo nok? — ja, dèr kom saa Kaleschen fra Hanenau kjørende, og Kammerjunkeren lod holde og snakkede lidt med mig. Han er altid meget venlig imod mig, er Kammerjunkeren, og det er han da mod Alle. Det er saamænd, som at gamle Ane hun siger, at det er ligemeget om det er Menneske eller Markens og Skovens Dyr, han ønsker dem Alle Godt. Naa, saa kunde jeg jo da se paa Frøkenen. Hun var rigtignok begravet i Skind og havde et Silketørklæde for Munden, men Kinderne kunde jeg da se en Del af og saa *Blikket.* Som hun saadan sad dèr og saae ind i Birkene, det gik mig lige ind til Hjertet, gjorde det: — *for det var et Blik, der tog Afsked.*

Efter disse Ord, som Røgteren sagde med en vis dæmpet, mystisk Høitidelighed, herskede der vel i et Minut fuldstændig Tavshed. Rudolph, der stod ligeoverfor Morten, lænet op mod Døren, blegnede og stirrede ned paa det smudsige Gulv for at undgaa det hypnotiserende Blik fra de vandblaa Øine. Brix strøg Victor Emanuel saa energisk med begge Hænder, som om den skulde sendes til en Udstilling for at tage en

Prismedaille — en Manipulation, der var hans vanlige Tilflugt, naar han kom i Forlegenhed eller vilde skjule en stærk Sindsbevægelse.

Morten nikkede et Par Gange eftertrykkelig og betænksomt.

— Ja, det er saadan en Tanke og er fulden mig ind, da jeg stod der ved Vognen: ka'ske hun itte selv veed af det, men at *hendes Blik,* det veed, at det tager Afsked .... det er, hvad der er fulden mig ind. Næ, der er itte Noget at gjøre dèr for Morten Usserød, og *min* Mening er, at der er itte Noget at gjøre for *nogen* Dogder.

En Tid lang var der ingen af Lægerne, der svarede Noget paa denne afgjørende Erklæring.

Endelig løftede Rudolph sit Blik fra Gulvet og mødte det fra de vandblaa Øine.

— Morten Usserød, begyndte han med en Stemme, der var lidt usikker: — da vi sidste Gang talte sammen, var det ikke just i en synderlig venskabelig Tone.

— Det er rigtig! brummede Brix.

Han gav Victor Emanuel et Afskedsstrøg (som om den nu kunde være sikker paa Medaillen), nikkede og saae med et bifaldende Blik paa Rudolph, der aabenbart nu havde betraadt den Vei, han selv ansaae for den eneste gangbare.

— Jeg troer endogsaa, jeg truede Dem med Øvrigheden — —

— Ja, det ved Gud du gjorde, du var ude af dig selv.

— Naa ja, Alt hvad jeg den Gang kan have sagt, tager jeg gjerne tilbage og beder Dem om Forladelse.

Morten bøiede Hovedet — ikke uden en vis Værdighed.

— Det er vel kun naturligt, hvis De nu omtrent tænker som saa: „Denne Doktor vil mig til Livs. Der har han nu faaet et Tilfælde, om hvilket han meget godt veed, at det er haabløst. Nu vil han faa mig til at gaa i Fælden dèr. Han haaber, at jeg skal tage mig af Sagen og love, at det skal nok blive godt, og naar det saa blot bliver værre og Frøkenen døer, saa sidder jeg i Klemmen, og saa hidser han Alverden op imod mig.

Morten missede med de smaa Vandblaa men gav ikke en Lyd fra sig ved denne Analyse af hans Tanker, som han hverken accepterede eller refuserede.

— Nu vel! jeg giver Dem mit Æresord paa, at der ikke er en Skygge af en saadan Bagholds-Tanke i mit Sind. For det Første anser jeg *ikke* dette Tilfælde for haabløst. Og desuden, det er simpelthen, som jeg sagde til Kammerraaden, jeg har gjort Alt hvad jeg kunde, og Alt hvad min Professor har raadet til, jeg har skrevet til ham og talt personlig med ham i Kjøbenhavn — —

— Professor Wimmer, sagde Brix til Morten — et Videnskabens Lys .... hm. Høit anset Læge, tilføiede han, da det var ham tvivlsomt, om Metaphoren ikke oversteg Røgterens Fatteevne.

Morten nikkede. „Saadan En naturligvis, der neppe vilde saameget som sige Goddag til en Anden," tænkte han. Og de to Lægers Tanker vare ikke saameget forskjellige fra hans: „Hvad vilde vel Professor Wimmer sige," tænkte de begge uvilkaarlig — „hvis han saae os sidde her og spørge en Røgter om Raad angaaende

en Patient, som han selv har været med til at kurere paa!"

— Trods alt det kommer vi ikke fremad, fortsatte Rudolph. Og vi *maa* fremad. Saa har jeg simpelthen sagt til mig selv: — Vi veed ikke Raad mer, maaske veed Morten et, ligemeget hvorfra, om han saa har det fra Fanden selv; *vi* kan ikke, maaske kan Morten, maaske har han saadan en Kraft — man maa prøve det. Og Kammerraaden han nægtede først rent ud, at De var her, fordi han troede, at jeg kom for at ærgre og fortrædige Dem, og at det saa maaske tilsidst kunde føre til, at De forlod Lønholt. Men da jeg saa forklarede ham hvordan det var, saa klappede han mig paa Skuldren og sagde, at det var fornuftig gjort af mig, for hvis der var nogen Mand, der kunde hjelpe, saa var det Morten Usserød.

Brix saae paa Collega-Vennen med en snu Blinken, der tydeligere end Ord sagde: *a very good move, old boy!*

Og denne Smiger var heller ikke helt virkningsløs. Morten strøg med en langsom, kjærtegnende Bevægelse Haandfladen henover den stubbeskjæggede Hage.

— Ja, jeg veed nok, at Kammerraaden han har god Tro til mig.

— Naa, det maa De nok sige! udbrød Brix. — Og De vil da heller ikke gjøre hans Tillid til Skamme.

Men det fremsmigrede Smil forsvandt strax igjen. Morten rodede med Uldhuen lidt rundt om paa Hovedskallen — en Manipulation, der omsider førte til følgende Orakelsprog: —

— Hvor Morten Usserød itte har noget aa skaffe, dèr gaar Morten Usserød itte hen.

— En meget god Livsregel, Morten, for saa vidt.

Men hvor kan De vide, om De *ikke* har Noget at skaffe her? Man kan dog ikke bygge paa saadan et flygtigt Indtryk, saadan næsten i Forbigaaende. Jeg troer jo, at De *har* et godt Blik for en Del Sygdomme — vilde *Cand med.* Rasmus Brix maaske ellers sidde som Discipel ved Deres Fødder?

Det kildrede Smil viste sig igjen ved Røgterens af Tobaksaft stærkt markerede Mundvig og maatte viskes bort af en Haand, der langsomt gled ned over Kinden og rundt om Hagen, med en Lyd, som om den strøg over et Rivejern.

Brix blinkede atter tilfreds over til Rudolph. Han bøiede sig frem, saa at han med sin Haand kunde berøre den store Usserøders Knæ og fortsatte :—

— Men De maa nu ogsaa give Deres Blik Tid og Leilighed til at se sig rigtig for. Saa ser dette Blik utvivlsomt dybere end vores kan gjøre det, men dog ikke saadan i Forbigaaende, Morten.

Den Usserøder Helsenbringer rykkede sig urolig frem og tilbage paa sit Thronsæde, som om han følte sig svært i Klemme ved Disciplens Maade at tage ham paa, og gav sit Hoved en dygtig Afrubning med Uldhuen: —

— Ja, saadan en Dogder — eximineret og med Latin og alt det .... se han kan jo nok gaa hen, om ogsaa han veed, at det har itte noget paa sig .... han-n snakker jo og han-n — skriver jo og han-n — naa ja, det veed De jo bedst hvad *han* gjør. *Men-n,* se det kan en Anden nu ligegodt itte gjøre, det vilde gaa ham galt, vilde det.

Rudolph gjorde en uvilkaarlig heftig Bevægelse: hvad var der at stille op med saadan en tykpandet

Stivnakke? Men en beroligende Gestus af Brix' Haand forhindrede det truende Udbrud.

— Men Morten dog! hvor kan De da være saa mistroisk? Der er sandelig Ingen, som vil gjøre Dem Noget. De forpligter Dem jo ikke til nogetsomhelst. Hvis De virkelig til Slut finder, at De ikke kan hjelpe Patienten, naa ja — —

Men et hvast Øiepar naglede ham fast her: —

— Ja, hvad saa, Dogder?

Brix studsede. Saa trak han paa Skuldren.

— Naa ja, saa gaar De hjem igjen, det er jo da en ærlig Sag.

— Saa? og siger: „der er itte Noget at stille op — der er itte noget Haab." Gjør I ka'ske saadan, I Eximinerede? Næ — paa det Lav — — næ-æ! he! *I* snakker — saadan og saadan — og *I* skriver op for Abetegeren — det og det; og *I* skaver jer og anstiller jer, som om — — naa ja, hvorfor itte? Det er jo saadan jeres Handtering, er det. — Men en Anden, ham vilde det gaa galt, naar han gjorde *det.*

— Aa Snak, Morten! Hvem vil da gjøre Dem Noget?

Morten saae høitidelig paa ham.

— Hvem? *Vorherre!* For det var at ta'e hans Gaver forfængelig. For saadan Gaver dem har jeg .... ja, De vee' et da jo, Dogder. Jo jeg har — (til Rudolph) — Det var, da jeg var inde ved Kavalleriet, at det kom frem. Der var en Hest og kom for Skade, og det blødte saa det regnede etter; og jeg gav mig til at klappe det stakkels Bæst blot for saadan at berolige det en Kjende, og saa la'e de Andre Mærke til, at det blødte mindre; og jo fastere jeg la'e min Haand lige over Saaret, desto mer tog Blødningen af. Se, det var jo aldrig fulden mig ind, at jeg ku' standse Blod. Men fra den

Dag af blev jeg altid hentet, naar En var kommen til at skjære sig, og det sku' aldrig sla feil, at Blødningen blev stillet. Det er en god Gave er'et, men det er da itte den Eneste heller, jeg har.

— Jeg føler mig kaldet — bemærkede Brix — til at bevidne, at det har sin Rigtighed med hans Blodstillen. Jeg har konstateret det experimentalt, selv værende *corpus vile.*

— Jo — Dogderen her, han kjender til det. Se det er saadan en af de Kræfter, jeg har. Men det er min Mening, at hvis jeg gik hen og skavede mig som en Dogder han gjør, og kan have Ret til at gjøre, jeg vil slet itte sige Andet — kan have Ret til, over det at han er eximineret og har Bevilling og skal leve af det og enhver er Tyv i sin Næring — det kan jo være saa rimeligt! Men hvis at *jeg* gik hen og gjorde ligedan, se saa er det *min* Tro, at de Kræfter de blev taget fra mig igjen, for dem har man fra oven. Og derfor er det, jeg siger: Hvor at Morten Usserød itte har Noget aa skaffe, dèr gaar Morten Usserød itte hen.

Efter dette *dixi* ragede Usserøderen med Haanden ned efter sit Pibetøi som et Tegn paa, at Palaveren var endt. Han betænkte sig imidlertid for saa vidt som Haanden kom op igjen og begyndte at grave i Buxelommen, hvor den udgrov en Tut Karduspapir, som viste sig at indeholde en Rulle Skraatobak, af hvilken han bed en Stump af. Grunden til denne Ombytning af Tobaksnydelsens Form viste sig, da han efter atter at have begravet Kardustutten og givet Uldhuen et Skub, saa den sad ligere paa Hovedet, reiste sig og idet han hev op i Buxelinningen bemærkede: —

— Ja, jeg sku' da kjøre Dogderen over til Hanenau.

— Nei, naar De selv ikke vil med derover — *mig*

har det saamænd ingen Nød med, jeg kommer tidsnok hjem, naar jeg gaar tilfods.

Forgjæves gjorde Brix Tegn bag Mortens Ryg — Tegn, der tydelig sagde: „Lad ham blot kjøre dig, maaske kan du dog overtale ham underveis.“ Rudolph tog med et Haandtryk Afsked fra Vennen og med et flygtigt Nik fra Røgteren, hvem han ikke kunde tilgive, at de Forhaabninger, man havde sat til ham, allerede ved Dørtærsklen vare faldne til Jorden.

Det var ved at klare op, og Rudolph havde Vinden paa Ryggen. Men hvor langt lettere havde han ikke fundet det at kjæmpe sig frem mod Haglbygen gjennem denne Allé end nu at seile tilbage for Medbør med uforrettet Sag. Først nu mærkede han rigtig, hvilket fortvivlet Haab han havde sat til Mortens Hjelp; maaske saameget mere krampagtigt Haab, som det havde kostet ham saa haard en Kamp med sin professionelle Stolthed at svinge sig op til dette unormale Skridt.

Kun modstræbende syntes hans Fødder at ville bære ham tilbage til Hanenau igjen. En Lykke, at han i det mindste ikke havde betroet Kammerjunkeren noget om denne Expedition!

Og den tillidsfulde Kammerraad! Egentlig havde det dog været hans Skyldighed at aflægge Beretning om Sagens Udgang for denne brave Mand, der tog saa hjertelig Andel i den. Men han havde glemt det fuldstændig, og kunde ikke beslutte sig til at vende om.

Og forresten: — Morten vilde jo nok fortælle sin Husbond Alt — om hint Blik, der „tog Afsked“ derude i Hanenau Skov.

FEMTE BOG

I

Det var ikke længer noget Nyt, at Tjørnehækken havde klædt sig i glindsende Grønt, og Øiet havde næsten ogsaa allerede vænt sig til, at Lindekronerne spillede i Vinden med de smaa hjerteformede Blade. Men at ovre i Frugthaven, hinsides den grønne Hæk, de sorte Grene bedækkede sig med Blomstersne, det var en ny Glæde, der næsten syntes at være uudtømmelig. Allerede igaar havde den forjættet sig ved et sart rosa Slør, og idag havde den indfundet sig for Alvor, og Agnes syntes, at hun fra Kvarter til Kvarter kunde følge, hvorledes det hvide Bloster bestandig fyldigere og bestandig kridhvidere malede sig paa den blaa Himmelgrund.

Saa havde hun dog faaet det at se, som hun den Dag, da de forberedte sig til Meranerreisen, havde sukket over ikke at skulle se iaar og frygtet maaske aldrig mer at faa at se.

Hun laa, vel tildækket og indsvøbt i Tæpper, i en Flugtstol ved den solbeskinnede Husvæg. Det var en varm og stille Dag. Naar et sagte Lufttræk fra Tid til anden legede med Lindebladene, saa kom det fra Øst, og i denne Retning gav Huset fuldkomment Læ. Der-

ude — det vidste hun — stod Skoven i sin første uforlignelige Skjønhed, denne usigelige, durskjære Bøgeskjønhed, der i hele Verden ikke finder saa fuldkommen en Sangbund som et dansk Hjerte, og hendes vibrerede allerede ved Tanken derom. Hun skulde kjøre derud imorgen, hvis Veiret holdt sit Løfte.

Det glædede hun sig uendelig til. Men idag var der saa vidunderligt, saa feagtig skjønt her, hvor Kirsebærtræerne blomstrede, at hun ikke en Gang nænnede at længes videre ud. Det vilde have været saa utaknemmeligt imod dem! Var det ikke Lykke nok at ligge her ganske stille og skue og aande — ogsaa *dem* aandede hun, for en fin Duft af dem gjennemstrømmede Luften, saa sart, at en normal Sands neppe vilde opfange den, medens hendes indsugede den med hvert Aandedrag. Tilstrækkelig Lykke, saa meget mere som hun følte sig lidt mat. Hun havde ikke haft nogen rigtig god Nat, skjøndt hun ikke var bleven plaget af Hoste, og det slemme Tryk for Brystet var forsvundet.

Men Matheden var blevet. Den havde imidlertid ikke noget Pinligt ved sig, naar man laa saadan stille hen og gav sig den blotte Tilværelse i Vold — lod sig drive af dens Strøm. Ja, det var som om den gjorde En endnu modtageligere for al denne milde Skjønhed, der af sig selv strømmede ind paa En. Desuden har jo Foraarsluften som bekjendt i og for sig noget trættende ved sig, saa det var ikke saa lige at afgjøre, hvormeget af denne Mathed der kom paa *dens* Regning — og man lod det saa gjerne staa uafgjort hen.

Saa laa hun da stille og velbehagelig dèr i det Fri, og medens Vaaren drog ind ad de aabne Sandsedøre — drog ind med sød Fuglesang, med Blomsterduft og frisk Muldjordslugt, med lindt viftende Lufttræk, med

disse glade Farver af grønt Løv og hvidt Frugtbloster — overlod hun sig til sine Tankers rolige Flod, der gjenspeilede allehaande Billeder fra svundne Dage.

Hun var atter i sit Barndomshjem, paa den lille Gaard „Birkedal", som hendes Fader havde eiet i Nordsjælland. Hun saae de tarvelige, lave Værelser; hun gik om i Haven til alle sine Yndlingssteder, hvilede oppe paa Høien under den store Lind, blev borte i Hindbærkrattet, klattrede op i den mægtige Stak, hvor hun elskede at bygge sig en Rede i den gyldne, vellugtende Halm. Og hvor tydelig saae hun ikke Forældrene for sig, naar hun et Øieblik lukkede sine Øine — Faderen, næsten lige saa høi som sin ældre Broder, der siden traadte i hans Sted, og som i mange Henseender lignede ham, altid kjærlig men stille og indadvendt, som om en Anelse om hans tidlige Død allerede overskyggede hans Sind. Et Fald med en snublende Ridehest tilføiede ham en indre Skade, der bortrev ham efter aarelang Lidelse.

Dette Skjæbneslag skar dybt ind i den fjortenaarige Piges Sjæl, og Opløsningen af det gamle Birkedaler Hjem — med den i Gaarden afholdte Auktion over de mange Sager, som der ikke længer vilde være Brug eller Rum for — var som et Brud i hendes Liv, hvis smertelige Efterdønning først kom rigtig til Ro fire Aar senere, ved den efter Moderens Død følgende Omplantning til Hanenauer Hjemmet.

Mellem disse to Hovedbegivenheder laa i eentonig Graaveirsbelysning det indskrænkede Liv i Kjøbenhavn, hvor hun aldrig i fuld Betydning fandt et „Hjem". Saare indskrænket forekom det hende, som var vant til Landlivet. Moderens ganske vist lidt overfladiske musikalske Begavelse havde Agnes en Del at

takke for; men hendes ufrie og temmelig svage Aand harmoniserede ikke videre med Datterens. Ofte havde Agnes allerede den Gang gjort sig selv Bebreidelser, fordi hun vist ikke havde været kjærlig nok mod Moderen, og endnu oftere havde hun gjort det senere. Ogsaa nu lød denne anklagende Stemme i hendes Hjerte. „Hvis jeg nu døer, og der gives et Gjensyn —" tænkte hun. Og hun kunde ikke finde, at der rørte sig nogen Glæde ved den Tanke at se Forældrene igjen. Hvor kjær hun end havde haft sin Fader, og hvor meget hun end havde længtes efter ham i de første Aar efter hans Død: — han tilhørte Fortiden, ja egentlig Barndoms-Idyllen „Birkedal".

I disse Maaneder havde hendes Tanker ofte syslet vedvarende med Døden og det Hinsides, men idag formaaede de kun at gjøre en flygtig Udflugt i denne hemmelighedsfulde Retning: — altfor indtrængende kaldte jo det trindtom opblomstrende Foraar hende tilbage til denne Verden. Ogsaa i hende selv virkede denne Vaarseid, som hun inddrak med alle Porer, og gjennemrislede hende med Reconvalescentens milde Livsglæde.

Hun længtes ikke efter hint mystiske Land. Hun var kun altfor tilfreds med at turde blive her hos sin kjære Onkel, der nu traadte ud af Døren for at se, hvorledes det gik hende, og spørge, om hun ønskede Noget: —

— Jeg vilde meget heller sætte mig her ud til dig, Agnes.

— De fæle Regnskaber! Kan du da ikke opsætte dem til iaften ved Lampelys? Det er saadan Synd, at du ikke nyder det deilige Veir.

— Ja, her *er* deiligt, og det er rigtig kjedeligt med det Arbeide. Men jeg kommer snart ud igjen ....

Agnes var atter alene og tænkte paa denne Onkel og paa den store gjensidige Kjærlighed, der sammenknyttede dem. Paa Birkedal havde hun kun set ham een Gang. Hun var sex Aar gammel, da Onkel Frederik og Tante Ida kom der paa Besøg. Begge kappedes om at forkjæle Niecen, og hver Gang den hvide Januar førte hendes Fødselsdag frem for Lyset, bragte Posten en Pakke fra det fjerne Hanenau, hvor hun maatte tænke sig sine nye Slægtninge, og hvorhen hun saa sendte et omhyggelig skrevet Takkebrev. Da hun var tretten Aar gammel, kom hun selv i nogle Uger paa Besøg til Skovridergaarden, hvor hun følte sig som i Paradis. Hun savnede nok, at der ikke var noget rigtigt Avlsbrug, men Egnen var saa langt skjønnere end den skovløse, i hvilken Birkedal befandt sig, og desuden forelskede hun sig paa sin stille-lidenskabelige Maade daglig mer i Onkel Frederik og Tante Ida. Men en Slange fandtes der i dette Paradis, en, der skjult nagede paa de sarteste Rødder af Livets Træ. Og skjøndt Agnes kun var et Barn, havde hun tidt en ængstelig Følelse af den truende Fare. Kun et Aarstid derefter, og et Par Maaneder efter hendes Faders Død, bortrev en Kræftlidelse hendes Tante — det var den anden dybe Skygge i Agnes' unge Liv.

Fra nu af saae hun hyppig Onkel Frederik. Saa ofte et eller andet Tjenesteanliggende førte ham til Hovedstaden, forsømte han ikke, næsten hver Dag at se ud til sin Svigerinde paa Frederiksberg. Han kom ogsaa til Agnes' Confirmation; for ikke at forsømme denne Fest bragte han det Offer, hofmandsmæssig at skjule sin ukirkelige Tænkemaade, der var Sviger-

inden velbekjendt, og som hun tog ham meget ilde op. Han vilde ikke undvære den Glæde, egenhændig at lægge en smuk Perlekjede, som han for mange Aar siden havde skjænket sin Brud, om den kjære Nieces Hals. At hun sværmerisk havde elsket hans Ida, gjorde hende endnu kjærere for ham og knyttede et inderligt Baand imellem dem. Han mindede hende levende om Faderen; men ikke blot i Holdning og Levemaade, ogsaa i alle andre Henseender var han en langt mere glimrende Udgave af det Harstorfske Væsen end Eieren af Birkedal.

Det var maaske ikke ganske datterligt af Agnes at anerkjende dette saa uforbeholdent, som hun gjorde. Men endnu mere beskjæmmende for den datterlige Samvittighed var den Tanke, hvor let hun var kommen ud over Tabet af Moderen, da Onkel Frederik allerede om Aftenen efter Begravelsen bad hende om at følge med ham hjem til Hanenau og være ham i Datters Sted. Hun befandt sig ikke i Hjemnød, for den ældste af Brødrene, General Harstorf, ønskede at tage hende i Huset; han var rigt gift og havde to Døtre, lidt ældre end hun, og de holdt allesammen af hende. Imidlertid traadte han gjerne tilbage i Betragtning af, at den ensomme Skovrider trængte mere til hende. I hendes eget Hjerte var der ingen Vaklen.

Saa kom hun da i sit attende Aar her til Hanenau, til sit blivende Hjem, paa en skjøn Vaardag som denne, for sex Aar siden. Hvor vemodig havde den Gang den Tanke været, at hun her skulde erstatte en Uerstattelig! Men hvor skjøn var saa ikke nu den Bevidsthed, at hun dog havde gjort det, saavidt det var muligt! Alt hvad en Datter kunde være for sin Fader, havde hun været for den barneløse Enkemand. — —

Kunde hun være i Tvivl derom nu, da han kom ud til hende og satte sig ved Siden af hende — for en fem Minutters Tid, idet han afbrød sin nøgterne Ørkenreise gjennem Regnskabsstøvet ved en lille Oase? Kunde hun være i Tvivl derom, da hans Haand greb og trykkede hendes, da de klare Øine hvilede paa hende og med deres kjærlige Blik vilde udforske, om det nu ogsaa gik hende godt? da det velbekjendte faderlige Smil spillede om hans Læber ved hendes Forsikring, at hun laa ganske deilig her og ikke følte den ringeste Kulde?

— Og hvordan gaar det dig med dine Armsmerter, Onkel?

— Aa, de har næsten helt tabt sig. Saadan smukt Veir er det bedste Middel mod Rheumatisme.

— Ja, er du nu ogsaa vis paa, at det er Rheumatisme?

— Naturligvis er det *det*. Den har gamle Skovmennesker altid. Du veed jo hvordan gamle Ane er tilredt af den. Saa man maa være taknemmelig, naar det ikke er mer.

— Ja men, det er rigtig slemt, at du saa netop skal have det stygge Skriveri, som angriber Armnerverne. Gaar du nu ind igjen til de afskyelige Regnskaber?

— Kun en lille Time endnu, saa er jeg færdig for idag.

Han vendte sig endnu en Gang om i Døren og kyssede paa Haanden.

Men da han gik ind, lod han hende ikke blive ganske ensom tilbage. Pamina var kommen ud sammen med ham. Den sprang nu op i Agnes' Skjød og gav sig til at spinde sin Traad som en meget passende Rending for hendes Tankevæv. For Pamina ankom til

Hanenau neppe en Uges Tid efter at hun havde gjort det til sit Hjem, og Bekjendtskabet med den hørte til de første Erindringer fra hendes ny Epoche. Mangen en Gang havde hun i hin Tid siddet her i Frugtblostringen med Katten i sit Skjød og ladet sin Haand glide hen over dens Fløielspels, medens Erindringsbilledernes Islet gled lige saa let i dens Spindings Rendegarn, som de gjorde nu.

Der var den Dag, da Onklen førte hende ud i Planteskolen, hvor der var kommen nordamerikanske Ahorn; den Gang de ude i Skoven blev overfalden af Tordenbygen og stod under den store Bøg ved Borremosen, til det mægtige Løvtag ikke længer kunde beskytte dem, og de kom dyngvaade hjem og fik Skjænd af Brøndsted; den Morgen, da han ude i Birkelunden med spøgefuld Høitidelighed førte hende hen til en lille Bænk, som han havde ladet sætte paa dette Sted, hun allerede i sin Barndoms Dage havde forelsket sig i. Og saa var der Begyndelsen af Bekjendtskabet med Jomfru Brøndsted — en lang Begyndelse, meget vanskeligere end den til Pamina-Venskabet. For Jomfruen havde i den første Tid været yderst skinsyg paa den Nyankomne og først Skridt for Skridt lykkedes det Agnes at vinde hendes Gunst; der var saa mange Smaatræk forbundne med denne Overvindelse af en seig Modstand, at et vedvarende Smil spillede om Agnes' Læber.

Det forsvandt. Et nyt Bekjendtskab: — det med Hubert Juel.

Deres første Møde. En Maidag, men først i det følgende Aar; stille og skjøn som den, der omgav hende. Juel havde været i Udlandet og Juelsbo var lukket. Tilfældigvis havde hun i Kjøbenhavn aldrig truffet sin

meget omtalte Fætter — dog ikke helt tilfældig, for saa vidt som han gik sine egne Veie, naar han opholdt sig i Residensen, og saa lidt som mulig frekventerede Familieselskaber, hvor han — som han senere betroede Agnes — altid kjedede sig frygtelig. Hos Generalen var han ikke vel anskrevet, og hvad Agnes' Moder angik saa korsede hun sig næsten synlig, naar hun talte om Familiens sorte Faar. Saaledes havde Agnes hørt en Del om ham og ikke set noget til ham.

En skjøn Vaardag havde lokket hende ud i Skoven. Paa Hjemveien kom en Rytter hende imøde. Endnu i dette Øieblik saae hun, hvordan Guldfuxsens Bov og Hals glindsede midt i det gjennemsolede unge Bøgeløv. Det var en statelig Mand, der red den — det viste sig mer og mer. Hvem mon det vel kunde være —? Rytteren holdt Hesten an, da han var ligeoverfor hende, hilste og spurgte, om han havde den Ære at møde Frøken Harstorf! Han var hendes Fætter Hubert Juel, og kom lige fra Hanenau, hvor han forgjæves havde søgt Onklen. Først den foregaaende Aften var han kommen hjem; hans Moder vilde komme om faa Dage, og saa haabede han, at de oftere vilde ses. Af sin Moder havde han hørt saa meget om sin Kusine Agnes, at han havde glædet sig, da hun i et Brev fortalte ham, at hans kjære Onkel nu ikke længer skulde være ene til Huse paa Hanenau men havde faaet saadan en Pleiedatter.

Indtrykket var temmelig overraskende, og behagelig overraskende. Efter hvad hun havde hørt, havde hun forestillet sig en noget *rude* Landjunker, og her saae hun en fuldendt Gentleman for sig — i alt Fald i det Ydre. Der var imidlertid ogsaa i hans Blik og Smil Noget, der i høi Grad tiltalte hende, og Onklen bekræf-

tede siden, at der var meget Nobelt paa Bunden af ham. Det Samkvem, der nu hurtig knyttede sig mellem Juelsbo og Hanenau, befæstede det første gunstige Indtryk. Hun fandt, at Fætteren var ganske vel belæst, især i engelsk Litteratur (han elskede Byron, som hun selv) men rigtignok desværre ikke meget musikalsk; hans Væsen var fornemt og enkelte Tegn paa opbrusende Heftighed hindrede ikke et gjennemgaaende Indtryk af Godmodighed; overfor Onklen var hans Holdning præget af ligesaa megen Ærefrygt som Hjertelighed, hende selv behandlede han med udsøgt ridderlig Forekommenhed og Moderen med en fintfølende Omhu, der undertiden havde noget Rørende ved sig.

Tante Ottilie kjendte Agnes allerede lidt til fra Kjøbenhavn. Hendes Moder yndede ikke Geheimeraadinden og fik ogsaa undertiden at føle, at hun ikke var nogen Harstorf. Overhovedet gjaldt hun i hele Kredsen for meget hovmodig. Maaske smigrede det just derfor Agnes, at denne Halvtante fra første Færd af havde begunstiget hende. Ganske tydelig mindedes hun den Dag, da ved en ubetydelig Omstændighed for første Gang den Tanke dæmrede for hende, at Tante Ottilie maaske havde sine Planer med hende og Sønnen. Først afviste hun den som absurd, da hun ingen Formue havde. Men efterhaanden blev det hende klart, at det virkelig forholdt sig saaledes, og at hendes kostelige Egenskab, at være „en Harstorf", i Geheimeraadindens Øine erstattede den manglende Medgift.

Ogsaa det mindedes hun, hvordan hun første Gang fik en Mistanke om, at Hubert elskede Erna, og at hans Kjærlighed gjengjældtes, for saa vidt en Kvinde som Erna var i Stand til at gjøre det. Hun vidste jo fra sine Kusiner — Generalens Døtre — at de to en Gang næ-

sten havde været forlovede. Denne Mistanke, som snart blev til en Opdagelse, voldte hende en heftig Smerte, der først forklædte sig som Skuffelse og Ringeagt, men derpaa afslørede sig som Skinsyge. Denne Omstændighed var det eneste faste Holdepunkt, hun havde for Besvarelsen af det Spørgsmaal, naar hendes Kjærlighed til Hubert egentlig var opstaaet. Men det forekom hende nu, som om denne Kjærlighed var blevet desto heftigere, jo tydeligere det viste sig, at den var haabløs. Hvis den fra først af var bleven gjengjældt, saa havde maaske nogle Egenskaber hos denne Kraftnatur vakt Betænkelighed, og Onklen havde vistnok hævet en advarende Røst; thi hvor velvillig han end saae paa sin Neveu, saa vilde han dog have ønsket sin Pleiedatter en anden Mand; kortsagt, forskjellige modvirkende Faktorer vare komne i Virksomhed. Nu gav selve Følelsens Haabløshed den frit Spil. Desuden er Elskov ikke mindre beslægtet med Døden end med Livet og trives mindst ligesaa godt ved bedske Giftknolde som ved søde Frugter.

Og der gaves neppe en selskabelig Sammenkomst, hvor ikke saadanne Giftknolde serveredes denne Elskov i rigeligt Maal. Der var navnlig hin Dinér paa Juelsbo for et Aar siden, til hvilken Bjerrings ikke vare komne, fordi de allerede havde taget imod en anden Indbydelse. Som om det var igaar erindrede hun, hvor livlig Hubert havde underholdt sig med hende, og med hvilken Smerte hun havde mærket, at det kostede ham stor Anstrengelse og at han neppe var i Stand til at skjule det daarlige Humør, hvori Ernas Udebliven havde sat ham. Saa var det, at Erna kom den følgende Dag og tog hende med i sin Vogn for at spørge hende ud og underveis havde gjort høist in-

diskrete Antydninger angaaende „Juelsboer-Heben“ — Antydninger, der saarede Agnes saa meget giftigere, som hun selv altid havde haft en instinktiv Uvillie overfor denne Jomfru Paulsen. Desuden havde hun den foregaaende Aften opfanget et Blik af lidt upassende Fortrolighed, der fra Pigens sorte Øine havde dristet sig over til Husherrens. Dette Blik havde i høi Grad mishaget hende, men hun havde ikke gjort sig videre Tanker derover; nu havde Ernas letfærdige Snak imidlertid røvet hende Ikke-Tænkningens Ro. Hvis disse Antydninger ikke havde været — (og Erna gjentog dem leilighedsvis paa en næsten usømmelig Maade, saa det var aabenbart at denne Mistanke ikke lod hende selv i Fred) — saa vilde den unge Pige visselig aldrig være falden paa at se noget Mistænkeligt i Regisses Afmagtsanfald i Novemberselskabet. Men nu kunde rigtignok den een Gang vakte Mistanke ikke forblive tavs, saa meget mindre, som Erna ikke forsømte hviskende at meddele hende *sin* Diagnose.

Man skulde tro, at dette kunde have været tilstrækkelig Gift for et ungt Hjerte til at indtage paa een Gang. Men hint usalige Novemberselskab paa Juelsbo gjemte i sine Følger endnu værre Overraskelser. Anden Dagen derefter kom Erna kjørende og havde en timelang Conference med Onklen. Umiddelbart derefter lod Onklen spænde for og kjørte over til Stubberup, hvor Sten, som han sagde hende — laa syg, saaret ved et Vaadeskud af Huberts Bøsse. Den næste Dag gik han over til Juelsbo uden at tale om det, og Erna reiste til Jylland, til Tante Jette. At der bestod en indre Sammenhæng mellem disse Begivenheder, derom var hun ikke et Øieblik i Tvivl. Først troede hun, at det dreiede sig om Indledningen til en Skilsmisse. Det viste sig imidlertid, at

dette dog ikke var Tilfældet. Onklen havde aabenbart netop forhindret denne Katastrophe. Men den havde været i truende Nærhed, og det beviste Alvorligheden af Huberts Passion, som jo ogsaa afslørede sig grelt derved, at han havde skudt paa Sten — ‚Vaadeskuddet' troede hun ikke et Øieblik paa.

Saaledes havde hun samtidig opdaget to Forhold, i hvilke den Mand var indviklet, hvem hun i al Forborgenhed havde viet sit Hjertes dybeste Følelse, og det var vanskeligt at afgjøre, hvilket af dem der traf hende dødeligst. Naar det ene af dem saarede hendes jomfruelige Renhed og forgiftede hendes Tanker, saa skar det andets Od saa meget dybere ind i de vitale Rødder af det Hjertehaab, som hun trods Alt ikke havde opgivet at nære i al Hemmelighed.

Men dertil kom endnu en ren physisk Lidelse, der stammede fra den samme skjæbnesvangre Juelsboer Aften, og stod i nøie Forbindelse med dens Oplevelser. Hun var ifølge disse bleven overvældet af en saa kvælende Følelse, at hun benyttede den Forvirring, der opstod ved Regisses Afmagt, til ubemærket at forlade den overhedede Salon og gaa ind i et tilstødende Kabinet. Her stillede hun sig ved det halvaabne Vindue. Den friske Luft, der strømmede ind fra Haven, gjorde hende godt. Hun lukkede Vinduet op, lænede sig ud og saae op mod Stjernerne, der blinkede over de bladløse Trækroner. Hvor længe hun havde staaet saaledes, vidste hun ikke. Et Par Gange havde en lille Kuldegysen formanet hende, men hun agtede ikke derpaa. „Hvad gjør det ogsaa, om jeg forkjøler Brystet og døer?" tænkte hun. „Hvorfor skal jeg blive i en Verden, der er saa smudsig og afskyelig?" Og hun lænede sig end mere ud for at lade sin feberhede Pande og Øinene, der

brændte af ugrædte Taarer, bade af den svale Natteluft. Da hørte hun til sin Skuffelse, at Nogen nærmede sig. „Men Gud, Frøken Harstorf! staar De her?“ lød Stens Stemme. „De har da forhaabentlig ikke staaet længe her ved Vinduet?“ — „Nei, kun et Par Minutter. Der var utaalelig hedt i Salonen.“ — „Et Par Minutter ved aabent Vindue, naar De er hed — hvad falder Dem ind!“ — „Kun et Øieblik endnu, det er saa velgjørende!“ — „Velgjørende? Naa, jeg takker for den Velgjørenhed.“ — Rudolph gjorde hende heftige Bebreidelser og truede, halvt i Spøg, med at kalde paa Hr. Juel, der baade havde fætterlig Ret og den fornødne Legemstyrke til at bære hende bort, om det skulde være. „De er ogsaa en rigtig Tyran!“ sagde hun med et Skuldertræk og føiede sig. Men neppe var hun traadt et Par Skridt tilbage i Værelset, før hun med Magt maatte undertrykke et Skrig. „Hvad er der, Frøken Harstorf?“ — „Aa slet ikke noget? De troer vel at jeg allerede er paa mit Yderste,“ svarede hun leende. Men hun havde følt det samme skjærende Sting i Brystet som den Gang i Skoven, umiddelbart før deres første Møde.

Den heftige Smerte forlod hende efter faa Minutters Forløb, men den efterlod et dumpt Tryk, og dette forblev, ofte saa svagt, at det kun lige kunde mærkes, men undertiden ogsaa temmelig generende, indtil det for et Par Dage siden var begyndt at forlade hende og nu var saa fuldkommen forsvundet, som om det aldrig kunde komme igjen.

Hendes Tanker vendte sig nu til hendes sidste Bekjendtskab — til den Mand, hvis utrættelige Omhu i de sidste Maaneder man maaske havde at takke for denne paafaldende Bedring i hendes Tilstand — ja, sikkert havde at takke derfor efter Jomfru Brøndsteds Mening;

for i hendes Øine var Rudolph Sten et Redskab i Forsynets Haand til Agnes' Redning. Om han nu var det eller ei, i alt Fald var han en Husven, som man kun sjelden finder. Hvor oplivende havde ikke Omgangen med ham virket paa Onklen! Og naar havde hun selv haft en Bekjendt, med hvem hun kunde underholde sig saadan som med Sten — Onklen alene undtagen?

Og hvad havde *han* saa haft ilsommere at gjøre end at gaa hen og forelske sig i Erna? Ogsaa det var blevet klart ved „Vaadeskuddet". For helt uden Grund vilde Hubert dog ikke i en saadan Grad lade sig henrive af Skinsyge. Hvad var der da egentlig ved denne kjønne men dog ganske almindelige Dame, der gjorde hende saa uimodstaaelig? Eller hvoraf kom det, at Mændene, som det lod til, fandt særlig Behag netop i *den* Slags Kvindevæsener? Hubert havde i alt Fald den Undskyldning, at hun havde været hans Ungdomsflamme, og af den Alder kan man maaske ikke forlange saa megen Skjelneevne. Men Rudolph Sten! Naturligvis havde den kokette Erna fra først af spredt sine Ynders Net for ham; hvor komisk elektriseret havde hun ikke været, da hun kom med den sensationelle Nyhed, at en ung Læge havde nedsat sig i hendes umiddelbare Nærhed! Godt; men behøvede han da derfor strax at gaa i Garnet?

Sandsynligvis behøvede han det. Formodentlig *var* Mændene nu en Gang saaledes. Med faa Undtagelser. Til hvilke Sten desværre *ikke* hørte.

II

Gjenstanden for disse venlig-nedsættende Betragtninger, Vennen og Lægen, traadte netop nu ud ad Døren, med en let Filthat paa Hovedet og Stok i Haanden.

— Aa, De gaar ud at spadsere, sagde Agnes. — De Lykkelige! Skjøndt, jeg vil da ikke være utaknemmelig; som om det ikke var godt nok at hvile her.

— Ja .... føler De Dem rigtig vel her? Ikke sandt, det er ikke for kjøligt for Dem? De føler slet ingen Træk?

— Ikke det mindste .... Sig mig, troer De, der er skjønnere i Meran?

— Jeg veed virkelig ikke, svarede Rudolph og saae sig uvilkaarlig om. — Deiligt er her, det er vist. Egentlig er det første Gang, at jeg har oplevet det danske Foraar. For inde i Byen oplever man det afgjort ikke.

— Men i forrige Mai var De her da ogsaa allerede.

— Det er sandt nok, men da var jeg optaget af prosaiske Bekymringer — om det vilde lykkes mig at skaffe mig en Praxis her. Og jeg *saae* heller ikke Foraaret komme .... saadan fra Dag til Dag .... det stod egentlig altsammen færdigt.

— Ja, altsammen var meget tidligere ifjor. April havde været saa mild. I disse Dage maa det just være et Aar siden De kom. Jeg tænkte lige nu paa den Dag, da Fru Bjerring var her og fortalte os derom. Den Gang tænkte Ingen af os paa, at det skulde blive saa vigtigt for os, saa at De endogsaa skulde blive min Redningsmand — ja, den Titel har Brøndsted forlængst høitidelig givet Dem! Forsynet har sendt Dem extra til Stubberup for at redde mit unge Liv.

En Skygge drog hen over Rudolphs Træk — ikke ubemærket; for Agnes tilføiede i en mindre spøgende Tone: —

— Aa, jeg veed nok, man skal ikke skyde Victoria, før Fjenden er slaaet helt paa Flugt. Men det fæle Tryk er rent borte, og jeg synes, jeg har en Følelse af, at det ikke vil komme tilbage. Aa, Sten! De er rigtig en slem Skeptiker, endogsaa overfor Deres egne Bedrifter. Jeg kan se paa Dem, at De mener, det *vil* komme igjen.

— Nei, kjære Frøken Agnes, det kan jeg forsikre Dem: det troer jeg ikke det vil. Love det tør jeg ganske vist ikke, vi kan ikke vide saadanne Ting med Vished, men jeg troer det ikke.

— Naa, det lyder jo ganske trøsteligt. Men hvorfor sætter De saa saadan et Bedemandsansigt op, saa man skulde tro, at det ikke glæder Dem det allermindste?

Rudolph blev rød i Hovedet, som en Mand bliver det, naar han mærker, at han har baaret sig saare ubehændig ad, og det endogsaa i sin egen Profession. Han lo forlegen: —

— Aa hvad det angaar, saa mener jeg rigtignok, at jeg er hævet over al Mistanke i *den* Retning — som om Alt, hvad der er trøsteligt for Dem og Deres Onkel, ikke maatte volde mig den allerstørste Glæde. Jeg vidste virkelig ikke af, at jeg havde saadan et Ansigt paa. Men jeg formoder, at det har været en Reflex af al den Bekymring, vi har haft at udstaa. For jeg maa tilstaa, at da Reisen maatte opgives, som vi havde sat saa store Forhaabninger til, saa følte jeg mig meget nedslaaet.

— Naa, De ser selv, det gaar ogsaa uden Meran. Og jeg er saa lykkelig over, at jeg fik Lov at blive her.

— Ja, naar Veiret bliver saadan ved, saa tænker jeg ogsaa, at vi ikke vil komme til at savne Sydtirol.

— Jeg sikkert ikke. Men jeg opholder Dem. Hils Bøgeskoven og sig, jeg kommer snart selv — imorgen den Dag. Ja, for De gaar dog ud i Skoven?

— Ja, jeg gaar til Stationen med et Brev.

— Altsaa en meget vigtig Skrivelse?

— Naa! Jeg havde Lyst til at gaa mig en dygtig Tur, og saa er det mig ganske behageligt at have et Maal.

— Har De skrevet Brev i al den Tid, De har været oppe paa Deres Værelse? Jeg undrede mig over, at De vilde sidde saa længe deroppe i det deilige Veir.

— Ja, det meste af Tiden gik hen med det.

— Som sagt, en vigtig Skrivelse og en hemmelighedsfuld, sagde Agnes i en drilsk Tone.

— Hvorfor skulde jeg ikke have en Hemmelighed? spurgte Rudolph diplomatisk.

Han havde virkelig en. Det Brev, der laa i hans Brystlomme, var rettet til Professor Wimmer og indeholdt en nøiagtig Beretning om Agnes' Tilstand i de sidste Dage. Denne Korrespondance mellem Rudolph og hans Professor var efter Aftale med Kammerjunkeren bleven holdt hemmelig for Agnes, for at hun ikke skulde blive sat i Spænding og Ængstelse ved den.

Agnes havde løftet sit Hoved fra Puden.

— Forresten — vent lidt med at gaa. Jeg troer, vi faar Besøg.

— Og saa maa jeg ikke gaa bort?

— Hvis det nu var et interessant Besøg, som De nødig vilde gaa glip af? Forresten er jeg ogsaa stolt af at have en Livlæge, som andre fyrstelige Personer, og har nok Lyst til at paradere med ham .... Ja, vi faar Besøg, ikke sandt, Pamina?

— Hvor kan De vide det? Kløer det i det høire Øie?

— Nei, det klinger i det høire Øre. Kan De ikke

høre? Pamina har hørt det for længe siden. Den hørte det først.

Efter at have anstrengt sit Øre at halvt Minuts Tid, nikkede Rudolph:

— Ja, jeg synes, jeg hører en Vogn rulle langt borte.

— Og hvad for en Vogn? en Herskabsvogn.

Hun bøiede Hovedet længer frem for at lytte bedre. Pamina sprang ned paa Jorden.

Pludselig aandedes der et Rosaskjær hen over hendes voxblege Kind: —

— Og jeg troer, det er den fra Juelsbo.

— De mener, fordi den kommer fra Skoven?

— Ja. Derfra kommer kun de fra Vindslevholm og de fra Juelsbo. Men de Kastaniebrune fra Vindslevholm traver meget tungere .... Ja, ikke sandt, Pamina, det er de sorte Juelsboeres Trav?

Pamina, hvis Øre nu var saa nær ved Jorden, saae op med de gule Øine og miavede et tydeligt „Ja."

Rudolph stod endnu paa Stentrinnet foran Døren, hvorfra han over Indkjørsels-Hækken og mellem to Poppelstammer kunde overskue et Stykke af Veien.

— Det lader til, at De faar Ret. Nu kan jeg se Vognen, og der er virkelig sort Forspand.

Med et veltilfreds Smil lagde Agnes Hovedet tilbage paa Puden.

— Jeg vidste det nok .... Aa, mit Øre er godt nok, hvad saa min Lunge er .... Nei, se nu ikke strax saa bister ud!

— Undskyld, Frøken Harstorf, — men saadan maa De ikke tale. Den Sag har ikke været nogen Spøg for Nogen af os.

— Ja, men naar det blot er *Dem,* der hører det! .... Forresten har De Ret. Jeg er bleven overmodig — det

er Foraarsluften Skyld i. Men nu skal jeg nok være artig .... Ah, der har vi dem. Hubert kjører ikke selv.

Den lille Jagtvogn rullede langs det korte Stykke Hæk, som hun vendte Ryggen til, og holdt foran Gavlen.

— Nei, han sidder hos Moderen.

En Glædesstraale blinkede i Agnes' Øine. Hun havde vel frygtet for, at Fætteren slet ikke var med, og at det kun var Tante Ottilie, der kom for at se til hende.

— Men De maa jo være i Besiddelse af gaadefulde Sandser! Hvoraf kan De nu vide *det*?

— Aa, det er saamænd grumme simpelt. Jeg hørte det paa Svinget. Min Fætter tager Indkjørslen ganske anderledes flot. Der kommer ikke den ringeste Standsning i Travet .... Men nu vil De da ikke gaa, Sten?

— Jo, jeg synes det er paa høie Tid nu.

— Nei, det er for sent, for man har set Dem — og naar de nu løb bort, vilde det se ud, som om De ikke kunde tilgive min Fætter hans uforsigtige Skud.

Og med et skalkagtigt Smil tilføiede hun: —

— Det vilde han nu slet ikke kunne forstaa. For han er saadan en from Christen, som jeg fortalte Dem allerede ved vores første Møde, og som De var saa pudsig naivt forbavset over. Men for at tale alvorlig: Hubert er opbrusende og voldsom; men jeg troer ikke, at han længe vilde bære Nag til Nogen, og jeg vil ikke have, at De skal synes at staa tilbage for ham.

Rudolph overveiede, at hvis han gik nu, saa vilde Agnes rimeligvis tro, at han var lidenskabelig forelsket i Erna og derfor ikke kunde holde ud at træffe sammen med sin lykkeligere Rival; for efter en eller anden leilighedsvis falden Ytring troede han at kunne slutte, at Agnes havde lidt Mistanke i den Retning; og at hun

havde en Anelse om, hvilken Sammenhæng det havde med hint „uforsigtige Skud“ syntes ham ogsaa at være mer end sandsynligt. Nu vidste han ikke Meget, der kunde være ham pinligere, end om Agnes ansaae ham for at være forelsket i Erna, som hun selv med god Grund saae temmelig ned paa. Han forsikrede hende derfor leende, at han forlængst havde tilgivet hendes Fætter og gjerne fulgte hendes Opfordring til at blive.

Fra Studereværelset, hvis Vindue stod aabent lige ovenover Agnes, hørte man allerede Stemmerne: Huberts klangfulde Bas, Geheimeraadindens tynde Fistel og fornøiede Udraab af det kammerjunkerlige Organ, der ikke lod sig indrangere i noget Register.

Og nu kom Onklen ind med Gjæsterne.

Geheimeraadinden ilede strax hen til Agnes og embrasserede hende. Hubert tog hendes Haand saa forsigtig mellem sine, som om han frygtede, at denne næsten gjennemsigtige Gjenstand helt kunde forflygtiges ved Trykket.

En Havebænk og et Par Stole blev ved hans og Rudolphs Hjelp bragt derhen, og det lille Selskab tog Plads. Brøndsted viste sig i Døren for at gjøre det obligate Kaffetilbud, der imidlertid blev allernaadigst afslaaet. Geheimeraadinden lod sig kun give et Glas koldt Vand og en Bisquit.

Man talte om den store Forbedring i Agnes' Befindende og om det vidunderlige Foraarsveir, der var den bedste Læge — med al Respekt for den tilstedeværende Livlæge. Hvorpaa man med en vis velment Iver — ligesom for at vise, at der nu ikke længer var Tale om Sygdom — kastede sig over de lokale Interesser. Et Selskab paa Juelsbo holdt for i lang Tid. Hubert gjengav en Samtale mellem den lille holstenske Nødde-

knækker, den lange Amtmand Ingerslev, hvis Røst hele Tiden slog over af lutter politisk Iver, og den stammende Kammerraad, og gjorde det saa naturtro og med saa smittende godt Humør, at Agnes lo, saa Taarerne kom hende i Øinene, og hans Moder (trods den stiltiende givne Parole, at der ikke var Tale om nogen Sygdom) maatte lægge sig imellem, da hun frygtede, at det kunde skade „det kjære Barn". Man blev saa enig om, at Bjerring havde haft udmærket godt af sin Orientreise; det var paafaldende, hvor livlig han havde været efter Hjemkomsten; hans Apathi var næsten forsvunden, ja, han havde nylig endogsaa vist saa megen politisk Interesse, at Ingerslev atter havde fattet Haab om at bringe ham ind i Rigsdagen.

— Men Bjerring skal nok slippe fra ham. Jeg er vis paa, at denne Gang gaar han til Indien.

— Saa tager han forhaabentlig sin Kone med, sagde Geheimeraadinden skarpt.

Det var den eneste Gang Erna blev omtalt. Hidtil havde hun næsten ostentativt glimret ved sin Fraværelse.

Hubert lod ikke til at have hørt Bemærkningen.

— Jeg tør vædde paa, han gaar til Indien og bringer en smuk Broncebuddha med til dig, Onkel.

— Den „seirrig Fuldendte" skal være mig velkommen. Jeg vil stille ham paa en Konsol under mit gamle Schopenhauerbillede.

Fra Bjerrings Reiser og hans Ulyst til Udgifter, der ikke stod i Forbindelse med denne Passion, kom Talen paa Tylvt-Sammensværgelsen mod hans stakkels Kasse, der nu snart vilde komme for Dagens Lys i Vindslev Kirke. Wagemanns havde allerede set Billederne bag Stillads, og Mollusken (det var Ernas Betegnelse, men

den var adopteret af Familien) havde erklæret, at de var — i al Almindelighed — „stilfulde“. Den næste Søndag vilde de rimeligvis fremtræde utilslørede for Menighedens Blik.

— Men Gud bevares! udbrød Geheimeraadinden bestyrtet, idet hun saae paa sit Uhr, — vi har allerede været her i tre Kvarter, og vi vilde høist blive en halv Time! heller komme snart igjen, ikke sandt? Du skulde maaske ogsaa helst gaa ind nu, kjære Agnes.

Rudolph ytrede ogsaa den Mening, at Solen allerede kjendelig var begyndt at miste Varmekraft, og at Patienten ikke burde blive længe mer ude i det Frie.

— Nei, saa ligesaa godt strax, naar det dog maa være snart.

— Du ser ogsaa træt ud, Barn! Vi har vist trættet dig med den megen Snak.

— Nei, slet ikke, Tante! Det var netop saa opmuntrende. Men lidt træt er jeg nu; det er Foraarsluften. Man bliver helt doven. Aa, jeg har slet ingen Lyst til at reise mig. Naar jeg blot først laa derinde paa min Seng!

— Et Ønske, der er let opfyldt! raabte Hubert og sprang op. Se her Ringens Aand: — „Jeg bringer hurtig dig, hvorhen du vil.“

Og uden at agte paa en svag Protest løftede han hende op, indsvøbt i Tæpperne, som hun laa dèr, og bar hende ind i Huset.

I Døren blev han et Øieblik staaende. Agnes saae smilende tilbage over hans Skulder og vinkede spøgende Farvel.

Kammerjunkeren lo, Geheimeraadinden rystede smilende paa Hovedet; kun Rudolph saae med lidt fortrædelig Mine paa dette Tableau. Men da det barnlig

muntre og dog vemodig tilslørede Blik fra Agnes' „Raadyrøine" mødte hans, maatte ogsaa han besvare det yndige Smil.

Han gik ind i Dagligstuen og blev staaende dèr ved Vinduet, medens Kammerjunkeren førte sin Kusine ind i Studereværelset. For at være mere alene traadte han ind i Spillekabinettet.

Rudolph undrede sig selv høilig over den Misbilligelse, med hvilken han havde været Vidne til Agnes' Bortførelse paa Huberts Arm. Han kom til at tænke paa den Aften paa Juelsbo, hvor han havde truffet hende staaende ved det aabne Vindue i det mørke Kabinet og havde truet hende med at kalde paa Hr. Juel, der baade havde fætterlig Ret og Legemstyrke nok til at bære hende bort imod hendes Villie. Hvorfor var denne Tanke den Gang forekommet ham saa naturlig, og hvad var der nu faret i ham, at han ikke havde kunnet taale at se hende i disse stærke Arme? .... Det var ikke umuligt at miskjende denne Følelse: dens Navn var Skinsyge.

Døren til Agnes' Værelse gik op, og Gjenstanden for denne overraskende Følelse kom ind. Han blev staaende ved Vinduet i Spisestuen og stirrede ud i Haven men — som Blikket tydelig forraadte — uden at se noget af dens Foraarspragt. Sollyset overstrømmede hans Ansigt, hvis Muskler arbeidede i krampagtige Trækninger, medens Øinenes altfor stærke Glands talte om tilbagetrængte Taarer.

Endelig vendte han sig for at gaa videre og befandt sig uventet ligeoverfor Rudolph.

— Ak, Hr. Doktor! sagde han, og hans Stemme var ikke helt sikker: — hvor min Kusine dog var let at bære! For en Del Aar tilbage hjalp jeg hende ude i Sko-

ven over en Grøft og saa løftede jeg hende tilveirs og bar hende et langt Stykke — saadan for Spøgs Skyld, hun vilde ned igjen og skjændte paa mig, og jeg bar hende bestandig videre .... Det var ingen tung Byrde den Gang, men nu — aa Gud, det var jo, som om jeg ikke havde andet end Tæpperne paa Armen.

Han rystede paa Hovedet og saae ned paa Gulvet.

Rudolph bemærkede, at det ganske vist intet Under var, om Frøken Harstorf i disse Maaneder havde taget stærkt af i Vægt.

— Hun maa føle sig meget svag, frygtelig mat, sagde Hubert og rystede igjen paa Hovedet. — Men Kræfterne vil jo nu med Guds Hjelp efterhaanden vende tilbage igjen.

Rudolph nikkede og vendte Blikket bort.

Denne Tavshed og denne Bortvenden af Blikket misforstod Hubert.

— Jeg er bange for, Dr. Sten — De hører jo nu ligesom med til Hanenau, hvor jeg saa gjerne vilde have lutter Venner .... men jeg frygter, at De er meget vred paa mig .... det er jo begribeligt nok .... fordi jeg den Gang .... ved min Ubehændighed paa Jagten —

Han blev blodrød og undgik Rudolphs smilende Blik.

— Aa nei, det maa De ikke tro, Hr. Juel. Jeg forsikrer Dem, jeg bærer ikke det mindste Nag til Dem.

— Virkelig ikke? Det er smukt af Dem, dobbelt smukt, fordi De jo ikke er nogen Jæger og vel neppe kan forstaa, hvordan man i Kampens Hede — — —

— Aa, hvad det angaar, Hr. Juel, De kjender jo min Ven Brix, gammel Skolekammerat, Studiefælle og Ven — han vilde gjøre Gud veed hvad for mig, tømme sin Børs til den sidste Øre og mer end det .... men jeg forsikrer Dem, at hvis jeg kom ham i Skudlinien, vilde

jeg ikke være sikker paa at komme ud af den med hel Hud.

— Ikke? Hm — ja, det er meget fint af Dem, Hr. Sten, at ville undskylde mig paa denne Maade — —

Tænderne lyste i det sorte Skjæg, men det var et saare forlegent Smil, og Øinene blinkede usikkert. Det var klart, at Juelsboer Nimroden kun altfor gjerne havde talt rent ud. Han vilde have givet Noget, for at kunne sige: — „aa hvad — Skudlinie! Jeg var vild af Skinsyge og vilde gjøre Dem uskadelig for en Tid. Saa, nu veed De det. Det var slet gjort af mig; kan De alligevel tilgive mig?“ — En saadan Tilstaaelse vilde imidlertid ikke blot have afsløret en Hjertehemmelighed, den vilde have compromitteret en Dame; den var absolut udelukket. Men denne Mands ærlige Natur krympede sig — skjøndt forgjæves — ved at tage imod en Undskyldning, der bødes ham venlig nok, men paa falsk Basis.

— Aa jeg veed saamænd ikke en Gang, Hr. Juel, om jeg ikke snarere er Dem Tak skyldig. Saaret bragte mig saa langt et Otium, som jeg ikke har haft i mit hele Liv, og da der ingen Adspredelser var, saa havde jeg rigelig Tid baade til at læse og til at tænke i, saa jeg skylder denne nødtvungne Hvile mangen moden Erkjendelse, der ikke længer kan gaa tabt for mig. Desuden var det saadan et Slags Varselskud. Fra nu af vil jeg følge min Vens Raad derinde. Og naar jeg ikke mer gaar ud i Skoven for at skyde mine Medskabninger, saa vil jeg sandsynligvis ogsaa undgaa at nogen af mine Medskabninger skyder paa mig.

Han saae Juel fast i Øiet og smilede. Denne besvarede hans Blik og Smil, idet hans eget bestandig blev friere og lysere. Uden Ord havde de To forstaaet hin-

anden. Hubert begreb at en Tilstaaelse var unødvendig, ikke blot fordi Sten allerede vidste Alt, men navnlig fordi han saae at den gode Villie til Skriftemaalet var tilstede.

— Ja, den der kan følge *ham,* han gaar nok den sikreste Vei. Men hvad Jagten gaar — Jagtdjævlen sidder for dybt i Blodet paa mig — —

— Hubert! raabte Geheimeraadinden fra Stuereværelset.

— Strax Moder! .... Farvel, Hr. Sten! De skal ret have Tak, det er en Byrde, der er taget fra mit Hjerte. Og naar De redder den Lille derinde — og med Guds Hjelp vil det jo lykkes Dem — aa, De veed ikke, hvilken Taknemmeligheds-Gjæld De saa sætter os Alle i. Jeg kan slet ikke tænke mig Onkel Frederik uden hende .... og min Moder .... og overhovedet, Agnes er jo — — ja, jeg veed, det lyder banalt at sige: „hun er en Engel," men da hun sad saa let paa min Arm, saa foruroligende let, saa kunde jeg ikke lade være at tænke, det var ligesom hun vilde løsne sig fra den og svæve opad .... Hold hende fast her, Doktor! tro mig, der trænges til hende her.

— Jeg troer selv, Hr. Juel, at vi her paa Jorden i høi Grad trænger til saadanne Væsener, og — ja, jeg vil gjøre mit Bedste.

Hubert trykkede hans Haand fast.

— Det veed jeg, De vil. Og Resten staar i Guds Haand.

Og han ilede ud i Korridoren, hvorfra Moderens Stemme atter kaldte ham — og denne Gang temmelig skarpt.

Da Rudolph hørte Vognen rulle bort, bankede han paa Døren til Agnes' Værelse.

Han frygtede at Hubert Juels Nærværelse og navnlig den Maade hvorpaa Kjæmpen havde iscenesat deres fælles Sortie kunde have sat Patienten i en lidt ophidset Tilstand, og at det maaske vilde være nødvendigt at give hende et Beroligelsesmiddel, for at hun ikke ud paa Aftenen skulde begynde at faa Feber.

Han fandt hende imidlertid rolig og munter. Pulsen var nok lidt svag men ikke mer end den havde været hele Dagen, og den flakkede ikke. Selv sagde hun, at hun befandt sig vel; hun var kun noget træt og vilde sove lidt.

Det varme Solskin, der næsten helt fyldte det lille venlige Værelse, gav det sarte Ansigt paa den hvide Pude et mildt Rosenskjær. Vinduet stod aabent; i en Busk udenfor sang en Bogfinke sit lille Scherzothema, og fra et Hjørne af Haven tonede Nattergalens Arie: — den salige, beruste Hulken, vexlende med de længselsvangre, langtrukne Fløitetoner.

— De To vil synge mig i Søvn, hvor skulde man da kunne andet end drømme smukt! Aa, hvor det dog er deiligt! Jeg er vis paa, at der ingen Nattergale er i Meran, hvor De slemme Menneske vilde have sendt mig hen .... Men nu maa De ogsaa gaa med Deres Brev.

— Jomfru Brøndsted er vel derinde?

— Ja, jeg bliver her, Hr. Doktor, lød det fra et Sideværelse, der vendte ud til Gaarden og til hvilket Døren stod aaben.

— Naa ja, saa gaar jeg mig en Tur paa et Par Timers Tid .... Farvel saa længe!

— Paa Gjensyn!

Han vendte sig om i Døren. Det faldt ham tungt at gaa bort.

— Paa Gjensyn, Frøken Agnes!

Hun hævede Hovedet lidt fra Puden, og de altfor store „Raadyrsøine“ — større nu end den Gang Brix havde døbt dem saaledes — syntes ham at lyse med en ny Glands, da hun raabte efter ham: —

— Og hils mine Birke! —

III

Da Rudolph et Par Timer senere — lidt over Syv — traadte ind i Skovriderens Værelse, fandt han denne siddende i Lænestolen ved Vinduet med Armen støttet paa Vindueskarmen og Panden hvilende i Haanden.

Rudolph havde banket paa, uden at høre noget Svar, havde uvilkaarlig lukket Døren sagte op, og holdt endnu Grebet i Haanden. Han vilde allerede trække sig tilbage for ikke at forstyrre den Gamle, da Ansigtet løftede sig fra Haanden. Det var farveløst, og Trækkene bar Præg af saa dyb en Kummer, at Rudolph bestyrtet ilede hen til ham: —

— Harstorf!

Med et mat Smil rakte Kammerjunkeren ham Haanden: —

— Ja, Sten! .... den tunge Time — —

— Deres Datter —? Min Gud! da jeg forlod hende —

Harstorf rystede paa Hovedet.

— Som De forlod Agnes, saadan finder De hende igjen.

Rudolph aandede op.

— Hun er gaaet i Seng for en halv Time siden og befandt sig ganske godt.

— Ja men — der er sket Noget?

— Noget — ja .... meget lidt, paa en Maade. Sæt Dem ned, jeg skal sige Dem Alt.

Rudolph dreiede en Stol om og tog Plads ligeover for den Gamle.

— Det er en Times Tid siden .... jeg sad her og læste, eller forsøgte paa at læse. Jeg troede, at Agnes sov. Hun havde da ogsaa sovet og kom ganske uventet ind .... Hun satte sig her paa Armlænet; jeg vilde have at vi skulde sidde og snakke sammen i Sofaen, men hun vilde kun sidde saadan, paa det haarde Armlæn med Armen om min Hals og sin Mund ved mit Øre .... saadan havde hun saa tidt siddet hos mig som Barn, da hun første Gang var her i Hanenau .... Aaret før min Ida døde.

Han tav en Stund, strøg den lange Knebelsbart og saae ud i Haven, hvor Solen sank bag Kirsebærtræerne.

— Ja, saa begyndte hun at tale om, hvor vel hun nu befandt sig og om at Trykket for Brystet helt var forsvundet og sikkert heller ikke vilde komme igjen — De havde ogsaa sagt, at De troede ikke, det vilde vende tilbage, og hun kunde se paa Dem, at De virkelig mente det. Hun følte selv, at hun var i Færd med at komme sig, og hun var saa lykkelig over, at hun maatte blive her hos os.

Atter tav Harstorf.

Rudolph dristede sig ikke til at sige et Ord, af Frygt for at komme med en uforsigtig Ytring, som han kun altfor gjerne vilde tage tilbage igjen. For han var paa ingen Maade klar over, hvor meget hans gamle Ven vidste eller anede.

Et pludseligt, uventet Spørgsmaal skulde snart oplyse ham derom.

— Var det ligesaadan, da Deres Søster døde, Sten?

Rudolph rystede paa Hovedet: —

— Nei, hendes Sygdom forløb anderledes .... ikke saa lykkeligt. Hun laa i stærk Feber i de sidste Dage.

— Hos en Ungdomsven af mig, der døde af Brysttæring, var det ganske saaledes. I mer end et Aar havde han ikke følt sig saa vel som Aftenen før han døde. Jeg hørte den Gang, at det er et sædvanligt Phænomen, og at den store Lettelse indtræder, naar Ødelæggelsesværket i Lungerne er fuldendt. I de sidste Dage har jeg kun altfor vel vidst, hvad det betød, at Trykket begyndte at vige — og De naturligvis endnu bedre.

— Ja, jeg har vidst det — — og dog — — —.

— Og dog vilde man saa gjerne haabe — og gjør det undertiden ogsaa .... momentvis i alt Fald.

Rudolph nikkede, med et Suk.

Han var sig bevidst, endogsaa lidt mer end rent momentvis at have næret Forhaabninger, hvilke det egentlig ikke var tilladt ham som Videnskabsmand at huse. Endnu for en halv Time siden, da han gik forbi de Birke, som Agnes havde ladet hilse, havde han givet sig hen til den vilde og umulige Tanke, at det Brev, som han lige havde bragt til Stationen, vilde bringe et uventet Svar: Professoren saae ikke disse Symptomer ganske i det samme Lys som han; forskjellige Tegn kunde tyde paa, at der her forelaa et ganske særligt Tilfælde o. s. v.

— Og nu idag, fortsatte Harstorf — hvad har det ikke idag kostet mig for en Selvovervindelse, bestandig paany at rive mig bort fra hende og ikke tilbringe hele min Tid hos hende. Havde jeg saadan hængt over hende, saa vilde hun have fattet Mistanke, maaske endogsaa gjættet rigtig. Hun er jo saa skrækkelig klog, til-

føiede han med et vemodigt Smil; — det er næsten ikke muligt at føre hende bag Lyset.

— Nei det har jeg saamænd tidt sandet. Man maa i høi Grad være paa sin Post overfor hende.

— Men haardt var det, idag ikke hele Tiden at kunne være hos hende, da jeg anede at Timerne var talte. Og dog følte jeg det først rigtig, da hun saa tillidsfuldt sagde, at hun var saa lykkelig over at maatte blive hos os .... Det var næsten for meget at bære, men det maatte bæres — med en glad Mine.

En sidste Solstraale oplyste hans Træk. I Skyggen af Knebelsbarten spillede der krampagtige Smaatrækninger om Mundvig og Hage, og en Taare blinkede i Øiet, der stirrede ud i den aftenlige Foraarshave. Hint Indtryk af noget Martialsk, af en ideal napoleonisk Grenader, havde aldrig været stærkere hos Rudolph end i dette Øieblik, da disse Træk saa tappert kjæmpede med Bitterheden af hans Tab — hans andet uerstattelige Tab.

— Der var endnu en Ting, begyndte Harstorf endelig — og Pausen havde været saa lang, at Aftensolens sidste Skjær var gledet bort fra hans Aasyn, som nu askegraat stirrede hen for sig: — der var endnu en Ting, endnu Noget, hun sagde mig, som maaske mer end alt Andet har bidraget til at gjøre det klart og utvivlsomt for mig, at den tunge Time nu virkelig er kommen. Mit kjære Barn havde sin unge Hjertesorg. I aarevis har hun elsket en Mand, hvis Hjerte var andetsteds. Vi har aldrig talt derom, skjøndt vi ellers talte om Alt .... det vil sige, vi har ikke talt derom med Ord. Og paa en Maade var det heller ikke nødvendigt, for saa vidt som hun vidste, at hendes Hemmelighed ikke var forblevet skjult for mig. Men idag, da

hun sad saadan her hos mig, har hun talt derom. Hun fortalte mig Alt og anklagede sig selv, fordi hun havde været saa egoistisk, som hun kaldte det. For mangen Gang havde hun været glad over sin Sygdom og haabet, at hun maatte dø. Men det var nu overvundet for bestandig. Hun følte, at hun ikke længer elskede ham paa den Maade. Hun tænkte paa ham som paa en Broder. Ogsaa denne Lidelse var nu taget fra hende. Alt det hviskede hun mig i Øret med mange kjærlige Ord og bad mig saa rørende om ikke at være vred paa hende for hendes stygge Egoisme, som hun kaldte det, den kjære, uskyldige Sjæl .... Ja, Sten, da hun talte om, at hun nu ikke længer elskede ham paa den Maade, at ogsaa denne Lidelse var taget fra hende, da følte jeg, at hun havde taget Afsked med denne Verden, saa lidt hun vidste det.

Han tav og Rudolph svarede kun med et Suk.

Begge saae de ud i Haven, som hele Dagen igjennem havde været gjennemlyst af den smilende Maisol og endnu for et Øieblik siden fyldt af varm Rosaglød, og nu laa der saa øde, som hele dette Hjem snart vilde synes, naar den ungdommelige Lysstraale for bestandig havde forladt det.

Og dog følte Rudolph midt i denne Forskygge af knugende Tungsind og Tab en vis hemmelig Fryd ved den Tanke, at Agnes havde forsaget Hubert. I hint Øieblik, da han saae hende sidde paa Fætterens Arm og en saa heftig Skinsyge tændte sig i hans Bryst, havde *hun* følt, at hin ulykkelige Lidenskab var død i hendes Hjerte. Var end Grunden den, at hun selv var begyndt at dø: i alt Fald havde denne Kjærlighed ikke været af den Slags, der følger med over Graven. Og Rudolph var tilmode, som om han havde faaet et Budskab fra

hende gjennem Pleiefaderen, en Hilsen, der gav ham Ret til at tænke sig hende som sin.

Han reiste sig og tog Harstorfs Haand, der svagt og mildt besvarede Trykket. De tav .... bestandig seende ud i Haven, hvor Skyggerne med hvert Minut blev uigjennemsigtigere. Og denne Tavshed knyttede dem endnu inderligere sammen, end alle de Samtaler, som de saa gjerne havde ført med hinanden i denne Stue, havde formaaet at gjøre det.

Saaledes fandt Jomfru Brøndsted dem, da hun kom for at kalde dem ind til Theebordet. Agnes laa nu — som hun meldte — i en god, rolig Søvn.

Rudolph lod Kammerjunkeren gaa forud og holdt Jomfruen tilbage i Dagligstuen, da han fandt det rigtigst at forberede hende og formane hende til særlig Paapasselighed; han vidste jo ikke, om hun ikke havde ladet sig skuffe af den tilsyneladende Bedring og af Patientens egen Tillidsfuldhed, hvad jo kun vilde have været naturligt.

Men saa snart han begyndte at tale om, at Alt maaske ikke stod saa godt til som det havde Udseende af, viste hendes Mine og den faste Maade, hvorpaa hun nikkede, at hun vidste mer, end Nogen havde tænkt sig. Egentlig undrede det ikke engang Rudolph, for Brøndsted var saa ganske en Person, der ikke lod sig bedrage af Skinnet.

— Vær De blot rolig, Hr. Doktor, jeg viger ikke fra hendes Side. Min Søvn har jeg taget i Tide, da Frøkenen laa saa rart derude i Haven. Vognen fra Juelsbo vækkede mig, men jeg har sovet tilstrækkeligt .... Aa, jeg veed det nok, det er som jeg tænkte mig, og mig kan De stole paa, Doktor Sten.

Hun tog et sammenknuget Lommetørklæde frem og

tørrede sine Øine med en hastig og vred Bevægelse, som om hun var ærgerlig over disse dumme Tingester, der skulde give sig til at løbe i Vand nu, da de dog havde vigtigere Ting at gjøre: nemlig at holde sig klare og aarvaagne og ikke være rødrandede, naar de maatte se paa Kammerjunkeren.

IV

— Sig mig, Hr. Kammerjunker, begyndte Rudolph, da de to atter sad i Studereværelset, hver forsynet med en Cigar — —

Harstorf afbrød ham med en Haandbevægelse:

— „Harstorf" — ikke „Hr. Kammerjunker" .... De kaldte mig „Harstorf", før, da De kom hjem.

— Tak! Altsaa: sig mig, Harstorf .... det vil da sige, hvis De ellers er oplagt til at drøfte et saadant Spørgsmaal nu — —

— Jeg er oplagt til at drøfte ethvert Spørgsmaal, som De i dette Øieblik finder værdigt til at beskjæftige os, Sten; det kan De rolig gaa ud fra.

— „Værdigt" er Spørgsmaalet utvivlsomt, for det er intet andet end det, der *vulgo* kaldes „Sjælens Udødelighed" , og som vi jo ogsaa for Nemheds Skyld kan kalde saaledes. Jeg husker, at jeg har hørt en Del Ytringer af Dem, der syntes mig at pege i lidt forskjellig Retning. Nu da jeg gik ude i Skoven, tænkte jeg netop derover, og jeg følte en stor Lyst til at faa at vide, hvad Deres egentlige Mening er. For jeg er vis paa, at De har tænkt mer derover end de Fleste — jeg mener „de Fleste" af dem, der overhovedet tænker.

— Ja, kjære Sten, De har ret i, at jeg har tænkt en Del derover og vel ogsaa kjender det meste af, hvad Andre har tænkt derover, det vil sige det, der virkelig kommer i Betragtning. Navnlig i de første Aar efter at jeg havde mistet min Hustru, beskjæftigede jeg mig næsten udelukkende med disse Spørgsmaal; da laa Tanken om et Gjensyn jo saa nær .... Alligevel er det ikke let for mig at sige Dem, hvad min egentlige Mening er. For De har sikkert ret i, at De har hørt Ytringer af mig, der peger i forskjellige Retninger. Ikke blot har mit Standpunkt i Aarenes Løb varieret noget — snart været mere monistisk, snart mere individualistisk farvet — i Begyndelsen mere det sidste; men ogsaa nu er min Anskuelse svævende, snart har det ene, snart det andet Element Overhaand, og egentlig har jeg beroliget mig ved en vis Agnosticisme.

— Det glæder mig, at De siger "en vis" Agnosticisme.

— Naa ja, paa dens aller goldeste Sanddyne har jeg jo ikke bygget. Men Forord bryder ingen Trætte; jeg kan ikke love Dem noget klipt og klart Svar.

— Nei, det kan jeg saa godt forstaa. Jeg synes ogsaa egentlig, at det mer eller mindre maa gaa ethvert tænkende Menneske saadan. Og det simpelthen, fordi begge disse Retninger — den monistiske og den individualistiske — hver har sin Røst, der taler for den i Menneskenaturen — og i hele Naturen, for saa vidt vi kan høre dens Stemmer. Ved Forsøget paa at mediere imellem dem, maa Linien snart falde nærmere ved den ene Pol, snart ved den anden, alt efter den herskende Stemning.

— Ja og dog ser vi mange Mennesker, hos hvem der ikke findes en saadan Vaklen. De er overtydede om det

Ene eller det Andet — f. Ex. om at de bliver ved at existere efter Døden, væsentlig som de Personligheder de nu en Gang er.

— Ja, men dem kalder jeg heller ikke „tænkende Mennesker" — ikke paa dette Punkt. Det er troende Folk, der har taget Parti, har svoret til en Fane, enten til den altid monistiske Videnskab eller — som de, De talte om — til den individualistiske Kirkelære. Det er en Villiessag.

— Naturligvis, Sten. Men naar De talte om „den herskende Stemning", saa er vi jo ogsaa inde paa Villiesiden, som vi jo i Virkeligheden heller ikke helt kan undgaa.

— Kun at den hos hine — hos de Troende — er krystaliseret fast, medens den hos de Tænkende er flydende. Her er det i alt Fald endnu ikke afgjort, paa hvilket Punkt af hele Linien Krystallisationen vil skyde frem —

— Hvis den overhovedet kan foregaa andet Steds end ved en af Polerne, som man kun naaer ved en Villiesakt. Men vi befinder os altsaa i det flydende Tankeelement. Godt! lad os se os om dèr efter et nogenlunde fastliggende Udgangspunkt. Jeg tænker, vi er enige om, at vort Jeg, vor Personlighed, som vi kjender den, hverken er en selvstændig Substans eller et indholdsløst Fatamorgana — i begge Tilfælde *er* Spørgsmaalet jo allerede løst — men at det er en Tilsyneladelse i og for vor Intelligens af et Noget, et transcendent realt Væsen.

— Jeg er meget villig til at antage dette fælles Udgangspunkt, Harstorf. Og saa ligger Spørgsmaalet lige for: — hvad er dette Noget, dette Reale, der aabenbarer sig i Dem og i mig?

— Netop. Lad os antage først, at det umiddelbart og

uden Overgangsled er det Absolutte selv, det Urvæsen, af hvilken hele denne Verden er en Tilsyneladelse — Indernes Brahman, de middelalderlige Mystikeres Gud, Spinozas Substans, det eneste virkelig Eksisterende: — det er maaske den mest iøinefaldende Mulighed.

— Det er i alt Fald den, der antages, bevidst eller ubevidst, af næsten Alle, som ikke er Christne — og heller ikke helt Materialister.

— Høist sandsynligt. Altsaa lad os antage det. I saa Fald er det klart, at Døden med hele det øvrige Verdensphantasmagori ogsaa udsletter dette Skin-Jeg — tilovers bliver det Eneste, som virkelig var og er, hint Absolutte, der jo ikke blot er vort inderste Selv men hele vort Selv — det andet var forstyrrende Drømmebilleder, der hindrede os i at se det. I og for sig er der ikke noget Skræmmende ved denne Udsigt, snarere det Modsatte; saa meget mer som der bestandig forsikres os, at det skal være en stor Herlighed; skjøndt jeg maa sige, at naar det Absolutte er saa herligt, begriber man ikke ret, at Phænomenet ikke er blevet bedre. Men bortset derfra kunde det jo i og for sig være en ganske trøsterig Udsigt, saa let og hurtig at blive absolut Souverain, efter hidtil, saa længe man kan mindes, at have været en depossederet og sandt at sige temmelig reduceret Smule Fyrstelighed. Spørgsmaalet er kun, om denne Grundanskuelse i andre Henseender tilfredsstiller baade Forstandens og Gemyttets Fordringer.

— Ja, sagde Rudolph, — naar jeg skulde besvare det Spørgsmaal, saa vilde jeg indvende, hvad jeg har at indvende mod den rene Monisme overhovedet. At søge en absolut Enhed er utvivlsomt en uimodstaaelig Drift i Menneskeaanden — formodentlig rodfæstet i den sammenknyttende Enhed i vort eget Sjæleliv. Men

de, der gaar ud fra en absolut Enhed, kommer aldrig til Flerheden. Naar den samme Enhed sættes som „Ding an sich" bag hvert Phænomen, saa er deres indbyrdes Forskjellighed det ufatteligste af alle Problemer. I vort Tilfælde: Charakterernes Grundforskjellighed er uforklarlig, eller i alt Fald nedsættes den til et rent Overfladephænomen.

— Det er Sagen, kjære Ven, og til Alpha svarer Omega. Ved Døden flyder vi alle ud i det samme absolute Bassin: — der mangler Reservoirs for Livsresultatet — Livet bliver betydningsløst. Resultatet er det samme for Daaren som for den Vise, den Hellige og Forbryderen bliver eet. Der er mange Sindsforfatninger, baade forbigaaende og blivende, for hvem denne Conseqvens ikke har noget stødende, der er nogle, for hvem den endogsaa har noget høist Tilfredstillende, og ogsaa *det* kan jeg forstaa. Men det er ikke Spørgsmaalet. Sagen er den, at alt Grundlag for Moralen falder bort. Det nytter kun lidet at prædike om, at det er vor Pligt at virke med i Verdensprocessen og gjøre vort til at fremme dens Formaal, som Edvard von Hartmann gjør det, selv om Formaalet forresten er saa prisværdigt som hos ham. Det er *for* vanskeligt at tro paa, at Træskomand Per Nielsen, om han saa anstrenger sig aldrig saa ærlig, eller De og jeg for den Sags Skyld, kan i en mærkelig Grad fremme Processen. Det vilde allerede være vanskeligt, hvis det kun dreiede sig om Jorden; men naar Mælkeveie og Stjernetaager, der er Millioner af Lysaar fjernede, kommer med — som de gjør for det moderne Menneske — saa bliver Vanskeligheden uendelig og Virkningen af et saadant Moralprincip nødvendigvis lig Nul.

— Ikke alene det, Harstorf — men selv om vi ind-

rømmede dette Synspunkt, hvad saa? Der sidder et Menneske paa en øde Ø — en Salas y Gomez, — han arbeider paa sin egen Fuldkommenhed, han forædler sin Natur. Mon det ikke er en ufravigelig Fordring af al moralsk Bevidsthed, at et saadant Arbeide ikke er forgjæves? Med andre Ord: er ikke paa Moralens Omraade Virkningerne indadtil altid de første og væsentlige; Virkningerne udadtil, som er givne tusend Tilfældigheder i Vold, derimod kun af andenhaands Natur og egentlig kun en Slags Tilgift?

— Ja, kjære Ven, De gjør grumme Ret i et pege paa de Ensomme. Naar man tager et Levned som hans dèr — Harstorf pegede paa Napoleonsmasken — saa kan man jo let lade sig blænde. Der er ikke blot saa megen Virkning udadtil men ogsaa saa megen Afvexling og Spænding, at man til Nød kan lade et saadant Liv have sit „Formaal i sig selv". Men tag nu gamle Ane, som De jo kjender — De veed, hvad hun lider og saa ene som hun er. „Ja, Hr. Kammerjunker," siger hun saa, „det er jo nok ensomt, men jeg har jo heller ikke andet at gjøre end at dø, og det behøver jeg ingen Selskab til." Ja, nu kan man jo sige, hun er gammel, og det har ikke altid været saadan. Men hvor Mange har jeg ikke kjendt, der var tyve Aar yngre og mer og som heller ikke havde Andet for sig: — at slide og slæbe fra Gry til Kveld for at holde Livet oppe og som eneste trøstelige Haab *det* — at miste det samme Liv! Det er ved saadan en Grav, at jeg venter vore Herrer Positivister og Naturalister og Pantheister, som vil bevise os, at det individuelle Liv kun er „en Funktion" af det Absolutte i en bestemt Atomgruppe. Det maa være saa fint et logisk Præparat, som det være vil, det stemmer ikke med Virkeligheden. Virkeligheden, den haarde, nøg-

terne Virkelighed, den lærer os noget Andet! Den lader os føle, at det individuelle Liv maa have Virkninger for den, der fører det, ud over denne Smule jordisk Levned, hvis der overhovedet er Mening i Tilværelsen. Enhver Verdensanskuelse, som ignorerer dette Krav, som lader Menneskeaanden paa saadan et springende Punkt gaa tomhændet bort — tomhændet baade for Tanke og Gemyt — den er i bedste Tilfælde ensidig.

— Ja, ensidige vil vi jo ikke være, Harstorf, saa vi bliver drevne til den Antagelse, at hvad der ligger bag ved os, saadan som vi kjender os selv, ikke umiddelbart er det Absolutte, men en differentieret Kraft, et allerede individualiseret Væsen. Vi er altsaa havnede i Kants transcendentale Charakter, hvoraf Individet er et forbigaaende Phænomen. Og saa synes vort almindelige Spørgsmaal at have tilspidset sig til følgende: — hvor meget af dette phænomenale Væsen hører med til hint høiere Selv og reddes — saa at sige — over i *det,* naar Døden opløser det Øvrige? Det forekommer mig, at Besvarelsen f. Ex. af det for Mange saa brændende Spørgsmaal, om der gives et Gjensyn, helt og holdent afhænger af Besvarelsen af hint Spørgsmaal.

— Og her er det, kjære Ven, at min Agnosticisme indtræder. Alle Forsøg paa at besvare dette Spørgsmaal, ja blot paa at formode Noget derom, er forgjæves — det er mer og mer blevet min Overbevisning .... Jeg har jo vandret med Hellenbach og Carl du Prel paa deres mystiske og phantastiske Veie, der allesammen gaar ud paa at løse dette Spørgsmaal — løse det videnskabeligt, endogsaa emspirisk .... men, kjære unge Ven, tro mig, disse Forsøg er ikke blot forgjæves, de er skadelige og egentlig lidt taabelige. Der gives kun et forstandigt Standpunkt: det er et tillidsfuldt „Det være,

som det vil og maa.“ Man behøver ikke at have nogen Kulsviertro paa Fornuften i Universet for dog at stole paa dette: — Alt det af vort Væsen, der passer for den hinsides Tilstand — denne være nu hvilken den være vil — rumlig eller urumlig, tidlig eller utidlig — det vil visselig følge os derover; og hvad der ikke følger os derover — det være lidet eller meget eller Alt, hvad vi kjender af os selv —: det vilde ikke passe dèr. Hvis selve Bevidstheden hører med til hvad der af den Grund gaar tabt, og jeg gav mig til at jamre derover, vilde jeg saa ikke bære mig ad som en Mand, der havde vandret gjennem en lang Tunnel og udbrød i Klager, fordi den Lygte, der havde ledet ham gjennem Mørket, blev taget fra ham, idet han traadte ud i Lyset?

Rudolph nikkede betænksomt et Par Gange, mens han snoede paa sin Knebelsbart, som om han haabede at faa Noget ud af *den*.

— Det er en Vismands resignerede Standpunkt, mente han saa.

— Aa, saamænd ikke mere resigneret, sagde Harstorf med et vemodigt Smil, end at jeg nok mangen Gang kunde ønske og haabe at gjense min kjære Ida — og nu ogsaa min Agnes — og være sammen med dem i en Tilværelse, der er lidt mindre lumpen end denne elendige Stofvexel-Verden. Men ganske vist saa meget Vismand — og det er visselig ikke noget at prale af —, at jeg tilfulde indser, at hvis saadanne Ønsker ikke bliver virkeliggjorte, saa beroer det paa, at det Hinsides-Døden ligger i en høiere Sphære, hævet over alle Betingelser for en saadan Tilværelse; saa at det Ønske, der er blevet skuffet, i Virkeligheden er blevet overtruffet — som man da overhovedet her, om noget-

steds, kan anvende Goethes Ord: „Wen Gott betrügt, der ist wohl betrogen."

Rudolph nikkede — og smilte: —

— Altsaa *dog* en resigneret Vismand!

— Nei, kjære Sten, netop ikke „resigneret". De vilde ikke bruge det Udtryk, hvis det var blevet Dem klart, at i alle disse Spørgsmaal er det et *at,* det kommer an paa, ikke et „hvorledes". Hvis *det* var Tilfældet, saa var vi virkelig ilde stedte. At der gives en anden Tingenes Orden, end den os bekjendte, er det afgjørende, ikke hvorledes den mon er; at der gives en anden Tilværelse — hvis man kan kalde det saaledes — end dette Liv, er det Trøsterige og det for al sand Moral Nødvendige; men ingenlunde hvorledes den er beskaffen — om den f. Ex. er af en saadan Beskaffenhed, at der i den kan være Tale om et Gjensyn. Ja, jeg vil gaa et Skridt videre. Netop dette, at „Hvorledes" er os en lukket Bog, er det aller Trøsteligste. For hvis dette „Hvorledes" var os tilgængeligt, saa var dermed givet, at det Hinsides ikke var væsentlig forskjelligt fra det Dennesides, eller i alt Fald ikke mer, end at vi kan begribe det med vor nuværende, sandselig betingede Forstand. Nu derimod staa de uendelige Muligheder aabne. Som Schopenhauer siger: hvis vi kunde faa authentisk Meddelelse om, hvorledes det i Virkeligheden forholder sig, saa vilde vi ikke forstaa det. Vi maa aldrig glemme, at alle de, der mener at kunne sige Noget derom, dem gaar det som den Blinde, der havde faaet fat i Halen paa en Elephant og saa paastod, at en Elephant saae ud som en Pensel.

Rudolph smilede: —

— Hvad var det for en Blind?

— Ja, det er sandt, den Historie kjender De nok

ikke. Det var før De fandt Veien til Hanenau, at den grasserede. Det er en Lignelse af Buddha, en ganske prægtig Lignelse, og jeg vil gjerne fortælle Dem den, for Agnes holdt saa meget af den. Hvor tidt har hun ikke den Gang spurgt: „Mon det nu er Svandsen eller Snablen, vi har faaet fat i, Onkel?“ Og hun paastod, at det dog i alt Fald maatte være bedre at have faaet fat paa Snablen, da den dog var mere charakteristisk.

Han smilede vemodig og rystede paa Hovedet.

— Et Øieblik! sagde han, idet han reiste sig. — Jeg vil dog høre, om hun endnu nyder sin rolige Søvn.

Rudolph fulgte ikke med ham. Han følte, at denne lille Erindring om lykkelige Timer med Agnes havde overvældet Harstorf saa meget, at han havde Trang til at samle sig i Enrum. Skridtene, der ganske manglede den næsten ungdommelige Elasticitet, som ellers endnu udmærkede dem, standsede ogsaa allerede i Spillekabinettet. En sagte ængstelig Miaven inde fra Dagligstuen, der efter nogle Sekunders Forløb gjentog sig længere borte, tydede paa, at Pamina havde forladt sin Kurv for at slutte sig til sin Herre. Skridtene fjernede sig igjen .... en Dør knirkede, neppe hørlig .... der var en Anelse af hviskende Stemmer. Saa vendte Kammerjunkeren tilbage.

Han nikkede med et venligt Smil som Svar paa Rudolphs spørgende Blik.

— Ja, Gud ske Lov, hun sover ganske stille ....

Han gik et Par Gange frem og tilbage i Værelset.

— Det er mærkeligt med Pamina, sagde han saa og blev staaende foran Rudolph — der kan ikke være nogen Tvivl om, at den veed, at der er noget Særligt paa Færde, at noget Overordentligt og Skjæbnesvangert er ved at foregaa her i dens Hjem .... Hele dens

Væsen, da den saadan kom hen til mig inde i Kabinettet, som om den saa gjerne vilde trøste og endnu mer selv trængte til Trøst ... Og De skulde have set den inde i Agnes' Værelse! Den smuttede derind, mens jeg talte med Brøndsted, meget imod vores Villie, for vi var bange, at den skulde forstyrre hendes Søvn — tidt springer den jo op i Sengen og lægger sig ved hendes Fødder. Men nei! Pamina traadte blot med Poterne op paa Sengekanten ligesom for at se, hvordan hun laa, og kom saa tilbage uden at give en Lyd fra sig. Og dèr ser De, den er ikke gaaet tilbage til sin Kurv, den foretrækker det haarde Leie herinde.

Pamina havde virkelig fulgt Kammerjunkeren ind i Studereværelset og lagt sig ved Ovnen, hvor dens gule Pupiller viste, at den foreløbig ikke tænkte paa at sove.

— Ja, hvad mon du nu vilde sige os, gode Pamina, hvis du havde Mælets Brug?

Den saaledes Adspurgte missede med Øinene og lod en ganske sagte Klynken høre — enten nu det, den vilde have sagt, var af sørgelig Natur, eller den var ulykkelig over ikke at kunne sige det, hvad det saa end var.

Harstorf vendte sig om til Rudolph.

— Ja, det er ogsaa en Hovedside af Spørgsmaalet, der næsten altid glemmes med den brutaleste Naivitet: — *Dyrene,* i alt Fald de høiere Dyr, hos hvilke en vis Individualitet er saa umiskjendelig for den, der ikke *vil* være blind. Hvis Alexander overlever Døden, saa maa jeg meget bede om, at Bucephalus gjør det samme og ikke bliver udvisket i den almindelige „Hesthed", som om den blot havde været et Exemplar. Det var saa langt fra at være Heltens Mening, at han begræd den, som om han havde mistet en trofast Ven, og byg-

gede en hel By til Gravmæle over den — han havde nemlig aldrig gaaet i christen Skole. Nei, da priser jeg den gamle Sjælevandringslære, som hele Oldtiden holdt sig til, den har netop den Fordel at være altomfattende, og den veed at vare Individualiteten, uden at holde krampagtig fast paa den. Derfor er og bliver den et godt Skema for vor Tankegang paa disse dunkle Omraader .... og, hvem veed, maaske mer end det.

— Ja, Harstorf, det er saamænd ogsaa det første Ord af Dem, der slog ned i mig, da De i Selskabet paa Vindslevholm sagde, at efter Deres Anskuelse befandt saavel Buk som Jæger sig underveis til noget Høiere og Bedre.

— Nei, var det virkelig? Jamen det er jo netop ogsaa Sagen, Sten — det er *det,* vi maa holde fast ved, dette „*underveis*", der ogsaa er saa smukt udtrykt i Ordet „Sjælevandring", hvad man end ellers kan indvende derimod .... „Underveis" — deri ligger jo i Grunden Alt .... Alt Andet, hvad man kan sige derom, det kan jo umulig være andet, end hvad en Blind tilkjendegiver som sin Mening om Elephanten, efter at han .... nei, men det er sandt, jeg er Dem jo endnu den Historie skyldig.

— Ja, og jeg har slet ikke i Sinde at eftergive Dem den.

Harstorf smilede, idet han atter satte sig i Sofaen, som han havde forladt for at gaa ind og se til Agnes. Han tændte ogsaa sin Cigar, som han da havde lagt fra sig.

— Altsaa: der var en Gang en Konge i Indien, ved hvis Hof der opholdt sig mange Vismænd, og det var en af hans bedste Underholdninger at høre dem disputere med hinanden. De stredes paa det Ivrigste, og den

Ene paastod det Stik-modsatte af den Anden, saa som „Legemet og Sjælen er det samme“, eller „Legemet er et og Sjælen et Andet“, „Verden er uendelig“, eller „Verden er begrændset“, „Verden er opstaaet“ eller „Verden er evig“ — —

— Men Gud, det er jo de Kantiske Antinomier.

— Ja vist saa. Inderne havde et Par af dem. Hver af dem beviste sin Anskuelse og sagde: „Det alene er Sandhed, og hvis Nogen siger noget Andet, saa er det blot tomt Mundsveir.“ En Dag, da Kongen i lang Tid havde hørt paa det, sagde han til en Hofmand: „Gaa ned i Byen, Kjære, og hent saa mange Blindfødte, som du i en Fart kan faa fat paa.“ Og til en anden sagde han: — „Gaa ud til Staldene, Kjære, og lad en Elephant føre her ind i Gaarden.“ Det varede ikke længe, før Elephanten kom, og strax efter indfandt ogsaa den første Hofmand sig med fem Blindfødte. Kongen befalede ham at lade den første af dem faa Elephantens Snabel at føle paa. Derpaa maatte den anden beføle en Stødtand, den tredie et af Forbenene, den fjerde Bugen og endelig fik den femte Halespidsen i Haanden. „Naa,“ sagde nu Kongen, „lad os saa høre, hvordan en Elephant ser ud.“ „Majestæt,“ sagde den første Blindfødte, „en Elephant ser ud som en Vognstang.“ „Majestæt,“ sagde den Anden, „en Elephant ser ud som et Drikkehorn,“ — „som en Søile,“ sagde den Tredie, „som en uhyre Tønde,“ paastod en Fjerde, og den Femte paastod trøstig: „Majestæt, en Elephant ser ud som en Pensel, det alene er Sandhed, og alt Andet er tomt Mundsveir.“ Og Kongen vendte sig til sine Vismænd og sagde: „Der ser I! som de Blinde om Elephanten, saaledes dømme I om Tilværelsen, alt efter den Snip af den, som enhver har faaet fat i.“

Rudolph nikkede:

— De har Ret i, at det er en prægtig Lignelse, Harstorf. Den passer den Dag i Dag saa godt som for femogtyve Aarhundreder siden.

— Ja, det skulde jeg mene, at den gjør. Vore individualitetsopløsende Monister ligefra Spinoza til Hartmann — hvad er de andet end Folk, der har følt paa Elephantens Bug? Og vore absolute Individualister og Pluralister andet end Folk, der er gaaet rundt og har følt paa dens fire Ben? Det er sandt nok, at vi ikke er i Stand til at forbinde Enheden og Flerheden; alle Forsøg er strandede og vil fremdeles strande. Men maaske Døden stikker den Stær, som vi her lider af, og saa vil vi le af vore Ensidigheder; for saa ser vi den mægtige Elephant selv.

V

Det var sent paa Natten, da Harstorf og Rudolph besluttede sig til at gaa til Hvile, hvis Hvile var at finde.

En Gang havde de listet sig hen til Agnes' Dør for at høre, om Alt var vel. Pamina havde sneget sig i Hælene paa dem, ligesom den gjorde nu. Døren gik næsten lydløst op, uden at de behøvede at banke paa, og Brøndsted kom ud med den Melding, at Agnes havde været halvvaagen og kastet sig lidt frem og tilbage. Der var ogsaa kold Sved paa Panden; men hun havde ikke klaget. Efterat Jomfru Brøndsted havde givet hende det foreskrevne Beroligelsesmiddel, var hun for et Kvarters Tid siden sovet rolig ind. Jomfruen havde ladet Pigen sove ved Siden af i sit eget Kammer, saa at

hun havde Hjelp ved Haanden, og hvis Agnes' Tilstand blev værre, vilde hun strax sende Bud efter dem.

Det „god Nat", som de tre bød hinanden, gjaldt mest den Sovende.

Rudolph satte sig ved Vinduet i sit lille Loftskammer.

Natten var saa lun, som om det allerede var Skjærsommer. Der var ingen Maane. Foroven, i den violette Hvælving, blinkede Stjernerne mat; nede langs Horisonten lyste en brandrød Stribe, der blev gulere, indtil den med et vidunderligt gyldengrønt Skjær med næsten umærkelig Overgang aandede sig ud i en Zone af dumpt Lilla.

Fra Hjørnet af Haven lød Nattergalens Røst. Ængstelig og forsøgsvis satte Fløitetonerne an, for saa bestandig sikrere og i stedse hurtigere Følge seirrig at fortrænge Tystheden med langtrukne Toner, indtil der var skaffet Rum for Strubeslagets fulde Jubel, der trilrede, som om det vilde kalde Stjernesphærernes Ekko ned. Og Rudolph syntes, at det var Vaarnatten selv, der sang om al den Fryd og Lykke, som Jordelivet har beredt for sine Yndlinge, og som en ung Pige nu var i Begreb med at forlade, stille og uden Klage — Fryd og Lykke, der med hende ogsaa for stedse tog Afsked fra hans eget Liv.

Billede paa Billede, Erindring paa Erindring drog ham forbi, mens han saae ud i den lyse Nat og lyttede til dens Fuglerøst.

Fra hint Øieblik af, da han i Vindslevholm Allé saae hendes Ansigt kigge ud fra Kaleschen i Maanelyset og følte sig erindret om sin første Kjærlighed, indtil hendes Afskedsord, „og hils mine Birke" — laa hele deres Bekjendtskab udbredt for ham; den første Del deraf

forstyrret af en skjæmmende Skygge — Halvforholdet til Erna, der nu forekom ham som den rene Parodi paa al ægte Følelse; — den sidste en eneste fortvivlet Kamp for hendes Liv.

Og nu, da denne Kamp var endt med et Nederlag, nu vidste han, at han elskede denne unge Pige, hvis Liv dernede under hans Fødder Time for Time, Kvarter for Kvarter, Minut for Minut ustandselig ebbede bort.

Et Vers af Lenau gjenlød atter og atter i hans Hjerte .... det var, som om Nattergalen hulkede det derude i den lyse Nat.

Agnes elskede den melankolske østrigske Sanger, og hendes Lenau-Bind laa paa hans Bord. Han havde læst i det endnu om Eftermiddagen, da han havde skrevet sit Brev færdigt; og han var standset ved Digtet „Lebewohl an Eugenie“: —

> Lebewohl! kein räuberisch Geschicke
> meinem Herzen rauben kann,
> wie in Deinem seelentiefen Blicke
> auf mein Glück der Himmel sann.

Ja .... „Himlen“ havde vel haft hans Lykke i Sinde, naar hendes Blik mødte hans, men den raader ikke ene her i Verden. Jorden havde aabnet sin Grav — —

> Stund' und Welle rauschten nieder,
> und wir sehen uns nicht wieder!

hulkede Nattergalen derude ....

Mer end een Gang var Trætheden ved at overvælde ham. Han stred imod, beskjæmmet, ja oprørt: — „Er da Kjødet saa svagt, at jeg ikke kan gjennemvaage

denne ene Nat med hende, den sidste maaske, da vi begge aander denne jordiske Luft sammen?"

Men efterhaanden flød Indtrykkene ud og over i hinanden, Erindringsbillederne strømmede forbi, uden at efterlade Spor, og veg umærkelig Pladsen for vilde Drømme, der bragte ham til de forskjelligste Scenerier, hvor han overalt forfulgtes af en eller anden dødbringende Fare, som nærmede sig mer og mer og tilsidst vilde have indhentet ham, hvis ikke Drømmetilstandens Selvopholdelsesdrift, med de gamle Ridderromaners Vilkaarlighed, i det næste Øieblik havde hensat ham i en ny Egn — men blot for at det samme kunde gjentage sig dèr i en ny Skikkelse. Saaledes var han kun lige undgaaet det frygtelige Svælg af en Kjæmpeslange (der oprindelig havde været en Fodsti, som han gik ad) for pludselig at befinde sig som Fange i et høit Taarn, hvis Mursprækker lod en isnende kold Natteluft trænge ind; han hørte allerede Morderen komme op ad Trappen, en lang, uendelig lang Trappe, der bestandig nærmere og stedse mere truende knagede under Fodtrinene .... indtil det bankede frygtelig paa Døren, saa Blodet stivnede i hans Aarer.

Det bankede.

Han var vaagen. Det var en taagegraa Morgen, og han frøs ved det aabne Vindue.

Og det bankede paa Døren.

Det var Pigen. Halvt paaklædt, uordenlig, med Haaret hængende om Ansigtet, stod hun dèr og stirrede paa ham med skræmmede, søvndrukne Øine: om Doktoren vilde komme ned til Frøkenen?

Rudolph ilede ned ad den knagende Loftstrappe og gjennem Værelserne til Agnes' Kammer, hvis Dør han aabnede uden at give sig Tid til at banke paa.

Jomfru Brøndsted sad, med Ryggen til ham, paa Sengekanten og støttede Agnes. Den unge Piges Haand laa paa den trofaste Husholderskes Skulder, som om hun var falden i Afmagt, da hun var i Begreb med at staa op.

Forsigtig lagde de det kraftløse Legeme tilbage paa Sengen. Intet Hjerteslag rørte sig under hans Haand; ingen Taageplet viste sig paa det Speil, han holdt for de halvt aabne Læber.

— Hvordan kom det? Hvordan var de sidste Øieblikke? spurgte Rudolph.

Det varede en Stund, før Jomfru Brøndsted kunde bruge sin Stemme.

— Den kjære Frøken sov saa stille som et Barn, efter at De og Kammerjunkeren var gaaet til Ro. Men saa blev hun efterhaanden urolig, som om hun havde Drømme, der ængstede hende. Der kom ogsaa Sved paa hendes Pande — kold Sved. Jeg tørrede den af og badede Panden med Æddike og Kampher. Det maatte jeg gjøre flere Gange. Frøkenen var saadan halvvaagen — undertiden var hun ogsaa helt ved Bevidsthed. En Gang sagde hun, at det var saa forfriskende. Og da jeg siden rykkede Puden tilrette, dreiede hun Hovedet om og kyssede min Haand.

Ved denne Erindring maatte det sammenknugede Lommetørklæde frem og tørre Øinene.

— Senere spurgte hun, hvad Klokken var, og da hun hørte, at den kun var lidt over fire, klagede hun over, at Natten var saa lang. Ellers havde hun ikke klaget — aa nei, hun var jo saa taalmodig! Jeg gav hende en Theskefuld af Mixturen, og saa varede det heller ikke længe, før hun sov ind, eller i alt Fald døsede hun saadan hen .... indtil for en halv Times

Tid siden, saa var hun lige med Et helt vaagen og vilde absolut staa op. Hun maatte klæde sig paa i en Fart, hun skulde jo idag kjøre ud i Skoven. Jeg vilde snakke hende fra det, men hun blev bestandig utaalmodigere: hun havde allerede sovet hele Formiddagen bort, det vilde tilsidst blive for sent, og Sten vilde sige, at Solen ikke længer var varm nok til, at hun kunde kjøre ud. Og om hun ikke kunde faa lidt af den Hønse-Bouillon og et Stykke Brød? Det kunde hun hurtig faa ned, og det var nok for hende. Saa sagde jeg, at det skulde jeg nok sørge for, at hun snart kunde faa, og gik saa ind og sendte Stine op efter Dem — jeg havde med Nød og Neppe faaet Lov at føle paa Pulsen — for det sinkede jo — og den syntes jeg flakkede saa underlig .... og jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulde gjøre ....

Trods enkelte Standsninger havde hendes Stemme strakt til saa langt. Men nu forsagede den ganske. Den trofaste Sjæl bedækkede Ansigtet med Hænderne og hulkede høit. Men hun holdt strax op igjen, da hurtige Skridt nærmede sig gjennem Værelserne.

Hun reiste sig og gik hen til Vinduet.

Kammerjunkeren lukkede Døren op.

Et Blik var tilstrækkeligt til at sige ham, at Alt var forbi.

Langsomt traadte han hen til Sengen, bøiede sig over Datterens afsjælede Legeme og trykkede med rystende Hænder hendes Øine til. Saa kyssede han hendes Pande.

— Levede hun endnu, da De kom?

— Nei. Jeg kunde kun konstatere, at der intet Livstegn mer var. Hun var lige død — i Jomfru Brøndsteds Arme.

Harstorf nikkede, med et taknemmeligt Blik til Husholdersken.

— Har hun .... var det — svært?

— Aa nei, Hr. Kammerjunker.

Og Jomfruen fortalte ham Alt, hvad hun havde berettet Rudolph.

— Og jeg sagde til Stine, at hun skulde skynde sig og vække først Doktoren og saa Kammerjunkeren — jeg mente, at Doktoren — —

— Ja, ja — vist saa.

— Og saasnart jeg kom ind igjen, satte Frøkenen sig op i Sengen, saa ivrig var hun efter at komme i Klæderne. Og jeg satte mig hos hende paa Sengekanten og svøbte et Shawl om hende og vilde overtale hende til at lægge sig hen foreløbig og drikke Bouillonen i Sengen. — „Doktoren maa jo saa strax være her," tænkte jeg .... Saa lagde hun pludselig sit Hoved paa min Skulder og omslyngede mig med Armene, og jeg følte, at hele hendes Legeme det blev ligesom rystet et Par Gange, og saa blev det stille og hvilede tungere paa mig, saa let det ogsaa var — og jeg veed ikke, hvor længe det varede, saa kom Doktoren.

Hun vendte sig om og gik hen til Døren.

Harstorf gjorde en Bevægelse, som om han vilde kalde hende tilbage. Det gjorde ham altfor ondt, at hun skulde føle sig fordrevet fra Agnes' Dødsleie af ham, som den der stod den Afdøde nærmest. Men han begreb, at hun trængte til at være ene og kunne græde ud uforstyrret af Hensynet til Andre.

— Jeg vil aldrig glemme Dem det, Brøndsted, at Deres Kjærlighed har lettet de sidste Øieblikke for Agnes .... at hun er død, som om hun var gaaet bort i sin Moders Arme.

Staaende i den aabne Dør havde Husholdersken lyttet til disse Ord, dem hun sikkert vilde gjemme i Hjertet til sin Dødsdag. Saa skyndte hun sig at lukke Døren efter sig — dog ikke før Pamina var smuttet med ud. Den var kommen ind sammen med Kammerjunkeren, men havde holdt sig ganske stille henne ved Døren, som om den følte sig trykket ved Nærværelsen af noget Ukjendt og Frygtindgydende.

Allerede i Spisestuen brød hendes tilbagetrængte Hulken lydelig ud.

— Ogsaa Dem, kjære Sten — —

— Nei, nei, Harstorf — ikke *det!* bragte Rudolph med Anstrengelse over sine Læber, idet han gjorde en baade bønlig og afværgende Haandbevægelse.

Harstorf smilede vemodig.

— De har gjort hvad der kunde gjøres. Det skulde være saaledes. Det var sikkert bedst saaledes ... Man maa tro det — hvad veed vi?

Varsomt lagde han sin Haand paa Agnes' Hænder, som laa overkors i hendes Skjød og allerede vare kolde. Gjennem Taarer betragtede han de kjære, saa velkjendte Træk, der dog nu havde en Skygge af noget Fremmedartet: — det var ligesom en Transponering af et yndigt Thema i det Høitidelige, ja Ophøiede.

— Man ser paa hendes Træk, at hendes Død var let, sagde Rudolph.

— Man ser, at hendes Død var forløsende.

Det ædle Ansigt, voxblegt og indrammet af det dunkle Haar, der laa opløst over Puden, bar det samme Præg af at være færdigt med alt Liv, som i Napoleonsmasken havde gjort saa stærkt Indtryk paa dem begge. Verdenserobrerens Dæmon-Aand, hvis Kjæmpeskridt havde rystet Jorden, saa at Kongeriger styrtede sam-

men; og den sarte Pigesjæl, der sad saa let paa Livet som en Sangfugl paa den gyngende Gren, der ikke er kommen til Ro, før Vingespredningen til ny Flugt atter sætter den i Bevægelse: — Døden syntes at have samlet dem begge i en overjordisk Fred.

— Ja, begyndte Harstorf med et dybt Aandedræt: — det er det andet store Tab. For ni Aar siden sad jeg saaledes ved min Hustrus Lig. Min kjære Ida havde ikke saa let en Død ... Ja, jeg maa være taknemmelig! ... Og det er bedst saaledes. Nu veed jeg at hun er i Havn — foreløbig, i alt Fald, i Havn ... Jeg selv — ja, jeg er gammel, og jeg veed ikke — det er mig, som om jeg ikke havde lang Tid tilbage til at savne hende i.

Rudolph sukkede: — „Men jeg! et helt Liv igjennem maa jeg savne hende!“

VI

Vindslev Præstegaard havde et gammelt, lidt forfaldent Stuehus, omgivet af en stor Have med Dam og Høi, Stikkelsbærkrat og Nøddegang, kort, Alt hvad Feriegjæster kan ønske i en Præstegaardshave. Og Gjæster var der i Sommerferien, hvor vanskeligt det end faldt Pastor Christensen at finde Raad til at beværte dem. Han sad nu her paa tredie Aar som Enkemand, da hans Hustru var død knap et halvt Aar efter at de fra et yderst magert Kald i Jylland vare komne over til dette, der syntes at være en stor Herlighed. Vindslev-Stubberup hørte virkelig ogsaa til de bedre Kald og vilde have givet en net Indtægt, hvis ikke en betydelig Del af den var gaaet i Lommen paa

Formanden. Denne var en affældig Olding, da han gik af; men omplantet paa Frederiksbergs for Emeriti saa frugtbare Grund, blomstrede han op paany og lod ikke til i mindste Maade at tænke paa de mange rørende Prædikener, som han havde holdt over Pauli Ord, hvor langt bedre det var at dø og at være med Jesu.

Ganske vist vilde det have været uchristeligt at ønske ham denne Lykke før Tiden. Men naar Pastor Christensen i Skumringstiden gik rundt i sin store, men lidt efter lidt noget forvildede Have — helst i sludfulde November Aftener, naar de visne Blade drev for Blæsten og Uglerne skreg i Abilderne — og forgjæves tænkte paa, hvordan han skulde overkomme at holde de to ældste Drenge i Kjøbenhavn for at studere og faa den yngste paa Herlufsholm, eftersom en stor Del af Smaaredslen ikke kom ind og Forpagteren ikke kunde betale sin Afgift og — det vægtigste „eftersom" — Formanden (som en Bonde, der havde besøgt ham inde i Kjøbenhavn, berettede) blomstrede som en hvid Rose i sit Hjem paa Frederiksberg: — ja, saa forekom det ham tidt og mangen Gang, som om den Livagtige selv haltede om nede i den mørke Skygge af Nøddegangens Hvælving og vilde friste ham til hint uchristelige Ønske. Og Pastor Christensen blev helt bange for sig selv.

Dette var imidlertid ingenlunde hans eneste Anfægtelse. Ofte — undertiden endogsaa paa Prædikestolen — overfaldt der ham en Frygt for at han ikke havde den rette Tro. Men allermest skræmmede Kierkegaard ham. Han hørte ikke just til de studerende Præster, men sin Kierkegaard havde han læst. Og det var jo det Frygtelige, at denne fromme Mand og skarpe Tænker med saa flammende Ord foreholdt ham, at netop

naar han *havde* den rette Tro, maatte han nedlægge sit Embede for ikke længer at deltage i det store Bedrag, ikke længer være Gøgler i det christelige Komediespil „eller det som værre er", ikke længer *ex professo* være en Meneder, en Hykler i anden Potens, en edsvoren Løgner, en Menneskeæder (og tilmed „paa den afskyeligste Maade") — aa, han kjendte dem, alle disse vrede Prophetord! ... Det var mange Aar siden han havde læst dem — hvor skulde han have fundet Mod til at læse dem igjen? — men de vare brændte ind i hans Sjæl.

Ganske vist trøstede det ham noget, at Martensen, der dog ogsaa var en stor Mand og hans høieste kirkelige Foresatte, ja som endogsaa var berømt i Tydskland — at han skulde have modbevist Kierkegaard. For de fleste Andre vilde det have været Trøst nok. Men Christensen hørte til Selvplagernes lille, udsøgte Slægt. Hvad hjalp det ham, selv om det forholdt sig saaledes? Pointet var jo det, at han meget godt vidste: selv om han klart indsaae, at Kierkegaard, denne Præstehammer, havde knusende Ret — selv da vilde han ikke have Mod til at følge hin Fordring at nedlægge sit Kald — sit ene af „de 1000 Levebrød" — og staa der uden Brød med sin Børneflok, store og smaa. Denne Pointe sad ham som en Braad i Kjødet, og han krympede sig under dens Sting.

Det var ingen saadan sludfuld Novemberaften, tvertimod, det var saa idyllisk en Maiaften, som Skyggerne i en Præstegaardshave nogensinde har længedes i. Saa meget desto værre, at den Livagtige alligevel spøgede med Horn og Hov derhenne i den dunkle Nøddegang, da Pastor Christensen gik sin aftenlige Tur i Haven med Hænderne paa Ryggen. Han var for en Times Tid

siden kommen hjem fra et Sogneraadsmøde, hvor samtlige Medlemmer havde klemt ham med Skatteskruen, saa Blodet var ved at springe ud af Neglene paa ham, Præsten, der var udset til at bløde for alle de Andre. Han havde bevislig saa og saa meget om Aaret (om end nok saa meget ikke kom ind deraf, hvad de bedst vidste, der selv resterede med Smaaredslen) — ikke saa farlig meget endda, men en stor Sum i Bøndernes Øine, der ikke regnede, at de levede af deres Gaarde, og levede betydelig federe end Pastoren, med Kone og Børn og stort Hushold. For det forstod sig af sig selv, at leve skulde man da; følgelig satte de deres egen Indkomst (i et Anfald af utidsvarende Beskedenhed) lig nul og holdt sig til Præsten. Denne Uretfærdighed havde oprørt Christensen, og det var kommen til heftige Ord. Og nu kom Tilbageslaget. Han syntes, han kunde se den Lede staa og gnide sig i Hænderne dernede, hvor Skyggen tætnedes, og han kunde ikke lade være at tænke sig, hvilket frygteligt Nummer af „Øieblikket" Kierkegaard kunde have gjort ud af denne Præst, der kivedes med sin Menighed om Skatteligning og endogsaa lod sig henrive til at bruge stærke Ord! Og dog var det maaske menneskeligt. Han kunde i dette Øieblik høre Nikolais Stemme fra den anden Ende af Haven, hvor han legede med sine Søstre. Hvordan skulde han faa Raad til at sende den stakkels Dreng til Herlufsholm? Det var lige netop gaaet med hans to Brødre — og Gud skal vide, at det havde knebet haardt! — men Nikolai, som tilmed var det bedste Hoved! Christensens Fætter, Kjøbmanden i Sorø, havde nok mer end een Gang tilbudt at tage Drengen i Lære. Men Pastor Christensen var en Aandens Mand; den Tanke var ham en Vederstyggelighed,

at hans Nicolai skulde veie Sukker og Svedsker af i Stedet for at studere; og ved Lyden af den friske, glade Drengestemme kogte Blodet atter op i ham af Harme mod hans ubillige Sognebørn, der lod ham betale mindst det Dobbelte af hvad han rettelig skulde betale, og derved syntes at betage ham den sidste Smule Udsigt til Herlufsholm, som endnu havde været tilbage.

Var det den Lede selv, der kom dernede, hvor Skyggerne samledes og Havelaagen knirkede? Afgjort ikke. Men hvem kunde det være? Han gik henimod den Kommende, men kunde ikke blive enig med sig selv om, hvem Besøgeren var, før han kjendte Stens Røst, der bød ham Godaften. Intet Besøg kunde have overrasket ham mere. Den Lede selv kunde have haft Ærinde til ham — desværre! han havde givet ham Ret til at komme! Men hvad kunde Dr. Sten søge i Vindslev Præstegaard?

Hvad Sten søgte, det Budskab, han bragte, overvældede ganske Pastor Christensen, som endnu igaar havde hørt, at det var begyndt at gaa saa godt fremad med Frøken Harstorfs Befindende. Det var, som om Benene blev borte under ham, da han tænkte paa Kammerjunker Harstorf. Han naaede hen til en Havebænk og sank ned paa den og knugede Hænderne sammen — ja han glemte helt at bede Sten tage Plads. Denne satte sig ved Siden af ham og fortalte ham om de sidste Dage og de sidste Timer og om hvor tappert Kammerjunkeren tog sit Tab. Præsten bare nikkede af og til eller rystede paa Hovedet og sukkede eller gav et eller andet kort Deltagelses-Udbrud Luft.

— Skal vi heller gaa op? spurgte han endelig, da det faldt ham ind, at han var ved at forsømme sine Pligter som Vært. Maaske vilde Doktoren drikke en Kop The?

Sten følte ingen Trang til The og endnu mindre til at ombytte Haven med Værelserne. Da ogsaa Præsten forsikrede, at det paa ingen Maade var ham for kjøligt, blev de siddende, hvor de var.

Det Fornødne angaaende Begravelsen var snart aftalt. Samtalen, der gik lidt trægt, dreiede sig om den Afdøde og hendes smukke Forhold til Pleiefaderen. Rudolph fik efterhaanden den Fornemmelse, at Præsten havde Noget paa Hjerte, som det ikke var saa helt let for ham at komme frem med.

Der opstod en Pause, og Christensen rømmede sig.

— De kunde gjøre mig en Tjeneste, Dr. Sten.

— Ja, med største Fornøielse, Hr. Pastor.

— En Tjeneste, der staar i nøie Forbindelse med den Sag, der har ført Dem herhen i Aften. Ser De, jeg holder ikke af den Tanke at staa og væve Kirkens Vadmel, som man siger, over en Afdød, om hvem jeg veed, at hendes — religiøse Forestillinger var alt andet end kirkelige og desuden, at den Nærmeststaaende ligesaalidt har tilhørt Kirken eller blot Christendommen. Man kan beklage, at saadanne Folk ifølge vore Institutioner maa begraves fra Kirken, hvor kun Præsten kan tale over dem, men det er nu saadan.

— Ja, det er beklageligt, og der vil vel ogsaa snart komme en Tid, da det bliver anderledes. Jeg kan godt tænke mig, at Præsten derved bliver sat i en ubehagelig Situation.

Pastor Christensen rømmede sig igjen.

— Ja, det vil sige — hm ... Jeg sagde, at man kunde beklage det, og i al Almindelighed gjør jeg det ogsaa, men De maa ikke tro, at det her er Tilfældet ... Tvertimod, jeg er meget glad over, at det er mig, der skal tale ved denne Leilighed ... Hm ... Maaske har

De lagt Mærke til, at jeg har ... en Del — Sympathi for Kammerjunker Harstorf?

Rudolph svarede, at han havde ment at kunne skjønne det, og at det havde glædet ham.

— Ja, jeg sætter megen Pris paa Kammerjunkeren. Jeg vilde meget gjerne have nydt mer af hans Omgang end det saadan har føiet sig. Naa — ja, derfor kan De maaske forstaa, at nu da jeg skal tale ved hans Datters Grav, vilde jeg meget gjerne vide noget nærmere om hans Anskuelser, som jo er saa forskjellige fra de almindelige. Jeg veed jo, hvor intimt De omgaaes ham, og jeg er vis paa, at Ingen er bedre i Stand til at give mig saadanne Oplysninger end De.

Rudolph tilkjendegav sin ubetingede Beredvillighed til at opfylde dette billige Ønske og tænkte just over, hvorledes han bedst skulde gribe denne Sag an, og fra hvilken Side han skulde tage fat, da Præsten selv begyndte — efter en Indledning af sin sædvanlige Forlegenhedshoste: —

— Se *det* veed jeg jo naturligvis nok, at Kammerjunkeren ikke er Theist. Jeg kan næsten sige, at *det* vilde jeg vide, selv om jeg aldrig havde hørt ham udvikle nogen af sine Anskuelser, eller blot antyde dem, for det er den Slags Folk næsten aldrig. Men hvad der har undret mig og i høi Grad interesseret mig, det er, at jeg har hørt forskjellige Ytringer af ham, der syntes mig at vise, at han heller ikke er Pantheist. Det har interesseret mig, og jeg kan gjerne sige, glædet mig. For at Kammerjunkeren er meget langt fra at være Materialist, det kan jo Ingen være i Tvivl om, der blot et Par Gange har været sammen med ham ...

— Og det maa nødvendigvis være Noget paa „ist"?

Christensen smilede godmodig.

— Naa — maaske ikke. Men er det ikke et godt Middel til at forstaa et Phænomen — i alt Fald foreløbig — at henføre det til en større Gruppe, som man allerede kjender? Mer eller mindre hører jo dog enhver Ting et eller andet Steds hen.

— Utvivlsomt. Men det er ogsaa et Middel til at misforstaa. Naar det nemlig kun hører „mindre" derhen, og saa dog faar alle Gruppens Egenskaber tillagt.

— Hm. Der kan være Noget i *det* ... Ja, jeg skal forsøge at se bort fra min Hang til at klassificere. Lidt kan denne Hang dog maaske hjelpe os paa Gled, naar jeg beder Dem sige mig, hvorved han adskiller sig fra Pantheisterne. Hvad han indvender mod Theismen, det kan jeg jo nok sige mig selv. Men nu Pantheismen? Ganske vist, Pantheisme og Pantheisme kan være temmelig forskjellige Ting.

— Netop, Hr. Pastor. Jeg vil derfor tage det saa omfattende som muligt og sige: hans væsentlige Indvending mod Pantheismen er ganske den samme som den mod Theismen, ja jeg veed ikke, om den ikke rammer den første endnu skarpere.

Pastor Christensen saae paa ham med et opmærksomt og interesseret spørgende Blik.

— Indvendingen er den, at Verden ligesaa lidt er egnet til at gjælde for en Theophani som for en personlig Guds Værk. Denne Verden, Forkrænkelighedens og Forgængelighedens, Syndens og Smudsets Verden, der existerer eller i alt Fald opholder sig ved to Ting: — Mord og Vellyst — det Urvæsen, der har udfoldet sig i *den,* eller har omformet sig til den, eller hvis Tilsyneladelse den er — hvordan man nu helst vil udtrykke sig —: det kan forresten være, hvad det være vil, een Ting er det *ikke:* det er ikke helligt. Og

De vil vist indrømme mig, at det er Alpha og Omega for al religiøs Bevidsthed, at Gud er hellig.

Christensen nikkede: —

— Visselig! Der staar skrevet: — „Værer hellige, som eders Fader i Himlen er hellig.“

— Ja, der staar nu saa mange Ting skrevet, men jeg er vis paa, at De — og det er mig vigtigere — at De af Deres egen Følelses Dyb vil bekræfte, at De snarere kunde give slip paa alle andre af de saakaldte guddommelige Egenskaber: Almagt, Alvidenhed, Allestedsnærværelse — de har mere Interesse for den spekulative Dogmatik; men paa Guds Hellighed kan De ikke give Afkald. Mester Eckehart taler om Mennesker, der elsker Retfærdigheden saa høit, at „hvis Gud ikke var retfærdig, saa var han dem ikke en Bønne værd.“ Det er Moralisterne. Om de Religiøse gjælder, at hvis Gud ikke er absolut Hellighed, saa er han dem ikke en Bønne værd — er Intet. Følgelig gives der ingen pantheistisk Gud — for den religiøse Bevidsthed.

— Det vil sige, Dr. Sten, der gives overhovedet ingen pantheistisk Gud. For udenfor det Religiøse skulde man ikke bruge Udtrykket Gud. De kan jo kalde det „det Absolutte“, eller „Verdensgrunden“ eller „Grundprincippet“ eller hvad de ellers vil — blot ikke „Gud“.

— Ja, det giver jeg Dem fuldkommen Ret i, Hr. Pastor.

— Se, *den* Indvending kan jeg jo saa godt forstaa, den er jeg af Hjertet med til. Men det er jo endnu kun den negative Side. Hvad det Positive angaar, er jeg endnu ganske raadvild. Jeg siger til mig selv: den Mand troer paa *Noget*. Godt. At det ikke er *det:* Pan-

theismens saakaldte Gud — det glæder mig. Men hvad er det da, han troer paa?

— Paa det Modsatte: paa den Kraft, der redder os ud af denne Verden, som vi halvt hører til og halvt ikke hører til: en Kraft der er i os selv, ganske vist, men dog endnu mere udenfor os, fordi *det,* der er i os selv, kun er som en Gnist, hvor der behøves en Verdensbrandsflamme — som vi da overhovedet heller ikke kan betragte den som noget Individuelt: kort sagt, han troer paa Forløsningsprincippet. At dette ikke er noget tomt Ord, behøver jeg jo heldigvis ikke at begrunde overfor Dem. Hvis jeg sad og talte med min gamle Lærer, Professor Wimmer, saa vilde jeg være betydelig vanskeligere stillet; det vilde naturligvis være mig umuligt at bevise, at der gaves en saadan Kraft i eller udenfor Verden. Men netop fordi man ikke kan bevise det, kan jeg jo saa meget bedre besvare Deres Spørgsmaal: „hvad troer han paa?" Dette Forløsningsprincip troer han paa.

— Og han kunde ikke tro paa noget Bedre, skulde jeg mene! udbrød Christensen. Det lyder sandelig anderledes end den Snak om Andagt overfor Naturen og Tilbedelse af dens Kraft og Herlighed, som man hører saa meget af nuomstunder!

Hans Aasyn var lyst mer og mer op, og hans Øine skinnede, som om det var Ugleøine, der uddrog Lys af den Skumring, som samlede sig tættere og tættere om deres Siddeplads ved Udgangen af Nøddehvælvingens Tunnel.

— Men kjære Hr. Doktor, hvorfor ikke kalde dette Forløsningsprincip „Gud"? Ikke, at det gjør saa stort til Sagen, hvad man kalder det, men jeg synes „Prin-

cip" er saadan et koldt Ord — hvorfor ikke kalde det „Gud"?

— Maaske blot af Frygt for at blive misforstaaet, da Ni-Tiendedele af det sædvanlige Menneskes Forestilling gaar i en stik modsat Retning. Ved „Gud" forstaar Per og Paul „Skaberen af Himlen og Jorden", som det hedder i den første Trosartikel — i alt Fald først og fremmest *det,* og sædvanligvis ikke en Tøddel mer. Men nu er det netop Harstorfs Mening, som han mer end een Gang har udviklet for mig, at næsten al Forvirring paa dette Omraade, navnlig ogsaa al den Strid mellem Tro og Videnskab, som den moderne Menneskehed lider under, ene og alene kommer af den urgamle Sammenblanding af disse to Principper, der ikke blot er forskjellige, men endogsaa diametralt modsatte.

Pastor Christensen nikkede saa smaat flere Gange, ikke just bifaldende, men som En, der følger opmærksomt med.

— Hm. Naa saadan — ja ... Jeg synes nok jeg kan forstaa, hvordan han mener det.

— Men forresten kalder han det da ogsaa undertiden „Gud". Jeg har i alt Fald hørt ham gjøre det een Gang, og det ligger nær at mindes det ved denne Leilighed. Det var ifjor Efteraar. Kammerjunkeren talte om sin afdøde Hustru, der havde været religiøs men lidet kirkelig sindet. Saa pegede han paa Pleiedatterens Billede og sagde: „Ja, min Agnes dèr, hun vil ogsaa en Gang dø uden Præst men ikke uden Gud, om han end ikke just ligner den gamle skjæggede Skabergud."

Christensens Træk vare nu lyst op i den Tilfredsstillelse, som fuldkommen Forstaaelse bringer.

— Ja, ja — nu forstaar jeg ... aa, jeg ser ganske klart, hvad det gaar ud paa. Han skiller „den *gode* Gud" fra „Verdensskaberen", Demiurgen, saadan som de gamle Gnostikere gjorde.

— Og saaledes har De lykkelig og vel faaet min Ven Harstorf gjort til en „ist": en „Gnosticist".

En lille, ganske sagte klukkende Latter tog godlidende mod dette Drilleri.

— Ja, spot De kun, men lad De mig bare se gjennem mine egne Briller, de stammer fra et godt gammelt, velrenommeret Værksted — og, frem for Alt, de passer for mine Øine, som er langsynede. De maa have Gjenstanden paa Afstand og ser bedre i det andet Aarhundrede end i det nittende.

— Ja, Brillerne er Dem undt. Jeg er blot bange for — just paa Grund af Firmaet bange for, at de kan give en skjæv Synsvinkel.

— Aa nei, det skal De saamænd ikke være bange for, tvertimod. For efter min Opfattelse er dette christelig tænkt. Gnostikerne var jo ogsaa Christne, og der har altid været Noget hos dem, som jeg syntes havde Bud til mig. I min Tid var de rigtignok slemt forkjætrede; men nu er de da blevet rehabiliterede, som jeg ser til min Glæde af „Theologisk Tidsskrift". Der er en meget stor Autoritet i Tydskland, som har taget sig af dem og vist, at de var de første christne Tænkere.

— Ja, nu De taler om det, kan jeg ogsaa nok huske, at Harstorf nævnede Gnostikerne ved den Leilighed. Men der bliver dog den Forskjel tilbage, at de satte den „gode Gud" ved hele Evolutionens Begyndelse, saa at Verdenskaberen dog blev et af hans Kreaturer; hvorved alligevel den høieste Gud indirekte drages ind i Verdenskabelsen. Gnostikerne gjorde vistnok hvad

de paa deres Standpunkt kunde gjøre for at adskille de to Principper; men vi har frie Hænder til at gjøre det grundigere. Den guddommelige Kraft, vi taler om, maa vi opfatte under Billedet af en hinsidig Magnet, der drager alle de ædle Jernpartikler til sig, ud af denne Dyndverden.

— Ja, men hvordan er disse ædle Jernpartikler kommet ind i denne Dyndverden?

— Et meget interessant Spørgsmaal, utvivlsomt et af de aller interessanteste, Hr. Pastor. Men De vil vist indrømme mig, at det ikke er noget religiøst Spørgsmaal.

— Ja, det veed jeg dog ikke saa lige — —

— Og hvorfor ikke? Fordi det fra umindelige Tider har været forbundet med det religiøse. Og det er heller intet Under! for alt dette er Oldtidsarv, og i Oldtiden var jo Philosophi og Naturvidenskab, Religion og Mythedigtning altsammen en eneste Aandsstrøm. Men nu er paa alle andre Omraader Arbeidsdelingen — for at bruge et trivielt Udtryk — forlængst sat paa Dagsordenen. Nuvel! hvordan Verden er blevet til og blevet som den er, det er Spørgsmaal, der hører hjemme for Videnskabens Forum — om den kan besvare dem, det bliver dens Sag og dens Sorg; Religionen har ingen Interesse deraf. Den maa bygge paa egen Grund. En saadan radikal Adskillelse, med Frihed for begge Parter, var det jo ogsaa, som Kant stræbte efter. Han naaede den ganske vist ikke; tildels fordi han, som De veed, grundede sin Theologi, ikke paa den religiøse, men paa den moralske Bevidsthed; og saa desuden tilskrev denne Bevidsthed et theologisk Postulat, som bevislig — man kan sige historisk og geographisk bevislig — slet ikke boer i den. Men vil man lytte til

den rene religiøse Bevidsthed alene, saa faar man ikke et Ord at høre om den første Trosartikel, om Himlens og Jordens Skaber, om hvem den intet kan vide, fordi den intet har med ham at gjøre. Den veed kun at tale om Menneskets Syndetilstand, om dets Længsel efter at komme ud af den, og om den Borgen, som den har i selve denne Længsel, for at der gives en fuldkommen og hellig Tilværelse. Naar den holder sig paa dette dens eget Omraade, saa kan Ingen antaste den, som den selv ikke antaster Nogen. Tro mig, Hr. Pastor, denne strenge Adskillelse mellem Forløsningsprincip og Alt hvad der hører „Skaberen" til, som de første Christne — hvad De meget rigtig bemærker — i Gnosticismen saa levende følte Nødvendigheden af: paa den beror intet mindre end al Fremtidsmulighed for Religionen. Uden den er Striden mellem „Tro og Viden" evig, ikke blot den udvortes, som er slem nok, men endnu mer den indre, der sønderriver det moderne Menneske.

Rudolph tav. Han havde talt sig varm, for det var første Gang han havde fundet Leilighed til at udtale sig overfor en Fremmed om disse Spørgsmaal, der allerede længe havde optaget ham i høi Grad.

Hans Appel til det moderne Menneskes Længsel efter Harmoni og indre Fred forblev ikke uden Echo i en Mands Sjæl, der kjendte mere til hin Splid end han selv gjorde det. Pastor Christensen svarede ikke — der var nok at tænke over.

Rundt om var Alt dødstille. De smaa Ugler havde oftere ladet deres „Kvivit" høre, men vare nu forstummede. En Smule Aftenvind, der havde ladet Løvet hvisle hist og her, var sovet ind. I et hvidligt Virvar lyste de blosterdækkede Kirsebærgrene rundt om i Skum-

ringen. En mørk Klump løsnede sig fra en af de fjerneste, bredte sig vingeformet ud, svævede lydløst fremad og nedlod sig paa en Gren, nogle faa Favne fra dem. Ubevægelig, som en Gravurne paa en Blomsterhøi, stod den lille Visdomsfugl dèr midt i alt det Hvide og saae paa Parret med sine gule Natteøine, som om den vilde tie med det, da den dog ikke kunde tale med det.

— Jeg takker Dem, Hr. Sten, brød Pastor Christensen endelig Tavsheden. — De har i høi Grad lettet mig min Opgave ved det De har sagt ... Jeg synes, at Kammerjunker Harstorf er kommen mig saa meget nærmere derved, og jeg er glad over det ... Som jeg før sagde: for mig er en saadan Livsanskuelse i sit inderste Væsen christelig ... ja, jeg kan gaa videre: — den synes mig egentlig at være mere christelig end mangt og meget, som Colleger af mig forkynder fra Prædikestolene, og som synes *mig* at være mere Jødedom ... Ja, De skal rigtig have Tak, fordi De har sagt mig alt det.

Rudolph reiste sig for at tage Afsked. Det var jo allerede blevet sent, senere end han havde tænkt sig.

De gik sammen ned igjennem Nøddegangen.

Christensen bad sin Gjæst hilse Kammerjunkeren hjertelig fra ham. Om et Par Dage vilde han aflægge et Besøg i Hanenau. Han ønskede at tale med Harstorf om, hvilke Psalmer der skulde synges ved Begravelsen.

— Jeg haaber nu at kunne træffe hans Smag, sagde han.

— Det er jeg vis paa, De vil, svarede Rudolph ....

— Det er underligt nok, sagde Christensen, da de stod ved Laagen, som førte ud til den Marksti, Rudolph var kommen ad: — jeg kan saa tydelig mindes,

da jeg først traf Dem paa Vindslevholm, at jeg havde en Følelse af noget Fjendsk. Jeg tænkte, De var saadan en Ultra, en rigtig Kamphane for den moderne Naturvidenskab.

Rudolph smilede: —

— De var heller ikke saa langt fra Sandheden — den Gang. Og forresten var Indtrykket gjensidigt. Jeg saae i Dem en kirkelig Fanatiker.

— Ja, og se, nu har vi dog talt meget forstaaeligt sammen om de høieste Ting.

— Det har vi, Hr. Pastor, og da jeg før nævnede Professor Wimmer, hvem jeg den Gang saae op til som Videnskabens og Sandhedens Orakel, kunde jeg heller ikke lade være at undre mig over den Tanke, hvor langt vanskeligere det vilde falde mig at gjøre mig forstaaelig for ham end for Dem. Og denne Forandring skyldes mit Bekjendtskab med Harstorf og med *hende*.

— Ja, ja, Hr. Doktor, vi mødes Alle — det har altid været min Mening .... vi, der i Hjertet troer paa en Forløsning, vi mødes Alle tilsidst, hvad Vei vi saa gaar ad. Veiene er ofte underlige ... men Alt er underligt ... hvad gjør det? vi mødes dog ....

Endnu længe efter at hans Gjæst var kommen ham af Syne, blev Pastor Christensen staaende dèr, lænet til Havelaagen, og saae ud i den lyse Vaarnat. Den mørke Nøddegang aabnede sin Tunnel tilhøire for ham, men det var, som om den Lede aldrig havde drevet sit Spøgeri i dens Skygge. Al Næringssorg, al Ærgrelse over ubillige Sognebørn var langt borte fra hans Sind. Hans sidste Ord gjenlød i hans Hjerte, der var fyldt med en stor Glæde. Og idet han saae op imod den dunkle Nattehimmel, hvor Stjernerne blinkede

frem, følte han sig som tilhørende en evig, usynlig Kirke, uendelig større end den, hvis lønnede Tjener han var.

VII

Da de tolv Mænd i Vindslev Kirkechor for første Gang efter Seklers Indemuring atter fremtraadte for Menighedens Blik, fandt de et festligt, blomstersmykket Hus og saa talrig og fornem en Forsamling, som de gamle Mure i Mands Minde havde rummet. De kunde have troet, at Meningen med det Hele var at feire deres Opstandelse af Kalken og give dem en værdig Modtagelse. Men de vidste det bedre. Denne Høi af Krandse og Palmegrene lige nedenfor Trinene til Choret var ikke et Blomsteroffer til dem — de kjendte den sorte Gjenstand, der var halvt skjult derunder. Ogsaa i Valdemarernes Dage og indtil den Time, da billedstormende Protestanthænder havde kalket dem til, vare Folk døde og blevne begravede. Det havde noget Beroligende ved sig at se, at god gammel Skik havde holdt sig i Vindslev Sogn.

Kirkeskibet var et eneste hvidt Blomsterflor. Præstegaarden, Vindslevholm, Hanenau, Juelsbo, Fuglsang og Lønholt, ja mange Bøndergaarde i Vindslev og Stubberup havde plyndret deres Frugthaver til den Afdødes Ære; og alt dette snehvide og rosahvide Bloster, der ofrede sin Frugt for at kunne strø sine Blomster paa den unge Piges Grav, fyldte den gamle Kirke rigelig saa meget med vemodsfuld Stemningspoesi som med skjær, jomfruelig Glands og sart, vaarlig Duft. I

Overensstemmelse med al denne hvide Sorg havde Pastor Christensen ladet Flor af samme Farve sætte i Guirlander op over Koret og slynge om Alterstagerne — ikke uden seig Modstand fra Degnens Side, der ingenlunde var vis paa, om dette ikke maatte kaldes Blasfemi; for naar havde Nogen hørt om hvidt Sørgeflor?

Blomsterflor i Kirken var intet Nyt for de Tolv, og der var intet at sige paa *det*. Anderledes med Forsamlingen. De Tolv vare vante til mere Pragt: Fløil og brede Guldkjeder og Fjerbuske og den Slags. De kunde vel have det Indtryk, at det var gaaet tilbage. Men som den var, var det den fineste Forsamling, Egnen kunde byde paa, ja lidt til, for den havde faaet Forstærkning udefra.

Ved Siden af Kammerjunker Harstorf sad hans Broder Generalen, med Brystet fuldt af Ordener; medens Generalinden med de statelige Døtre i fuldeste Sørgepuds smykkede den forreste Kirkestol paa Spindesiden. Ved Siden af Hubert thronede hans Onkel, en meget høitstaaende Embedsmand, hvem Geheimeraadinden havde stevnet hid fra Kjøbenhavn, dels for at hædre Agnes, dels for at drøfte Fremtidsplaner med ham i Stedet for den, der var skrinlagt med den unge Pige.

Ogsaa Sydsjællands Metropolis havde sendt sit Bidrag. Det er en Selvfølge, at Amtmand Ingerslevs Skikkelse ragede til Veirs i en af Stolene. Hans hortikulturistiske Hjerte blødte lidt ved Kirkens Udsmykning; men han mindedes, at denne Frøken Harstorf havde talt med Interesse om Juels Rigsdagskandidatur ja endogsaa sammensvoret sig med Fru Bjerring desangaaende, og anerkjendte, at en saadan politisk Iver hos en Dannemø fortjente dette Blomster- og Frugt-

offer. Ogsaa den vindtørre Prokurator fra Næstved var tilstede; som juridisk Autoritet for Vindslevholm vilde han ikke mangle ved denne Leilighed, især da der jo kunde være Brug for ham ved et muligt Testamente. Han var kjørt derud sammen med Distriktslægen, Dr. Fenger. Ogsaa han mødte paa Vindslevholms Vegne, skjøndt han vidste, at denne Herregaard havde forraadt ham, og skjøndt han følte, at det var mer end man kunde vente af ham, at han bivaanede Begravelsen af En fra Distriktet, der uden hans Hjelp var kommen i det Tilfælde at skulle i Jorden, ja endogsaa — som det var ham velbekjendt — var kommen saavidt ved Andres Hjelp! Og Skjæbnen vilde, at han og Prokuratoren netop blev viist ind i en Kirkestol, hvor der allerede sad to Individer, hvilke hans kollegiale Følelse betegnede som „første og anden Morder", og hvem han følgelig hilste med en saadan Høflighed, at det næsten var uhøfligt.

Det brede folkelige Underlag for en saadan Samling af „Spidser" savnedes heller ikke. Det forstaar sig af sig selv, at de Bøndergaarde, der havde sendt deres Blostergrene, ikke havde holdt Folkene tilbage. Selv den ordsproglige Dreng — („der skal Nogen til det Værste," sagde Drengen, han skulde i Kirke) — havde været ivrig efter at indfinde sig. Paa en af de beskedneste Pladser bagest i Kirken sad Morten Usserød og ligeoverfor, paa Kvindesiden, gamle Ane. Den skikkelige Kammerraad havde ladet Morten — („som havde set Frøkenen tage Afsked i Skoven") faa Enspænderen og hente Ane underveis i Borrehusene, hvor det var smaat med Kjøreleiligheden. Hun skulde da ikke være udelukket, og Kammerjunkeren vilde kunne lide at se hendes gamle trofaste Ansigt. Hun havde fundet

godt Selskab hos Jomfru Brøndsted, der havde sat sig saa langt tilbage som muligt, for at være uforstyrret, men gjerne rykkede til Side for Ane.

Klokkeringningen holdt op. Huset var fuldt til den inderste Krog, som en Smule Dreng kunde klemme sig ind i.

Menigheden saae noget forbavset paa dem i Choret; de i Choret saae ubevægelig paa Menigheden.

Men der var En i Skibet, der havde et ganske særligt Forhold til dem deroppe.

Tylvten saae paa William Bjerring, og William Bjerring saae paa Tylvten, hypnotiseret af de fireogtyve stive Øine, medens han følte to smaa, af holstensk Extraktion, stikke ham i Nakken og hørte Ægteparret Wagemann i Stolen bag ham snakke om det „stilfulde" Kirkemaleri med Kammerraaden, der formodede, at det var go-go-gotisk. Han vidste, at Eieren af „Kirken uden Tiende" gjorde Overslag over, hvad den Restauration kunde have kostet „stakkels Bjerring", begyndte ganske mekanisk selv at gjøre Overslag, greb sig deri, skammede sig og hadede Tylvten mer end nogensinde.

Det var ham en sand Lise, da Degnen, der havde lukket Døren til Vaabenhuset, kom gaaende op ad Gangen mellem Stolene, istemmende Psalmen „Lær mig, o Skov, at visne glad". Denne beskedne Kirkemusik gjengav ham den Stemning, som Kirkemaleriet havde fordærvet.

Tylvten i Choret saae taknemmelig paa deres Befrier, Pastor Christensen, da han passerede den paa sin Vei til den krandsedækkede Kiste; og Pastor Christensen saae paa Tylvten — ogsaa taknemmelig, for det forekom ham, at den havde indfundet sig fuldt færdig netop til denne Dag, for at give det gamle Guds-

hus det aller værdigste og festligste Smykke og være det aller høitideligste Følge ved denne Begravelse, som han saa inderlig gjerne vilde give et trøsterigt og opløftende Præg. Om selv med sit Ord at kunne bidrage dertil efter fattig Evne bad han en kort, tavs Bøn, da han stod foran Agnes' Baare med foldede Hænder, indtil den sidste Resonans af Menighedssangen var hendød oppe under de gamle graa Hvælvinger.

Til Text havde han valgt Pauli Ord: — „Jeg elendige Menneske! hvem vil forløse mig fra dette Dødsens Legeme? Jeg takker Gud ved Jesum Christum, vor Herre .... Thi jeg holder for at den nærværende Tids Lidelser ere ikke at agte imod den Herlighed, der skal aabenbares paa os." Men fra dette nytestamentlige Textord gik han snart over til et meget apokrypht gammeltestamentligt, som ikke var noget ringere end hin Rettelse, hvilken den gamle Rabbi Mëir havde foretaget i Begyndelsen af Genesis, da han læste Ordene „og Alt var saare godt" som „og Døden var god". Ja, han fremhævede udtrykkelig den Omstændighed, at mange af de Tilstedeværende med ham selv vilde mindes at have hørt selve den Mand, der nu maatte bære dette tunge Tab, fortælle dem dette forunderlig gribende Træk af naiv gammel Skriftfortolkning.

Denne uventede, ja dristige Vending udøvede en stærk Virkning paa alle dem, der havde været tilstede ved Selskabet paa Vindslevholm. Den førte Ordene ud af den abstrakte Sphære, i hvilke saadanne Taler ellers svære, og lige ind i Folks Dagligstue og Hjerte. Der var Ingen, der ikke saae Kammerjunkeren for sig, som han havde siddet dèr imellem dem og behersket Samtalen; Ingen, der ikke saae Agnes, som hun havde været hin Sommereftermiddag, smuk og livlig, tilsyneladende

fuld af ungdommelig Sundhed. For hver Enkelt viste hun sig paa sin egen Maade, i en særlig Belysning, og just derfor saa levende. Hubert syntes, han stod med hende ved Rosenbedet og skar en *Souvenir de Malmaison* af, som hun fæstede i sit Bælte; Amtmanden saae hende dandse rundt paa Plainen med hans to Døtre; Wagemann hørte, hvor skjelmsk hun tog ham paa Ordet og efterlignede den holstenske Accent, som han paastod ikke at have. Selv den vindtørre Prokurator plirrede lidt med det ene Øie og hviskede til Distriktslægen: „Jeg ser hende ved Gud for mig .... i en lyseblaa Kjole — nydelig .... Ak ja! hvem skulde have tænkt det!“ Og Distriktslægen nikkede: man skulde ikke have tænkt det og behøvede ikke at tænke det, hvis ikke de to Mordere dèr ved Siden af dem havde været. Af hvilke den ene saae dystert nok ned for sig og trak i sit italienske Skjæg, mens han mindedes, hvorledes hans Borddame med den slagfærdige Tunge og Raadyrøinene havde taget for mange *mixed pickles* paa sin Tallerken, og hvorlunde han selv havde været en sortskuende men sand Prophet; medens den anden — —

Ja, Rudolph! Det var jo netop i hint Selskab, at han første Gang havde fæstet sine Øine paa hende, hvis Skygge nu helt opfyldte hans Hjerte .... eller var det hendes Lys, der gjorde det? ....

Pastor Christensen ansaae ikke sig selv for at være nogen begavet Taler og var det heller ikke. Og dog var den tilsyneladende næsten umulige rhetoriske Opgave lykkedes ham: at forme sin Tale saaledes, at den paa een Gang var fuldkommen christelig og dog fra først til sidst kunde underskrives af den Mand, hvis Hjerte han saa gjerne vilde røre. Selv naar han talte om Chri-

stus, ved hvem Forløsningen fra „dette Dødsens Legeme“ var kommen, saa laa der deri ikke mere af et paatrængende historisk Factum, end en af de gamle Gnostikere vilde have fundet deri. Alt dette var ikke den møisommelige Frugt af et konstruerende Tankearbeide, men simpelthen Følgen af, at han ikke kunde tale anderledes over denne Afdøde og til denne Tilhører; det var hans Hjerte, der lagde ham disse Ord paa Tungen og indgav ham netop disse Vendinger. Derfor var Talen ogsaa helstøbt og trods sin Egenartethed saa naturlig, at den ikke blot opnaaede sin Hensigt, at røre og glæde Harstorf, men ogsaa meddelte den øvrige Sørgeforsamling mer eller mindre af sin Stemning; ja den fandt endogsaa Bifald hos Degnen, der ellers pleiede at være rede med Kritik overfor sin kirkelige Foresattes Prædikener.

Talen var endt, og Menigheden istemte den dybtalvorlige Gravsang: „Gaa nu hen og grav min Grav“. Christensen havde Gaarsdagen forud været i Hanenau og gjort Harstorf Forslag angaaende Psalmerne, og Kammerjunkeren, der ikke var meget bevandret i Psalmebogen, var ganske begeistret over dette Fund: — „Den vilde Agnes selv have valgt, den kunde jeg ønske blev sunget en Gang, naar jeg selv skal i Jorden.“ To Stemmer paa Kvindesiden vare hørlige fremfor andre, en fra de forreste, en fra de bageste Bænke: hist Ernas skjære Sopran, her gamle Anes Alt, lidt sprukken men dog endnu ganske kraftig og ren (hun holdt Haanden for Munden for at bøde paa manglende Tænder). Det gjorde et underligt Indtryk paa Rudolph at høre disse to Røster forene sig i Ønsket om at „lægge ned min Vandrestav, hvor de sidste Skygger skumre“ — den mondaine Godseierske, hvis eneste Vandrestav havde

været en Alpestok med indbrændte Udsigtsnavne, og den gamle gigtbrudne Indsidderkone, hvis Knortekjæp nu ikke en Gang længer kunde hjelpe hende tilskovs ...

Far nu vel, det er fuldbragt,
Dagens Sol og Nattens Stjerne!

Et høitideligt Farvel, visselig. Og Rudolph tænkte paa, hvorledes hun, hvem det nu var lagt i Munden, havde phantaseret om i Døden at forlade denne Rummets Verden og vorde en Melodi blandt Melodier, modulerende sig frem mod en evig Harmoni.

Sangen forstummede.

Degnen tog Krandsene af Kisten.

De to „Mordere" befriede Distriktslægen for deres Nærværelse ved at forlade Stolen. Ogsaa Hubert og Bjerring reiste sig. Sammen med et Par Skovløbere bar de Kisten ned ad Gangen. Kammerjunkeren og Generalen fulgte; de Andre sluttede sig til. „Hvor let hun sad paa min Arm for mindre end en Uge siden!" tænkte Hubert. En Taare randt ned i hans Skjæg, løsnet ved Rystelsen, da de gik ned ad de to Trin fra Vaabenhuset. Han havde hele Tiden Graaden i Halsen, for hans Moder havde om Morgenen betroet ham, at Agnes havde elsket ham.

Umiddelbart ved Kirkemuren ventede den aabne Grav ....

Inde i Kirken stod en Gruppe Bønder i Midtergangen og beundrede Tylvten i Choret. Om Opfattelsen var der ingen videre Meningsforskjel: — det var Præsterne i Vindslev-Stubberup Sogn, som var afbildede.

— De har ligegodt truffet Christensen paa en Prik, mente Sognefogden, en stor tyk Bondemand, og nikkede tilfreds.

Den sidste af Tylvten havde virkelig et magert Ansigt med sparsomt Skjæg.

— Ja men nu Formanden, sagde en ældre Bonde betænkelig: — jeg synes sgu'tte, jeg kan kjende Brammer .... det maatte jo da være den næstsidste.

En samstemmende Brummen understøttede denne Indvending.

— Over det at du'tte har set ham inde i Kjøbenhavn, svarede Sognefogden med en bereist Mands Overlegenhed. — Jeg har besøgt ham derude paa Frederiksberg. Han har ladet Skjægget staa, skal jeg sige dig, for Tændernes Skyld.

— Naa saadan.

— Ja, de har begriveligvis taget ham nu derinde.

— Jou, ded kan jo vær' saa rimelig.

— Ja men, det kan nu ligegodt itte passe med den Tredie, sagde en ung Gaardmand.

— Du er en ung Mand, Peter, du kan d'atte huske Agerskov.

— Nei — men jeg veed da, min Fader sagde, han var saa tyk, der kunde ingen sidde ved Siden af ham i Agestolen.

— Jou — det er rigtig nok, men du kan da begrive, det ku' da aldrig passe sig at male ham som saadan en Øltønde deroppe.

— Næ — næ — hæ!

Chorus var enigt i, at Stil gik over Portraitlighed.

— Og hvem var nu Agerskovs Formand igjen?

— Ja, tøv lidt! Sognefogden kløede sig bag Øret. — Jo—o, det var jo ham, der var saa kortgal af sig.

— Ja, det var 'et skam! De fortalte om ham, at de havde spillet hele Natten igjennem, og da det saadan ved Titiden begyndte at ringe, saa sagde han til sin

Svoger: — „Aa, Henrik, tag du mine Kort, mens jeg gaar over og døver Barnet.“

Munterhed — dæmpet af Hensyn til Sted og Tid.

En lille, ældgammel Bonde, der havde sat sig yderst i Kirkestolen, skrattede med, skjøndt hans Døvhed udelukkede ham ganske fra Samtalen.

— Ja, *du* maa da ellers ku' huske ham endnu, Jens Persen, sagde Sognefogden. — *Ligner* det?

— Jou! ded ligner godt nok, svarede den Gamle og grinte kisteglad.

— Ja, hvad var 'et nu han hed?

— Kung'n.

Almindelig Forbauselse.

— Hvad hed han? næ—æ! Sognefogden bøiede sig ned og brølte ham ind i Øret: — det er den *fjerde* i Rækken, vi taler — —

— Ded æ Kung'n.

Om Jens Persen tænkte sig, at det var den danske Kongerække, eller at man havde malet Kongen tolv Gange ved siden af hinanden (muligvis paa forskjellige Alderstrin) for at hædre ham tilstrækkelig, forblev et uafgjort Spørgsmaal, for i dette Øieblik bad Rudolph om at maatte komme forbi, og Gruppen, der endnu var lamslaaet af Forbauselse over den nye Forklaring, gjorde Plads for Doktoren.

Rudolph havde glemt Psalmebogen — hvilket let hændes uroutinerede Kirkegængere; og da det var Agnes' Psalmebog, som man havde laant ham, var han ivrig efter at bringe den i Sikkerhed.

Det lille sorte Bind laa ganske rigtig paa hans Plads. Da han havde stukket det i Lommen og vendte sig for at gaa tilbage, befandt han sig Ansigt til Ansigt med Tylvten. Han havde hidtil været saa optagen af sine

sørgmodige Tanker, at han ikke havde skjænket den et Blik, ja ganske glemt dens Tilværelse. Nu gjorde Bondegruppen, der endnu fyldte Midtergangen, ham opmærksom paa den.

Rudolph saae paa Tylvten, og Tylvten saae paa Rudolph. Det var ham, som om dens Række kom ud fra det Øieblik, da han først hørte Tale om dens skjulte Tilværelse under Kalken — kom ud og sluttede Kreds om ham og om Aaret fra da til nu: — fra hin Maidag, da han først hørte om den, først fæstede beundrende Blikke paa Fru Erna og først saae Hanenau vinke i det Fjerne, indtil denne Time, da han havde baaret Hanenaus Skat til Graven. Og disse Tolv — en for hver Maaned — sluttede Kredsen snever, som for at trænge dette hans Landpraksis-Aar sammen i et Centrumspunkt, et samlet Nu, paa det at han ret maatte føle, hvad det rummede: — hvad han da havde været, og hvad han nu var blevet ....

— Aa, er De her endnu, Sten?

Det var Erna, der stod bag ved ham — saa pludselig, som om de Tolv havde tryllet hende hid.

— Jeg havde glemt Psalmebogen.

— Som jeg mit Lommetørklæde .... Aa, Gud, hvem skulde have troet, at det maatte ende saaledes — den Aften .... Ja, vi har saamænd ikke talt sammen rigtig siden den Gang vi blev enige om, at der maatte gjøres noget for Agnes — De veed nok — paa Kjøreturen ....

Et Lillehavfrue-Blik fra Øine, der lyste søgrønne i Gjenskjæret af alt det Hvide. Saa mindelig besvoer de alle fagre Minder fra „Kjøreturen“ — — kun for at blive slaaet ubarmhjertig ned af en kold Straale fra det staalblaa Par: —

— Det var Følgen af vor Daarskab, der kom paatvers.

En lille Pause fulgte efter denne barske Erklæring.

Saa sukkede Erna og begyndte spagfærdig: —

— Det er dog trøsteligt at tænke paa, at da det er gaaet saaledes — — jeg mener, naar det allerede var saa vidt fremskredet, saa havde det dog ikke nyttet, om stakkels Agnes var kommen til Syden den Gang.

— Hm — Hvem veed?

— Nei, Sten! — der var Bønlighed og Angst i hendes Stemme — nei, det kan ikke være saadan! Det er altfor skrækkelig en Tanke.

— Der er mange „skrækkelige" Tanker, som er sande Tanker. Men — „stakle" hende vil vi i alt Fald ikke. Maaske er det bedst, som det er gaaet. Hun fik Lov til at dø i sit Hjem, hos sin elskede Pleiefader og i den trofaste Jomfru Brøndsteds Arme — —

„Og pleiet af sin Ven," vilde Ernas fortrukne Læber gjerne have sagt, men det kolde Blik holdt dem i Ave.

— Lad os tænke, at det var bedst, som det gik — i Et og Alt. Og lad os tage Afsked her, Fru Bjerring.

Han bukkede — sit mest marquis-mæssige Buk — og gik ned imod Vaabenhuset.

Til Opbyggelse for et Par Bønderkoner, der endnu tøvede bagest i Skibet, gav Erna sig til ostentativt at søge efter sit Lommetørklæde i Kirkestolen. Hun fandt det — da hun havde Brug for det — hvor hun vidste at det var: i sin Lomme. Bønderkonerne vare enige om, at det var saa rørende at se Fruen begræde den unge Pige. Ernas Taarer randt virkelig, thi hendes Krænkelse var for bitter til at holde sig tørkindet. Hun havde meget vel mærket, at Sten ligefrem havde følt det som en Profanation at tale med hende, nu og her —

som et Forræderi mod denne døde Pige, der allerede lod til at være bleven en Slags Helgeninde! For heller ikke Hubert havde haft saa meget som et Blik tilovers for hende, saa optagen var han af den Hedengangne.

Erna vidste ikke ret, om hun ikke ønskede at være hedengangen og hellig og have taget alle Mandshjerter med sig i Graven.

Men hun følte, at hun trængte til at samle sig, før hun sluttede sig til det øvrige Sørgeselskab. Og hun vilde ogsaa helst have, at de Bønderkoner dernede først skulde gaa ud.

Som naturligt Paaskud for videre Tøven frembød sig — Tylvten.

Erna Bjerring saae op paa de Tolv, og de Tolv saae ned paa Erna Bjerring.

De havde god Grund til at gjøre det med taknemmelige Blikke. For hvis hun ikke havde talt deres Sag hos sin kjære William, saa kunde de saamænd endnu den Dag idag have siddet og kukkeluret deroppe under Kalken. Men hun fandt slet ikke, at de saae taknemmelige ud.

De saae, sandt at sige, ud, som om de havde kjendt den Slags Dannekvinder allerede i Valdemarernes Dage, og som om de ikke vare videre henrykte over at finde, at Arten havde holdt sig.

VIII

(Epilog).

Damperen fra Warnemünde nærmede sig Gjedser.

Det var en stille, næsten skyfri Septemberdag. Ru-

dolph stod paa det øverste Dæk og saae med vemodige Følelser Falsters flade Kyst tone frem over den blegblaa, sagte krusede Østersø.

Han kom fra purpurne sydlige Have, fra høie Bjergkyster, fra Hellas' Strande. Hans Aand var opfyldt af store, ædle Indtryk — hvo vender uden dem tilbage fra Grækenland? Hans Øie var badet af Sollys og Marmorglands. Han var en ung Mand endnu; hans Bryst burde have svulmet af Livsmod og Tilværelsesfryd. Det var langt fra at gjøre det. Det hævede sig kun til et tungt Suk, da en neppe synlig horisontal grøn Stribe og den lodrette hvide Streg af et Fyrtaarn som danske Landkjendinger hilste over den bløde, dunstige Vandflade.

Men dette Suk gjaldt ikke al den plastiske, farvefro Herlighed, som han havde ladet blive dèr bag sig i Glands og Varme.

I det uanselige Land, som neppe syntes at kunne hæve sig over Søen, saae han det eneste Stykke Jord, der angik ham. Men de Landsmænd, som bød ham velkommen dèr, de vare kun Skygger, kun Erindringer.

Han havde forladt Templerne og vendte tilbage til Grave.

Endnu mer: — Han havde forladt Templerne for Gravenes Skyld.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Det var Kammerjunker Harstorf, der for neppe fire Maaneder siden havde sendt Rudolph Sten til Grækenland.

Om Aftenen paa Begravelsesdagen, da de sad ene sammen i Studereværelset — (Generalens Familie boede paa Vindslevholm) — sagde Harstorf, at han havde udtænkt sig Noget, der midt i hans Sorg endnu

voldte ham Glæde og lovede ham Glæde. Hele denne Tid havde angrebet Rudolph meget, mer end han selv troede. Hans Nerver havde endnu været rystede af det Stød, de havde faaet i Efteraaret, da denne daglige oprivende Kamp med Agnes' Sygdom kom til med alt sit Følge af Spænding og Skuffelse. Harstorf antydede snarere end han sagde det, at han vel vidste, hvorledes Agnes lidt efter lidt havde taget Husvennens og Lægens Hjerte i Besiddelse; han lod snarere ane end han antydede det, at han endogsaa selv, i sanguinske Øieblikke, havde knyttet Fremtidsdrømme til disse Følelser hos sin unge Ven. Nu laa jo de Penge ubrugte endnu, som havde været bestemte for Agnes' Meraner Ophold og for deres egen Reise derned, og de kunde ikke benyttes bedre end til en Reise for Rudolph, fra hvilken han vilde vende hjem, forfrisket paa Sjæl og Legeme. Han vilde derfor foreslaa, at Rudolph reiste til Grækenland og dèr tog Hovedophold paa Tatoi, et Par Miles Vei fra Athen, hos en vis Hr. Wilster, som havde hele Forstvæsenet paa de kongelige Godser under sig. Denne Wilster var en Elev af Harstorf, og Enhver, der kom fra hans gamle Lærer, vilde blive modtaget med aabne Arme i hans Ungkarlebo; men navnlig vilde det være Tilfældet med Sten, om hvem Wilster allerede havde hørt en Del skriftlig.

Rudolph spurgte, om Harstorf da ikke kunde tænke sig, selv at reise med; men hans gamle Ven rystede mildt afværgende paa Hovedet. Nu da ogsaa denne Reiseplan var bleven krydset ved et elsket Væsens Død, ganske ligesom den første — nu vilde han visselig ikke reise bort; han vilde leve og dø i sin kjære danske Skov. Derimod kunde det nok glæde ham at sende et Par friske Øine ud i Verden, at de kunde fylde sig der-

ude, og naar de vendte tilbage meddele ham af deres Rigdom.

„Paa den Maade har jeg dog endnu Noget, jeg kan glæde mig til. Og det er i Grunden Hemmeligheden ved al Livsvisdom: — stedse at sørge for at man har Noget, som man kan se hen til med Forhaabning. Den, der selv midt i den dybeste Sorg instinktivt sørger for det, ham kunde man vel kalde en Levekunstner — og De ser, denne Gang har jeg virkelig vist mig som lidt af en saadan."

Et Tilbud, der blev gjort paa denne Maade, var det ikke muligt at afslaa. En Uge senere var Rudolph underveis. En behagelig Reise over Venedig, Triest, Corfu og Korinth bragte ham til Athen. Neppe tre Uger efter hin Samtale steg han en skjøn Eftermiddag ud af Toget og gav uvilkaarlig et lille Udraab fra sig, da han befandt sig umiddelbart overfor Theseustemplet, der syntes at staa dèr saa fuldstændigt, som om Hymner til de gamle Hellenerguder endnu gjenlød i dets Søilehaller.

Fjorten uforglemmelige Dage helligede han Athen og meldte sig saa hos Hr. Wilster paa Tatoi. En temmelig orientalsk Eqvipage arbeidede sig i Løbet af et Par Timer gjennem det fodtykke Støv, der bedækker alle Veiene i Attikas okkergule, af rødlige, gavlformede Bjerge indhegnede Slette og begyndte saa at snige sig op ad Bjærgliden, der først bedækkedes med Krat og derpaa, til den nordiske Passagers levende Glæde, med virkelig Skov. Endelig holdt Vognen saa udenfor en net Villa, hvor Rudolph fik den forjættede Modtagelse.

I sin Vært fandt han en neppe fyrretyveaarig Mand med Anlæg til Korpulence, som imidlertid endnu ikke

virkede hæmmende paa hans naturlige, aandelige og legemlige Livlighed. Hans Anskuelser vare noget extravagante men ret underholdende, og hans naive Aabenhjertighed virkede saa smittende, at Rudolph snart omgikkes ham, som om han havde kjendt ham fra Studenteraarene. Næsten rørende var hans Hengivenhed for Kammerjunker Harstorf.

Medens det i Athen var saa hedt, at man kun kunde aande frit oppe paa Akropolis, hvor den regelmæssige Søbrise om Formiddagen strøg igjennem Søilehallerne, var Varmen kun behagelig oppe i Tatois Bjergskove. Saaledes hengled Sommermaanederne let nok for Rudolph, i Sydens *dolce farniente,* under Skyggen af de bredkronede, glindsende-grønne syriske Strandfyrrer. Om Formiddagen var Wilster stedse beskjæftiget udenom, i Egenskab af Forstmand eller Ingeniør (for han anlagde ogsaa Veiene) og overlod sin Gjæst til den ham ofte velkomne Ensomhed; hvis Rudolph da ikke foretrak at ledsage sin Vært, hvad navnlig skete, efter at han havde uddannet sig som Rytter. Skjøndt hans Ridekunst ikke just var af første Rang, blev han dog paa en eller anden Maade altid hængende i Sadlen, og den lille sorte Pony, der var overladt til ham, syntes ikke at finde noget Krat for tæt eller nogen Høilide for steil — paa en eller anden Maade kom den altid gjennem det ene og op eller ned ad den anden. Da Hoffet var fraværende, havde Wilster alle Aftener for sig selv; man spillede Schak, røg Cigaretter og passiarede — ofte til langt ud paa Natten. Leilighedsvis blev der ogsaa aflagt Besøg hos en eller anden Familie nede paa Sletten, hvor man parlerede Fransk, saa godt eller daarligt det gik.

En Dag kaldte Forretninger Wilster til Athen. Han

foreslog Rudolph, at denne skulde ledsage ham, overnatte i sit gamle Hotel og ride tilbage med ham i de friske Morgentimer den næste Dag. Rudolph gik gjerne ind derpaa; han længtes efter at gjense Akropolis. Just som Hestene blev ført for Døren, kom Posten; den bragte Rudolph et Brev paa tarveligt Papir med ubekjendt, ikke just flydende Haandskrift. Han stak det uaabnet i Lommen og steg til Hest.

Da Solen sænkede sig, sad han paa sin Yndlingsplads, paa Parthenoncellens Tærskel, og saae — som han saa tidt havde set det — hvorledes derude over de metallisk glindsende Marmorfliser og mellem et mægtigt, skyggedunkelt Søilepar den attiske Slette, dækket af en Purpurtaage, der blev dybere ud mod Randen, naaede den blege Havbugt, paa hvilken den violette Spids af Salamis hvilede; medens Isthmens fjerne Bjerge syntes at smelte i det gyldne Lys, der straalede opad, indtil det oppe under den sortebrune Architrav fordunstede i en farveløs Luft.

Han tænkte paa Agnes — om hun endnu tilhørte en Rummets og Synets Verden, som den, der nu bød ham et af sine ædleste Skuespil. Han tænkte paa den ensomme Ven i Hanenau, der havde sendt ham hid, og selv færdedes i sin kjære danske Skov.

Aldrig havde han siddet dèr, uden at de Begge havde været hos ham.

Han greb i Brystlommen for at tage sin Tobak frem og rulle sig en Cigaret. Derved fik han fat i Brevet, som han helt havde glemt. Skjøndt Haandskriften var ham ubekjendt, havde den dog et eller andet ved sig, der næsten virkede fortrolig; ogsaa Stedets Navn i Poststemplet var ham ganske fremmed, og dog syntes det at ville vække vage Erindringer hos ham. Var det

kun, fordi Brevet kom fra Danmark, at Skyggerne fra Hanenau omsvævede ham endnu livagtigere end før i denne Parthenonkolonnade, der, fuld som den var af rosafarvede og gyldne Lysreflexer, syntes at være en lidet egnet Plads for Spøgeri.

Han rev Konvoluten op. Hjertet begyndte at banke heftig, da hans hastig søgende Blik fandt Underskriften „Pauline Brøndsted".

Der lagde sig en Taage over hans Øine, da han læste de første Linier: —

„Høistærede Hr. Dr. Sten! Skjøndt De jo allerede fra Deres Ven, Dr. Brix, har hørt, at Kammerjunkeren nu ogsaa er gaaet bort — —" .....

Denne Aften blev der feiret en Mindefest for Frederik Harstorf paa Terrassen af Café d'Athènes ved Constitutionspladsen. Wilster var neppe mindre rystet ved Efterretningen end Rudolph selv.

— Han har været mer for mig end en Fader! udbrød han, idet han satte sit Glas fra sig og atter fyldte det med den dunkelrøde Vin. — Naar der er blevet Noget ud af mig, saa er det ham, jeg har at takke derfor. Jeg kom til ham som et ganske forvildet Subjekt, saadan en rigtig godtroende Materialist. Af ham lærte jeg at tænke og at tro paa et høiere Liv, en anden Verden end denne haandgribelige. Han viste mig ved sit eget Exempel, hvad det vil sige at have en Livsanskuelse og at leve i den ... og lidt efter lidt dannede der sig saa ogsaa for mig en Verdensanskuelse, som han har lagt Grund til.

Rudolph nikkede: —

— Ja, det er gaaet mig ligedan, som jeg allerede har sagt Dem.

De klinkede og tømte deres Glas.

— — Jeg tænkte jo paa at gjøre et Besøg i Danmark næste Sommer. Men efter denne Efterretning — naar jeg ikke kan opsøge gamle Harstorf i Hanenau, som jeg havde glædet mig saa meget til — nei, nu kan Fanden tage hele Reisen. Og veed De hvad, Sten, De skulde sgu ogsaa give Danmark en god Dag. Slaa De Dem ned her hos os. Vi har allerede et Par danske Dyrlæger her, hvorfor skulde De ikke kunne faa Dem en god Praxis her? De har saagu meget bedre Udsigter her end hjemme. Hvad vil De gaa og fryse oppe i det kolde Norden?

Rudolph snoede tavs paa sin Knebelsbart, mens han lyttede til sin Vens Ord og stirrede ud i den athenienssiske Nat. Maanelyset trængte ned gjennem Pebertræernes fine Løv, Fontainerne pladskede sagte, Slottets lange Façade lyste mellem sorte Cypresser og Palmer, den linde, balsamiske Luft omviftede hans Pande ... Alt syntes at hviske til ham: — „Bliv her og glem!"

Det var Fornuftens og det sunde Livs Røst, der talte gjennem hans Ven. Hvorfor skulde han ikke begynde et nyt Levned her paa frisk Grund? Ja, var det ikke, som om det ligefrem var hans Bestemmelse? Var det ikke netop den Mand, der i enhver Henseende havde grebet saa afgjørende ind i hans Liv — var det ikke Harstorf selv, der havde sendt ham hid og saa havde trukket sig tilbage, overladende ham til hans Skjæbne? Og bød denne ham ikke at blive?

— De ser over mod det kongelige Slot, Sten — ja, og jeg haaber ogsaa, at De vil faa Deres Gang dèr, som Hoflæge. Ja, det er slet ikke noget at le af! Jeg er selv godt anskrevet ved Hove, og naar Kongen er paa Tatoi, maa jeg hvert Øieblik over til The ... og som Dansk er De allerede godt anbefalet ... forresten hører De

ogsaa netop til den Slags Folk, der gjør Lykke ved Hove — meget mer end saadan En som jeg .... Kom! lad os klinke paa det, at De bliver Athenienser! saa har jeg ogsaa vundet noget paa denne Aften, da jeg mistede saa meget!

Men Rudolph rystede paa Hovedet. Fristelsen var draget forbi ham og forsvundet ligesaa hurtig som den havde vist sig. Han følte, at dette alligevel ikke var ham muligt. Ja, han følte netop nu en ubetvingelig Længsel efter at gjense de Steder, hvor han havde oplevet det Uforglemmelige. Han kunde ikke holde det ud mer midt i al denne fremmede, glimrende Skjønhed. Hvad angik ham Pebertræer, syriske Fyrrer, Cypresser og Palmer? Birkene, *hendes* Birke vilde han se igjen. Det var ham, som kunde han kun finde Ro i deres Skygge. Endnu kun en eneste Gang dèr dykke ned i sine Erindringers Dyb og saa — arbeide! Men arbeide, ikke for at skaffe sig en Stilling eller gjøre Carriere — nei, for Arbeidets egen Skyld, for at gjøre Gavn, om end nok saa liden. Han havde endnu en gammel Ven og Velynder — rigtignok en, hvem han i aandelig Henseende havde fjernet sig langt, ja næsten antipodisk fra, men ligemeget: — Professor Wimmer ved Kommunehospitalet vilde sætte ham i Stand til at gjøre almennyttigt Arbeide, om end af beskeden Art; og Andet begjærede han ikke nu.

Derved havde det sit Forblivende.

Og saaledes kom det sig, at han nu, fjorten Dage efter hin Aften i Athen, stod paa Gjedserdamperens Dæk og saae den bleggrønne Falsterske Kyst tone frem over Østersøens milde Blaanen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Udenfor Iltogets Vinduer foer gyldengrønne Løv-

farver forbi. Den danske Høstskov — saa mangt havde den at sige ham. I September og Oktober var det, at hans Omgang med Hanenau havde antaget sin intime Charakter. Da disse Farver sidste Gang vare begyndt at lyse, var han traadt ind i en ny aandelig Verden. Og han, der havde ledet hans Fod — hun, der (mer end han den Gang anede) havde lokket ham fremad med sit Smil: begge vare de gangne heden.

Han holdt sin Brevtaske i Haanden for at se noget efter paa sin Garantiseddel. I et Rum for sig laa der et Brev: — det fra Jomfru Brøndsted. Rudolph havde ikke læst det igjen siden hin Parthenonstime. Han tog det frem. Her paa dansk Grund, mellem de Falsterske Skove, vilde han læse det paany. Maaske var der dog et eller andet Træk, som han havde glemt, og desuden — blot det at se den trofaste Hanenauer-Husholderskes Haandskrift gjorde ham godt — *her,* i disse Omgivelser. Hidtil havde han netop instinktivt undgaaet at se den igjen. . .

Han læste: —

„Høistærede Hr. Doktor Sten!

Skjøndt De jo allerede fra Deres Ven, Dr. Brix, har hørt, at Kammerjunkeren nu ogsaa er gaaet bort, saa vil jeg dog fortælle Dem noget nærmere om hans sidste Tid. De husker nok, at Kammerjunkeren i Foraarsmaanederne klagede over Smerter i den høire Arm. Han troede, at det var rheumatisk, men det har dog nok været noget alvorligere. Midt i Juni blev Smerterne en Nat overmaade stærke, og den næste Dag var Haanden næsten lammet, saa han ikke kunde føre Regnskaberne. Jeg overtalte ham saa — for i Førstningen vilde han ikke høre Tale derom, men tilsidst fik jeg ham da til at tage ind til Nestved til Doktor Fenger,

og Fenger sendte ham til Kjøbenhavn, hvor Haanden daglig blev elektriseret. Efter en Uges Tids Forløb kom Kammerjunkeren hjem igjen, og det var meget bedre. Men efter den Tid plagedes han af Frygt for at faa et Slagtilfælde og at det skulde slaa sig paa Hjernen. Kammerjunkeren har aldrig talt til mig derom, men jeg vidste det godt alligevel, fordi jeg kom til at høre nogle Ord, som han sagde til Pamina. Jeg var ved Siden af i Dagligstuen, hvor jeg støvede af, og det gjorde jeg ganske stille, for ikke at forstyrre hans dybe Tanker. For De veed jo, at dem havde Kammerjunkeren mange af, og jeg var altid bange for, at jeg kunde forskylde, at en Tanketraad brast. Da jeg nu var saa stille, saa har han vel sagtens glemt, at jeg var derinde (jeg troer forresten ogsaa, at Hørelsen ikke var saa skarp mer), og han sagde til Pamina, som det jo saadan var hans Maade at tale til den som til et Menneske: — „Ja, Pamina," sagde han, „du kan sagtens! du behøver ikke at gaa og være bange for at du skal blive blød. Den Forstand du har, faar du nok Lov at beholde." — Det var altsaa den Angst, der plagede ham, for Døden selv var Kammerjunkeren saamænd ikke bange for, det veed jeg, men saadan en viis Mand, hvis Liv og Lyst det var at læse og tænke og saa at maatte frygte *det;* naar jeg tænker paa det, saa kan jeg ikke andet end være taknemmelig fordi det gik saadan, som jeg nu skal berette. Det var nemlig den 6te August og Smerterne havde været borte en hel Uge, saa vilde Kammerjunkeren ud i Skoven og se til Arbeiderne, hvor vidt de var kommet. Det var smukt og varmt Veir og ikke trykkende. Kammerjunkeren var helt vel tilpas, og da han gik bort, sang han saagar hen for sig, hvad han kun sjelden gjorde. Til Spisetid

var Kammerjunkeren endnu ikke kommen hjem, og da der var gaaet en Time endnu og han ikke var at se paa Veien, blev jeg ængstelig og bad Jakob gaa ud hvor de arbeidede og høre efter Herren. Men da han kom til Birkene, saae han Kammerjunkeren sidde paa Bænken. Hans Hoved var sunket ned paa Brystet, og han var død. Dr. Brix, som vi skikkede Bud efter, sagde, at Kammerjunkeren var død af Aareforkalkning. Da Kammerjunkeren havde været hos Arbeiderne, havde de ikke lagt Mærke til noget Særligt. Doktoren mente, at Døden var kommen ganske pludselig og næsten uden Smerte. Hans kjære Ansigt var da ogsaa saa fredeligt, og jeg maa altid tænke paa, at han er gaaet bort midt ude i sin kjære Skov og just paa det Sted i den, som han særlig har elsket og pleiet, siddende paa den Bænk, som han havde ladet sætte for Frøken Agnes paa hendes Yndlingsplads. Tidt og mangen Gang tænker jeg: — hvem der en Gang kunde dø saadan! Men det kan aldrig blive mig beskikket, for hvordan skulde det gaa til? Jeg er her hos min Søster, Kammerjunkeren har været saa god imod mig og har sørget saa godt for mig. Jeg har det godt her, men saadan som i Hanenau er det ikke.

Med venlig Hilsen

Deres forbundne

Pauline Brøndsted.

P. S. Der blev da ogsaa løst op for gamle Ane, faa Dage efter Kammerjunkerens Død.

Pamina er hos mig.

Rudolph saae op. Han ventede næsten at se Marmorsøiler, purpurne Land og fjerne, i Guldlys smeltende Bjergformer — i den Grad havde Læsningen af disse

Linier hensat ham til det Sted, hvor han først havde gjennemløbet dem. Men derude var det endnu bestandig de danske Høstskov-Farver og nu ogsaa tilhøire blaat Vand med det hvide Seil af en Jagt.

Toget sagtnede Fart. Man var ved Orehoved.

Rudolph lagde omhyggelig det dyrebare Brev i dets særskilte Rum, stak Brevtasken i Lommen og begav sig med sin Haandkuffert ombord paa Færgen. Bag ham laa det flade Falster, derovre hævede sig Sjællands Bakkedrag. Det blev mer og mer Hjemmet, om end Hjemmet var øde.

Dagen heldede stærkt, da Rudolph forlod Persontoget. Stationsforstanderen kom hen til ham, bød ham hjertelig velkommen, talte om det svære Tab, som Egnen havde lidt ved Kammerjunkerens Død, og vilde aabenbart gjerne høre Noget om Doktorens Reiseoplevelser. Rudolph gjorde imidlertid Samtalen saa kort af, som det nogenlunde kunde forliges med Høflighedens Fordringer. Han anbragte sin Bagage, som han et Par Dage derefter vilde hente paa Reisen til Kjøbenhavn, og med sin velpakkede Reisetaske over Skuldren begav han sig paa Vei til det halvanden Mil fjerne Stubberup.

Sidste Gang, han var gaaet den Vei, var Aftenen forud for Agnes' Død, da han havde bragt sit Brev til Stationen.

Solen var allerede gaaet ned for en halv Time siden, da Rudolph traadte ind i Hanenau Skov. Men en stor Sky i Øst udstraalede endnu en gulig-rød Rest af Dagslyset, som fik de høie, alvorlige Bøges Kobberfarve til at gløde. I denne sydlige Del af Skoven havde han kun været, naar han fra Hanenau bragte et af sine medicinske Breve til Stationen. Enhver Bøining af Veien,

ethvert Perspektiv, der aabnede sig, ethvert eiendommelig voxet Træ, som han gjenkjendte — Alt var fuldt af hin Tid, da han, kastet frem og tilbage mellem Haab og Fortvivlelse, kjæmpede for Agnes' Liv. Alt talte derom i Stemningens uartikulerede Sprog — Meget ogsaa med Erindringens artikulerede Røst; som f. Ex. denne brede Træstub, paa hvilken han havde hvilet sig den sidste Aften, og hvor den Tanke havde trøstet ham, at Professor Wimmer maaske vilde svare ham: i de Symptomer, hvori Rudolph saae Dødens umiddelbare Forbud, erkjendte han selv tvertimod en virkelig Vending til det Bedre — et taabeligt Haab, som han dog saa gjerne havde hengivet sig til.

Et sidste Dagskjær var endnu aandet ud i Luften, da Rudolph kom til den store Rydning, men en gul Høstmaane stod op over Granplantagens sorte, takkede Linie, og det varede ikke længe, før dens Lys var stærkt nok til at kaste Vandringsmandens Skygge paa Bøgestammerne tilvenstre for ham.

I denne mystiske Blanding af Skumring og Dæmring var det, at han endelig forude saae en mat-glindsende Guldtaage, baaren af en Sølvtaage, rage op i den dunkle Luft — et Syn, der mødte ham i det Øieblik, da Bøgelunden veg for lavt Krat og gav Udsigten fri.

Det var Birkene .....

Og nu traadte han med tøvende Skridt ind i denne sin hellige Lund. Han stod atter mellem de snehvide, slanke Stammer, og over hans Hoved raslede og hviskede det, paa een Gang høitidelig og fortrolig, liflig og sørgmodig, fra de høie Kroners svævende Løvslør ... Og dèr var ogsaa den velbekjendte Bænk, som nu havde faaet en saa helligende Indvielse ....

Men hvad var det for en graa Plet, en halv Snes

Skridt foran Bænken? En Sten — den havde ikke været der før!

Rudolph traadte nærmere. Det var en stor Granitsten, paa tre Sider omgiven af en aabenbart for ganske nylig plantet Hæk. Midt paa Forsiden bar en glat sleben Tavleflade en længere Indskrift med sorte Bogstaver. Kun med Møie kunde Rudolph ved det svage Maaneskjær, som var brudt af Stammernes Skygger, læse Navnet ‚Frederik Harstorf' og Ordene „udaandede .... 6te August ...."

Dybt bevæget stod Rudolph foran den simple Mindesten. Han tænkte sig, at han tilfældigvis ikke havde modtaget Jomfru Brøndsteds Brev (som han jo tilfældigvis ikke havde faaet det fra Brix) — sæt, at han af egen Drift var reist hjem, en Dag før det kom, og nu stod her, underveis til Hanenau for at overraske sin gamle Ven ....

Sørgmodig og sødt fortrolig hviskede de høie Birkekroner, som om de talte om ham: — hvorfor han kom saa sent, og hvad han vel tænkte ved dette Syn?

Han gik tilbage og tog Plads paa Bænken — den Bænk, paa hvilken hans gamle, uerstattelige Ven havde sat sig til sin sidste Hvile .... den Bænk, fra hvilken hans elskede Agnes havde reist sig for at føre ham til Hanenauer Hjemmet, som ikke mere var.

Det forekom ham saa ubegribeligt, at han ikke nu kunde gaa derhen og træffe dem begge — ganske ubegribeligt og i Grunden saa meningsløst! En Gysen gjennemrystede ham overfor Mysteriet af denne rastløs ilende, alt-bortrivende Tid, og der opsteg i ham — ikke for første Gang, men mægtigere end nogensinde før — en dyb Trang til at finde Fred i Noget, der holdt Stand, paa en Klippe, der trodsede denne Strøm ....

Da han atter saae op, stod Maanen høit paa Himlen som en skarpt-cirklet Sølvdiscus, og Birkestammernes Skygger strakte sig i lange Striber henover Græsset. Han følte Nærheden af et eller andet Væsen — havde han maaske ubevidst hørt Skridt, der nærmede sig?

Han saae sig om. Ikke langt fra ham stod en Mand med Ryggen mod Maanelyset, saa at Rudolph, der var noget blændet, ikke kunde skjelne hans Træk.

— Er det Dem? er det virkelig Hr. Sten?

Stemmen var ikke til at tage feil af. Det var William Bjerring.

— Og det hed sig, De var i Grækenland.

— Jeg kommer lige derfra.

— Naa, saa velkommen hjem da! Bjerring trykkede kraftig Rudolphs Haand. — Paa Marsch til Stubberup, kan jeg tænke?

— Ja vel.

— Ja, saa kan De give Dem Tid, hvis De ønsker at træffe Deres Ven Brix hjemme, for han er paa Vindslevholm.

— Er der Nogen syg?

— Nei, der er saamænd ikke. Nei, det er bare den sædvanlige Efteraarsdinèr Nr. 1 .... Ja, De undrer Dem nok over, at den første Dinèr falder saa sent i September —

— Nei, Hr. Bjerring, men jeg undrer mig over at se Dem her, naar der er Dinèr paa Vindslevholm.

— Aa ja, det har De sgu egentlig Ret i. Men skal vi ikke sætte os ned? De giver mig vel nok en Plads ved Siden af Dem?

— Aa, jeg be'er, Hr. Bjerring!

— Ah ... Ja, Hr. Sten, at jeg befinder mig her, tre Fjerdingvei — som jeg kan mærke i mine Ben! —

fra Vindslevholm, skjøndt der er Selskab dèr ... eller egentlig skulde jeg da sige *„netop fordi“* der er Selskab dèr — nemlig ... ja, det kom sig da paa følgende Maade. Det er den første Dinèr, vi har givet siden Harstorfs Død. Man kan ikke just sige, at den var mislykket fra et kulinarisk Standpunkt set ... Amtmand Ingerslev mente endogsaa, at de trøflede Fasaner — — naa ja, det interesserer Dem vel ikke? ... Nei, der var saamænd ikke noget at sige paa den fra *den* Side, men den var kjedelig — skumkjedelig. Det bemærkede jeg ogsaa til Pastor Christensen, da vi stod lidt afsides med vores Kaffe og Cigar — hans var da ellers kun en maadelig en, for han ka'tte ryge en ordentlig Cigar — saa siger jeg til ham: „Det er rigtig kjedeligt her idag, hvad?“ og saa siger han: — „Ja, der er En, der mangler. Ham savner vi nok Allesammen idag.“ Se, det var jo Sagen. Jeg havde jo følt det hele Tiden, men at en Anden sagde det, det var *det,* der fik Pokalen til at flyde over. Jeg følte, at jeg maatte herud. For det er nu blevet saadan en Vane hos mig, at jeg af og til maa herud om Aftenen og sidde i mine egne Tanker; jeg synes det er ligesom jeg var nærmere ved ham her. Ellers kjører jeg naturligvis. Det lod sig nu ikke saa godt gjøre; men jeg tænkte, en god Marsch med Hvil herude vilde vel ikke skade mig. Saa lod jeg Tjeneren hente Brix ind i mit Soveværelse, som jeg havde trukket mig tilbage til, og betroede ham, hvordan Sagerne stod. Han skulde opfinde et eller andet pludseligt, heftigt Ildebefindende — naturligvis ikke noget Foruroligende — men jeg skulde da ligge til Sengs og have fuldstændig Ro — — jeg bad undskylde og man skulde bare ikke lade sig forstyrre.

— Naa, det maa da rigtig have været Noget for Brix!

Bjerring smaalo, med en dæmpet Klukken.

— Jo — jeg skal love for det! Han lod sig dumpe ned i en Lænestol og lo saadan, at jeg var bange for, de skulde høre os inde i de andre Værelser — men det var ikke muligt at sætte Stopper dèr. Han svor *„by Jove"*, at det var det Bedste han havde oplevet i sin Praksis *„and you may lay on that"* — han er jo bidt af en gal Engelskmand ... Naa, han paatog sig Komedien med et glad Hjerte, og jeg listede ud ad Bagdøren, og her er jeg.

Bjerring pustede efter den lange Tale og den lange Vandring. Ingen af Delene var rigtig hans Sag. Saa tog han sin Hat af og tørrede Panden med sit Lommetørklæde.

Som han sad dèr, lidt dukket og tung, afgav han ikke just nogen poetisk Figur. Men denne snurrige Fyr, som forlod sine Gjæster for — trods sin bekjendte Magelighed — at gaa halvanden Mil i Nattens Mørke blot for paa en indviet Plet uforstyrret at pleie Samkvem med sin savnede Vens Aand — denne Mand fik i Rudolphs Øine en næsten romantisk Forklarelse. Han følte sig endogsaa draget til ham og var glad ved at have mødt ham — og han kjendte sig takskyldig overfor Hubert Juels Dobbeltløbede, den han en Dag havde holdt saa beundrende i Hænderne uden at vide, hvad den havde for Mission til ham. Ogsaa saadan som det var gaaet, var han skyldbetynget nok overfor Bjerring. Men med dyb Beskjæmmelse maatte han tænke paa, hvorledes han for et Aars Tid siden havde været af den Mening, at saadan en Grobian umulig kunde tilfredsstille sin sensitive, aandfulde Frue. Nu

ønskede han blot, at den brave Mand maatte have en bedre Hustru i sit Hjem.

Ganske vist: — det var langt fra det eneste Omraade, hvor han siden den Tid havde maattet vende op og ned paa sine Anskuelser og vurdere om igjen!

Men den Ensomhed, som Flygtningen for sit eget Middagsselskab søgte her, den havde han ikke fundet, og det var Rudolph, om end ufrivillig, Skyld i. Han gjorde en Bemærkning derom.

— Aa nei, sagde Bjerring — det vilde naturligvis have passet mig meget daarlig at træffe Nogen ellers her, men med Dem er det en anden Sag. De er jo ogsaa kommen her for *hans* Skyld. Og jeg veed jo nok, hvordan De stod Dem med Harstorf ... ja, han holdt meget af Dem, gjorde han. Ja, det er sandt, jeg har da en Erindring fra ham liggende til Dem i mit Skrivebord.

— Nei, virkelig!

— Ja, jeg har saamænd. Det er en Brevpresser — Napoleonsmasken, veed De nok. Da jeg sidste Gang var hos ham — det var kun otte Dage før hans Død — da tog han den i Haanden og sagde, at hvis han pludselig døde, saa ønskede han, at De skulde have den. Der knyttede sig særlige Erindringer til den for Dem, sagde han.

— Ja, den minder mig om mærkelige Samtaler med Kammerjunker Harstorf, og den vil altid høre til mine dyrebareste Eiendele ... Saa havde han dog en Forudfølelse af, at han kunde gaa bort snart og pludselig?

— Ja, det havde han. Og jeg troer, det var nærmest som et Haab, et glad Haab ... Han var en viis Mand — — en meget viis Mand ... De husker jo nok hans Yndlingsord af Rabbi Mëir „Døden er god“ — som

Præsten ogsaa talte om ved Agnes' Baare. Ja — Døden var *ham* god, det viste sig her.

Bjerring tav og stirrede hen for sig.

Saa begyndte han at føle sig paa Brystet, rode om i Lommerne og brumme i Knebelsbarten.

— Ja, gjentog Rudolph tankefuldt — Døden var ham god her — — det faar vi være taknemmelige for, hvormeget vi saa maa savne ham. Og jeg synes, det er saa smukt, at de har lagt ham her.

Bjerring holdt inde med sin Søgen og saae forbauset-spørgende paa ham: —

— Naa-aa ... næ-æ, nei, det er saamænd bare en Mindesten, som Revirets Skovbetjente og nogle gamle Forstelever af ham har sat. Ja, det vilde jo have været det kjønneste — men nei — Familien! Det gik jo aldrig an, at Frederik Harstorf skulde ligge „under aaben Himmel paa vildene Mark" ligesom Frode Fredegod, nei, han maatte da i christen Jord! Og ikke blot det: naar han endda kunde have faaet Lov at ligge ved Siden af Agnes oppe under Vindslev Kirkemur — men nei, han maatte ned i Familiebegravelsen ovre i Jylland, indenfor det forgyldte Stakit. Vi var jo naturligvis derovre til Bisættelsen. Naa, jeg fik da sat igjennem, at der blev sunget den Psalme, Harstorf syntes saa godt om, ved Agnes' Begravelse, veed De nok —?

Rudolph nikkede.

— Ja, det kostede skam en haard Strid, for Præsten derovre fandt, at det var da en rædsom trist Psalme. Det var en af disse glade Grundtvigianere, han havde saamænd helst ladet os synge en af deres Hopsaer for „Guds egne Børn smaa", der „immer svømme ovenpaa", men der hjalp nu ingen Kjærmo'er, han maatte tage den triste med Vandringsstaven.

En sagte, indre Klukken vidnede om, hvor hjertelig Bjerring gottede sig ved Erindringen om denne Bedrift.

Han havde imidlertid fundet, hvad han søgte: sit Cigaretui. Det var af et Omfang og en Spækkelse, saa man maatte undres over, at det blot et Øieblik kunde holde sig skjult. Med megen Omhu foretog han sit Valg ud af Indholdet og bød derpaa Rudolph: —

— Han holdt meget af en god Cigar, gjorde den Gamle, sagde han med et Nik henimod Mindestenen ... Den dèr tilvenstre *er* en god Cigar.

Efter saaledes at have forvandlet den profane Cigarsmøgen til et pietetsfuldt Røgelseoffer *in memoriam,* aandede Bjerring tankefuld lette Tobakstaager ud i Maanelyset.

— Naa ja, saa bliver De vel nu her hos os?

— Nei, Hr. Bjerring, med min Landpraksis er det forbi. Den har gjort *sit.* Jeg veed ikke, om den har bragt Andre Helbredelse, men i alt Fald har den kureret mig selv.

Bjerring skjød et Sideblik hen paa ham og blinkede med sine smaa Øine.

— For en chronisk — vil sige: en *Tids*-Sygdom?

— Ja, jeg tænker, man kan kalde den det.

— Ikke skulde den ogsaa være lidt af en national Landesot?

— Saa noget nær, troer jeg.

— Hm. Jeg kan tænke, det var den Gamle, der var Doktoren?

— Ja, det var han nok.

— Se, se! .... Hm .... Ja, hvad vil De saa nu tage Dem til?

— Jeg melder mig igjen til Hospitalstjeneste. Brix

overtager nok Praksisen her. Den ligger jo godt for ham.

— Det gjør den .... Hm .... Saa fik han dog Ret. Han sagde altid, at De vilde ikke blive gammel i Stubberup. De tilhørte den theoretiske Videnskab — var en Yndling af deres fælles Professor — af Dem vilde der en Gang blive noget Rigtigt, ikke blot saadan en almindelig Landdoktor.

— Vel endogsaa et „Videnskabens Lys"? formodede Rudolph med et selvironisk Smil.

— Ja, det var akkurat det Udtryk, han brugte. Han mente, De var i Grunden frygtelig ærgjerrig og vilde føle Dem bundulykkelig her paa Landet.

— Ja, det er sandt, jeg *har* været ærgjerrig. I min grønne Ungdom stod *det* at vinde et berømt Navn i Videnskaben — helst Verdensry, mindre kunde egentlig ikke gjøre det — det stod for mig som det eneste attraaværdige Maal. Nu havde jeg jo herude slaaet mig til taals med den Tanke at blive en skikkelig Landdoktor, der tjener sit daglige Brød og maaske vinder sig Agtelse og Tillid i en snevrere eller videre Kreds. Jeg slog mig tiltaals dermed, ja, men jeg gjorde det modstræbende, og tidt nok rørte den gamle Adam sig i mig. Men saa var det en Nat først i Marts, da jeg gik hjem fra Hanenau, saa slog den Tanke pludselig ned i mig: — „Men naar det nu er saaledes, som vi har talt om: — naar hele denne Verden kun er til for vor dyriske Intelligens, en Tilsyneladelse, en Speiling af noget Ubekjendt; naar der bag ved ligger en evig Orden af helt anden Art; — naar vi selv kun er en forbigaaende Materialisation af et oversandseligt Væsen og vort Liv kun et lille Brudstykke — skjøndt det eneste synlige — af en uendelig Udviklingsrække; — naar hele

Tyngdepunktet ikke ligger i dette ephemære Jordeliv men i det Hinsides: — ja, hvad saa? Saa kommer det jo slet ikke an paa, om man vinder Anseelse eller ikke — Handlingen kan vel have Værd, men sandelig ikke hvad Ry der gaar af den, selv det mest feirede „udødelige“ Eftermæle er jo som den tommeste Klingklang. Hvilke Narre er vi saa, at bryde os om det, som det eneste Attraaværdige? Det dreier sig jo om noget helt Andet — noget uendelig Vigtigere“ .... Disse Tanker var der naturligvis ikke det mindste Nyt eller Mærkeligt ved; det var blot *det,* at det paa en Gang stod saa blændende klart for mig, at det formelig gjennemgyste mig, saa jeg uvilkaarlig blev staaende — jeg kunde pege paa den Plet, hvor det skete... Ja, jeg veed ikke, om jeg — — jeg vilde slet ikke have omtalt dette, hvis det ikke netop havde været en Virkning af Samtaler med den Mand, som vi mindes — men jeg er bange for, at det ikke er lykkedes mig rigtig — —

— Aa nei, Hr. Sten, afbrød Bjerring ham og lagde en Haand paa hans Knæ — nei, jeg forstaar Dem saamænd meget godt .... Jeg har da ogsaa selv — — det vil sige, Ærgjerrighed, den har jeg rigtignok aldrig kjendt — he — hvad skulde *den* være gaaet ud paa? at blive en stor Mand ved Dyrskuerne saadan som vores Kammerraad? —

— En berømt Opdagelsesreisende, foreslog Rudolph, halvt i Spøg.

Bjerring lo.

— Ja, ikke sandt, det vilde ligge for mig! Nei, det skal der andet Tømmer til — Energi, og det har jeg aldrig haft. Nei, jeg har saamænd altid været saa fri for Ærgjerrighed som nogen Østers paa sin Banke. Men jeg har dog paa anden Vis ogsaa haft saadanne clairvo-

yante Øieblikke, og overhovedet har vel de fleste Mennesker en Gang et inspireret Moment, hvor de ser Livet *sub specie aeternitatis* .... eller i alt Fald faar ligesom et Glimt af det. Ja, det er høist betydelige Øieblikke, det er det skam .... *Min* Erfaring, Hr. Sten, det er den, at det er saa forbandet vanskeligt at holde fast paa dem.

— Ja, det er ganske vist vanskeligt, næsten umuligt. Men i hvert Fald kan jeg forsikre Dem, at jeg ikke tager til Kjøbenhavn med det ærgjerrige Haab at blive et „Videnskabens Lys" og gjøre Unisersitets-Karrière, men for at søge Arbeide, og det uselvisk Arbeide, der kan hjelpe stakkels lidende Mennesker. For saadan et Arbeide maa jeg have nu, hvis jeg skal holde det ud. Og Professor Wimmer — ja, Brix kaldte mig jo lidt overdrevent hans Yndlingselev — han er Mand for at skaffe mig det Arbeide. Det sagde jeg ogsaa til Skovrider Wilster den Aften i Athen, da et Brev fra Jomfru Brøndsted underrettede mig om Kammerjunkerens Død. Han vilde absolut holde mig fast i Grækenland, hvor han lovede mig en glimrende Fremtid som Læge .... jeg er vis paa, han havde gjerne ladet sig indpode en lille Sygdom og kurere af mig for at bringe mig i Velten.

Bjerring smaalo: —

— Ja, det kunde saamænd ligne ham!

— Naa, det er sandt, ja De kjender jo Wilster.

— Ja, det gjør jeg rigtignok. Det er tre Aar siden, at jeg besøgte ham paa Tatoi .... Deiligt Sted! .... En snurrig Fyr! .... Sværmer han endnu for den Tanke at rykke ind i Rigsdagen med et Kompagni Soldater og jage den væk?

— Jo—o, han holdt mig vaagen en halv Nat med det. Det var det Eneste, der var at gjøre.

Det blev ved at klukke i Bjerring.

— Ja, jeg maa anbefale ham til Ingerslev. *A propos, han* har da faaet sin Krig igjennem, med Juel .... ja, han stiller sig. Vores Rigsdagsmand er død, og vi ruster os til en stor Valgkampagne .... Gaar det galt, ja, saa maa Ingerslev skam have Wilster herover .... Og hvordan er det med Cheiromantien? .... Sværger han ogsaa til den endnu?

— Ja vist gjør han det. Han har ogsaa undersøgt min Haand og han paastod, at Livslinien lovede mig en halvhundred Aar endnu.

— Jeg troer virkelig, De sukker ved det!

— Hvad skal jeg med langt Liv? De, jeg elskede, er gaaet bort. Da De traf mig her, sad jeg i en temmelig Ossiansk Stemning .... Jeg er jo ung endnu; men det er mig, som var jeg moden til Døden.

— Hm .... Det er et stort Ord, Sten.

— Ja, jeg mener ikke dermed, at — —

Haanden lagde sig atter afbrydende paa hans Knæ.

— Jeg forstaar .... jeg forstaar Dem saa godt! .... Men alligevel: — det er og bliver et stort Ord. For ser De: eftersom vi allesammen skylder Vorherre — eller hvem det nu er — en Død, som man siger; og da det er den Gjæld, der allersikrest bliver indkrævet: — se, saa *kunde* det jo være, at det Vigtigste, man kan opnaa her paa Jorden, er at være moden til Døden .... Og den Følelse, at man er det, ja den forstaar jeg ogsaa nok. Det er bare *det* med den Slags Følelse og Indsigt og indre Oplevelse og .... ja, som vi lige nu talte om: — at holde Modenheden fast, Sten — se, det er *det,* der er vanskeligt.

— Ja, vist er det vanskeligt! Og netop derfor .... naar man føler det saa levende — — hvorfor — —? Aa, da jeg sad her — hvor godt havde det ikke været, just i det Øieblik! .... Var det ikke den rette Stund og det rette Sted til at gaa bort? Blot at dette „altfor, altfor faste Kjød“ er der og ikke vil „smelte og tø“, som vor berømte Prinds klager over.

— Jo .... ganske vist! .... Det er bare .... hm .... ja, maaske skal denne Modenhed hævde sig først .... *i Livet.*

De tav begge en Tid lang og røg deres Cigarer.

— „Moden til Døden,“ gjentog saa Bjerring og stirrede tankefuld efter en Røgsky, der trak bort og forflygtigede sig i Maaneskjæret mellem de hvide Birkestammer.

Og mindre som et Spørgsmaal end som et Forslag tilføiede han: —

— Eller ... til Livet.

TRYKFEJL

I. DEL

Pag. 28, Linie 10 f. o. som læs: saa.
— 30, — 13 f. n. Øren læs: Øine.
— 83, — 15 — Portier læs: Portière.
— 111, — 2 — Dogde læs: Dogder.
— 112, — 15 — Dogde læs: Dogder.
— 112, — 1 — Vissing læs: Wimmer.
— 183, — 12 f. o. taler læs: taaler.
— 183, — 17 — Spøgere læs: Spøgeri.
— 195, — 5 f. n. Sang læs: Smag.
— 265, — 13 — hig læs: sig.
— 266, — 16 — ført læs: førte.
— 275, — 10 — Knapperarret læs: Knappeparret.

II. DEL

Pag. 16, Linie 14 f. o. slesgik læs: slesvig.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8128
R83
v.2

Gjellerup, Karl Adolph
Rudolph Stens landpraksis

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 07 06 13 012 7